

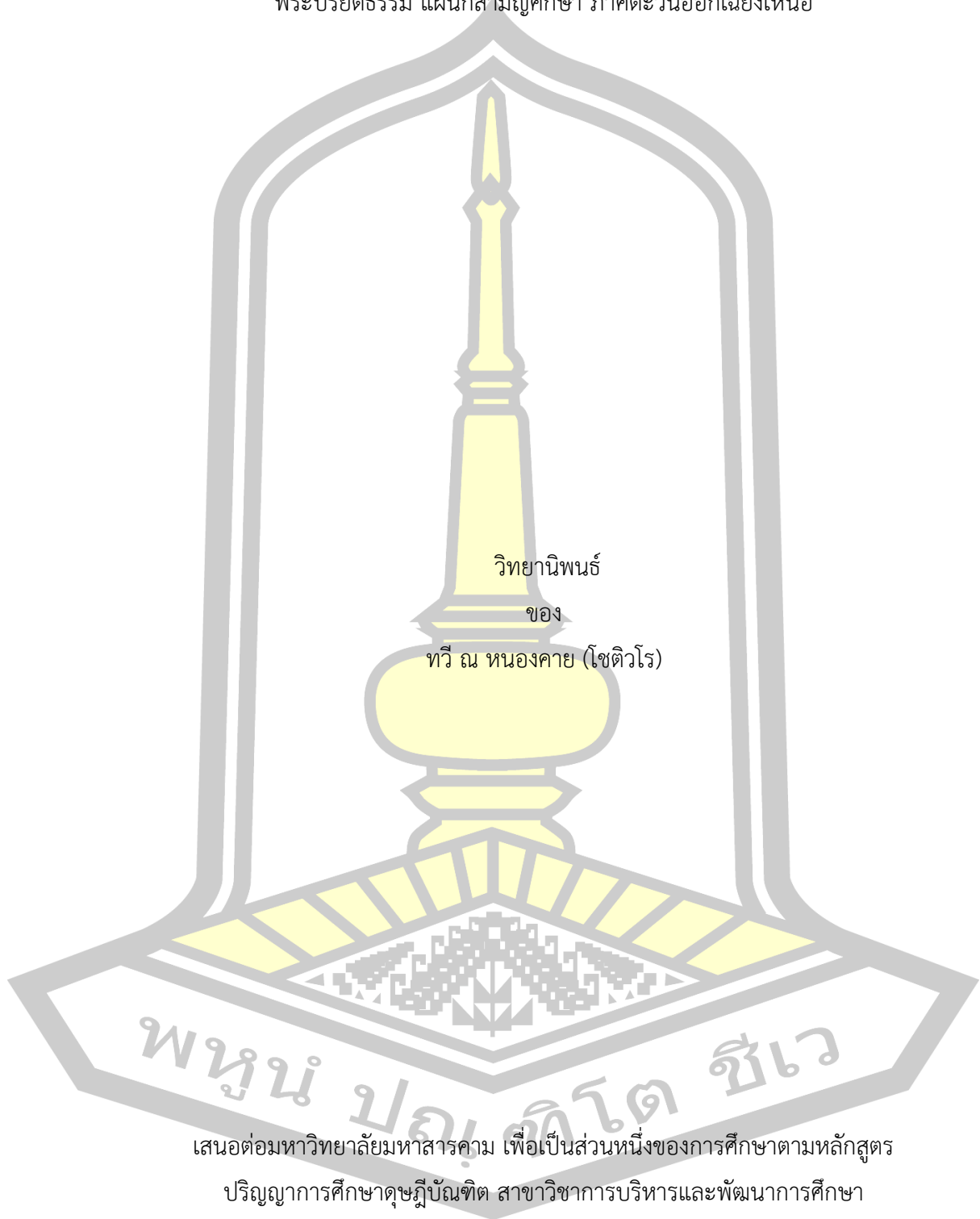
การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์
ของ
ทวี ณ หนองคาย (โชติวิโร)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

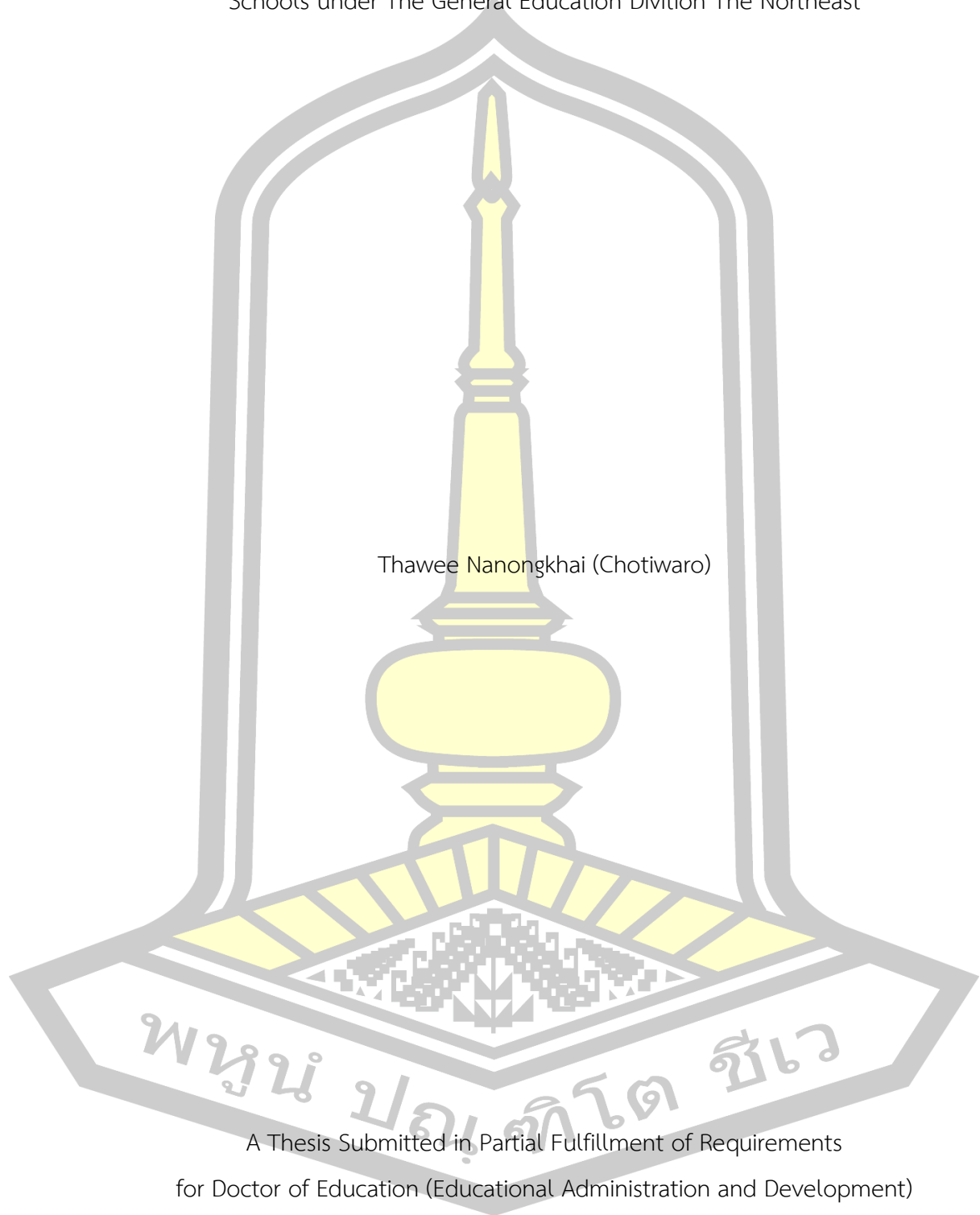

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Developing Management Models to Quality Organization in Buddhist Scripture
Schools under The General Education Division The Northeast

Thawee Nanongkhai (Chotiwaro)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Education (Educational Administration and Development)

May 2023

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของพระที วิ หนองคาย (โชติวิโร) แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. โกวิวัฒน์ เทศบุตร)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์)

กรรมการ

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

กรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

กรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
ผู้วิจัย	ทวี ฌ หนองคาย (โชติวิโร)		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนนท์		
ปริญญา	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 327 รูป/คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตรวจสอบยืนยันรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน และระยะที่ 4 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายและครูผู้สอน เครื่องที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญและความต้องการจำเป็น แบบปรับปรุง t-test

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ผู้เรียนคุณภาพ 9 ตัวชี้วัด 2) ครูมืออาชีพ 8 ตัวชี้วัด 3) โรงเรียนสมรรถนะสูง 9 ตัวชี้วัด 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 9 ตัวชี้วัด 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน 8 ตัวชี้วัด ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงจากมากไปหาน้อย คือ 1. การมีส่วนร่วมของชุมชน 2. ครูมืออาชีพ 3. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 4. โรงเรียนสมรรถนะสูง 5. ผู้เรียนคุณภาพ ตามลำดับ

3. รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 6 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ประกอบด้วย 1) ผู้เรียนคุณภาพ 2) ครูมืออาชีพ 3) โรงเรียนสมรรถนะสูง 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการ ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์ และส่วนที่ 6 เจ็อนไข ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ก่อนการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

TITLE	Developing Management Models to Quality Organization in Buddhist Scripture Schools under The General Education Division The Northeast		
AUTHOR	Thawee Nanongkhai (Chotiwaro)		
ADVISORS	Assistant Professor Thatchai Chittranun , Ed.D.		
DEGREE	Doctor of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the components and indicators of quality organization. of Phrapariyatthamma School, General Education Department. 2) To study the current condition, desirable condition, and necessary needs for the development of a quality organization. of Phrapariyatthamma School, General Education Department Northeast. 3) To develop a management model to become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department Northeast. 4) to study the results of using the management model to become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department Northeast. The research was divided into 4 phases: Phase 1: a study of components and indicators of management towards a quality organization; of Phrapariyatthamma School, General Education Department. Assessment of the suitability of the components by qualified persons, 7 figures/person. Phase 2: Study of current conditions, desirable conditions, and necessary needs for the development of a quality organization. of Phrapariyatthamma School, General Education Department Northeast. The sample group was the school director. Deputy Director of the school, department head and teacher of the Phrapariyatidhamma School group General Education Department, 327 photographs/person were obtained by stratified random sampling. Phase 3 Development of management style to

become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department Northeast Verify the form by a qualified person, amounting to 9 photos/person. Phase 4: a study of the results of using the management model to become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department Northeast The informants were school administrators. Department Head and Teacher The instruments used in this research consisted of an interview form and a questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. Index values of priority and need, modified t-test.

The findings were as follows :

1. Study of components and indicators of quality organization 43 indicators as follows: 1) Quality learners 9 indicators 2) Professional teachers 8 indicators 3) High performance schools 9 indicators 4) Strategic management 9 indicators Indicator 5) Community Participation 8 indicators Assessment results were at the highest level.

2. Current state of management to become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department Northeast Overall, it was at a high level. the desirable condition Overall, it was at a high level. The needs needed for development in descending order are: 1. Community participation, 2. Professional teachers, 3. Strategic management, 4. High-performance schools, 5. Quality learners, respectively.

3. Management style to become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department The Northeast Region is divided into 6 parts, namely Part 1: Principles and concepts and objectives, part 2, components to be a quality organization, consisting of 1) Quality Learners 2) Professional Teachers 3) High Performance Schools 4) Strategic Management 5) Community Participation Part 3 Implementation Guidelines Part 4 Management Process Part 5 Outcomes and Part 6 Conditions The results of the evaluation of the

model were found to be appropriate. and there is a possibility at the highest level.

4. Implementing a management model to become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department Northeast. It was found that before using the management model to become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department Overall, it was at a high level. After using the management model to become a quality organization of Phrapariyatthamma School, General Education Department Overall, it was at a high level.

Keyword : Model Development, Management to Quality Organization, Law School Ordinary Education Department

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้วิจัย จนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี กรรมการสอบที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาพิจารณาคุณภาพเครื่องมือ และขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาประเมินยืนยันองค์ประกอบ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูที่นำระบบไปใช้งานประสบความสำเร็จด้วยดี ขอขอบคุณครอบครัวผู้วิจัยที่คอยเป็นกำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุน อบรมสั่งสอนและให้การศึกษแก่ผู้วิจัย และนิสิตปริญญาเอก รุ่น 16 สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษาทุกท่าน ที่ดูแลช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน และขอมอบเป็นกำลังใจสำหรับผู้บริหารที่มีความตั้งใจในการทำงานในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพการศึกษา

ทวี ณหนองคาย (โชติวีโร)

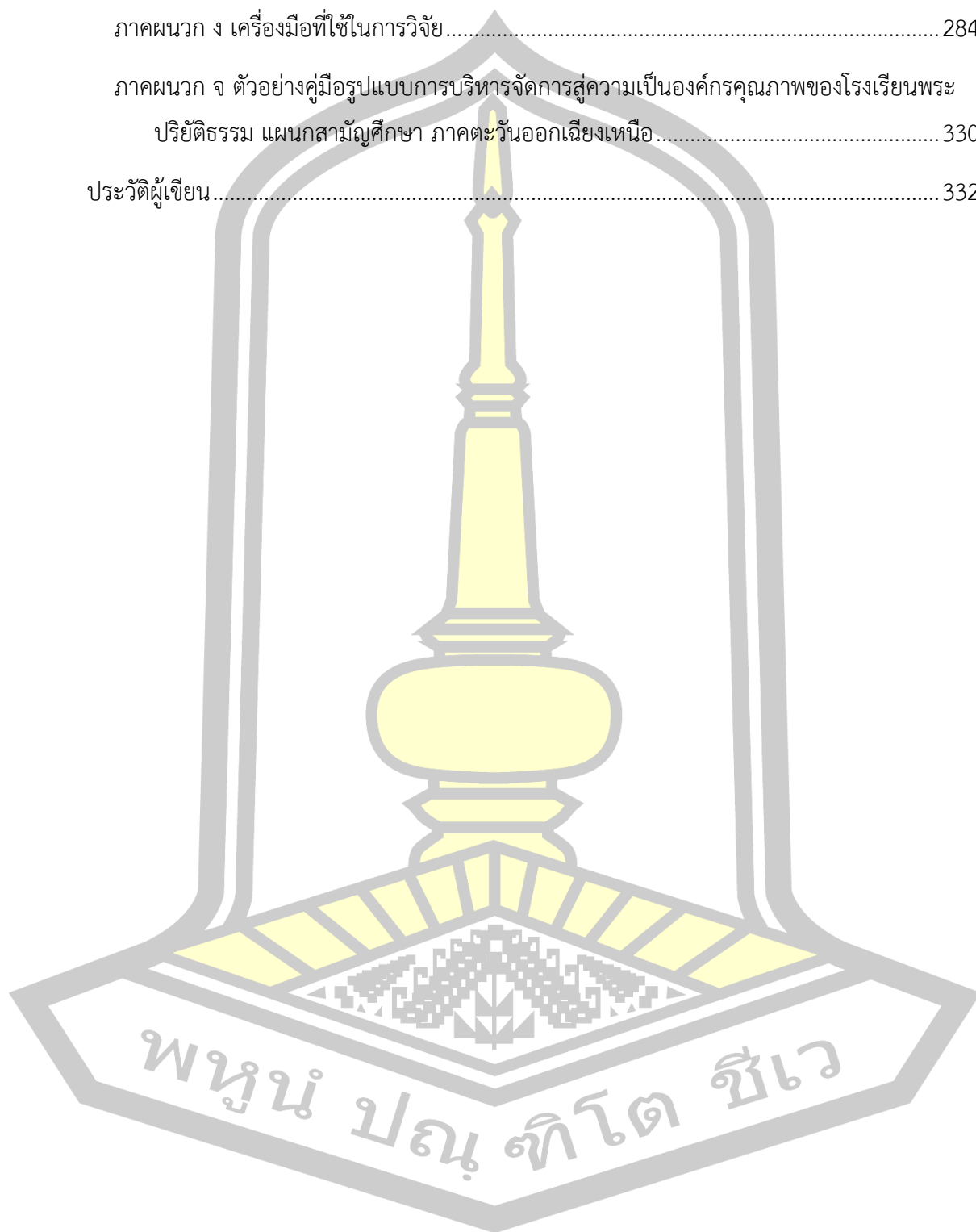
พหุบัณฑิต โสว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฌ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรคุณภาพ.....	31
รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	86
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	102
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	119

งานวิจัยในประเทศ.....	119
งานวิจัยต่างประเทศ.....	122
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	125
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	127
ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความ เป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	131
ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	135
ระยะที่ 4 การศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้.....	141
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	146
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	146
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	147
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	147
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	244
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	244
สรุปผล	244
อภิปรายผล.....	245
ข้อเสนอแนะ.....	253
บรรณานุกรม.....	255
ภาคผนวก.....	270
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	271
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	273

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	276
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	284
ภาคผนวก จ ตัวอย่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	330
ประวัติผู้เขียน.....	332

สารบัญตาราง

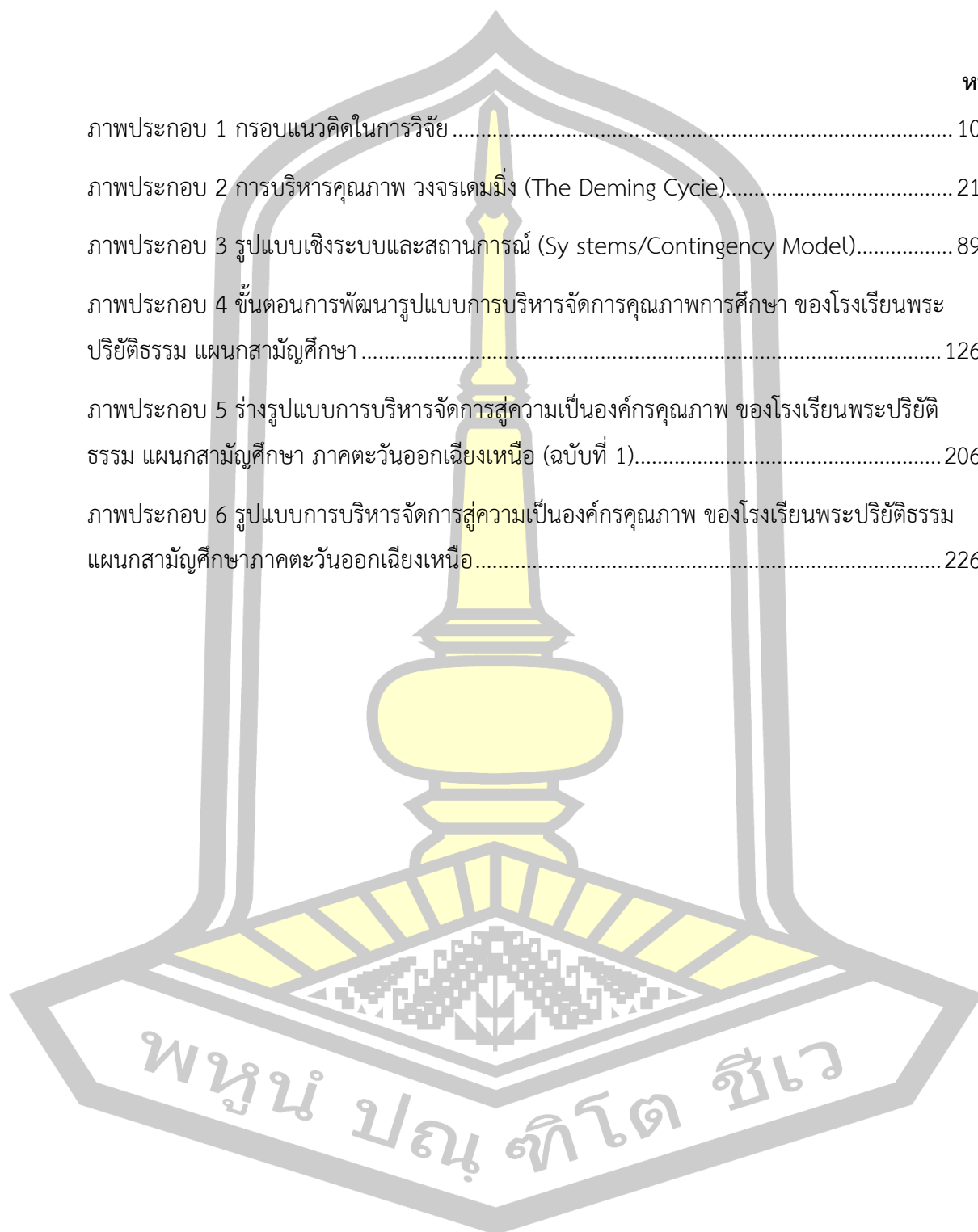
	หน้า
ตาราง 1 สิ่งเคราะห์องค์ประกอบองค์กรคุณภาพ	42
ตาราง 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา.....	84
ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	132
ตาราง 4 องค์ประกอบและตัวชี้วัดจากการสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ	148
ตาราง 5 การสังเคราะห์องค์ประกอบผู้เรียนคุณภาพ และตัวชี้วัด.....	152
ตาราง 6 การสังเคราะห์องค์ประกอบครูมืออาชีพ และตัวชี้วัด	155
ตาราง 7 การสังเคราะห์องค์ประกอบโรงเรียนสมรรถนะสูง และตัวชี้วัด.....	157
ตาราง 8 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเชิงกลยุทธ์ และตัวชี้วัด	159
ตาราง 9 การสังเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชน และตัวชี้วัด.....	161
ตาราง 10 การสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ	162
ตาราง 11 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบ และตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	166
ตาราง 12 ความถี่และค่าร้อยละ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	171
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้าน	172
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้าน ผู้เรียนคุณภาพ	173

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้าน ครูมืออาชีพ	175
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้าน โรงเรียนสมรรถนะสูง.....	177
ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้าน การจัดกาเชิงกลยุทธ์.....	179
ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน.....	181
ตาราง 19 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด จากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี	189
ตาราง 20 การบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ	207
ตาราง 21 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของการบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (n = 9)227	
ตาราง 22 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	235
ตาราง 23 ความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	240

พจนัน ปณฺ ทิโต ชีเว

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ภาพประกอบ 2 การบริหารคุณภาพ วงจรเดมมิง (The Deming Cycle).....	21
ภาพประกอบ 3 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ (Systems/Contingency Model).....	89
ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	126
ภาพประกอบ 5 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฉบับที่ 1).....	206
ภาพประกอบ 6 รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	226

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งได้รับผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อ สื่อสาร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ในทุกประเทศทั่วโลก อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ จึงเป็นความจำเป็นที่ทุกประเทศจะต้องหาแนวทางและรูปแบบในการปรับตัว เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งให้สามารถรองรับและใช้ประโยชน์จากผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551) มนุษย์ที่ได้อุบัติขึ้นมาในโลกโดยรู้จักการแก้ปัญหา รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ตลอดทั้งแก้ปัญหาขัดแย้งด้วยเหตุและผล รู้จักสำนึกและเข้าใจในคุณค่าของสิ่งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมที่ปรากฏให้เราได้เรียนรู้ในแง่ต่าง ๆ ตลอดทั้งสิ่งแวดล้อมสมัยนั้น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาหรือการค้นคว้าทำให้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และสามารถรู้และคาดการณ์ล่วงหน้าในอนาคตได้ นอกจากนั้นการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคติโลกหรือศีลธรรมย่อมเป็นเหตุปัจจัยยกระดับฐานะของตนเองให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้วย ในที่นี้จะมุ่งถึงเฉพาะการศึกษาทางศีลธรรมหรือศึกษาการพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย (สมศักดิ์ บุญปู, 2558)

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตราที่ 27 กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายมีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการ 6 ประการ เอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา

สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา หลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้นภายใต้วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ในสังคมของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562 มาตราที่ 5 ระบุไว้ว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พระภิกษุและสามเณร มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ดึงงาม โดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป ให้ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง มาตราที่ 21 การศึกษาพระปริยัติธรรมที่ได้จัดให้แก่สามเณรซึ่งเป็นเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ และมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า ซึ่งได้ศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด โดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคมเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนกธรรมสนามหลวง นักรัทธิขั้นเอก เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แผนกบาลีสนามหลวง ประเปรียญธรรมสามประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณรเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วแต่กรณี (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) แนวทางการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันโดยเฉพาะในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่จะเป็นพลังต่อการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงและความได้เปรียบเชิงแข่งขันในทุกด้าน (ดารณี บุญครอง, 2562) แนวทางการจัดการศึกษาของไทยมีแนวโน้มของการมุ่งสู่การขับเคลื่อนไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ในหลายด้านประกอบด้วย ด้านการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

เพื่อพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนา ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และด้านการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และ การมุ่งเข้าสู่อาชีพการศึกษาไทยได้มีการพัฒนาหลายด้านและเป็นศักยภาพด้านการศึกษาของไทย (สุวิมล มจรุส, 2560)

ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม (บาลี, ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 (กองพุทธศาสนศึกษา, 2551) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาหนึ่งที่วัดโดยพระสงฆ์ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับ มัธยมศึกษาให้แก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ได้เล่าเรียนตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมของ คณะสงฆ์ควบคู่ไปกับวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียนมีสถานภาพเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงนับเป็นสถานศึกษาแห่งสถาบัน พระพุทธศาสนา ภายใต้การกำกับดูแลของคณะสงฆ์ โดยมหาเถรสมาคม ในการสนับสนุนส่งเสริมของ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (กรมการศาสนา, 2542) การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้าน คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้อง กับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาที่ยังไม่มีทิศทางพัฒนา และขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการ บริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า การสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและการจัด การศึกษาเพื่อสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นทางการ รุปธรรมมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาคัดเลือก พื่อที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ, 2546)

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมประสบ ปัญหาด้านการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามเกณฑ์ จึงทำให้เกิดมี ปัญหาหลายประการ เช่น ผู้บริหาร โรงเรียนต่าง ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการ บริหารงานตามระบบขาดแผนงาน ไม่มียุทธศาสตร์เป้าหมายและหลักการ ครูผู้สอนมีวุฒิไม่ตรงกับ

กลุ่มสาระที่สอน และขาดความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร การวัดผล การประเมินคุณภาพภายในโดยรวม คุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันทั้งในด้านพื้นฐานของผู้บริหาร ครู อาจารย์ผู้เรียนและคุณภาพของปัจจัย สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก กระบวนการบริหารภายในโรงเรียน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ กลุ่มโรงเรียนทำให้คุณภาพการศึกษายิ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละโรงเรียนไม่ได้มาตรฐานตามสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554) และมีปัญหาอยู่มาก ทั้งด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษา รวมถึงการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายด้านที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทำให้โรงเรียนได้รับรองมาตรฐานและไม่ได้รับรองมาตรฐาน จากผลการประเมินยังพบอีกว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน คือ ด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 2.55 ด้านครูผู้สอน ที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 2.22 และด้านผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 2.37 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังมีปัญหาอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดหาหรือจัดจ้างครูและอุปกรณ์ทางการศึกษาตามที่ต้องการได้อย่างพอเพียง จำนวนคู่มือแต่ละรายวิชาไม่เพียงพอกับจำนวนครูผู้สอน รวมทั้งไม่สามารถขยายสถานที่เรียนให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับจำนวนของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (กองพุทธศาสนศึกษา, 2551) ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดส่วนใหญ่ไม่เก็บค่าเล่าเรียนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล ซึ่งมักจะไม่เพียงพอต่อการจัดการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาขึ้นอยู่กับบารมีของเจ้าสำนัก ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ปัญหาบุคคลมีประสบการณ์น้อยคือ การเรียนการสอนไม่เพียงพอเป็นปัญหาหลักของโรงเรียนพระปริยัติธรรม (อำนาจ บัวศรี, 2544) อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2559-2573 ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 5 ด้าน คือ ผู้เรียนคุณภาพ เป็นพระภิกษุ หรือสามเณรให้มีความรู้ ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเองมีความประพฤติดี เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบต่องานและส่วนรวม มีจิตสำนึกที่จะรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคง เจริญรุ่งเรือง สืบต่อไป ครูคุณภาพ ต้องมีความรู้ในการถ่ายทอดประสบการณ์ ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา เข้าใจในพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ และมีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่และประสบการณ์เดิม โรงเรียนคุณภาพต้องเป็นโรงเรียนที่มีบรรยากาศหรือ

สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการ สามารถจัดการศึกษาได้ การบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนกลยุทธ์ ระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาร่วมในการปฏิบัติงาน และการตรวจสอบการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ ชุมชนมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบด้วย การร่วมลงมือทำ หลักสูตรสถานศึกษา การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติงานการร่วมระดม ความคิด การร่วมติดตามประเมินผล (พนมปรีชากร แก้วบุตตา, 2563) ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยการดำเนินการของ 3 ระบบ กล่าวคือ ระบบการบริหารจัดการศึกษา ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการนิเทศการศึกษา ซึ่งต้องมีการดำเนินการประสานสอดคล้องกันของบุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องนับตั้งแต่ผู้บริหารทุกระดับ ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ โดยจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษามาใช้ในการวางแผนดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2560) ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า จากจำนวนองค์ประกอบ 8 ด้าน ทุกด้านส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วยองค์ประกอบ ด้านคุณลักษณะของนักเรียน มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด องค์ประกอบที่มีอำนาจพยากรณ์รองลงมา ตามลำดับคือ คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมของชุมชน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ทุนและวัสดุอุปกรณ์ คุณภาพของครู ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการประกันคุณภาพภายใน (อิทธิมย์ สีดาคำ, 2559)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาและการแก้ไขปัญหาสำคัญในการกำหนดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อตอบสนองต่อชุมชนและพัฒนาบุคลากรทางพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาของสงฆ์ต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรเป็นอย่างไร
4. ผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยนี้ทำให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครูในการพัฒนาการบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลจากการวิจัยนี้ทำให้ได้ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้พัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบองค์กรคุณภาพ จากแนวคิดของ นักวิชาการต่าง ๆ ได้องค์ประกอบองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังนี้ สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2558), สำนักงาน ก.พ.ร. (2552), Dheeraj Mehrotra (2007), อนิวัช แก้วจำนง (2552), Caron and McLaughlin (2002), Cheng,(1998) และ กระทรวงศึกษาธิการ (2561)

1.1 ผู้เรียนคุณภาพ

1.2 ครูมืออาชีพ

1.3 โรงเรียนสมรรถนะสูง

1.4 การจัดการเชิงกลยุทธ์

1.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้สอดคล้องกับความหมายของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

2.1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน โดยการใช้แบบเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติ (Purposive Sampling)

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,261 รูป/คน (ปีการศึกษา 2563 ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2563)

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 327 รูป/คน กำหนดขนาด

กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan แต่ละโรงเรียนได้ข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน 1 รูป/คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 รูป/คน หัวหน้าฝ่าย 1 รูป/คน ครูผู้สอน 2 รูป/คน รวมโรงเรียนละ 5 รูป/คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2.3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ

ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายและครูผู้สอนโรงเรียน ที่มีวิธีแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 แห่ง

2.3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินรูปแบบ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน

2.4 การนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้กับโรงเรียนที่สมัครใจใช้รูปแบบนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายและครูผู้สอน ทั้งหมดในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 1 แห่ง

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ และการพัฒนารูปแบบ การบริหารจัดการ คุณภาพมาตรฐานการศึกษา จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษา

การพัฒนารูปแบบ ตามแนวคิด Joyce และ Weil (1996), Willer (1967), อัมพร พงษ์กัสนานนท์ (2550), ทิศนา ขัมมณี (2551) และบุญชม ศรีสะอาด (2560)

ได้ขั้นตอนพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ขั้นตอน คือ

1.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ

1.3 การนำรูปแบบไปใช้

2. แนวคิดองค์ประกอบรูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษา

องค์ประกอบรูปแบบ ตามแนวคิดของ Brown และ Mober (1980), Keeves (1988), สมาน อัสวภูมิ (2550) และธีระ รุญเจริญ (2550) ได้องค์ประกอบรูปแบบ คือ

2.1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์

2.2 การบริหารจัดการ

2.3 แนวทางการนำไปใช้

2.4 การประเมินผล

2.5 เงื่อนไข

3. องค์ประกอบองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษา องค์ประกอบองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ตามแนวคิดของสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2558), สำนักงาน ก.พ.ร. (2552), Dheeraj Mehrotra (2007), อนิวัช แก้วจันทง (2552), Caron และ McLaughlin (2002), Cheng (1998) และกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1 ผู้เรียนคุณภาพ

3.2 ครูมืออาชีพ

3.3 โรงเรียนสมรรถนะสูง

3.4 การจัดการเชิงกลยุทธ์

3.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน

4. แนวคิดการบริหารจัดการคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการบริหารคุณภาพ

วงจรมะมิ่ง The Deming Cycle (1939), เทอดศักดิ์ พรหมอารักษ์ (2541), วรภัทร ภูเจริญ (2542) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การวางแผน (Plan)

4.2 การปฏิบัติ (Do)

4.3 การตรวจสอบ (Check)

4.4 การปรับปรุง (Act)

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบ หมายถึง แบบจำลอง แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์ หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยเข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอด ความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

2. การบริหารจัดการคุณภาพ หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์กร การมีส่วนร่วม และการควบคุม ที่ดำเนินงานให้มีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบระเบียบแบบแผน เพื่อสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลซึ่งการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1. การวางแผน 2. การปฏิบัติ 3. การตรวจสอบ 4. การปรับปรุง

3. องค์กรคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีขีดความสามารถในการปรับตัวที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รับมือกับแรงกดดันต่าง ๆ ได้จากภายในและภายนอกองค์กรได้ดี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ ดึงศักยภาพในตัวของ บุคลากร เพื่อนำไปสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์ต่อ การพัฒนาสถาบันการศึกษาของสงฆ์ โดยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ผู้เรียนคุณภาพ ครูมืออาชีพ โรงเรียนสมรรถนะสูง การจัดการเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของชุมชน

4. ผู้เรียนคุณภาพ หมายถึง ผู้เรียนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและ วิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม มีทักษะในการแสวงหาความรู้ รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ และสามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี

5. ครูมืออาชีพ หมายถึง ครูที่มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ และสามารถคิด วิเคราะห์แก้ไขปัญหา มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ และสามารถ ใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม

6. โรงเรียนสมรรถนะสูง หมายถึง โรงเรียนที่มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้ มาตรฐานตามที่มุ่งหวัง เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล

7. การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการเรียน การสอน การวางแผนการจัดการสรรทรัพยากร เป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนา หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน

8. การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและสนับสนุนรับรู้ข้อมูล ข่าวสารและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ

9. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง โรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้นในพื้นที่วัดที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษา แก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม

10. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ที่เป็นพระภิกษุซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

11. หัวหน้าฝ่าย หมายถึง ภิกษุ และบุคลากร ในโรงเรียนที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้อำนวยการ ให้ทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระวิชาให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด

12. ครูผู้สอน หมายถึง ภิกษุ และบุคลากร ที่ทำหน้าที่สอนในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร กำหนดในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

13. สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพเป็นจริงที่กำลังดำเนินงาน ของการบริหารจัดการ สู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

14. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้น ของการบริหารจัดการ สู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
 - 1.1 ความหมายของการบริหารจัดการ
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการ
 - 1.3 หลักการบริหารคุณภาพ
2. มาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรคุณภาพ
4. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ความหมายของการบริหารจัดการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2543) กล่าวว่า ความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” และ “การจัดการ” ได้ดังนี้ การบริหาร (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูง เป็นค่านิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการ และคำว่า “ผู้บริหาร” (Administrator) จะหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐ หรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร ส่วนการจัดการ (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business management) ส่วนคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager)

จะหมายถึงบุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2543) ได้ให้ความหมาย “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) มีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อย โดยการบริหารจะสนใจและสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายไปลงมือปฏิบัติ นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่า การบริหารใช้ในภาครัฐ ส่วนการจัดการใช้ในภาคเอกชน อย่างไรก็ตามในตำราหรือหนังสือส่วนใหญ่ทั้ง 2 คำนี้มีความหมายไม่แตกต่างกัน สามารถใช้แทนกันได้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) ได้ให้ความหมาย การบริหารจัดการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบระเบียบในการดำเนินการกระทำอย่างประสานสัมพันธ์กัน และใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

สมยศ นาวิการ (2538) ได้ให้ความหมาย การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์กร การมีส่วนร่วม และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์กรและการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดไว้

จรัส อติวิทยาภรณ์ (2548) ได้ให้ความหมาย การบริหารจัดการ (Management) เป็นการบริหารอย่างมีระบบ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย และทิศทางขององค์กร และปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ซึ่งจะต้องมีการวางแผนการจัดการ การกำหนดทิศทาง การควบคุม เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

Bovee (1993) หน้าที่ของการจัดการ มี 4 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย (Goals) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) และการพัฒนาแผนย่อย เพื่อให้เกิดการประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ
2. การจัดองค์กร (Organization) เป็นการกำหนดว่าจะทำงานอะไร บุคคลใดที่มีความเหมาะสมที่จะทำงานนั้น วิธีการที่จะจัดกลุ่มงาน ใครรายงานขึ้นตรงต่อใคร และจุดใดที่จะต้องมีการตัดสินใจเกิดขึ้น การจัดองค์กรจะต้องมีการจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นทางการ เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรมีพนักงานที่มีความสามารถในงานทุกระดับ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
3. การนำ (Leader) ประกอบด้วย การจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา การสั่งการ การคัดเลือกช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิผลที่สุด ตลอดจนการแก้ปัญหาด้วยความขัดแย้ง
4. การควบคุม (Controlling) เป็นกิจกรรมการติดตามผลและการแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่างานบรรลุผลตามที่ได้วางแผนไว้

Daft (1994) การบริหารจัดการ คือ การทำให้เป้าหมายขององค์กรบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยผ่านการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมทรัพยากรขององค์กร

Certo (2003) ระบบบริหารจัดการ คือ การประสานของส่วนต่างที่มีหน้าที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ไม่เป็นอิสระต่อกัน เพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ส่วนประกอบหลักของระบบบริหารจัดการ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์

สมยศ นาวิการ (2536) ได้ให้ความหมาย กระบวนการจัดการว่าเป็นกิจกรรมของการบริหารที่สำคัญ 4 อย่าง คือ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุม รูปแบบของการบริหารดังกล่าวนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นเมื่อประมาณปลายศตวรรษที่ 19

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2545) ได้ให้ความหมาย กระบวนการจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานจะต้องเป็นไปตามขั้นตอน ตามลำดับ เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไรที่ไหน เมื่อใด โดยใคร นอกจากจะเป็นการลดความไม่แน่นอนแล้วยังทำให้สมาชิกในองค์กรมีความมั่นใจในการทำงานทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับการทำงานที่ดีไม่ควรมีลักษณะตายตัว ต้องยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์อาจมีการปรับปรุงแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนลำดับการทำงานได้เสมอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลมากขึ้นด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่กลุ่มบุคคลร่วมกัน ดำเนินการวางแผน การจัดองค์กร การมีส่วนร่วม และการควบคุม เพื่อสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ 1. การวางแผน 2. การจัดองค์กร 3. การมีส่วนร่วม 4. การควบคุม

ความสำคัญของการบริหารจัดการ

วรพจน์ บุขรคามวดี (2552) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ทำให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรเป็นไปเพื่อประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประสิทธิภาพ (Efficiency) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจัดการในองค์กรที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำหนดเป้าหมายชัดเจน ประเมินได้ และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งสู่การบริหารเพื่อต้นทุนที่ถูกลง (low cost) ดีกว่า (better quality) เร็วกว่า (higher speed) บริการที่ดีกว่า (better service)

2. ในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ การจัดการที่ดีจะช่วยลดค่าใช้จ่ายให้ต่ำสุด (lowest cost) และผลตอบแทนให้ได้สูงสุด (highest benefit)

3. การจัดการเป็นไปเพื่อให้สอดคล้องและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการต้องมีการจัดโครงสร้าง (Structure) และการออกแบบ (Design) ให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม กล่าวคือ ถ้าต้องการให้

องค์การเป็นแบบใดก็ออกแบบให้เป็นแบบนี้ เช่น หากต้องการให้บริการรวดเร็วจำเป็นต้องออกแบบองค์การแบบรีอับระบบ (Reengineering) ถ้าต้องการให้คนในองค์การทำงานอย่างมีความสุขสนุกในการทำงานจำเป็นต้องออกแบบองค์การแบบสิ่งมีชีวิต (Organic Organization) และองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) การบริหารองค์การสมัยใหม่จึงต้องเริ่มที่การจัดองค์การ (Organizing) โดยมุ่งสู่การจัดการโครงสร้างและออกแบบขององค์การเป็นสำคัญ

4. การจัดการก่อให้เกิดการอบรมขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

เพราะการปฏิบัติงานในองค์การจะมีสถาบันหล่อหลอม อบรม สั่งสอน ขัดเกลา ให้มีบุคลากรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หากต้องการบุคลากรที่มีความเป็นเลิศ “ฉลาด เก่ง และมีสุข” จำเป็นต้องมีการบริหารทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

5. การจัดการจะช่วยให้องค์การมุ่งสู่บริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบ มีการค้นคว้าทดลองพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) การจัดการองค์การสมัยใหม่ต้องมีการนำเอาศาสตร์การจัดการ (Management Science) และศาสตร์เชิงปริมาณ (Qualitative) ซึ่งได้แก่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ คณิตศาสตร์ สถิติ รวมทั้งระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการบริหาร จะทำให้องค์การไปสู่ความสำเร็จและมุ่งสู่ความเป็นเลิศได้

6. ศาสตร์และองค์ความรู้ด้านการจัดการที่ผ่านมา ทำให้เกิดเป็นแนวคิดหรือพาราไดม์ใหม่เกี่ยวกับการจัดการว่าแปรเปลี่ยนไปตามยุคใหม่ที่แปรเปลี่ยนไปตามบริบท (Context) ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี รวมทั้งสภาพแวดล้อมของงาน (Task environment) ได้แก่ ลูกค้า (Customer) คู่แข่ง (Competitor) ผู้สนับสนุนหรือผู้ป้อนวัตถุดิบ (Supplier) และผู้ควบคุม (Regulator)

7. การจัดการในปัจจุบันช่วยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้รับบริการมีความสำคัญและเป็นกลไกที่ทำให้องค์การภาครัฐปรับเปลี่ยนมายึดหลักการบริหารสาธารณะที่ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด พึงพอใจสูงสุด โดยทำงานแบบยึดหลักประสิทธิผลที่มุ่งสู่การบริหารจัดการบริการ (service) ที่ดี เน้นการทำงานแบบบูรณาการของผู้นำและทีมงานร่วมกันทำงานเพื่อมุ่งสู่การเป็นเลิศและพัฒนาคุณภาพของภาครัฐราชการ

นรินทร์ แจ่มจำรัส (2549) ได้เสนอความสำคัญของการจัดการ ไว้ดังนี้

1. การจัดองค์การเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จขององค์การ เนื่องจากการจัดองค์การเป็นงานที่ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดว่า ใครจะทำอะไร ใครจะอยู่แผนกไหน ใครจะต้องรับผิดชอบและรายงานต่อใคร ซึ่งการจัดองค์การนั้นเสมือนเป็นการกำหนดว่าจะทำอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยการจัดองค์การนั้นยังรวมถึงกลไกการประสานงาน เนื่องด้วยในองค์การหนึ่ง ๆ จะต้องมีการแบ่งงานและประสานงานกันเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง เช่น การประสานงานระหว่างแผนกผลิตกับแผนกขาย ซึ่งอาจเป็นในกรณีที่แผนกผลิตต้องติดต่อขอข้อมูล

กับฝ่ายขายก่อน ว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นมานั้นการตอบรับจากลูกค้าเป็นอย่างไร ถ้าฝ่ายขายบอกว่าได้รับการตอบรับจากลูกค้าอย่างมาก ซึ่งข้อมูลที่ได้มาแผนกผลิตก็จะสามารถวางแผนได้ว่าควรผลิตในปริมาณเท่าใด

2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน เนื่องจากองค์การทุกองค์การจะต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ซึ่งประสิทธิภาพนั้นจะกล่าวถึงในเรื่องของใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งบางครั้งอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ส่วนในเรื่องของประสิทธิผลกล่าวได้ว่าเป็นความพยายามขององค์การในการทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การคือประสิทธิผล ซึ่งการที่จะเกิดประสิทธิผลได้นั้นเราไม่ได้มองในมุมของการใช้ทรัพยากรหรือค่านึงถึงการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าแต่เราจะเน้นไปที่จะทำอย่างไร ให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้

3. ช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากการจัดองค์การเป็นการกำหนดว่าในองค์การใดองค์การหนึ่งควรแบ่งออกเป็นกี่แผนก เมื่อมีการแบ่งแผนกได้แล้วในขั้นตอนต่อไปจะเป็นเรื่องของการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เช่น ใครอยู่แผนกไหน หน้าที่งานคืออะไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ หรือใครคือผู้บังคับบัญชาในแผนกนั้น ซึ่งผลดีก็คือ ผู้บริหารสามารถมอบหมายงานได้ง่ายขึ้น

4. การจัดองค์การที่ดีช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานตามความถนัดหรือตามความเหมาะสม เช่น จากการจัดองค์การ องค์การจะต้องมีการแบ่งแผนกงาน และจัดคนลงไปทำงานในแต่ละแผนก ซึ่งการจัดคนไปในแต่ละแผนกนั้น ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อในการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน ถ้าผู้บริหารสามารถจัดคนให้เหมาะสมกับงาน องค์การก็จะได้ประโยชน์สูงสุดจากการทำงานของพวกเขาเหล่านั้น

นอกจากนี้ ในการออกแบบองค์การโดยผู้บริหารจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนหลายประการ ผลลัพธ์ของการตัดสินใจที่ต้องการ คือ โครงสร้างองค์การที่มีความเหมาะสมที่สุดที่ได้จากแนวคิดและทฤษฎีทางการจัดการ เพื่อให้้องค์การสามารถบรรลุผลสำเร็จที่ต้องการ โดยทั่วไปการออกแบบองค์การจะมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่สำคัญของผู้บริหาร ได้แก่ การแบ่งงานออกเป็นงานย่อย ๆ ตามลำดับความสำคัญ การจัดสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างงานเพื่อการตัดสินใจการรวมกลุ่มงานแต่ละด้านเข้าด้วยกัน และการกำหนดขนาดของกลุ่มงานของผู้บริหารแต่ละคนอย่างเหมาะสม

สมยศ นาวิการ (2546) ได้เสนอความสำคัญของการจัดการไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการแบ่งงานออกเป็นงานย่อย ๆ ตามลำดับความสำคัญ ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการแบ่งงานนั้น คือ การมุ่งเน้นด้านความชำนาญ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของงาน ถึงแม้ว่างานจะมีลักษณะที่แตกต่างกันก็ตาม

2. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการรวมกลุ่มงานแต่ละด้านเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมงานที่สามารถรวมกลุ่มเข้าด้วยกันอาจจะอยู่บนรากฐานของความคล้ายคลึงกันเป็นสำคัญ
3. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการจัดสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างงาน เพื่อให้บุคลากรสามารถทำการตัดสินใจโดยไม่ต้องขออนุมัติจากผู้บริหารทุกครั้ง ทำให้บุคลากรมีสิทธิเพื่อการตัดสินใจภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ จนส่งผลทำให้การดำเนินงานได้อย่างราบรื่นจากการตัดสินใจที่ทันเหตุการณ์
4. ผู้บริหารจะต้องกำหนดขนาดของกลุ่มงานของผู้บริหารแต่ละคนอย่างเหมาะสม ดังนั้นโครงสร้างองค์การย่อมจะมีความแตกต่างกันตามการตัดสินใจของผู้บริหาร จากการใช้แนวคิดและทฤษฎีทางการจัดการ และถ้าหากพิจารณาถึงการตัดสินใจของผู้บริหารข้างต้นแล้วจะพบว่าในการแบ่งงานกันทำเฉพาะด้านจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านความเชี่ยวชาญมากหรือน้อย ในการมอบอำนาจหน้าที่จะขึ้นอยู่กับปัจจัยความมากหรือน้อยของอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ การจัดแผนงานจะขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานด้านความเหมือนกันหรือความแตกต่างกันของลักษณะงาน และขนาดในการควบคุมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยของจำนวนบุคลากร เป็นต้น

จากความสำคัญของการบริหารจัดการ สามารถสรุปได้ดังนี้ การจัดการทำให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์การเป็นไปเพื่อประสิทธิผล การจัดการที่ดีจะช่วยลดค่าใช้จ่ายให้ต่ำสุด การจัดการเป็นไปเพื่อให้สอดคล้องและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการก่อให้เกิดการอบรมขัดเกลาทางสังคม การจัดการจะช่วยให้องค์การมุ่งสู่บริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบ มีการค้นคว้า ทดลอง พิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ศาสตร์และองค์ความรู้ด้านการจัดการที่ผ่านมาทำให้เกิดเป็นแนวคิดหรือพาราไดม์ใหม่เกี่ยวกับการจัดการว่าแปรเปลี่ยนไปตามยุคใหม่ที่แปรเปลี่ยนไปตามบริบท และนอกจากนี้การจัดการในปัจจุบันช่วยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้รับบริการมีความสำคัญและเป็นกลไกที่ทำให้องค์การภาครัฐปรับเปลี่ยนมายึดหลักการบริหารสาธารณะที่ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

หลักการบริหารคุณภาพ (PDCA)

ความหมายและความสำคัญของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)

PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง การดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด วงจร PDCA นี้ได้พัฒนาขึ้นโดย Dr. Walter Shewhart ต่อมา Dr. W.Edwards Deming ได้นำมาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทำให้นิยมเรียกวัฏจักรนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า วัฏจักรของเดมมิ่ง

(Deming Cycle) นักวิชาการได้ให้ความหมายและความสำคัญของวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ดังต่อไปนี้

ฮิตาชิ คูเมะ (2540) การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง และได้นำมาใช้กับทุกกิจกรรม รู้จักกันอย่างแพร่หลาย PDCA การบริหารงานการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. Plan คือ การวางแผน เป็นการเริ่มต้นของโครงการ หรืองาน เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าเมื่อเกิดการผิดพลาดก็สามารถรับมือได้ เพื่อให้การปรับปรุงงานและแก้ไขอุปสรรค ทำงานอย่างรอบคอบ เป็นไปตามเป้าหมายหรือแผน
 2. Do คือ ปฏิบัติตามแผน การปฏิบัติตามแผนนั้นต้องเป็นไปตามขั้นตอนตามแนวทางที่วางแผนไว้ โดยพิจารณาใคร่ครวญก่อนลงมือปฏิบัติ
 3. Check คือ ตรวจสอบ การทำงานนั้นนอกจากจะทำให้เสร็จแล้วจะต้องมีการตรวจสอบว่า ผลงานที่ปฏิบัติได้ผลคุ้มค่าเพียงไร มีข้อมูลใหม่ ๆ เกิดขึ้นบ้าง
 4. Act คือ ดำเนินการให้เหมาะสมหลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ตามขั้นตอน กรณีผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ให้วิเคราะห์และพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไร โดยมองทางเลือกใหม่ ให้ความสำคัญให้มากขึ้น ขอความร่วมมือจากผู้อื่น หรือเปลี่ยนเป้าหมายใหม่
- วงจร PDCA จะสมบูรณ์นั้น จะเกิดขึ้นเมื่อเอาขั้นตอน การดำเนินงานที่เหมาะสม (Act) ไปสู่กระบวนการวางแผน (Plan) อีกครั้งหนึ่ง จะเป็นวงจรไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้เสนอรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการไว้ 6 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการวางแผน (Pre-Planning) โดยเตรียมการในเรื่องการจัดหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่วางแผนจัดโครงสร้างระบบและกลไกต่าง ๆ สร้างเครื่องมือและเก็บข้อมูล
2. ขั้นวางแผน (Planning) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ
 - 2.1 วินิจฉัยสภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงาน
 - 2.2 กำหนดวัตถุประสงค์นโยบายเป้าหมายและค่าใช้จ่าย
 - 2.3 การทดสอบความเป็นไปได้
3. ขั้นการจัดทำแผน (Plan Formulation) เป็นการเขียนแผนซึ่งจะต้องประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ ของแผนอย่างครบถ้วน
4. ขั้นการจัดทำรายละเอียดของแผน (Plan Elaboration) ขั้นตอนนี้การกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมการดำเนินงานทั้งหมด ประกอบด้วยแผนงานโครงการต่าง ๆ
5. ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ (Plan Implementation) ขั้นดำเนินการร่วมกันระหว่างการวางแผนกับการบริหาร

6. ขั้นการประเมินผลการปรับแผนและการจัดทำแผนใหม่ (Evaluation Revision and Re-Planning) ท่านนี้จะเป็นการติดตามควบคุมกำกับ เพื่อตรวจสอบแผน เพื่อหาข้อมูลในการปรับแผนใหม่ และจัดทำแผนใหม่ซึ่งเป็นการเริ่มต้นวงจรของแผนก

ธัญญธร ศรีวิเชียร (2556) วัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง มีลักษณะพิเศษ คือ ต้องทำกันทุกคนทั้งองค์กรตลอดเวลา เพื่อมุ่งไปสู่ทิศทางที่กำหนดไว้ การพัฒนาปรับปรุงตนเอง จึงต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด เหมือนกับวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง

วรภัทร ภูเจริญ (2542) ได้ให้ความหมายวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA หมายถึง ระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) การนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act) การใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัย ให้ครบวงจร หมุนเวียนไป ไม่มีหยุดหย่อน ซึ่งแนวคิดวงจรคุณภาพนี้ Walter Shewhart เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ William Edwards Deming เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1950 จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทำให้นิยมเรียกวงจรนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า “วงจรเดมมิ่ง” (Deming s Cycle)

แนวคิดการบริหารคุณภาพ วงจรเดมมิ่ง (The Deming Cycle) เป็นแนวคิด การบริหารที่เน้นขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก

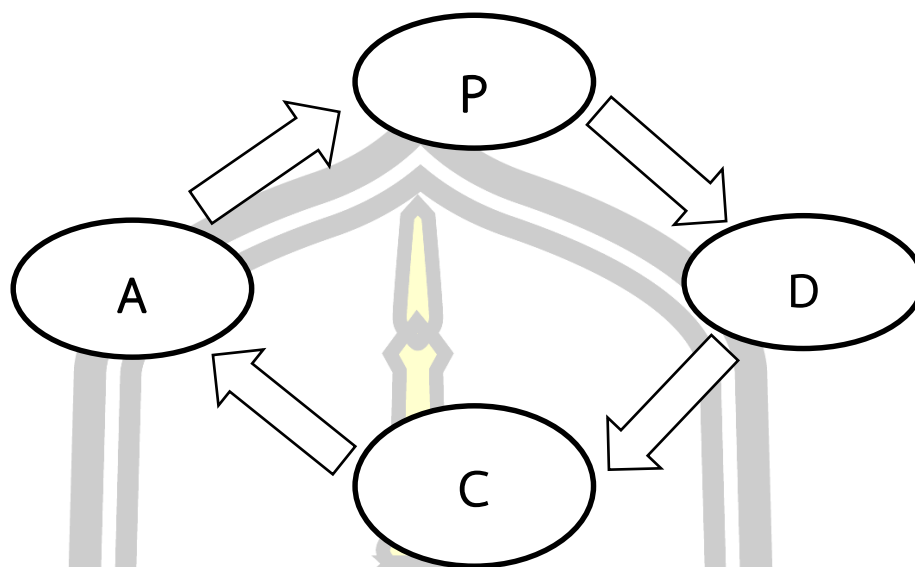
ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan - P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do - D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check - C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Action - A)

พหุ ประทีป ชีวะ

ภาพประกอบ 2 การบริหารคุณภาพ วงจรเดมมิง (The Deming Cycle)

คุณภาพเป็นปัจจัยอันดับต้น ๆ ในความสำเร็จของทุกองค์การที่ผู้บริหารจะต้องมีความสนใจ และความสำคัญ ซึ่งวงจรบริหารจัดการต้องดำเนินการอย่างมีวินัยแบบครบวงจร เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นวงล้อหมุนสู่ความก้าวหน้า หรือเป็นกระบวนการการพัฒนาแบบ PDCA โดยปกติเราสามารถใช่วงจร PDCA เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ทุกครั้งที่เริ่มต้นทำกิจกรรม PDCA จะช่วยให้กิจกรรมมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การใช้งาน PDCA ในแนวทางนี้เริ่มจากการตั้งเป้าหมายด้วยการวางแผน และนำแผนไปสู่การปฏิบัติ หลังจากนั้นก็มี การตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติตามแผนว่า ผลที่ได้นั้นเป็นไปตามที่คิดไว้มากน้อยเพียงใด และขั้นตอนสุดท้าย คือ นำผลที่ได้จากการประเมินดำเนินการต่อตามความเหมาะสม หากผลการปฏิบัติเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ก็จะจัดเป็นมาตรฐานวิธีการดำเนินการ เพื่อทำกิจกรรมลักษณะเดียวกันต่อไป แต่หากว่าผลการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ อาจจำเป็นต้องคิดปรับเปลี่ยนบางอย่างเช่น เปลี่ยนแผนเปลี่ยนวิธีการดำเนินการ

2. เมื่อต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การใช้งาน PDCA ในแนวทางนี้เริ่มต้นจากการระบุปัญหาและคิดค้นวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดเป็นแผน แล้วลงมือแก้ไขปัญหาดตามแผน ในการแก้ปัญหาอาจจะสำเร็จหรือไม่ก็ได้ ซึ่งจะทราบได้ด้วยการตรวจสอบผลลัพธ์ และประเมินวิธีแก้ไขที่เลือกใช้ และสุดท้ายเมื่อตรวจสอบ และประเมินผลแล้ว หากวิธีการแก้ปัญหานั้นใช้ได้ผลแก้ไขปัญหานั้นได้ก็นำวิธีการนั้นมาใช้แก้ไขปัญหามีลักษณะเดียวกันในอนาคตต่อไป แต่ถ้าหากวิธีการแก้ปัญหานั้นไม่ได้ผล ก็จะมีการคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหา แบบใหม่มาใช้ต่อไป

เทอดศักดิ์ พรหมอารักษ์ (2541) ได้ให้ความหมาย วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA มีความหมาย ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) หรือ P

เป็นจุดเริ่มต้นของวงจรการบริหารคุณภาพ เพราะแผนจะกำหนดเป้าหมาย และทิศทางในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพ โดยแผนจะอธิบายความจำเป็นและสร้างความเข้าใจ ในการแก้ปัญหา ซึ่งอาศัยการร่วมแรงร่วมใจจากทุกหน่วยงานในการปรับปรุงแก้ไขอุปสรรคและ ข้อบกพร่องต่าง ๆ ขององค์การให้หมดไปอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้องค์การสามารถดำเนินงานบรรลุ ความสำเร็จตามที่ต้องการ โดยที่การวางแผนการสร้างคุณภาพมี 4 ขั้นตอน ต่อไปนี้

1.1 ตระหนัก และกำหนดปัญหา ที่ต้องแก้ไข หรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยสมาชิกแต่ละคนจะร่วมมือ และประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการ ดำเนินงาน เพื่อที่จะร่วมกันทำการศึกษา และวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข ต่อไป

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ และตรวจสอบ การดำเนินงาน หรือหาสาเหตุของปัญหา เพื่อใช้ในการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งควร จะวางแผน และดำเนินการเก็บข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบ เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน เช่น ตารางตรวจสอบแผนภูมิ แผนภาพ หรือแบบสอบถาม เป็นต้น

1.3 อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหาเพื่อใช้กำหนด สาเหตุของความบกพร่อง ตลอดจนแสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งนิยมใช้วิธีการเขียน และวิเคราะห์ แผนภูมิหรือแผนภาพ เช่น แผนภูมิแกมมา ปลา แผนภูมิพาเรโต และแผนภูมิการควบคุม เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกทุกคนในทีมงานคุณภาพ เกิดความเข้าใจในสาเหตุ และปัญหาอย่างชัดเจน แล้วร่วมกัน ระดมความคิด (Brainstorm) ในการแก้ปัญหา โดยสร้างทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาเพื่อมาทำการวิเคราะห์ และตัดสินใจทางเลือกทางที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินงาน

1.4 เลือกวิธีการแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงการทำงาน โดยร่วมกัน วิเคราะห์และวิจารณ์ทางเลือกต่าง ๆ ผ่านการระดมความคิด และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของ สมาชิก เพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานให้สามารถบรรลุตาม เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องทำวิจัยและหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือกำหนดทางเลือก ใหม่ที่มีความน่าจะเป็น ในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

2. การปฏิบัติ (Do) หรือ D

นำทางเลือกที่ตัดสินใจไปวางแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) และลงมือปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าปัญหานั้นเป็นงานที่สามารถดำเนินการ แก้ไขได้ภายในกลุ่มสามารถปฏิบัติได้ทันที หากปัญหามีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

หรือกลุ่มอื่นก็ต้องแจ้งให้ผู้บริหารสั่งการให้หน่วยงานอื่นประสานงาน และร่วมมือแก้ไขปัญหาให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การตรวจสอบ (Check) หรือ C

ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานที่ปฏิบัติ โดยการเปรียบเทียบผลการทำงานก่อนการปฏิบัติงาน และหลังปฏิบัติงานว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ถ้าผลลัพธ์ออกมาตามเป้าหมายก็จะนำไปจัดทำเป็นมาตรฐาน สำหรับการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป แต่ถ้าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยอาศัยสูงหรือต่ำกว่าที่ต้องการที่มงานคุณภาพต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพขึ้น

4. การปรับปรุง (Act) หรือ A

กำหนดมาตรฐานจากผลการดำเนินงานใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในอนาคตหรือทำการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เกิดจากความไม่สอดคล้องกับความต้องการ ปัญหาที่ไม่ได้คาดหวังและปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินงานจนได้ผลลัพธ์ที่พอใจ และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย แล้วจึงจัดทำเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในอนาคต และจัดทำรายงานต่อผู้บริหารและกลุ่มอื่นได้ทราบ

จะเห็นว่า วงจร PDCA จะไม่ได้หยุดหรือจบลง เมื่อหมุนครบรอบ แต่วงจร PDCA จะหมุนไปข้างหน้าเรื่อย ๆ โดยจะทำงานในการแก้ไขปัญหาในระดับที่สูงขึ้น ซับซ้อนขึ้นและยากขึ้น หรือเป็นการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

ในการวิจัยครั้งนี้จึงพอสรุปความหมาย วงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ได้ว่าเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพที่สำคัญของสถานศึกษา วงจรบริหารจัดการที่ต้องดำเนินการอย่างมีวินัยแบบครบวงจร เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นวงล้อหมุนสู่ความก้าวหน้า ประกอบด้วย Plan : วางแผน Do : ปฏิบัติ Check : ตรวจสอบ Act : ปรับปรุง

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา

ความหมายของคุณภาพการศึกษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตร อันเป็นผลมาจากที่หน่วยงานและบุคคลทุกระดับทุกฝ่าย ทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ร่วมกับชุมชนจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ช่วงโชติ พันธุเวช (2547) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพ มีความหมายที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพและสถานการณ์ที่นำคำว่า “คุณภาพ” มาใช้ อย่างไรก็ตาม คุณภาพ ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. คุณค่าและประโยชน์ที่มีต่อลูกค้า (customers) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders)

2. มาตรฐานความเป็นเลิศ

3. เหมาะสมและตรงตามความต้องการของลูกค้า

4. ประสิทธิภาพและความคุ้มค่า

5. มีการรักษาและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ให้ดียิ่งขึ้น

สมศักดิ์ สินธุเวช (2541) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณสมบัติ คุณลักษณะ สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน กระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งแสดงความสามารถในการตอบสนองความต้องการความจำเป็นสำหรับผู้เรียนสังคมในปัจจุบัน และอนาคตโดยได้มาตรฐานตามที่กำหนด

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2542) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตรงความมุ่งหมายของผู้ใช้บริการ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยใช้กระบวนการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ

นครินทร์ ขาวม่วง (2547) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะที่มีความเป็นเลิศทางด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหาร และวิชาการ โดยผ่านกระบวนการเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลผลิต ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณสมบัติ คุณลักษณะ สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รวมทั้งกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากความสัมพันธ์ของคุณภาพด้านปัจจัยภายใน อันได้แก่ คุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน คุณภาพครู และผู้เรียน คุณภาพด้านอาคาร สถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมกับองค์ประกอบปัจจัยภายนอกด้วย ได้แก่ สภาพสิ่งแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งมีส่วนเป็นตัวควบคุมหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย คุณภาพด้านกระบวนการ ได้แก่ คุณภาพการเรียน การสอนการจัดการกิจกรรม คุณภาพการบริหารการวัดและประเมินผล และคุณภาพด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและด้านจิตใจ ซึ่งแปลผลได้โดยการแสดงความรู้ความสามารถ การมีทักษะในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ใน

วิถีชีวิตของการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาและสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติบ้านเมืองในที่สุด

มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ความหมายคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้นิยามมาตรฐานการศึกษาว่าเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยให้แนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตจากการจัดการศึกษา เพื่อการกำกับ ติดตาม ดูแล ตรวจสอบ และประกันคุณภาพของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาจึงไม่ได้หมายถึงคุณภาพด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียนรอบด้าน กระบวนการจัดการเรียน การสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

สนอง เครือมาก (2537) ได้ให้ความหมาย คุณภาพการศึกษา คือ คุณภาพของผู้เรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
 - 1.1 นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
 - 1.2 นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและความพร้อม
2. ระดับประถมศึกษา คุณภาพทางการศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.1 นักเรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้
 - ก. ความเป็นพลเมืองดี ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย
 - ข. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - ค. ความมีวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน และรับผิดชอบ
 - ง. ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสงบสุข
 - จ. การรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ฉ. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ช. การมีจิตวินัยที่ดี ในการทำงาน

ซ. การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ชาติของชาติ

2.2 นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดีสุขภาพอนามัยแข็งแรงสมบูรณ์

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 นักเรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตรกำหนด

3.2 มีความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม

3.3 นักเรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กรมวิชาการ (2538) ได้ให้ความหมาย คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วน ตามความคาดหวังของหลักสูตร อันเป็นผลมาจากที่หน่วยงานและบุคคลทุกระดับ ทุกฝ่าย ทั้งจากส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น ร่วมกับชุมชนจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สมศักดิ์ สนิธระเวชกุล (2540) ได้ให้ความหมาย คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วน ตามความคาดหวังของหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้ให้ความหมาย คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณสมบัติ คุณลักษณะ สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน กระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงความสามารถในการตอบสนองความต้องการความจำเป็นสำหรับนักเรียนสังคมในปัจจุบันและอนาคต โดยได้มาตรฐานตามที่กำหนด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่สามารถบรรลุเป้าหมาย คือ คุณภาพของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสนองความต้องการของผู้รับบริการ

ความสำคัญของคุณภาพการศึกษา

ผลจากการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ทั้งทางตรงในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และทางอ้อมในรูปแบบของสมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หน่วยงานองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดคือ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตรเพื่อจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ความต้องการ และบริบทของท้องถิ่น โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ การที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการการศึกษาด้วยตนเอง ย่อมทำให้คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาแตกต่างกันไป ดังนั้น การพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ต้องอาศัยการทำงานเชิงระบบ (System Approach) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมายความสำเร็จ จึงมีความสำคัญในการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

นอกจากนี้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษายังมีความสำคัญต่อการวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวางนโยบาย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีความสำคัญในการใช้เป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการกำหนดคุณภาพที่ต้องการเพื่อการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวได้ ดังนั้น มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดขึ้นต้องครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่สะท้อนคุณภาพของการจัดการศึกษาที่แท้จริง

มาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้พัฒนาแนวทางในการดำเนินการกำหนดกรอบในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพสู่เป้าหมายมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

- 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
- 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคม

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1. มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ
 - ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ

ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้น

2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา

- ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดจำแนก แยกแยะ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง พิจารณาอย่างรอบคอบ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล

3. มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

- ผู้เรียนมีความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ทั้งด้วยตนเองและการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงองค์ความรู้ และประสบการณ์มาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อาจเป็นแนวความคิดโครงการ โครงการขึ้น งานผลผลิต

4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

- ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม

5. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

- ผู้เรียนบรรลุและมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาจากพื้นฐานเดิมในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งมีความก้าวหน้าในผลการทดสอบระดับชาติหรือผลการทดสอบอื่น ๆ

6. มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

- ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น การทำงานหรืองานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.2.1 การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

- ผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในกฎกติกา มีค่านิยม และจิตสำนึกตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมาย และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม

1.2.2 ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

- ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทยรวมทั้งภูมิปัญญาไทย

1.2.3 การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

- ผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี

1.2.4 สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

- ผู้เรียนมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ และสังคม และแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มีความขัดแย้งกับผู้อื่น

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

เป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรที่สถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา กำหนดการพัฒนาครู และบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.1 มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

- สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษา แห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและของต้นสังกัด รวมทั้งทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

- สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งในส่วนการวางแผนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การนำแผนไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารอัตรากำลังทรัพยากรทางการศึกษา และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบนิเทศ ภายใน การนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาพร้อมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา

2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย

- สถานศึกษาบริหารการจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน เชื่อมโยงวิถีชีวิตจริง และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย หมายรวมถึง การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มที่เรียนแบบควรวรรณหรือกลุ่มที่เรียนร่วมด้วย

2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

- สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

อย่างมีคุณภาพ

- สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และความปลอดภัย

2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

- สถานศึกษาจัดระบบการจัดการ การพัฒนาและการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็นและต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะแสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปลองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

3.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

- มีการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

- ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก และเด็กรักเด็ก เด็กรักที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

- มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้อีก

3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

- ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำหนดคุณภาพที่ต้องการ เพื่อการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวได้ ดังนั้น มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดขึ้นต้องครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่สะท้อนคุณภาพของการจัดการศึกษาที่แท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรคุณภาพ

ความหมายขององค์กรคุณภาพ

จินดา ขลิบทอง และ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2558) ได้ให้ความหมายขององค์กรคุณภาพไว้ว่า องค์กรคุณภาพ หมายถึง องค์กรที่มีการดำเนินการที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการคุณภาพ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในทุกประเภทธุรกิจ และในทุกขนาดขององค์กร เพื่อให้องค์กรได้บรรลุถึงเป้าหมาย ปรับปรุงผลลัพธ์ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างความสอดคล้องให้ไปในทางเดียวกับแผนงาน กระบวนการ การตัดสินใจ บุคลากร การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ โดยมององค์กรในภาพรวมทั้งหมด

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2546) ได้ให้ความหมาย องค์กรคุณภาพ คือ องค์กรที่มีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการคุณภาพ ซึ่งสาระสำคัญของการจัดการคุณภาพที่สำคัญคือ พันธะผูกพันกับ คุณภาพ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมทั้งหมด การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การเน้นลูกค้า การเน้นกระบวนการ การปรับปรุงทั้งหมด และการเคารพความเป็นมนุษย์

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2542) ได้ให้ความหมาย องค์กรคุณภาพ คือ ปรัชญาแนวความคิด และเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งยึดเอาความต้องการของลูกค้าและคุณภาพ เป็นศูนย์กลางในทุกกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม ปรับปรุงกระบวนการ และสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างความประทับใจแก่

ลูกค้าและมีผลการประกอบการที่เป็นเลิศ โดยมีความรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นการสร้างคุณค่าทั้งองค์กร และสังคมโดยรวม

Mehrotra (2007) ได้ให้ความหมาย องค์กรคุณภาพ (Quality Organization) หมายถึง องค์กรที่สามารถสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นในทุกกระบวนการ ทุกขั้นตอน และทุกระดับขององค์กร ซึ่งจะสร้างสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพออกสู่มือของลูกค้า โดยองค์กรคุณภาพจะไม่ใช้ระดับหรือสถานะที่คงที่ เพราะคุณภาพจะมีความพลวัตสูง แต่องค์กรจะต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า และสามารถทำสิ่งที่ท้าทายอย่างสร้างสรรค์ ถึงแม้เราจะไม่สามารถประเมินระดับของการเป็นองค์กรคุณภาพองค์กรต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม แต่เราพอที่จะกำหนดคุณสมบัติขององค์กรคุณภาพ จากเกณฑ์การพิจารณาให้รางวัลคุณภาพ Malcolm Baldrige (Malcolm Baldrige Quality Award) หรือ MBQA ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีปัจจัยสำคัญในการพิจารณา คือ

1. ภาวะผู้นำ (Leadership)
2. สารสนเทศและการวิเคราะห์ (Information and Analysis)
3. การวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ (Strategic Quality Planning)
4. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ (Human Resource Development and Management)
5. การจัดการกระบวนการคุณภาพ (Management of Process Quality)
6. คุณภาพและผลการดำเนินงาน (Quality and Operational Results)
7. การให้ความสำคัญและการติดต่อกับลูกค้า (Customer Focus and Discussion)

ในทางปฏิบัติ องค์กรคุณภาพไม่ได้เกิดจากการประยุกต์เทคนิคการบริหาร และการประกันคุณภาพในองค์กรเท่านั้น แต่องค์กรคุณภาพจะเกิดขึ้นจากการสร้างวัฒนธรรมของ TOM (TQM Culture) เข้าไปในองค์กร โดยการเปลี่ยนความเข้าใจ กระบวนทัศน์ และทัศนคติของสมาชิกทุกคนในองค์กร ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงพนักงานระดับปฏิบัติการ โดยให้ความสำคัญกับลูกค้า และเอาลูกค้าเป็นศูนย์กลาง (Customer Centered) ผ่านการทำงานแบบมีส่วนร่วม เคารพในสิทธิ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและประสบการณ์ของบุคคล ตลอดจนให้ความสำคัญกับอนาคต และความต้องการในระยะยาวขององค์กร โดยการสร้างคุณค่าเพิ่มอย่างต่อเนื่อง เพื่อไปสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพสมบูรณ์แบบ (Total Quality Organization)

ความสำคัญขององค์กรคุณภาพ

สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2554) ได้ให้ความสำคัญขององค์กรคุณภาพที่นำไปสู่รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) มีเจตนารมณ์เพื่อ 1. สนับสนุนการนำแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติไปใช้ในการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขัน 2. ประกาศ

เกียรติคุณให้กับองค์กรที่ประสบความสำเร็จระดับมาตรฐานโลก 3. กระตุ้นให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ 4. แสดงให้นานาชาติเห็นถึงความมุ่งมั่นในการยกระดับมาตรฐานความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2542) ได้ให้ความสำคัญขององค์กรคุณภาพ โดยสรุป มี 3 ประการ คือ 1. การมุ่งความสำเร็จ โดยผู้ปฏิบัติงานจะต้องระบุให้ชัดเจนว่างานแต่ละเรื่องใครเป็นลูกค้าหรือเป็นผู้ที่จะต้องนำผลที่ได้จากการทำงานของเราไปใช้และมุ่งทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความพึงพอใจในผลงานที่ได้รับ 2. การปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จะต้องมีการปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ มีวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน โดยการวางแผน ดำเนินการแก้ปัญหา ตรวจสอบผลการแก้ปัญหาและนำวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผลไปกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ 3. การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในงานที่เป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงาน ทุกคนต้องรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและรับผิดชอบในผลการปฏิบัติงานโดยรวมของทั้งหน่วยงานและขององค์กรร่วมกัน

Robert และคณะ (1980) ได้ให้ความสำคัญขององค์กรคุณภาพ ไว้ดังนี้ 1. ความสามารถสร้างคุณภาพสินค้าหรือบริการได้ตามความต้องการของลูกค้า (การสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าเป็นที่ตั้ง หรือ Customer Focus 2. ผู้บริหารขององค์กรได้สร้างค่านิยมแห่งคุณภาพ (Quality Values) อย่างชัดเจน และได้ผนวกเอาค่านิยมแห่งคุณภาพไว้ในแผนกลยุทธ์ ตลอดถึงวิธีปฏิบัติขององค์กร 3. ความเป็นเลิศด้านคุณภาพของสินค้าหรือบริการเกิดจากองค์กรมีระบบการออกแบบที่ดี และกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการที่มีประสิทธิภาพ (Process Improvement) 4. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการบริหารจัดการขององค์กร (วัตถุประสงค์สำคัญของ TQM) 5. องค์กรต้องมีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนทั้งในด้านกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อมุ่งสู่ความเป็นผู้นำด้านคุณภาพ 6. องค์กรมีความพยายามตัดลดขั้นตอนและระยะเวลาในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการให้ลดลงอย่างต่อเนื่องและจริงจัง 7. การปฏิบัติงานและการตัดสินใจใด ๆ ในองค์กร ขึ้นอยู่กับข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นจริง 8. บุคลากรทุกคนได้รับการฝึกฝนพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง 9. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างคุณภาพ (Total Involvement) 10. มาตรการป้องกันล่วงหน้า เป็นหัวใจสำคัญของระบบสร้างคุณภาพ (Six Sigma) 11. องค์กรต้องมีระบบติดต่อสื่อสารระหว่างภายในและภายนอกองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ (2545) ได้ให้ความสำคัญของการสร้างคุณภาพในองค์กรคุณภาพ ไว้ดังนี้ กล่าวหาทั้งภาคราชการและเอกชนไม่ได้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารคุณภาพ ฝ่ายพัฒนาคุณภาพหรือฝ่ายประกันคุณภาพขององค์กร แต่เป็นงานที่สมาชิกทุกคนในองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การสร้างนวัตกรรมใหม่ และการพัฒนาคุณภาพของตนเอง

หน่วยงาน และองค์การตามลำดับ คุณภาพเป็นเรื่องที่ต้องเกิดจากความเข้าใจ ความซาบซึ้ง และการปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อให้เห็นผลลัพธ์ที่สร้างสรรค์ และเป็นรูปธรรมแก่องค์การ ซึ่งต้องดำเนินการผ่านกระบวนการวางแผน ดำเนินงาน และควบคุมอย่างเป็นระบบ หรือที่เรียกว่า การจัดการคุณภาพ (Quality Management) ซึ่งจะประกอบด้วยงานที่สำคัญ คือ

1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Quality Planning) การกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์และการวางแผนคุณภาพ เป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารคุณภาพ โดยที่การจัดการคุณภาพ จะต้องบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานในทุกระดับ ตั้งแต่ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการที่จะต้องตระหนักถึงความจำเป็น และให้ความสำคัญกับการสร้างคุณภาพที่เป็น รูปธรรม

2. การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) การแก้ไขปัญหาและการพัฒนา คุณภาพขององค์การจะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยความรอบคอบและ ความเข้าใจในข้อจำกัดของสถานการณ์ โดยผู้พัฒนาคุณภาพจะต้องศึกษา วิเคราะห์ และแก้ไขปัญห ที่เกิดขึ้นตามหลักเหตุผล

3. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นกระบวนการจัดระบบการทำงาน และการปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผลิตขึ้นมีคุณสมบัติสอดคล้องกับที่กำหนด ไว้ ซึ่งจะดำเนินการโดยกำหนดมาตรฐาน เกณฑ์ และวิธีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ เพื่อประเมิน และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับมาตรฐาน โดยปรับการดำเนินงานและผลลัพธ์ให้สอดคล้องกับ มาตรฐาน โดยผู้ควบคุมคุณภาพอาจจะตัดสินใจแก้ไขปัญหตามความเหมาะสม

องค์ประกอบองค์การคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

องค์การคุณภาพมีความสำคัญ คุณลักษณะ องค์ประกอบที่แตกต่างกันตามบริบทของ แต่ละประเภท และเป้าประสงค์ขององค์การ นักวิชาการด้านองค์การจึงได้เสนอแนวคิดพอสรุปได้ ดังนี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2554) ได้เสนอแนวคิด โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณภาพของครู คุณลักษณะของนักเรียน คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียน และการประกันคุณภาพภายใน

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของ ผู้บริหารโรงเรียนในการใช้ศิลปะทางการบริหาร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน และความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชนทางทรัพยากรบุคคลและการมีส่วนร่วมของชุมชนทางทุนและวัสดุ

3. ปัจจัยด้านคุณภาพของครู หมายถึง คุณลักษณะของครูที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ และขวัญกำลังใจของครู

4. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะความพร้อมของนักเรียนที่จะเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรับผิดชอบของนักเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน

5. ปัจจัยด้านคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการเรียนการสอน วิธีการหรือกระบวนการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกอบด้วย ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอน

6. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่มีเพียงพอ สะอาด ร่มรื่นและปลอดภัย ประกอบด้วย ความเพียงพอของอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่

7. ปัจจัยด้านการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา

สรุปองค์ประกอบขององค์กรคุณภาพของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2554) ประกอบไปด้วย 7 ด้าน คือ 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 2. การมีส่วนร่วมของชุมชน 3. คุณภาพของครู 4. คุณลักษณะของนักเรียน 5. คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน 6. สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 7. การประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2558) ได้เสนอแนวความคิดการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ทุกประเภท ทุกขนาด ที่นำเกณฑ์เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ซึ่งครอบคลุมคิดของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ประกอบด้วย

1. โครงร่างองค์กร กำหนดบริบทให้แก่วิธีการที่องค์กรปฏิบัติ สภาพแวดล้อมความสัมพันธ์ที่สำคัญในการทำงาน ความท้าทายและความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ เป็นแนวทางที่กำหนดกรอบให้แก่ระบบการจัดการผลการดำเนินการขององค์กร

2. การปฏิบัติการของระบบประกอบด้วยเกณฑ์ 6 หมวด ซึ่งระบุลักษณะของการปฏิบัติการและผลลัพธ์ที่องค์กรบรรลุการนำองค์กร (หมวด 1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (หมวด 2)

การมุ่งเน้นลูกค้า (หมวด 3) ประกอบกันเป็นกลุ่มการนำองค์กรหมวดต่าง ๆ เหล่านี้ ถูกจัดเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเน้นความสำคัญว่าการนำองค์กรต้องมุ่งที่กลยุทธ์และลูกค้า (หมวด 4) ผู้นำระดับสูงต้องกำหนดทิศทางขององค์กรและแสวงหาโอกาสทางธุรกิจในอนาคตการมุ่งเน้นบุคลากร (หมวด 5) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (หมวด 6) และผลลัพธ์ (หมวด 7) ประกอบกันเป็นกลุ่มผลลัพธ์ โดยบุคลากรและกระบวนการปฏิบัติการที่สำคัญมีบทบาททำให้การดำเนินการสำเร็จและนำไปสู่ผลการดำเนินการโดยรวมขององค์กร การทำงานทุกอย่างมุ่งสู่ผลลัพธ์ ซึ่งประกอบด้วยผลลัพธ์ด้านผลิตภัณฑ์ และกระบวนการด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการนำองค์กร และการกำกับดูแลองค์กร และด้านการเงินและการตลาด ลูกศรแนวนอนที่ตรงกลางของภาพแสดงการเชื่อมโยง กลุ่มการนำองค์กรเข้ากลุ่มผลลัพธ์ ซึ่งความเชื่อมโยงดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร นอกจากนี้ ลูกศรนี้ยังแสดงถึงความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างการนำองค์กร (หมวด 1) และผลลัพธ์ (หมวด 7) ส่วนลูกศร 2 ทิศทางนั้นแสดงถึงความสำคัญของข้อมูลป้อนกลับในระบบการจัดการผลการดำเนินการที่มีประสิทธิผล

3. พื้นฐานของระบบการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (หมวด 4) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้องค์กรมีการจัดการที่มีประสิทธิผล และมีการปรับปรุงผลการดำเนินการและความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ระบบที่ใช้ข้อมูลจริงและองค์ความรู้เป็นแรงผลักดัน การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้นี้เป็นพื้นฐานของระบบการจัดการผลการดำเนินการโดยรวม ซึ่งได้แสดงให้เห็นเป็นมุมมองในเชิงระบบของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA)

สรุปองค์ประกอบขององค์กรคุณภาพ ตามแนวคิดของการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) คือ ปัจจัยที่นำพาความสำเร็จขององค์กรประกอบไปด้วย เกณฑ์ 7 หมวด ดังนี้ 1. การนำองค์กร 2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3. การมุ่งเน้นลูกค้า 4. การวัด วิเคราะห์ประเมินผล 5. การมุ่งเน้นบุคลากร 6. การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และ 7. ผลลัพธ์

สำนักงาน ก.พ.ร (2552) ได้เสนอแนวคิด การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) เป็นกรอบการบริหารจัดการองค์กรที่สำนักงาน (ก.พ.ร.) ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการประเมินองค์กรด้วยตนเองที่ครอบคลุมภาพรวมในทุกมิติ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานราชการปรับปรุงองค์การอย่างรอบด้านและอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน คือ

1. การนำองค์กร เป็นการประเมินการดำเนินการของผู้บริหาร ในเรื่องวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ค่านิยม ความคาดหวังในผลการดำเนินการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ในส่วนราชการ การกำกับ ดูแลตนเองที่ดี และดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน

2. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นการประเมินวิธีการกำหนดและถ่ายทอด ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติการ เพื่อนำไป ปฏิบัติและวัดผลความก้าวหน้าของการดำเนินการ

3. การให้ความสำคัญกับ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการประเมิน การกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ การสร้างความสัมพันธ์และ การกำหนดปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ

4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นการประเมินการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศ และการจัดการความรู้เพื่อให้เกิด ประโยชน์ในการปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์กร

5. การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล เป็นการประเมินระบบงาน ระบบการเรียนรู้ การสร้างความผูกพันและแรงจูงใจของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองและใช้ศักยภาพ อย่างเต็มที่ตามทิศทางองค์กร

6. การจัดการกระบวนการ เป็นการประเมินการจัดการกระบวนการ การให้บริการและกระบวนการอื่นที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกระบวนการสนับสนุน เพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์กร

7. ผลลัพธ์การดำเนินการ เป็นการประเมินผลการดำเนินการและแนวโน้มของ ส่วนราชการในมิติด้านประสิทธิผล มิติด้านคุณภาพการให้บริการ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้าน การพัฒนาองค์กร

สรุปองค์ประกอบองค์กรคุณภาพ ตามแนวคิดของ สำนักงาน ก.พ.ร (2552) คือ

1. การนำองค์กร
2. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์
3. การให้ความสำคัญ
4. การวัด การวิเคราะห์
5. การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
6. การจัดการกระบวนการ
7. ผลลัพธ์การดำเนินการ

Mehrotra (2007) ได้เสนอแนวคิดถึงปัจจัยสำคัญขององค์กรคุณภาพจากเกณฑ์ การพิจารณาให้รางวัลคุณภาพ Malcolm Baldrige (Malcolm Baldrige Quality Award) หรือ MBQA ดังนี้ 1. ภาวะผู้นำ (Leadership) 2. สารสนเทศและการวิเคราะห์ (Information and Analysis) 3. การวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ (Strategic Quality Planning) 4. การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ (Human Resource Development and Management) 5. การจัดการกระบวนการคุณภาพ (Management of Process Quality) 6. คุณภาพและผลการ ดำเนินงาน (Quality and Operational Results) 7. การให้ความสำคัญและการติดต่อกับลูกค้า (Customer Focus and Discussion)

สรุปองค์ประกอบองค์กรคุณภาพ ตามแนวคิดของ Dheeraj Mehrotra คือ

1. ภาวะผู้นำ 2. สารสนเทศและการวิเคราะห์ 3. การวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ 4. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ 5. การจัดการกระบวนการคุณภาพ 6. คุณภาพและผลการดำเนินงาน และ 7 การให้ความสำคัญและการติดต่อกับลูกค้า

อนิวัช แก้วจันทง (2552) ได้เสนอแนวคิดถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร 7 ประการ ประกอบด้วย 1) บุคลากรในองค์กร ถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสูงสุดและเป็นหัวใจของการจัดการ องค์กรจะดำรงอยู่ได้เพราะมีพนักงานผู้ปฏิบัติงาน พนักงานในองค์กรจึงเป็นผู้ที่มีส่วนผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จ 2) ระบบในองค์กร ระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร เช่น ระบบการดำเนินงาน ระบบการผลิต ระบบการสั่งการ ฯลฯ ถือว่ามีอิทธิพลต่อการบริหารองค์กร พนักงานทุกคนต้องเรียนรู้ระบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง และเพื่อความก้าวหน้าขององค์กร 3) การจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ ถือเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการทำงาน ผู้บริหารต้องนำหลักการจัดการไปใช้เพื่อการประสาน ผลักดัน และดูแลให้ปัจจัยการผลิต (คน เงิน เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์) เกิดประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าและการให้บริการอย่างแท้จริง 4) การจูงใจ ผู้บริหารควรหาวิธีการจูงใจให้พนักงานรักองค์กรทุ่มเทให้กับองค์กร และต้องการที่จะทำงานกับองค์กรได้นานที่สุด ด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจเมื่องานสำเร็จ 5) สภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมขององค์กร มีทั้งสภาพแวดล้อมภายใน (โครงสร้างองค์กร เทคโนโลยี เครื่องจักร และพนักงาน) และภายนอกองค์กร (คู่แข่ง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง) 6) การจัดองค์กร เป็นการออกแบบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับงานในองค์กรให้อยู่ในรูปโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และลักษณะของงานแต่ละประเภท 7) ขนาดองค์กร มีผลต่อกิจกรรมและการว่าจ้างแรงงานที่ดี องค์กรขนาดใหญ่อาจมีความยุ่งยากหรืออาจควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง องค์กรขนาดเล็ก อาจทำได้ดีกว่า ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร

สรุปองค์ประกอบองค์กรคุณภาพ ตามแนวคิดของ อนิวัช แก้วจันทง คือ 1. บุคลากรในองค์กร 2. ระบบในองค์กร 3. การจัดการ 4. การจูงใจ 5. สภาพแวดล้อม 6. การจัดองค์กร และ 7. ขนาดองค์กร

Caron และ McLaughlin (2002) ได้เสนอแนวคิดตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ดังนี้ ความสำเร็จในการดำเนินงานเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างครูที่สอนวิชาสามัญและครูที่สอนวิชาพิเศษ การมีความรับผิดชอบร่วมกัน การคาดหวังที่สูงสำหรับนักเรียนทุกคน และการเป็นชุมชนที่ดีภายในสถานศึกษา วัตถุประสงค์ของโครงการนี้คือ การศึกษาถึงตัวชี้วัดที่สำคัญของความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถจะนำไปแปลงเป็นกิจกรรมการสร้างความสามารถ และสามารถนำไปสนับสนุนเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีให้กับนักเรียนทั้งหมด ถึงแม้ว่าสถานศึกษาเหล่านี้มีการทำงาน

ร่วมกันและมีความคาดหวังจากนักเรียนในระดับสูง แต่ก็ยังมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดในพื้นที่อื่น ๆ เช่น ภาวะผู้นำร่วม และการสนับสนุนให้ทำงานร่วมกัน

สรุปองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา ตามแนวคิดของ Caron และ McLaughlin คือ

1. ตัวชี้วัดการบริหารจัดการ และ 2. ตัวชี้วัดที่สำคัญของความสำเร็จของสถานศึกษา

Cheng (1998) ได้เสนอแนวคิด รูปแบบการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 8 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่เน้นเป้าหมาย (Goal Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า ถ้าสถานศึกษาระบุเป้าหมายอย่างชัดเจนแล้ว สถานศึกษาที่มีคุณภาพคือสถานศึกษาที่สามารถทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. รูปแบบที่เน้นปัจจัย (Resources input Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า ถ้าสามารถจัดปัจจัยที่หายาก และมีคุณค่าตามความต้องการของสถานศึกษาแล้ว จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น
3. รูปแบบที่เน้นกระบวนการ (Process Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า ธรรมชาติและคุณภาพของกระบวนการในสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบหลักที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน และระดับการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องมีการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
4. รูปแบบที่เน้นความพึงพอใจ (Satisfaction Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา (Stakeholder) เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
5. รูปแบบที่เน้นชุมชน (Legitimacy Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ถ้าสถานศึกษาสามารถดำรงอยู่กับชุมชนเป็นที่ยอมรับของชุมชน ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการแสวงหาทรัพยากร และดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคภายในสถานศึกษา ตลอดจนเผชิญกับสิ่งท้าทายจาก ภายนอก
6. รูปแบบที่สนใจการไม่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา (Ineffectiveness Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาสามารถกระทำได้โดยง่ายและชัดเจนในการวิเคราะห์และระบุถึงเกณฑ์ที่ว่าด้วยการไม่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา
7. รูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Organizational Learning Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ และสังคม และปัญหาอุปสรรคที่มีอยู่เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพได้ ต่อเมื่อสถานศึกษาสามารถเรียนรู้วิธีการปรับปรุงสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม

8. รูปแบบการบริหารคุณภาพแบบองค์รวม (Total Quality Management Model) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อว่า การบริหารสภาพแวดล้อมและกระบวนการภายในสถานศึกษา แบบองค์รวม เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เป็นกุญแจสำคัญต่อการประสานผลสำเร็จระยะยาว องค์ประกอบสำคัญในการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมในสถานศึกษา ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้อง การปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง การให้สมาชิกในสถานศึกษามีส่วนร่วม และการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนาความถนัด ความสนใจ ด้วยความเต็มใจ

สรุปองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา ตามแนวคิดของ Cheng คือ 1. เป้าหมาย 2. ปัจจัย 3. กระบวนการ 4. ความพึงพอใจ 5. เน้นชุมชน 6. การกำหนดยุทธศาสตร์ 7. องค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 8. การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม

กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้เสนอแนวทางพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ มีดังนี้ 1. เพื่อเป็นเป้าหมาย และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติในทุกระบบและทุกประเภท ในระดับมหภาค เพื่อเป็นหลักและแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาและจัดการศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา 2. เพื่อเป็นเครื่องมือกำกับการตรวจราชการ การนิเทศ การติดตามและประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพ 3. เพื่อให้ทราบสภาพและความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาของชาติระดับมหภาค 4. เพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา 5. เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติในระยะต่อไป

มาตรฐานการศึกษาชาติ มีจำนวน 3 มาตรฐาน ดังนี้ คือ

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก (คนไทยเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข) เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคณะตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพ ร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

มาตรฐานที่ 2 คือ แนวทางการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการและมีความสุขในการเรียนรู้ ครู คณาจารย์รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอน และใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์ ความสำเร็จของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 คือ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคม แห่งความรู้ การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และ เทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริม และสร้างกลไกเพื่อให้ คนไทยทุกคนมีโอกาส และทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมจะนำมาซึ่งการพัฒนา คุณภาพประสิทธิภาพและขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันของประเทศ

สรุปแนวทางการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติตามแนวทางการนำมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1. เป้าหมาย 2. กำกับ ติดตามและประเมินผล 3. การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน 4. การประกันคุณภาพ ภายนอก และ 5. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบองค์กรคุณภาพ โดยการนำแนวคิดของ นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศมาจัดเรียงองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน และองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน หรือมีความหมายในทิศทางเดียวกันเป็นแนวทางในการสังเคราะห์หา องค์ประกอบสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตาราง 1 สังเคราะห์องค์ประกอบองค์การคุณภาพ

แนวคิดของนักวิชาการ องค์ประกอบ	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2552)	สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2558)	สำนักงาน ก.พ.ร. (2552)	Mehtrotra (2007)	อนิรัช แก้วจำนง (2552)	Caron and McLaughlin (2002)	Cheng (1998)	กระทรวงศึกษาธิการ (2561)	รวม
1. ด้านการนำองค์กร		√	√		√				3
2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์		√	√	√			√	√	5
3. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	√	√	√	√	√			√	6
4. ด้านการวัดวิเคราะห์ประเมินผล		√	√	√				√	4
5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	√	√		√	√	√	√		6
6. ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า	√	√	√	√	√				5
7. ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้		√	√			√	√	√	5
8. ด้านการบริหารจัดการ		√	√	√	√			√	5
9. ด้านการประกันคุณภาพ	√			√				√	3
10. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ		√	√	√			√		4
11. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ		√	√						2
12. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์			√	√				√	3
13. ด้านเป้าหมายองค์กร					√		√	√	3
14. ด้านสภาพแวดล้อม	√				√			√	3
15. ด้านการสร้างแรงจูงใจ				√	√		√		3
16. ด้านภาวะผู้นำ	√			√	√		√		4
17. ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	√				√		√	√	4

จากตาราง 1 จากการสังเคราะห์องค์ประกอบในครั้งนี้ เมื่อพิจารณาความสอดคล้องปรากฏว่า บางองค์ประกอบเป็นองค์ประกอบเดียวกัน บางองค์ประกอบมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกัน หรือมีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ 1. ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน คือ มีด้านการวัดวิเคราะห์ประเมินผล ด้านการมุ่งเน้นลูกค้ำ ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างแรงจูงใจ 2. ด้านที่เกี่ยวข้องกับครู คือ มีด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการวัดวิเคราะห์ประเมินผล ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างแรงจูงใจ 3. ด้านที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน คือ มีด้านการบริหารจัดการ ด้านการประกันคุณภาพ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4. ด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ มีด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ด้านเป้าหมายองค์กร ด้านภาวะผู้นำ 5. ด้านที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ มีด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสามารถรวมกันได้และมีคะแนนไม่มากนัก ดังนั้น เมื่อพิจารณาความสอดคล้อง ผู้วิจัยจึงเสนอองค์ประกอบของความเป็นองค์กรคุณภาพที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุด 5 ด้าน มาจัดทำเป็นองค์ประกอบ คือ

- 1 ผู้เรียนคุณภาพ
- 2 ครูมืออาชีพ
- 3 โรงเรียนสมรรถนะสูง
- 4 การจัดการเชิงกลยุทธ์
- 5 การมีส่วนร่วมของชุมชน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนคุณภาพ ครูมืออาชีพ โรงเรียนสมรรถนะสูง การจัดการเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อนำไปจัดทำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอสาระสำคัญมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ

ความหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ให้ความหมาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้อันเป็นสากล มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด แก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันใน สังคมอย่างมีความสุข

จิตวิวัฒน์ ลีฬหวนิช (2550) ให้ความหมาย คุณภาพผู้เรียน หมายถึง การที่ผู้เรียน เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วน คือ ทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข ตามความคาดหวังของหลักสูตร

ชิตพร คำวัน (2555) ให้ความหมาย คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลที่เกิดจาก การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในด้านผู้เรียน ตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ

1. ด้านมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
2. ด้านมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
3. ด้านมีความใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. ด้านคิดเป็นทำเป็น
5. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภักพร บุญเกล้า (2555) ให้ความหมาย คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ทักษะและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง วิสัยทัศน์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ให้ความหมาย คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข

กล่าวโดยสรุป ผู้เรียนคุณภาพ หมายถึง พระภิกษุสามเณร มีความรู้ทั้งทางด้าน พระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลกแล้วนำมาพัฒนาตนเอง มีความประพฤติดีเป็นตัวอย่าง ที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีจิตสำนึก ที่จะรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคง เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

ความสำคัญ

แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแผนระยะยาวภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ เน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จักประมาณอย่างมี เหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและ ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยโดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลาง การพัฒนามีวัตถุประสงค์และแนวนโยบาย ดังนี้

1. พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา มีแนวนโยบาย ดังนี้
 - 1.1 พัฒนาคูณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภท การศึกษา
 - 1.2 ปลุกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่านิยม มีจิตสำนึกและภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และรังเกียจการทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง
 - 1.3 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคนตั้งแต่แรกเกิด จนตลอดชีวิตได้มีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ยากจน อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลทุรกันดาร
 - 1.4 ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับนานาชาติ
 - 1.5 พัฒนามาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก
 - 1.6 ผลิตและพัฒนาครูคุณภาพและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐาน มีคุณธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดี
2. สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีแนวนโยบาย

2.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาอบรมและเรียนรู้ของสถาบันศาสนา และสถาบันทางสังคม ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายภูมิปัญญาและการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม พลศึกษา กีฬา เป็นวิถีชีวิตอย่างมีคุณภาพและตลอดชีวิต

2.3 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้และสร้างกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

3. พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและ สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

3.1 พัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยเร่งรัดกระจายอำนาจ การบริหารและจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคมและ ทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารจัดการศึกษาและสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา

3.4 ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษาพัฒนา ความเป็น สากลของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ สามารถอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัย และเกื้อกูลกัน

วิชัย ธรรมเจริญ (2541) ให้ความหมาย การศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ พระภิกษุสามเณรปฏิบัติตามพระวินัย สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิชาทาง พระพุทธศาสนาไปพัฒนาสังคมตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ ประมุข ตามสมควรแก่สมณวิสัย ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้จะต้องมุ่งปลูกฝังให้พระภิกษุ สามเณรมีความรู้ มีทักษะในศาสนปฏิบัติและกิจของสงฆ์ ตามพระธรรมวินัยและระเบียบสงฆ์ มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมของชาวพุทธ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพในทางที่ ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งพระธรรมวินัย มีความสำนึกในสมณะสัญญาและการเป็นคนไทย ร่วมกัน มีความรัก ซาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ให้ความหมาย แผนการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา สอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การพัฒนาผู้เรียนและมุ่งประโยชน์สูงสุดให้เกิดแก่ผู้เรียน คุณภาพการศึกษาเป็นภาพรวมของผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คุณภาพผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อน การบรรลุเป้าหมายและผลของการจัดการศึกษา

กล่าวโดยสรุป ผู้เรียนคุณภาพ มีความสำคัญต่อโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คือ ผู้เรียนคุณภาพเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าโรงเรียน มีคุณภาพและเป็นหลักฐานว่า โรงเรียนได้บริหารจัดการศึกษาตามนโยบายและหลักสูตรหรือไม่

ตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้เรียนคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีนักวิชาการกล่าวถึงคุณลักษณะของคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไว้ดังนี้

วิชัย ธรรมเจริญ (2541) ให้ความหมาย คุณลักษณะผู้เรียนคุณภาพของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่

1. มีความรู้ทักษะในศาสนาปฏิบัติ และกิจของสงฆ์ตามพระธรรมวินัยและระเบียบสงฆ์
2. มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่า ของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมของชาวพุทธ
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำ แนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม
4. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพในทางที่ก่อ ให้เกิด ประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย
5. มีความสำนึกในสมณะสัญญาและ การเป็นคนไทยร่วมกัน และ
6. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี

พระมหาโกวิทย์ สิริวัฒน์ (2551) ให้ความหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียน 1. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 2. สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม 3. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลกแล้วนำมาพัฒนาตนเอง 4. มีความประพฤติดีเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม 5. มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและส่วนรวม และ 6. ให้มีจิตสำนึกที่จะรักษา พระพุทธศาสนาให้มั่นคงเจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

พระอัครคณารักษ์ (2552) ให้ความหมายว่า คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์นั้น ควรมุ่งให้การศึกษาด้านพระปริยัติธรรมเกี่ยวกับพระธรรมวินัย ประวัติพระพุทธศาสนา ศาสนพิธีและ ภาษาบาลี อีกทั้งวิชาสามัญทั่วไปเกี่ยวกับ 8 กลุ่มสาระและเทคโนโลยี มีการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ฝึกอบรมปฏิบัติ พระกัมมัฏฐาน เจริญสมาธิภาวนา ทำวัตรสวดมนต์ พร้อมทั้งกิจของสงฆ์ดังนี้ 1. ก่อให้เกิดคุณธรรม 2. มีศักยภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 3. มีความศรัทธาเลื่อมใสต่อ พระรัตนตรัย เป็นพระธรรมทูต และ 4. พุทธศาสนทายาททำหน้าที่เผยแผ่หลักพระธรรมวินัยแก่ พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในต่างแดน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ให้ความหมาย การจัดการศึกษา ด้านพระปริยัติธรรมต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนสำคัญมากที่สุด

จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ (2553) ได้ทำการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้ รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีต่อคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ด้าน ได้แก่

1. คุณลักษณะด้านเก่ง มีตัวบ่งชี้คือ ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างมีองค์รวม ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีทักษะการคิด อย่างสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความสามารถใช้แหล่งความรู้ มีความสามารถ วางแผนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2. คุณลักษณะด้านดี มีตัวบ่งชี้คือ ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีความเมตตากรุณา มีความประหยัด และ ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. คุณลักษณะด้านความสุข มีตัวบ่งชี้คือ ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ ไม่เสเพลสิ่งมอมเมา มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก มีความสนใจ กิจกรรมนันทนาการ และมีความสนใจเข้าร่วมประเพณี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) ให้ความหมาย เป้าหมายการจัดการ การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดให้เกิดแก่ผู้เรียน

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2554) ให้ความหมาย คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 1. มีความรู้ทักษะในศาสนาปฏิบัติและกิจของสงฆ์ตามพระธรรม วินัยและระเบียบสงฆ์ 2. มีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา ตลอดจนวัฒนธรรม

ของชาวพุทธ 3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม
 4. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย
 5. มีความสำนึกในสมณสัญญาและการเป็นไทยร่วมกัน มีความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
 และ 6. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2554) ได้กล่าวถึงแนวคิดคุณลักษณะของนักเรียนทุกคน
 ในระดับสากลจำนวน 20 คุณลักษณะ ได้แก่ 1. มีความคิดริเริ่ม 2. รู้จักคิด วิเคราะห์หาเหตุผล
 3. มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี 4. มีความรู้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย 5. มีความรู้
 ลึกซึ้งในสาขาวิชาที่ตนเรียน 6. รักการค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมอยู่เสมอ 7. พัฒนาค้นหาตัวเองให้เป็นคน
 ทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ 8. ผลิตและสร้างสิ่งใหม่ ๆ 9. มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
 10. มีความรับผิดชอบสูง 11. เข้าใจวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน 12. เห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์
 13. เรียนรู้และเข้าใจปัญหาของโลก 14. มีความสามารถในการบริหารจัดการ 15. ให้ความสำคัญกับ
 อนาคตมากกว่าอดีต 16. มีความรู้พัฒนาการของโลกอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ 17. มองเห็นทิศทาง
 ใหม่ ๆ ของภูมิภาค และโลก 18. ตามทันและร่วมแก้ปัญหามหาของโลก 19. เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม
 ตนเองและเข้าใจ วัฒนธรรมต่างประเทศ และ 20. ดึงคุณค่าที่ดั่งามของโลกมาใช้ประโยชน์ได้

ภุริพัฒน์ บุญมา (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับ
 คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 2 พบว่า
 คุณภาพผู้เรียนมี 8 มาตรฐาน ดังนี้ 1. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2. ผู้เรียน
 มีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานเป็นทีม 4. ผู้เรียนมีความสามารถในการ
 คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ 5. ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 6. ผู้เรียนมีทักษะ
 ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 7. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และ 8. ผู้เรียนมี
 สุนทรีย์ภาพ

สุชีรา จันทพรหม (2553) ได้ศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร
 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร พบว่า
 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
 2. ผู้เรียนมีจิตสำนึกอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 3. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน
 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
 มีวิจรรย์ญาณ 5. ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 6. ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการแสวงหา
 ความรู้ด้วยตนเอง 7. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และ 8. ผู้เรียนมีสุนทรีย์ภาพและ
 นิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2554) กำหนด
 มาตรฐานการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน

ของสถานศึกษา ด้านมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนว่า ประกอบด้วย 1. ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ 2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพึงประสงค์ 3. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ 5. ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และ 6. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

โกศล เพ็ญสา (2555) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า คุณภาพด้านผู้เรียน มี 6 ด้าน ได้แก่

1. ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ 2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพึงประสงค์ 3. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ 5. ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และ 6. ผู้เรียน มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านผลผลิตของโรงเรียนคุณภาพว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R X 7C

1. 3R ได้แก่ Reading อ่านออก Writing เขียนได้ และ Arithmetic คณิตเลขเป็น

2. 7C ได้แก่ 1. Critical Thinking & Problem Solving ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา 2. Creativity & Innovation ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม 3. Cross-cultural Understanding ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ 4. Collaboration, Teamwork & Leadership ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ 5. Communications, Information & Media Literacy ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ 6. Computing & ICT Literacy ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 7. Career & Learning Skills ทักษะ อาชีพและทักษะการเรียนรู้

ภคพร บุญเคล้า (2555) ได้ศึกษายุทธวิธีการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในเขตตรวจราชการที่ 13 ได้ให้ค่านิยมคุณภาพผู้เรียนว่า ประกอบด้วย มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ มีทักษะ สุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีความ สามารถคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง และมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2555) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของคุณภาพผู้เรียน ไว้ดังนี้ 1. สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี 2. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน อย่างต่อเนื่อง 4. ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น และ 5. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

สิทธิพงษ์ ปานนาค (2556) ให้ความหมายคุณลักษณะผู้เรียน ประกอบด้วย 1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ พัฒนาสังคม 2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3. มีความซาบซึ้งในสาขาที่ตนเรียน 4. มีความรู้พัฒนาการของโลกอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ 5. มีสุนทรียภาพกายจิตที่ดี และ 6. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะผู้เรียนคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีตัวชี้วัดของผู้เรียนคุณภาพ ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม
2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ
3. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเอง
4. มีศรัทธาภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง
5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี
6. มีความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม
7. รักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
8. พัฒนาตนเองให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ
9. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
10. มีความในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ

2. ครูมืออาชีพ

มีนักวิชาการและหน่วยงานให้ความหมายของครูมืออาชีพไว้นามาพอสังเขป ดังนี้
ความหมาย

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายของครูมืออาชีพว่า คือ ครูที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านที่จะเป็นครู คือ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการให้การศึกษาอบรมศิษย์ในทุก ๆ ด้าน มีความประพฤติดี วางตัวดี เอาใจใส่ดูแลศิษย์ดี มีวิญญูณของความเป็นครู และปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญูณของความเป็นครู

ศศิธร ชันดิธรางกูร (2551) ได้ให้ความหมายของ ครูมืออาชีพ คือ ครูที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีความสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพของ นักเรียนอย่างแท้จริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นส่งเสริม ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

โสภิต แสนทวิสุข (2552) ให้ความหมาย ครูมืออาชีพ หมายถึง คุณลักษณะ การกระทำของครูเกี่ยวกับความรู้ความสามารถหรือพฤติกรรมการทำงาน ของ ครูที่ครูควรมีหรือ จำเป็นต้องมีตามกฎหมาย ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การสอนที่มีประสิทธิภาพ มีการค้นคว้าวิจัย มีการวัดผลและประเมินผล มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรม มีอุดมการณ์ของความเป็นครู และ มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

กฤษฎี ยืนสุข (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะความเป็นครูที่ดี ของท้องถิ่นด้วยกระบวนการ Six Sigma ให้นิยามครูที่ดีของท้องถิ่นไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูที่ดีจะต้องมีความรักและความรู้ กล่าวคือ จิตใจที่มีความหวังดีปรารถนาดีต่อนักเรียนและส่วนรวม มีความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร อดทนอดกลั้น เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม ศีลธรรม ความรับผิดชอบ วางตัวเหมาะสม มีความรู้แตกฉานใน เนื้อเรื่องที่สอน มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ให้นักเรียนเข้าใจ

ดิเรก พรสีมา (2562) ให้ความหมาย ครูมืออาชีพ หมายถึง ครูมีสมรรถนะ ความเป็นครูและคุณลักษณะของความเป็นคนคุณภาพที่เป็นเลิศ มีสมรรถนะด้านศาสตร์การจัดการ เรียนรู้ มีสมรรถนะด้านวิชาพื้นฐานสำหรับครู และมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุป ครูมืออาชีพ หมายถึง ครูที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สามารถพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ยึดถือทฤษฎีที่เป็นระบบ เป็นแนวทางในการ ปฏิบัติงาน มีจรรยาบรรณ และวัฒนธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู มุ่งพัฒนา ศักยภาพของนักเรียนอย่างแท้จริง เพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง

ความสำคัญ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539) ได้วางระเบียบว่า ด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 โดยกำหนดให้ครูมีจรรยาบรรณ ดังต่อไปนี้

จรรยาบรรณข้อที่ 1 ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

จรรยาบรรณข้อที่ 2 ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริม ความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

จรรยาบรรณข้อที่ 3 ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งกาย วาจา จิตใจ

จรรยาบรรณข้อที่ 4 ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

จรรยาบรรณข้อที่ 5 ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้าง จากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ ให้แก่ตนโดยมิชอบ

จรรยาบรรณข้อที่ 6 ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณข้อที่ 7 ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กรวิชาชีพครู

จรรยาบรรณข้อที่ 8 ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลและชุมชนในทาง สร้างสรรค์

จรรยาบรรณข้อที่ 9 ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำใน การอนุรักษ์และ พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

ทองพุล บุญอึ้ง (2544) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ครูมืออาชีพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไว้ ดังนี้

1. ครูมืออาชีพต้องศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ผู้เรียน รู้ข้อมูลและปัญหาของ ผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสม ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

2. ครูมืออาชีพต้องศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอนให้ เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ห้องเรียน ผู้เรียน จัดทำและพัฒนาแผนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เหมาะสม ทันสมัยรู้วิธีการสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างมีความสุข จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม มีขั้นตอนและเป็นกระบวนการ ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ครูมืออาชีพต้องจัดทำสื่อการสอน และนวัตกรรมการสอนเพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น และบทเรียนเป็นที่น่าสนใจ สามารถมองเห็นช่องทางนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ครูมืออาชีพต้องนำสื่อการสอนและนวัตกรรมการสอนไปทดลองใช้จริง โดยการบันทึกผลที่เกิดขึ้น ทดสอบประเมินผลและสรุปผลที่เกิดขึ้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

5. ครูมืออาชีพต้องรายงานผลการพัฒนาของผู้เรียนไปอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องใช้เทคนิคการวัดผลอย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและจัดกิจกรรม เพื่อให้ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางวิชาชีพครูใหม่ได้ผลอย่างรวดเร็ว

วิโรจน์ สารรัตน์ (2545) ได้ให้ความสำคัญกับบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนจะเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่สำคัญ นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ก็คือครู ที่จะต้องทำหน้าที่จัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน เป็นผู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และให้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายของสังคม ครูที่จะทำหน้าที่ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องก้าวทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นครูที่จะต้องมีการปรับตัวและมีการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544) ได้ให้ความสำคัญบทบาทของครูจึงเปรียบเสมือนแม่พิมพ์ที่ดีทั้งด้านความรู้และความประพฤติ เป็นผู้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงามให้แก่เยาวชน เป็นผู้นำทางศาสนาและทางวัฒนธรรม แต่ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไป บทบาทของครูจึงเปลี่ยนแปลงไป สังคมคาดหวังและต้องการครูที่มีคุณภาพและศักยภาพที่จะเข้ามาช่วยจัดระบบวิถีชีวิตทั้งทางวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจที่ต้องการกำลังคน ในระดับต่าง ๆ ที่เหมาะสม ความคาดหวังในบทบาทและความสำคัญของครูจึงมีเพิ่มมากขึ้น

Drucker (1978) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ไว้ว่า พฤติกรรมและคุณลักษณะทางบุคลิกภาพของครูที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนของนักศึกษา ได้แก่

1. มีความรู้ในสิ่งที่สอน ครูที่มีความรู้ในเนื้อหาที่สอนจะสามารถจัดระเบียบความรู้ในการสอน และสามารถอธิบายหรือเสนอเนื้อหาเหล่านั้นแก่นักศึกษาให้เกิดความคิดรวบยอดหรือเสนอสถานการณ์ต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้เกิดการพัฒนากิจการหรือกระจำเริญในเนื้อหา นั้น ๆ
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ครูที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นครูที่ใช้วิธีการบังคับ นักศึกษาน้อยมากเป็นครูที่ดึงดูดใจนักศึกษาเสนอแนวการสอนแบบใหม่ ๆ แปลก ๆ มีการวางแผนและคิดค้นกิจกรรมใหม่ ๆ ที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้โอกาส นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ
3. มีการยอมรับ มีลักษณะการยอมรับนักศึกษาด้วยการใช้ภาษาหรือท่าทาง
4. เปิดกว้าง เป็นผู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ยอมรับแนวคิดของนักศึกษา

Moorman (1997) ได้ให้ความสำคัญการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายการพัฒนาวิชาชีพ (Goals of Principal Professional Development)

- 1.1 เพื่อพัฒนาวิธีการปฏิบัติ/ทักษะเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการเรียนและการสอน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพผลการสอนของครู และการเรียนของนักเรียนที่สัมฤทธิ์ผล
- 1.2 เพื่อเป็นแนวทางจัดทำแผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงคุณภาพ
- 1.3 เพื่อช่วยเหลือผู้เข้าอบรมให้มีโอกาสประเมินตนเอง และหาแนวทางพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 1.4 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง
- 1.5 เพื่อให้ได้รับเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสมรรถนะเฉพาะที่มีประสิทธิภาพ
- 1.6 โปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพควรสามารถรองรับความแตกต่างแต่ละโรงเรียน

2. กระบวนการ/ขั้นตอนการพัฒนาวิชาชีพ (Processes of Professional Development) ควรดำเนินการ ดังนี้ (ตามบริบทของสหรัฐอเมริกา)

- 2.1 การพัฒนาความก้าวหน้าด้วยตนเอง
- 2.2 การจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพ
- 2.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.4 การรับทราบข้อมูลจากชุมชน/เกี่ยวกับคำถามที่สำคัญ
- 2.5 ประสานสถาบันหรือองค์การที่เกี่ยวข้อง (Principal Institutes)
- 2.6 พัฒนาแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Development)
- 2.7 พัฒนาวิชาชีพระดับเขตพื้นที่/กลุ่มโรงเรียน (District Professional Development)
- 2.8 โปรแกรมการพัฒนาที่เหมาะสม (Tailored and Packaged External Programs)

สำหรับกิจกรรมที่ควรนำมาใช้เพื่อการพัฒนาวิชาชีพนั้น Hunter และ Moorman เสนอไว้ว่าควรใช้กิจกรรมที่มีประสิทธิภาพต่อไปนี้

1. กระบวนการกลุ่มเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
2. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยในสถานที่ปฏิบัติจริง
3. การตรวจสอบทบทวนและการฝึก

4. การสะท้อนผล

5. การร่วมมือร่วมใจ/มีแผนร่วมกัน

อำนาจ มีราคา (2563) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูมืออาชีพ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในศตวรรษที่21 ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านการใช้เทคโนโลยี การสร้างให้ผู้เรียนเป็นนักคิดนักพัฒนา รู้จักสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง สอนให้ผู้เรียนให้เกิดการพัฒนา ส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในการทำ สอนให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด เพื่อนำไปสู่การพัฒนา เพราะถึงแม้นักเรียนจะเป็นพระภิกษุสามเณรก็ตาม บทบาทครูก็สอนให้ตามความเหมาะสมของความเป็นพระภิกษุสามเณร เพื่อให้เกิดการพัฒนาและพร้อมกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้สมกับที่เป็นความดีงาม และเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาให้เยาวชนที่เข้ามาบวชเรียนได้ตระหนักในคุณค่าที่ดีงาม และพัฒนาตามบทบาทครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ให้เข้ากับบริบทของการพัฒนาประเทศต่อไป

กล่าวโดยสรุป ครูมืออาชีพ หมายถึง การแสดงออกทางการพัฒนาตนเอง นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาหลักสูตร แผนการสอน สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมต่าง ๆ มีการฝึกทักษะกระบวนการเกิด วิเคราะห์ ในการจัดการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง มีการร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองชุมชน บุคคลในชุมชนและทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ตัวชี้วัดคุณลักษณะครูมืออาชีพ

นอกจากครูจะต้องมีจรรยาบรรณครูแล้ว ครูที่ดีจะต้องเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพของความเป็นครู บุคลิกภาพบางอย่างอาจเกิดมาพร้อมกับบุคคล เช่น รูปร่าง หน้าตา สีผิว สัดส่วนของร่างกาย แต่บุคลิกภาพบางอย่าง เช่น ลักษณะนิสัย เกิดจากการ ฝึกอบรม การเรียนรู้ และจากประสบการณ์ โดยทั่วไป คุณลักษณะของครูที่ดีควรเป็นบัณฑิตที่ สำเร็จการศึกษาในระดับสูง มีลักษณะด้านความเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ 2 ด้าน คือ

1. คนดีเป็นการพิจารณาลักษณะในร่างกายปกติ เช่น ไม่ผิดศีล ไม่เสพสิ่งเสพติด
2. พลเมืองดี เป็นการพิจารณาลักษณะในแง่ของกลุ่ม เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสียภาษี เป็นต้น ครูที่ดี จะต้องรอบรู้ในเรื่องปัจจัยมนุษย์ (Human ware) ปัจจัยข่าวสาร (Inform ware) ปัจจัยการจัดการ (Manage Ware)

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ (2553) กล่าวถึง ลักษณะของครูมืออาชีพ หมายถึง เครื่องหมายที่ชี้ให้เห็นความเป็นวิชาชีพชั้นสูง หรือคุณลักษณะที่ดีของครู

อันเป็นที่ต้องการของสังคมที่ครูต้องมีความรักและเมตตาต่อศิษย์ เสียสละ หมั่นเพียรศึกษา ปรับปรุงวิธีการสอน เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เอาใจใส่ต่อศิษย์ทุกคน เป็นกำลังใจและช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับศิษย์ เพื่อให้เป็นคนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นแบบอย่างที่ดี มีจรรยาบรรณ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรม ยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคน มีอุดมการณ์ ยึดมั่นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีคุณธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจของตนเอง

มณีนิกา ชุตินบุตร (2550) กล่าวว่า การจะเป็นครู ที่ดีหรือครูมืออาชีพจะต้องประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น เมื่อได้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วยซึ่งจะมีระยะเวลา 2 ปี ในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งครู และเมื่อเป็นครูจะมีความก้าวหน้าตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 39 ระบุให้ตำแหน่งครูมีวิทยฐานะดังนี้ ครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ และครูเชี่ยวชาญพิเศษ ดังนั้น การจะพัฒนาสู่ครูมืออาชีพมีเรื่องใหญ่ ๆ ที่ครูจะต้องปฏิบัติอยู่ 2 เรื่อง คือ การปฏิบัติตน และการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. การปฏิบัติตน ในขณะที่ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วยและครู จะต้องประพฤติปฏิบัติตน ดังนี้

1.1 เป็นผู้ที่มีวินัยคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งประกอบด้วยการมีวินัยในตนเอง การรักษาวินัยของทางราชการ คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการครู บทบาทหน้าที่ของข้าราชการในฐานะเป็นพลเมืองที่ดี และการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติราชการ

1.2 ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

1.3 มีความตระหนัก รักและศรัทธา ตลอดจนมีจิตสำนึกที่ดีของ

ความเป็นครู

1.4 สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

1.5 ประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับงานเป็นครูที่ดี

1.6 มีการดำรงชีวิตที่เหมาะสม

2. การปฏิบัติงานของครูจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานในวิชา

ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และความรู้ในวิชาชีพครู ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและประเมินผล การบริหารจัดการในโรงเรียน การวิจัยทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และความเป็นครู โดยความรู้ความเข้าใจที่มีจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ ได้ดังนี้

2.1 ความรู้พื้นฐาน ครูทุกคนจะต้องสามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อการสื่อความหมาย ได้อย่างถูกต้องและสามารถใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานได้

2.2 ความรู้ในวิชาชีพครู ครูนอกจากจะมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาชีพ แล้วจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติได้ในเรื่องดังต่อไปนี้

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ หลักสูตรการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

2.2.2 การจัดการเรียนรู้ ต้องมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีการบูรณาการและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและการประเมินผลการเรียนรู้

2.2.3 จิตวิทยาสำหรับครู ต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนในวัยต่าง ๆ สามารถช่วยเหลือ ให้คำแนะนำผู้เรียนให้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนตามความถนัดและความสนใจ

2.2.4 การวัดและประเมินผล สามารถวัดและประเมินผลได้ตาม สภาพความเป็นจริง และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และหลักสูตร

2.2.5 การบริหารจัดการในโรงเรียน ครูจะต้องมีภาวะผู้นำ สามารถ บริหารจัดการในชั้นเรียน และสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ มีความสามารถในการประสานประโยชน์และ นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ

2.2.6 การวิจัยทางการศึกษา ต้องมีความสามารถในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

2.2.7 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สามารถ เลือกใช้ออกแบบ สร้าง ปรับปรุงนวัตกรรม และสามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ตลอดจนสามารถหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน

2.2.8 ความเป็นครู ต้องเป็นผู้ที่มีความรัก เมตตา และปรารถนาดีต่อศิษย์ มีความอดทนและรับผิดชอบ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์ ศรัทธาในวิชาชีพครู และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

วิโรจน์ สารรัตน์ (2556) ได้เสนอคุณลักษณะ Alex Rag one ว่าครูในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นผู้นำที่มีความยืดหยุ่น ร่วมมือ ความสามารถแตกต่างกัน และอ้างอิงทัศนะของ Churches ที่กล่าวถึงลักษณะ 8 ประการของ ครูศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. สามารถปรับตัว (Adapting)
2. มีวิสัยทัศน์ (Being visionary) ถึงความต้องการของนักเรียน
3. ทำงานแบบร่วมมือ (Collaborating)
4. กล้าคิดกล้าทำ (Taking risks)
5. เรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning)
6. เป็นต้นแบบทางพฤติกรรม (Modeling behavior)
7. เป็นนักสื่อสาร (Communicator) และ
8. เป็นผู้นำ (Leading)

รัฐจวน อินทรคำแหง (2559) ได้เสนอคุณลักษณะของผู้เป็นครูก่อนอาชีพ ว่าควรมีดังนี้

1. มีความเมตตากรุณาอย่างแท้จริง คือ เมตตากรุณาโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่คิดทวงคืนจากศิษย์ กระทำอย่างไม่ขาดตอนและไม่ลดละ ทำเพราะรู้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องควรทำให้ เพราะรู้ว่าเป็นสิ่งที่ควรให้
2. มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะศิษย์จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทำการงาน มีตำแหน่งหน้าที่อย่างไร ครูก็ยังห่วงใยติดตามด้วยความหวังดี คอยให้คำแนะนำปรึกษา เมื่อศิษย์มีปัญหา อนุโมทนาชื่นชมยินดีเมื่อศิษย์ได้ตีเจริญก้าวหน้า
3. มีความซื่อตรงต่ออุดมคติต่อความเป็นครู ต้องมีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ ในการมุ่งสร้างสังคม สร้างชาติบ้านเมือง ด้วยการสร้างเด็กให้เป็นพลเมืองดี
4. อดทนและเสียสละไม่เห็นแก่ตัว แม้จะรู้สึกเหน็ดเหนื่อย และมีภาระส่วนตัวมากเพียงใดครูก็ต้องเป็นผู้เสียสละ เห็นแก่ธรรมะและความถูกต้องของสังคม
5. เป็นเสมือนดวงประทีปของศิษย์ ครูเป็นผู้อบรม

Hessong และ Weeks (1987) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดของครูก่อนอาชีพ ไว้ดังนี้

1. มีความรอบรู้ (Being Knowledge able)
2. มีอารมณ์ขัน (Being Humorous)
3. มีความยืดหยุ่นผ่อนปรน (Being Flexible)
4. มีความตั้งใจทำงานให้ถึงขีดสุด (Being Upbeat)
5. มีความซื่อสัตย์ (Being Honest)

6. มีความชัดเจน (Being Clear and Concise)
7. เป็นคนเปิดเผย (Being Open)
8. มีความอดทน (Being Patient)
9. เป็นแบบอย่าง ที่ดี (Being a Role Model)
10. สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปปฏิบัติได้ (Being Able to Relate Theory to Practice)

11. มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Being Self Confident)
12. มีความสามารถในศิลปะในวิทยาการหลาย ๆ ด้าน (Being Diversified)
13. ผู้แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี (Being Well Groomed and Having Personal Hygiene)

Bliss J และคณะ (1991) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดครูมืออาชีพไว้ ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน
 2. รู้ว่าต้องทำอะไรบ้างในโรงเรียน
 3. มีความชื่นชมยินดีในการทำงานและความสำเร็จของงานตนเอง
- สนับสนุนวัฒนธรรมในโรงเรียน รู้สึกมีพลังอำนาจในตัว (Empowerment!) ทำงานและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

Cooper (1997) ได้เสนอคุณลักษณะครูมืออาชีพ มีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความสามารถในการอบรมและการพัฒนา
2. ผ่านการฝึกปฏิบัติจริงอย่างเหมาะสม จนเกิดทักษะ
3. เป็นผู้ประสานที่ดีสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงาน
4. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์
5. เข้าใจในพฤติกรรมและพัฒนาของเด็ก
6. สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ
7. มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม
8. มีความรู้วิชาชีพเฉพาะ
9. มีความรู้วิชาชีพครู
10. มีความรู้วิชาสามัญ
11. มีความรู้วิทยาการจัดการ
12. มีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอน
13. มีความรู้การวิจัยและการประเมินผลการเรียนของนักเรียน
14. รักในวิชาชีพครูและ

15. มีวิญญานความเป็นครู

Golluzzo (2002) ได้เสนอคุณลักษณะครุมืออาชีพ ควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์
2. มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ
3. รักในการประกอบอาชีพครูและ
4. มีจิตวิญญานของความเป็นครู

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะครุมืออาชีพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีตัวชี้วัดของครุมืออาชีพ ดังนี้

1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์
2. ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา
3. สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ
4. มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม
5. มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ
6. มีความรู้ในวิชาชีพครู
7. มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
8. รู้จักสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
9. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง
10. มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในการทำ
11. ส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย

ของเด็กแต่ละคน

3. โรงเรียนสมรรถนะสูง

นักวิชาการได้ให้ความหมายของโรงเรียนสมรรถนะสูงไว้ ดังนี้

ความหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ให้ความหมายของโรงเรียนดีมีคุณภาพว่า เน้นที่คุณภาพของผู้เรียน โดยต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด นำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อให้ได้ผลผลิต ซึ่งก็คือนักเรียนที่มีคุณภาพ

ศูนย์แห่งชาติเพื่อความสำเร็จทางการศึกษา The National Center for Educational Achievement (2011) ได้ให้ความหมาย โรงเรียนสมรรถนะสูง หมายถึง โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเติบโตของนักเรียนและเตรียมความพร้อมสู่มหาวิทยาลัยและด้านอาชีพ

สร้างระบบที่มีความสอดคล้องและกลมกลืนกับนักเรียนทุกคนที่มีมาตรฐานสูง มีพื้นฐานที่แข็งแกร่ง สำหรับการปรับปรุงในระบบของตนเอง มีการทบทวนภายในอย่างรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่และช่วยสนับสนุนเป้าหมายสุดท้าย ในการเตรียมนักเรียนทุกคนสำหรับชีวิตนอกโรงเรียนมัธยม

ฉันทา วาติตต์พันธ์ (2564) ได้ให้ความหมาย โรงเรียนสมรรถนะสูง ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสมรรถนะสูง หมายถึง สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ประสบความสำเร็จในการเจริญเติบโตของนักเรียนและเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาขั้นต่อไปและความพร้อมด้านอาชีพ มีความคาดหวังสูงสำหรับความสำเร็จ มีเอกลักษณ์ มีสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและคงความสามารถในระดับที่เป็นเลิศ รวมถึงมีภารกิจที่ชัดเจน มีพื้นฐานที่แข็งแกร่ง สำหรับการปรับปรุงระบบของตนเอง มีการกำหนดกลยุทธ์ และแผนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ มีการพัฒนาแบบองค์รวมและการแข่งขันในระดับต่าง ๆ สามารถจัดการองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อการมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน รวมถึงมีการสืบสานผลลัพธ์ความสำเร็จของสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

Shannon และ Bylsma (2003) ให้ความหมายของ โรงเรียนสมรรถนะสูง หมายถึง โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงโรงเรียนที่มีภารกิจที่ชัดเจน มีความคาดหวังสูง ความสำเร็จ มีความเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน มีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ความสำคัญกับคุณค่าทางวัฒนธรรม สร้างการติดต่อส่วนตัวกับครอบครัว พัฒนาห้องเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีการประกันความสำเร็จของนักเรียน

ศิริรัตน์ ชุมหคาลัย และปฐมบุตร แก้วสมนึก (2562) ให้แนวคิดเกี่ยวกับ โรงเรียนสมรรถนะสูงว่า เป็นสถานศึกษาที่มีความชัดเจนและเป้าหมายที่ต้องการแบ่งปัน มีมาตรฐานที่สูง และความคาดหวังสำหรับนักเรียนทุกคน มีความร่วมมือและการสื่อสารในระดับสูง หลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ มีการติดตามผลการเรียนและการสอนอย่างต่อเนื่อง มีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนในการเรียนรู้ และสิ่งสำคัญคือ การมีส่วนร่วมในครอบครัว และชุมชน

Mohd Izham (2017) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนสมรรถนะสูงว่า เป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใครในทุกด้านของการศึกษา โรงเรียนมีประเพณีของวัฒนธรรมที่สูงและยอดเยี่ยมด้วยทุนมนุษย์ มีการพัฒนาแบบองค์รวมและการแข่งขันที่ยั่งยืน ในเวทีระหว่างประเทศ ยกกระดับคุณภาพในการผลิตนักเรียนที่ยอดเยี่ยม มีการตัดสินใจในการประเมินของตนเองตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

Uma (2018) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนสมรรถนะสูงว่า เป็นสถานศึกษา ที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการมากที่สุดทั้งระดับประถมและมัธยม เป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น มีสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ เอกชนในการเร่งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โรงเรียนที่มีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งทำให้โรงเรียนเก่ง ยิ่งขึ้นในทุกด้านของการศึกษา โรงเรียนเหล่านี้มีวัฒนธรรมและทุนมนุษย์ที่สูง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนอกเหนือจากความสามารถในการแข่งขันในเวทีนานาชาติจึงกลายเป็นโรงเรียนที่ถูกเลือก

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนสมรรถนะสูง หมายถึง โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการ สามารถจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองต่อคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกหรือโลกาภิวัตน์ เพื่อให้ได้ผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ความสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้ความสำคัญกับโรงเรียนคุณภาพไว้ ดังนี้

1. จัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐาน ปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานชาติ สามารถพัฒนาสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย จัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน และมีความเป็นประชาธิปไตย
2. ตัวอย่างการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับอำเภอที่มีคุณภาพมาตรฐาน เทียบเคียงกับโรงเรียนชั้นนำ เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วม
3. มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งระบบมีความคล่องตัว รวดเร็ว ทันสมัย มีผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพและมีจำนวนมากเพียงพอ
4. มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สามารถเป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือพัฒนาชุมชนและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชนเข้มแข็ง
5. มีเครือข่ายการสนับสนุนมีกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งทดลอง สาธิต และฝึกอบรมครูของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน
6. สื่อและเทคโนโลยีทันสมัยเพียงพอ เป็นระบบเครือข่ายและต่อการเรียนรู้ร่วมกัน

7. เป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น ๆ นำนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยไปพัฒนาโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้ มาตรฐานและเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2557) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูง โดยนำมาเป็นเครื่องมือการบริหาร และนำมาพัฒนาหน่วยงานเพื่อก้าวไปสู่การเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูง และได้ตั้งเป้าไว้อย่างชัดเจนที่จะผลักดันองค์การให้กลายเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูงให้ได้ ในหน่วยงานราชการได้มีการนำแนวคิดนี้มาใช้เพื่อยกระดับการทำงาน และการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น องค์การที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Organization) หรือ HPO หรือเรียกว่า องค์การที่เป็นเลิศ (Excellence Organization) คือ องค์การที่เก่ง มีแผนรองรับกับสถานะต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีการวิเคราะห์สถานการณ์ที่สามารถกระทบต่อการทำงานจากรอบด้านทุกมุมมอง ทำให้สามารถปฏิบัติภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเวลา และคุณภาพของผลงานดีเยี่ยม เป็นที่ยอมรับ ซึ่งแนวคิดนี้มองว่าเพียงบรรลุเป้าหมายที่กำหนดยังไม่พอ แต่องค์การนั้นจะต้องมีระบบการบริหารจัดการภายในที่ดีด้วย จึงจะเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูง และเกิดความยั่งยืนในการทำงานในระยะยาว

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2559) ได้ให้เหตุผลในความสำเร็จและความจำเป็นในการพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงไว้ 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน หมายถึง ผลการดำเนินงานขององค์กรที่สูงกว่าองค์กรอื่นที่อยู่ในธุรกิจเดียวกันในระยะยาว การที่องค์กรจะมีผลการดำเนินงานที่สูงกว่าองค์กรอื่นได้ จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงสมรรถนะหรือขีดความสามารถขององค์กรได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการได้อย่างมีคุณภาพ องค์กรที่ไม่สามารถพัฒนาองค์กรให้เป็นเช่นนี้ได้ย่อมจะสูญเสียความได้เปรียบในการแข่งขัน

2. ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันทั้งภายในและภายนอกประเทศมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างจากเดิมทั้งในด้านความเร็วในการเปลี่ยนแปลง (Speed) ความซับซ้อน (Complexity) และความรุนแรง (Intense) การคาดการณ์เรื่องการเปลี่ยนแปลงมีความยากขึ้น ปัญหาสังคมมีมากขึ้น

3. ข้อจำกัดขององค์กรแบบดั้งเดิม องค์กรแบบดั้งเดิมมักมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นน้อย มีการรวมศูนย์อำนาจ ยึดกฎระเบียบ จึงมีข้อจำกัดในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีปัญหาการนำศักยภาพที่ดีที่สุดของบุคลากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ เพราะการเป็นองค์กรแบบดั้งเดิมเน้นการควบคุมและนิยมการทำงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและมีความ

เหมาะสมกับระบบปิด โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปของสังคม

4. กระแสโลกาภิวัตน์ ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดนโยบายเพื่อมุ่งพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ผู้ปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ เพื่อสร้างมูลค่าให้เกิดกับองค์กรหรือสังคมมากที่สุด โดยจะต้องทราบและเข้าใจความรู้ในระดับสากล เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทขององค์กรและสังคมได้

5. กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย รัฐบาลไทยได้พยายามผลักดันให้องค์กรต่าง ๆ มีการปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อชิงรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award-TQA) และรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award-PMQA) นอกจากนี้ยังมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อกำหนดให้ทุกส่วนราชการต้องมีการจัดการความรู้และส่งเสริมเรื่องหลักธรรมาภิบาล โดยมีการกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ในประเทศไทยได้นำเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมไปใช้มากขึ้น ดังนั้นองค์กรสมรรถนะสูงคงจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะนำเรื่องนี้มาเป็นหลักปฏิบัติในองค์กรของตนเองด้วย

วิบูลาศ เจริญชัย (2562) ได้สรุปความสำคัญของการพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงว่า เป็นความจำเป็นขององค์กรทุกองค์กรที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับโลกปัจจุบัน เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้รับบริการที่ต้องการความรวดเร็ว มีคุณภาพ ราคาถูก และเป็นองค์กรที่มีแผนรองรับกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ชัดเจน มีการวิเคราะห์สถานการณ์ที่สามารถกระทบต่อการทำงานจากรอบด้านทุกมุมมอง ทำให้สามารถปฏิบัติภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในปัจจุบันนี้สภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้องค์กรต้องเปลี่ยนเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง มี 4 ประการ ดังนี้

1. ระบบเศรษฐกิจที่ไร้ขอบเขต และโลกาภิวัตน์ ได้นำมาซึ่งคู่แข่งชั้นทั่วโลก แรงงานราคาถูกที่หลั่งไหลเข้ามา ซึ่งแต่ก่อนมีการแข่งขันกันในประเทศเท่านั้น มีการบริหารงานแบบแคบ ๆ แต่ในปัจจุบันต้องมีกระบวนการใหม่ในการบริหาร และพัฒนาคนให้สามารถแข่งขันได้ทั่วโลก คู่แข่งที่มีรูปแบบการบริหารจัดการใหม่ วิธีการแตกต่างกัน และมีประสิทธิภาพในการแข่งขัน ข้อได้เปรียบการจัดการ และองค์กรเป็นทางไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน และการใช้วิธีนี้สามารถสร้างความได้เปรียบอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ตลาดแรงงานทั่วโลก เนื่องจากคนงานในแต่ละประเทศมีทักษะและค่าแรงแตกต่างกัน องค์กรจึงสามารถดึงดูดแรงงาน และสภาพการทำงานได้หลากหลายขึ้น องค์กรสามารถ

ย้ายฐานการผลิตไปตามแหล่งที่มีแรงงานราคาถูก และมีทักษะดี เพื่อทำให้เกิดการประหยัดทำให้ได้สินค้าราคาถูก ดังนั้นจึงเห็นว่ามี การย้ายการผลิตไปที่ประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น

3. การเชื่อมโยงของข้อมูลและการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้องค์กรต่าง ๆ ในการออกแบบ และจัดการด้วยวิธีที่แตกต่างกันอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยจัดการข้อมูลขององค์กรที่ซับซ้อน ข้อมูลจำนวนมากให้กับบุคลากรสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ ให้บริการ และลดเวลาในการตอบสนองต่อคำขอของลูกค้า ดำเนินการสร้างรูปแบบการตัดสินใจที่เป็นนวัตกรรม ทำให้บุคคลสามารถทำงานร่วมกันได้ง่ายขึ้น

4. การปรับตัวขององค์กรใหม่ พบว่าองค์กรที่ตั้งใหม่สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางองค์กรเพื่อให้บรรลุผลการปฏิบัติงานในระดับสูงได้ง่ายกว่าองค์กรเก่า วิธีการดำเนินการเพื่อสร้างใหม่ไม่จำเป็นต้องรื้อระบบที่มีอยู่ บุคลากรเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สามารถเริ่มต้นจากหลักการดำเนินการที่สร้างขึ้นโดยทีมที่มีประสิทธิภาพสูง

Williams (1994) ได้ให้ความสำคัญของ โรงเรียนคุณภาพมี 3 ประการ คือ

1. เครื่องมือ
2. เทคนิค
3. การฝึกอบรม

Dale (1994) ได้ให้ความสำคัญกับโรงเรียนคุณภาพ ดังนี้

1. ภารกิจและภาวะของผู้นำของผู้บริหาร
2. การวางแผนและการจัดองค์การ
3. การใช้เครื่องมือและเทคนิค
4. การศึกษาและการฝึกอบรม
5. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
6. การทำงานเป็นทีม
7. การวัดผลและการรับข้อมูลย้อนกลับ
8. การเปลี่ยนวัฒนธรรม

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของโรงเรียนสมรรถนะสูง มีความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองต่อคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลกหรือโลกาภิวัตน์ เพื่อให้ได้ผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพและตัวชี้วัดคุณลักษณะโรงเรียนสมรรถนะสูง

Phrakrupladchairat Chayapaso (2017) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดโรงเรียนสมรรถนะสูง คือ ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่และนักเรียน ให้มีคุณสมบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีสมรรถนะสูง คือ การบริหาร 5 ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อ

นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยคุณสมบัติ 6 ประการ คือ

1. มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง
2. สร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน
3. สามารถสอนด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน
4. บุคลากร ครู เจ้าหน้าที่ สร้างสรรค์ทำผลงานด้านการสอน ให้ความรู้เพื่อชุมชนได้ในระดับสูงขึ้นไป
5. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ยิ่งใหญ่ ให้แก่คนได้ทุกระดับ
6. ให้คุณค่าทั้งกายภาพและจิตภาพ ที่มีคุณค่าทางคุณธรรม จริยธรรม แก่สังคม ด้วยการสนับสนุนส่งเสริมจากหลักพุทธธรรม อิทธิบาท 4 ในการทำงาน ฉันทะ (พอใจ) วิริยะ(ความเพียร) จิตตะ (ความคิดจดจ่อ) และวิมังสา (ความสอบสวนไตร่ตรอง)

Craig และคณะ (2005) ได้บทสรุปลักษณะของโรงเรียนสมรรถนะสูงของรัฐเทนเนสซี มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง ประกอบด้วย
 - 1.1 ความคาดหวังสูงสำหรับนักเรียนและครู
 - 1.2 ครูที่ทุ่มเททำงานอย่างหนักซึ่งได้รับการปฏิบัติในฐานะมืออาชีพ
 - 1.3 การทำงานร่วมกันของครู
 - 1.4 สภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและให้การสนับสนุนการเรียนรู้
2. การเชื่อมต่อของโรงเรียน/ครอบครัว/ชุมชน ประกอบด้วย
 - 2.1 ความสนใจของผู้ปกครองที่แข็งแกร่งและการสนับสนุนชุมชน
3. การสอนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย
 - 3.1 ครูใหม่ได้รับคำปรึกษา
 - 3.2 ได้รับการพัฒนาอาชีพ
 - 3.3 ครูใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลายและปรับการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
 - 3.4 นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง
4. การแบ่งปันความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย
 - 4.1 ผู้บริหารวางกระบวนการและขั้นตอน เพื่อสนับสนุนการสอน และเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนรู้ในโรงเรียน
 - 4.2 ผู้นำโรงเรียนขอข้อมูลและแบ่งปันการตัดสินใจ

5. การแบ่งปันเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

5.1 การกิจของโรงเรียนคือการขับเคลื่อนนักเรียน

5.2 เป้าหมายของการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ

และได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติ

6. การประเมินนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

6.1 การใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนการสอน

6.2 การประเมินความชำนาญเป็นระยะโดยใช้มาตรการหลายอย่าง

7. หลักสูตรสอดคล้องกับเนื้อหาและมาตรฐานของรัฐ ประกอบด้วย

7.1 หลักสูตรนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ

7.2 หลักสูตรนั้นกว้างกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรฐานของรัฐ

Kannapel และ Clements (2005) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดของโรงเรียน

สมรรถนะสูงไว้ 7 องค์ประกอบ คือ

1. ความคาดหวังสูง มีการสื่อสารเป็นรูปธรรม ผู้บริหารมีความคาดหวังสูงสำหรับบุคลากร บุคลากรมีความคาดหวังสูงสำหรับตัวเองและนักเรียน มีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าว่านักเรียนทุกคนสามารถประสบความสำเร็จด้านวิชาการ และบุคลากรมีความสามารถที่จะทำให้เกิดขึ้น

2. ความสัมพันธ์มีบรรยากาศที่เอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ มีความเคารพนับถือระหว่างผู้ใหญ่กับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน

3. มุ่งเน้นการเรียนการสอน โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับวิชาการ การสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน

4. การประเมินนักเรียน โรงเรียนทุกแห่งให้ความสำคัญกับผลการประเมินของรัฐอย่างมาก แต่ผลจากการทดสอบของรัฐเป็นเพียงจุดเริ่มต้น แต่ละโรงเรียนมีระบบในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นประจำ และวางแผนหรือเปลี่ยนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน

5. ภาวะเป็นผู้นำและการตัดสินใจ รูปแบบความเป็นผู้นำนั้นแตกต่างกันอย่างมากในโรงเรียน แต่ทุกคนก็มีกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน ไม่มีโรงเรียนใดที่มีผู้นำเผด็จการหรือบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

6. จรรยาบรรณในการทำงานของบุคลากร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ทำงานอย่างหนักเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นประจำและวางแผนการสอนหรือการแทรกแซงที่เหมาะสม ทำงานด้วยความกระตือรือร้นและอุทิศตน ไม่มีการใช้งานหนักเกินไปหรือทำให้เกิดความเหนื่อยหน่ายของครู

7. การสรรหาครูและการมอบหมายงานของครู มีปัจจัยที่สนับสนุนและให้กำลังใจในการทำงานสูง และความสำเร็จโดยรวมของโรงเรียนคือความรอบคอบและความตั้งใจในการทำงานที่ครูได้รับมอบหมาย รวมไปถึงการวางแผน การตัดสินใจ เทคโนโลยี บทบาทของท้องถิ่น Leithwood และ McCullough (2016) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดของโรงเรียนสมรรถนะสูง ไว้ดังนี้

1. สร้างภารกิจ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งก่อตั้งขึ้นบนจุดมุ่งหมายที่ท้าทาย
2. ให้แนวทางการเรียนการสอนที่สอดคล้องกัน
3. เพิ่มขีดความสามารถ และพันธสัญญาของบุคลากรของเขตพื้นที่และโรงเรียน เพื่อค้นหาและใช้แหล่งที่มาของหลักฐานหลายอย่างเพื่อการตัดสินใจ
4. สร้างกระบวนการปรับปรุงองค์กรที่มุ่งเน้นการเรียนรู้
5. จัดให้มีการพัฒนาอาชีพและพัฒนานักเรียนเพื่อประกอบอาชีพ
6. จัดวางงบประมาณ/นโยบายบุคลากร/ขั้นตอนและเวลาให้สอดคล้องกับพันธกิจ วิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียนและเขตพื้นที่
7. ใช้ระบบการจัดการประสิทธิภาพที่ครอบคลุมสำหรับการพัฒนาความเป็นผู้นำในโรงเรียนและเขตพื้นที่
8. การให้การสนับสนุน โดยการกำหนดนโยบาย และการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
9. ส่งเสริมความสัมพันธ์ในการทำงานที่มีประสิทธิผลกับพนักงานและผู้มีส่วนได้เสีย

Tucker (2019) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดของโรงเรียนสมรรถนะสูง 9 ประการ ของโรงเรียนสมรรถนะสูง ไว้ดังนี้

1. มีการจัดเตรียม ให้การสนับสนุนแก่นักเรียนและครอบครัวก่อนที่จะมาโรงเรียน
2. มีการจัดเตรียมทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ มากกว่านักเรียนปกติ
3. มีการพัฒนา การจัดการห้องเรียนที่สอดคล้องกับระบบการเรียนการสอน
4. สร้างแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนานักเรียนที่เข้ามาในระบบการศึกษาที่มีความเป็นมาตรฐานสากล
5. มีการรับรองในด้านต่างสำหรับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ

6. ออกแบบโรงเรียนใหม่ ให้เป็นสถานที่สำหรับการได้รับการเรียนรู้ และการพัฒนาอย่างมืออาชีพ รวมทั้งสร้างสิ่งจูงใจและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการฝึกฝนสมรรถนะของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

7. สร้างระบบที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการฝึกอาชีพ เทคนิคการเรียนรู้ และการฝึกอบรม

8. สร้างระบบพัฒนาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการเป็นผู้นำ ในทุกระดับในการบริหารจัดการโรงเรียน

9. จัดตั้งระบบธรรมาภิบาลที่มีอำนาจและความชอบธรรมในการพัฒนานโยบาย ที่สอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้ในวงกว้าง

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดโรงเรียนสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
2. ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ
3. การประกันคุณภาพตรวจสอบได้และน่าเชื่อถือ
4. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
5. การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน
6. เน้นการเรียนการสอน
7. การสอนที่มีวัตถุประสงค์
8. มีความ คาดหวังต่อนักเรียนสูง

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549) ได้เสนอคุณลักษณะตัวชี้วัดองค์ประกอบของโรงเรียนสมรรถนะสูง ไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. มีผู้นำมืออาชีพ (Professional Leadership)
2. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม (Shared Vision and Goals)
3. มีสภาพแวดล้อมของการเรียนที่ดี (A learning Environment)
4. มุ่งเน้นการสอนการเรียนรู้ (Concentration on Teaching Learning)
5. ทำการสอนอย่างมีจุดหมาย (Purposeful Teaching)
6. มีการตั้งความคาดหวังไว้สูง (High Expectations)
7. ใช้การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement)
8. มีการติดตามความก้าวหน้า (Monitoring Progress)
9. นักเรียนตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง (Pupil Rights and Responsibilities)

and Responsibilities)

10. มีความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบ้าน และโรงเรียน (Home-school Partnership)

11. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (A Learning Organization)

Williams (1994) ได้เสนอคุณลักษณะที่สำคัญของ โรงเรียนสมรรถนะสูง มี 3 ประการคือ

1. เครื่องมือ
2. เทคนิค
3. การฝึกอบรม

ดังนี้

Dale (1994) ได้เสนอคุณลักษณะองค์ประกอบที่สำคัญของโรงเรียนสมรรถนะสูง

1. ภารกิจและภาวะของผู้นำของผู้บริหาร
2. การวางแผนและการจัดองค์การ
3. การใช้เครื่องมือและเทคนิค
4. การศึกษาและการฝึกอบรม
5. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
6. การทำงานเป็นทีม
7. การวัดผลและการรับข้อมูลย้อนกลับ
8. การเปลี่ยนวัฒนธรรม

Simon (1995) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดของโรงเรียนสมรรถนะสูง ดังนี้

1. มีผู้นำมืออาชีพ (Professional Leadership)
2. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม (Shared Vision and Goals)
3. มีสภาพแวดล้อมของการเรียนที่ดี (Alarming Environment)
4. มุ่งเน้นการสอนและการเรียนรู้ (Concentration on teaching and learning)

5. ทำการสอนอย่างมีจุดหมาย (Purposeful Teaching)
6. มีการตั้งความคาดหวังไว้สูง (High Expectations)
7. ใช้การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement)
8. มีการติดตามความก้าวหน้า (Monitoring Progress) และ
9. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (A learning Organization)

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะโรงเรียนสมรรถนะสูงของโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีตัวชี้วัดของโรงเรียนสมรรถนะสูง ดังนี้

หลักสูตร

1. มีการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ

2. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้

4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและ

ทรัพยากรบุคคล

5. มีความสามารถตอบสนองต่อคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

6. เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ปกครอง ชุมชน

7. การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ

8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

ความหมาย

จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2549) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและ ข้อมูลสำคัญของธุรกิจที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผนทางการดำเนินงาน และควบคุม การปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่าองค์กรสามารถที่จะดำเนินการ ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมีพัฒนาการและ สามารถแข่งขันในอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2559) ได้กล่าวโดยสรุป การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การกำหนดทิศทาง การดำเนินงาน การตัดสินใจ การปฏิบัติ และการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์กร

เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2563) ได้ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การกำหนดทิศทาง การดำเนินงาน การตัดสินใจ การปฏิบัติ และการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กร

พิบูล พิณปะปาล (2551) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ว่า เป็นการกำหนดทิศทางหรือวิถีทางในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการกำหนดแนวทางหรือทิศทางในการดำเนินงานนั้น ผู้บริหารจำเป็น

จะต้องทำการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ เพื่อจัดทำแผนงานดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฐวัฒน์ พระงาม (2555) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำ และอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน ผ่านการตัดสินใจและการประเมินว่าเหมาะสมกับองค์การ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อนำความสำเร็จมาสู่องค์การได้

ร็อบบินส์ และ คูลเทอร์ (2550) ให้ความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารกระทำเพื่อให้ได้กลยุทธ์ขององค์การ โดยจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการที่เป็นพื้นฐานขององค์การ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม โดยเพิ่มและเน้นการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในขององค์การ เพื่อให้ทราบสถานะขององค์การเพื่อกำหนดกลยุทธ์อย่างเหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติต่อไป

วรางคณา ผลประเสริฐ (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำและอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน โดยผ่านการตัดสินใจและการประเมินแล้วว่าเหมาะสมกับองค์การ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง อันจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การ

ธีระ รุญเจริญ (2545) ให้ความหมาย การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวที่พึงประสงค์ การปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยองค์การปฏิบัติ คือ สถานศึกษาเป็นฐานสำคัญ หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารต้องมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อย่างมีระบบ ที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ผู้นำและอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน โดยผ่านการตัดสินใจและการประเมินเพื่อกำหนดกลยุทธ์อย่างเหมาะสม ก่อนนำไปปฏิบัติต่อไป

ความสำคัญ

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมที่เป็นบริบทของการบริหารจัดการศึกษา มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว องค์กรทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการจัดการศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริง สังคมปัจจุบันเป็นสังคม ฐานความรู้ซึ่งมีลักษณะสำคัญหลายมิติ คือ

1. มิติด้านนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงความรู้

2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างการกระจายและ การนำความรู้ไปใช้

3. เทคโนโลยีสารสนเทศโทรคมนาคม เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญสำหรับการ ประมวลผล การเก็บรักษา การถ่ายโอนและการสื่อสารข้อมูล

4. สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ สำหรับแนวคิดใหม่ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อคุณภาพที่ควรคำนึงถึงคือ กระบวนทัศน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและหลักในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กระบวนทัศน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. สถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรทางการศึกษามุ่งประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ องค์กรประกอบด้านภารกิจ คือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ องค์กรประกอบอีกด้านหนึ่ง คือ บุคลากรในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารผู้สอนและบุคลากรอื่น ๆ

2. ภารกิจหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ คุณภาพการบริหารจัดการงานตามภารกิจ ด้านงานบริหาร ทั่วไป

3. การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ บุคลากรในสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบ สำคัญของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนของผู้สอน กระบวนการ ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะ มีกลยุทธ์

4. การบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญ ที่มีผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีหลักการแนวคิด เทคนิค วิธีการ เพื่อบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรการบริหารการที่ผู้บริหารจะสามารถ บริหารจัดการทั้งภารกิจและทรัพยากรให้มีคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีเครื่องมือในการบริหาร จัดการที่เรียกว่ากระบวนการบริหาร

5. กระบวนการบริหาร ทักษะที่จำเป็นเพื่อใช้ดำเนินการตามกระบวนการ บริหาร ประกอบด้วย ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านการบริหารจัดการ หรือทักษะด้านเทคนิค ส่วนของหลักในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารจะต้องมี หลักในการบริหาร และจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร ทฤษฎีทางการบริหารมีความสำคัญ คือ

5.1 ทฤษฎีประกอบด้วยแนวคิด คติฐาน และข้อยุติทั่วไปอย่างมี เหตุผล

5.2 ทฤษฎีมุ่งอธิบายและคาดการณ์ต่าง ๆ ของพฤติกรรมอย่างมีระบบ

5.3 ทฤษฎีการบริหาร ช่วยชี้แนะให้มีการปฏิบัติงานหรือก่อให้เกิด

การพัฒนาใหม่

5.4 ทฤษฎีการบริหารช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการศึกษา

อย่างเป็นระบบ มีหลักการช่วยวางกรอบแนวคิด ตลอดจนช่วยในการตัดสินใจที่ถูกต้อง รวดเร็ว และบังเกิดผลดีต่อองค์การ

บุญเลิศ เย็นคงคา และคณะ (2549) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้องค์การมีวัตถุประสงค์และภารกิจขององค์การในอนาคตอย่างชัดเจน สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ช่วยให้การดำเนินงานสอดคล้องในหน้าที่ต่าง ๆ ภายในองค์การ เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
3. เปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาองค์การ
4. ช่วยให้องค์การสามารถคาดการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้น แล้วเปลี่ยนแปลงปัญหาให้เป็นโอกาสที่จะดำเนินธุรกิจในอนาคต
5. ช่วยให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ และสามารถลดความเสี่ยงได้

สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2559) ได้กล่าวถึง กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารที่ต้องมีทักษะ ความรู้ และการใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ ในการกำหนดกรอบของความเป็นองค์กร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ ของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และสามารถมองเห็นภาพรวมขององค์กรได้ทั้งหมด

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2560) ได้กล่าวโดยสรุป การจัดการเชิงกลยุทธ์ว่ามีความสำคัญช่วยให้องค์การมีกรอบและทิศทางที่ชัดเจน ผู้บริหารคิดอย่างเป็นระบบ ช่วยสร้างความพร้อมให้องค์การ มีประสิทธิภาพในการแข่งขัน การทำงานเกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่และช่วยให้องค์การมีมุมมองที่ครอบคลุม

พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2563) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญที่จะช่วยให้นักบริหารสามารถกำหนดทิศทางของการพัฒนาองค์กร โดยใช้เทคนิคการทำ SWOT เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร และนำมากำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการบริบทและสภาพแวดล้อมขององค์กร นำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และมีการกำกับ ติดตาม ควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อดูว่ากลยุทธ์ที่นำมาใช้มีประสิทธิภาพ (Effectiveness) สามารถวัดได้ ผลการดำเนินงานขององค์กรบรรลุ

ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และการมีประสิทธิภาพ (Efficiency) วัดได้จากความสำเร็จของผลการดำเนินงานกับการใช้ต้นทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ต่ำสุด

สุมาลี จิระจรัส (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ ดังนี้

1. การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนขององค์การ ผู้กำหนดกลยุทธ์จะทำการกำหนดวิสัยทัศน์ในอนาคตขององค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การทราบถึงทิศทางที่ทุกคนจะดำเนินไปอย่างชัดเจน
2. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ในการมองถึงอนาคตขององค์การ ซึ่งสามารถช่วยลดความเสี่ยงขององค์การในอนาคตลงได้
3. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้องค์การสามารถดำเนินงานและใช้ทรัพยากรที่ตนมีในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลสำเร็จดีกว่าการบริหารงานตามปกติ
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Resistance to Change) การจัดการเชิงกลยุทธ์มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากสมาชิก ทำให้ทุกคนเกิดความพึงพอใจในการยอมรับแผนกลยุทธ์นั้น ทำให้การต่อต้านมีน้อยลง
5. การจัดการเชิงกลยุทธ์สร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติงาน (Harmony) จากการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ ทำให้สมาชิกทุกคนรับทราบและยอมรับทิศทางที่ชัดเจนขององค์การ

วรางคณา ผลประเสริฐ (2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ช่วยให้องค์การมีกรอบและทิศทางที่ชัดเจน
2. ช่วยให้ผู้บริหารคิดอย่างเป็นระบบ
3. ช่วยสร้างความพร้อมให้แก่องค์กร
4. ช่วยสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน
5. ช่วยให้การดำเนินงานเกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่
6. ช่วยให้องค์การที่มีมุมมองที่ครอบคลุม

กล่าวโดยสรุป การจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การบริหารจัดการที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานขององค์การที่มีการเปลี่ยนแปลงและได้รับผลกระทบโดยคำนึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มีต่อองค์การได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดคุณลักษณะการจัดการเชิงกลยุทธ์

อุทุมพร พ็ชรรัตน์ (2547) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของโรงเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ของโรงเรียน (Environmental analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกโรงเรียน เพื่อกำหนดโอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เพื่อนำไปประกอบการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน จะต้องตรวจสอบปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ผ่านเทคนิคการวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากร เพื่อให้โรงเรียนบรรลุภารกิจ (Mission) ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถดำเนินการวางแผนได้อย่างเหมาะสม

2. การกำหนดทิศทางของโรงเรียน (Set organization direction) ผู้บริหาร จะกำหนดทิศทางของโรงเรียนในรูปของวิสัยทัศน์ (Vision) ภารกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ของโรงเรียน (Corporate Objectives) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและเป็นเป้าหมายในระยะยาว ซึ่งมีความสำคัญในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงความผันผวนและความซับซ้อนของการจัดการ อาจทำให้ผู้บริหารให้ความสนใจกับปัญหาในระยะสั้นจนลืมนโยบายในระยะยาว จึงจะต้องมีการกำหนดทิศทางโดยจัดลำดับความสำคัญในความต้องการเชิงกลยุทธ์ให้ชัดเจน

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic formulation) เป็นการนำข้อมูลของสภาพแวดล้อม ทิศทางขององค์กรมากำหนดกลยุทธ์ ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงานและสร้างความสำเร็จได้เปรียบในการแข่งขัน กลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น โดยกลยุทธ์ของแต่ละองค์กรจะถูกกำหนดตามลักษณะพื้นฐานขององค์กรนั้น ๆ โรงเรียนจะกำหนดกลยุทธ์ได้นั้นจะต้องรู้สถานะของตนเองก่อน การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา เป็นชุดทางเลือกหรือวิธีการที่เหมาะสมที่สุดภายใต้เงื่อนไขของเวลา และทรัพยากรที่มีอยู่ใน อันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงมีความครอบคลุมผลการดำเนินการทั้งในระดับ

3.1 กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate strategy)

3.2 กลยุทธ์ระดับแผนงาน (Business strategy)

3.3 กลยุทธ์ระดับโครงการ (Functional strategy)

4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategic Implementation) โดยจัดระบบงาน การมอบหมายงานในการวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้การนำกลยุทธ์ไปใช้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ กลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ การปฏิบัติการแสดงออกทางพฤติกรรม และเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการจัดโครงสร้าง บุคลากร และการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

5. การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic assessment and control) คือ การตรวจสอบกิจกรรมและผลการดำเนินงานของโรงเรียน โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินงานจริงและผลการดำเนินงานที่ต้องการ ผู้บริหารจะต้องใช้ข้อมูลเหล่านี้เพื่อการแก้ไขปัญหาของโรงเรียน การควบคุมเชิงกลยุทธ์จะมีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารจะต้องได้รับข้อมูลป้อนกลับที่ชัดเจนทันที เป็นการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของงานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินการตัดสินใจ เป็นการแก้ไขให้การดำเนินงานสอดคล้องกับข้อจำกัดของแต่ละเหตุการณ์ การควบคุมเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติการ เป็นกระบวนการในการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐาน ขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน แก้ไขให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมาย หรือปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของเหตุการณ์ในสภาพแวดล้อมจริง

ณัฐวัฒน์ พระงาม (2555) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดการจัดการเชิงกลยุทธ์ มีองค์ประกอบสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนและการจัดสรรทรัพยากร เป็นขั้นตอนของการวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุถึงกลยุทธ์
 2. การปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของการใช้กลยุทธ์และการใช้ทรัพยากร
 3. การปรับปรุงระบบภายในองค์กรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- พนมปรีชากร แก้วบุตรดา (2563) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดการจัดการเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยไว้ ดังนี้

1. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนกลยุทธ์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม
2. มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
3. มุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์นักเรียน
4. มีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน
5. มีบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้
6. จัดสรรหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
7. มีการบริหารทรัพยากรให้ได้ผลสูงสุด
8. นำสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงาน
9. ทำงานร่วมกันเป็นทีม
10. สร้างความร่วมมือร่วมแก้ไขปัญหาและร่วมกันตัดสินใจ
11. มีการดำเนินการตามแผนการพัฒนาศึกษา
12. ผู้บริหารและครูมีภาวะผู้นำ

13. มีระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี
14. มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร
15. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนอยู่เสมอ
16. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการบริหารงานสถานศึกษา
17. เปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น
18. มุ่งบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
19. มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนและยืดหยุ่น
20. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
21. บริหารจัดการดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม
22. มีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับทุกภาคส่วน
23. บริหารโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน
24. จัดทำระบบสารสนเทศ สื่อ นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้
25. มีภาวะผู้นำทางวิชาการ
26. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคที่เพียงพอ

ศิริลักษณ์ ทิพม่อม และคณะ (2559) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดการจัดการ

เชิงกลยุทธ์ มี 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
2. การกำหนดกลยุทธ์
3. การนำ กลยุทธ์ไปปฏิบัติ
4. การประเมินกลยุทธ์

พระครูเกษมปัญญาภิรักษ์ เทียมแก้ว (2564) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัดการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ ดังนี้

1. เร่งพัฒนาศักยภาพของครูบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและการเทียบโอนผลการเรียน
2. สนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. สนับสนุนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา
4. ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
5. พัฒนาระบบ การนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบท
โรงเรียนและชุมชน

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะและตัวชี้วัดการจัดการเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม มีตัวชี้วัดของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
2. มีบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. มีการนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน
5. มีการบริหารโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ
6. มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทของตนเอง
7. มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์
8. มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากร

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

ความหมาย

ประจวบ ลังกา (2554) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง
การมอบหมายและการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารและผู้ร่วมงาน
ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร กำกับ กำหนดนโยบาย แสดงความคิดเห็นวางแผน ร่วมคิด วินิจฉัย สั่งการ
ดำเนินการติดตามวัดผล ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

นริگانต์ พุทสมเม (2555) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง
การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรตั้งแต่การค้นปัญหา การตัดสินใจในการวางแผน การร่วมดำเนินการ
การรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และการประเมินผล

อำพร พันธะไชย (2556) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล
ในองค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรร่วมกันดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้องค์กรบรรลุตาม
วัตถุประสงค์ที่วางไว้ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

ภูวนารถ ศรีทอง (2557) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง
การที่ประชาชนหรือชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง โดยเริ่มจากการคิด
ริเริ่ม การร่วมตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ ในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อ
ตัวประชาชนหรือชุมชน ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมจะได้ลงทุน ลงแรง และได้ผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพได้ว่า หมายถึง ผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สามารถระดมการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีส่วนร่วมในการระดมความคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์

ความสำคัญ

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2540) ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิทธิพื้นฐานอันชอบธรรมของทุกคนที่เราให้การยอมรับและยกย่อง โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกเกี่ยวกับการปรับถึงวิถีชีวิตของเขา
2. งานพัฒนาเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับสมาชิกของชุมชนเป็นจำนวนมาก เราจำเป็นต้องให้คนหมู่มากเหล่านี้ได้มีสิทธิมีเสียงในการแสดงออก
3. กลยุทธ์ทั้งหลายในการพัฒนาที่ผ่านมายังไม่สามารถส่งผลถึงกลุ่มสมาชิกของชุมชนผู้ด้อยโอกาสและยากจน
4. ประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่ามีโครงการจำนวนมากที่ประสบความสำเร็จโดยอาศัยวิธีให้ชุมชนมีส่วนร่วมในรูปของการรวมกลุ่มและการจัดตั้งองค์กรประชาชน
5. การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นเรื่องของการปฏิบัติการเป็นกลุ่มหรือของกลุ่ม อันเป็นผลมาจากความรู้สึกผูกพันของสมาชิกแต่ละคนที่เข้ามาร่วมเพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของเขา และในขณะเดียวกันก็ได้ประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยการมีส่วนร่วมจึงเป็น สิ่งจำเป็น
6. การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นตัวชีวิตของการพัฒนาชุมชน ยิ่งสมาชิกของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ยิ่งแสดงว่าชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากยิ่งขึ้น
7. สมาชิกของชุมชนยังรู้ดีว่าตนเองกำลังทำอะไร มีปัญหาอะไร และอยากจะแก้ปัญหายังไร ถ้าให้โอกาสแก่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ย่อมช่วยให้โครงการต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ดีกว่า

สนธยา พลศรี (2550) ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้หลายประการ ดังนี้

1. เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นสิทธิมนุษยชนที่ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกระดับ
2. สอดคล้องกับปรัชญา แนวความคิด และหลักการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน
3. เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จนโยบายของรัฐบาล ในเรื่องการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนและท้องถิ่น
4. นำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน

5. ทำให้ดำเนินการพัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและชุมชน
 6. เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคล กลุ่มและองค์กรในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ
 7. เป็นการสร้างความพึงพอใจร่วมกัน มีความชอบธรรมเป็นที่ยอมรับร่วมกันภายในกลุ่ม ไม่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในชุมชน
 8. ทำให้เกิดความรัก ห่วงแค้น รับผิดชอบและเป็นเจ้าของชุมชน
 9. เป็นกระบวนการสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนให้ประสบความสำเร็จ
 10. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพราะเป็นการพัฒนาคนในชุมชน โดยคนในชุมชนและเพื่อคนในชุมชนอย่างแท้จริง รัฐบาลเป็นเพียงผู้สนับสนุนในบางส่วนนั้น
- ปนัดดา ม่วงทอง (2554) ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้
1. ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง
 2. กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้
 3. เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ด้วยเหตุผลวิวัฒนาการเพื่อความคิด (การเปิดกว้าง) การระดมความคิด (ระดมสมอง) ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้
 4. ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและจัดปัญหาความขัดแย้งได้
- กล่าวโดยสรุป ความสำคัญการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญ คือ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำให้ดำเนินการตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและชุมชน ทำให้เกิดความรัก ห่วงแค้น รับผิดชอบและเป็นเจ้าของร่วมกัน
- ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารภายในองค์กร และจัดปัญหาและลดความ ขัดแย้ง
- ตัวชี้วัดคุณลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน
- พระจินฉัตร ปะโคทั่ง (2550) ได้เสนอคุณลักษณะการมีส่วนร่วมที่มีกระบวนการมีส่วนร่วม 5 ประการ คือ
1. การระดมความคิด (Brainstorming Participation) คือ การคิดค้น และวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันในลักษณะของการร่วมคิดที่มาจากทุกฝ่าย
 2. การร่วมวางแผน (Planning Participation) คือ การนำสิ่งที่ร่วมคิดมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย
 3. การร่วมลงมือทำ (Taking Action Participation) คือ การนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันทำหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้

4. การร่วมติดตามประเมินผล (Monitoring Participation) คือ การร่วมกันติดตามผลงานที่ทำ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมคิดพัฒนา ปรับปรุงให้งานดีขึ้น

5. การรับผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefits Participation) เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ร่วมชื่นชมยินดีในผลงานที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ ซึ่งจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดี สมานฉันท์และเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ถวิล เกษสุพรรณ (2552) ได้เสนอคุณลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน กระทำได้หลายระดับ แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และเจตนาารมณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วม อาจเป็นเพียงสมาชิกของกลุ่มแคผิวเผิน ไม่มีบทบาท จนถึงขั้นร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และขั้นสูงสุดเป็นผู้ควบคุม

ภูวนารถ ศรีทอง (2557) ได้เสนอคุณลักษณะและตัวชี้วัด การมีส่วนร่วมนับเป็น หัวใจที่สำคัญของการพัฒนาในทุกระดับตั้งแต่องค์กรในชุมชนเล็ก ๆ องค์กรชุมชนในชนบท องค์กรชุมชนในบริษัทเอกชน จนถึงการพัฒนาประเทศที่ต้องใช้มิติของภาคประชาชนในการจัดการ และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน กระบวนการการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดพลังของทุกฝ่ายในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผลตอบแทนจากการที่ได้ทำงานร่วมกันนั้น และผลจากการร่วมกันคิด ร่วมกันทำนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

นัทธวัฒน์ พลเมฆ (2558) ได้เสนอคุณลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง อาจเป็นการเข้าร่วมแบบทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุ ตามเป้าหมายเป้าประสงค์โดยมีผลได้ผลเสียร่วมกัน อีกทั้งเป็นวิธีการที่ผู้นำสามารถนำมาปรับใช้ในการ จูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น การเข้าไปมีส่วนร่วมยังทำให้บุคลากรเกิดทัศนคติต่อการบริหารงานขององค์กรดีขึ้น ส่งผลให้บุคคลเกิด ความพอใจในการทำงาน เกิดความผูกพันต่อหน่วยงานและภารกิจที่ตนเอง มีส่วนร่วม มีแรงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

Arnstein (1969) ได้เสนอคุณลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของชุมชน ได้แก่ การร่วมลงมือทำ การร่วมติดตามประเมินผล การรับผลประโยชน์ร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีตัวชี้วัดของการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. การร่วมลงมือทำ
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. การระดมความคิด

4. การร่วมติดตามประเมินผล

5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปตัวชี้วัดขององค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แต่ละองค์ประกอบ ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. ผู้เรียนคุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเอง 4. มีศักยภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6. มีความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม 7. รักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ 8. พัฒนาตนเองให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ 9. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 10. มีความในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ
2. ครูมืออาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ 2. ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา 3. สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ 4. มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 5. มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ 6. มีความรู้ในวิชาชีพครู 7. มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	8. รู้จักสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 9. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคน 10. มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในการทำ 11. ส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย
3. โรงเรียนสมรรถนะสูง	1. มีการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล 5. มีความสามารถตอบสนองต่อคณะสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก 6. เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ปกครอง ชุมชน 7. การประกันคุณภาพการศึกษา มีประสิทธิภาพ 8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์	1. การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 2. มีบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3. ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ 4. มีการนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5. มีการบริหารโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ 6. มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทของตนเอง 7. มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ 8. มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากร

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน	1. การร่วมลงมือทำ 2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3. การระดมความคิด 4. การร่วมติดตามประเมินผล 5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน

รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบ สรุปลงได้ ดังนี้

“รูปแบบ” หรือ “โมเดล” (Model) เป็นคำที่สื่อความหมายได้หลายอย่าง โดยทั่วไปแล้วรูปแบบจะหมายถึง สิ่งของหรือวิธีการดำเนินงานที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นต้นแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระบวนการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รูปแบบจำลองของสิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการบริหารองค์การ รูปแบบในการพัฒนาองค์การ เป็นต้น ทั้งนี้การบริหารให้ความหมายของรูปแบบไว้หลายลักษณะ ดังนี้

คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ปัญญา ทองนิล (2553) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่เกิดจากทฤษฎี ประสบการณ์ การคาดการณ์ นำเสนอในรูปของข้อความหรือแผนผัง

พระมหาสหัส คำคุ้ม (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ ระบบของรูปแบบและเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

Hansen (2007) กล่าวว่า รูปแบบมีความหมายที่แตกต่างจากทฤษฎี เพราะรูปแบบยังไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ได้พิสูจน์แล้ว รูปแบบยังเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้วิจัยพยายามวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันขององค์ประกอบอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะนำเสนอรูปแบบมาใช้ประโยชน์

Longman (2009) ให้ความหมายของรูปแบบตามพจนานุกรม Contemporary English ไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งย่อยส่วนของของจริงตรงกับภาษาไทยที่ว่า แบบจำลอง
2. เป็นสิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่าง เช่น ครูต้นแบบ นักเดินแบบ

เป็นต้น

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล (2552) รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างโปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ พิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

ทิตนา แคมมณี (2550) ได้กล่าวอธิบายความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง เครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจใน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยสร้างมาจากความคิด ประสบการณ์การใช้อุปมาอุปไมย หรือจากทฤษฎี หลักการต่าง ๆ และแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

Willer (1967) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปนัย (Formal system) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์ และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

Good (2005) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบ เอาไว้ 4 ความหมาย คือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการ หรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวประกอบ และเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็น ภาษาก็ได้

ThinkExist (2008) ได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบ (Model) ไว้ว่า เป็นแบบจำลองระบบการปฏิบัติงาน หรือแบบแปลนของการก่อสร้างที่วาดไว้ล่วงหน้า หรือสิ่งของที่เป็นตัวแทนแสดงความคิดของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือสิ่งที่เตรียมเอาไว้ล่วงหน้า

Ardictionary (2008) ได้นิยามความหมายของ (Model) ว่าหมายถึง แบบจำลองที่เป็นสัดส่วนหรือเป็นประเภทเดียวกันกับของจริงหรือสัญลักษณ์ของการเป็นตัวแทนสิ่งใด สิ่งหนึ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต หรือแบบแผนของสิ่งที่เตรียมไว้

การให้ความหมายของรูปแบบ (Model) ในหนังสือ Encyclopedia of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้

1. รูปแบบ คือ รุ่ยย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความจำนวน หรือภาพ โดยการลดทอนเวลาและเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

2. รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะกล่าวโดยสรุป รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการแนวคิดวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่เป็นระบบของรูปแบบและเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ได้

องค์ประกอบของรูปแบบ

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้กล่าวว่า รูปแบบมีองค์ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินการของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

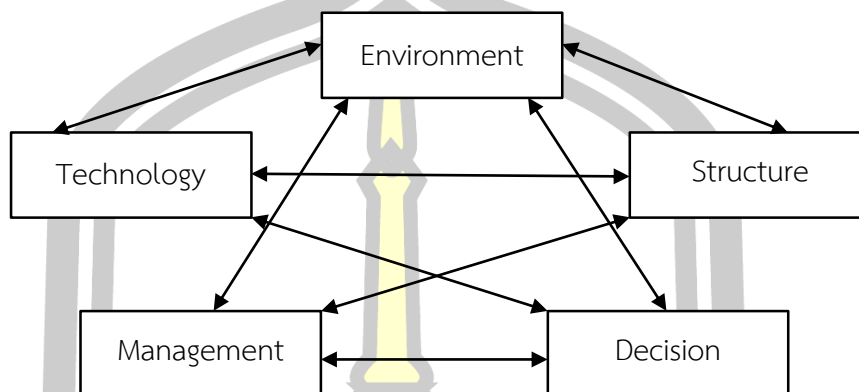
สมาน อัสวภูมิ (2550) ได้เสนอแนวคิดถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่ดีควรจะประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวการประเมินรูปแบบ 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ และ 7) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

อัมพร พงษ์กังสนานนท์ (2550) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา 2) หลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ 5) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา 6) การบริหารและการจัดการศึกษา 7) กลุ่มเป้าหมาย และ 8) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน

จากการศึกษาตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่า ไม่ปรากฏมีหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้าง อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบรูปแบบในการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการองค์การและการบริหารจัดการ (The Model of Organization and Management) ตามความคิดของบราวน์ และโมเบริกส์ (Brown และ Moberg, 1980) นั้น

Brown และ Mober (1980) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) และองค์ประกอบตามรูปแบบของ Brown และ Moberg ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision making)

รูปแบบการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการและการบริหารของ Brown และ Mober (1980) มีลักษณะดังแผนภาพที่

ภาพประกอบ 3 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ (Systems/Contingency Model)

สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาเท่าที่พบจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าส่วนใหญ่จะกล่าวถึง การจัดการการบริหารหรือโครงสร้างระบบบริหารและแนวทางในการดำเนินงานในภาระหน้าที่ (Function) ที่สำคัญ ๆ ในการบริหารงานขององค์กรนั้น ๆ เช่น การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานการเงิน การบริหารงานวิชาการ เป็นต้น ซึ่งจะได้อีกถึงอีกครั้งหนึ่งในตอนที่ว่า ด้วยการกำหนดองค์ประกอบในการกำหนดรูปแบบต่อไป โดยสรุปแล้วในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวนเท่าใดมีโครงสร้าง และความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับ ปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษาหรือจะออกแบบแนวคิดทฤษฎี และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบ โดยการนำแนวคิดของนักวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาใช้เป็นแนวทางในการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ กล่าวโดยสรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ 2) การบริหารจัดการ 3) แนวทางการนำไปใช้ 4) การประเมินผล 5) เงื่อนไขประเภทของรูปแบบ

Keeves (1988) ได้แบ่งประเภทของแบบจำลองที่ใช้ในทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นแบบจำลองเชิงกายภาพ ส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น แบบจำลองโครงสร้างอะตอม สร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของแบบจำลองให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกัน ทางกายภาพสอดคล้องกับ

ข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในขณะนั้นด้วย แบบจำลองที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ทำการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น แบบจำลองจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถ่วงน้ำหนักที่ประกอบด้วย ท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออกปริมาณน้ำที่ไหลเข้าถึง เปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน ประกอบด้วย อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันเกณฑ์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถัง เปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของแบบจำลองแบบนี้ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวน นักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงอธิบาย (Semantic Model) เป็นแบบจำลองที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา ด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นแนวคิด โครงสร้าง องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เช่น แบบจำลองการเรียนรู้ เป็นต้น

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เดิมแบบจำลองนี้ใช้กับศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์ แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มในการนำไปใช้ด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์เพิ่มขึ้น รวมทั้งการศึกษาโดยเฉพาะในการวัดผลการศึกษา แบบจำลองแบบนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์และสร้างเป็นทฤษฎี เพราะสามารถทดสอบสมมุติฐานได้ แบบจำลองเชิงคณิตศาสตร์มักพัฒนามาจากแบบจำลองเชิงอธิบาย

4. รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Model) เป็นแบบจำลองที่พัฒนามาจากแบบจำลองเชิงอธิบาย โดยการนำเอาเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) มาใช้ปัจจุบันมีการนำแบบจำลองนี้มาใช้ในการวิจัยทางการศึกษามากขึ้น แบบจำลองแบบนี้จะเป็นการนำเอาตัวแปรมาเขียนเป็นสัญลักษณ์ หรือคำย่อ แล้วใช้เส้นตรงและลูกศรแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในเชิงเหตุและผล เช่น แบบจำลองการเรียนรู้ของผู้เรียน สติปัญญาของผู้เรียนมีผลมาจากสภาพทางเศรษฐกิจของพ่อแม่และสิ่งแวดล้อมที่บ้าน เป็นต้น แบบจำลองดังกล่าวสามารถกำหนดเป็นกรอบในการรวบรวมข้อมูลใน สภาพที่เป็นจริงเพื่อทดสอบแบบจำลองได้ด้วย

Bardo และ Hardman (1982) นักนิเวศวิทยาคนสำคัญได้แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยพื้นที่นั้นเป็นจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่ามีลักษณะเช่นไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของประชากรเมืองนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model เป็นต้น

Joyce และ Weil (1985) ได้ศึกษาและจัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดหลักการหรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอนเอาไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. Information-Processing Models เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียน และแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. Personal Models รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล และการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหมด

3. Social Interaction Models เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. Behavior Models เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้อรรถศาสตร์ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

Steiner (1988) รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง 2) รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

Bardo J และ Hardman (1982) นักนิเวศวิทยาคนสำคัญท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะที่น่าสนใจไว้อีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบ โดยแบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากร รูปแบบที่ใช้ในการอธิบายโดยพื้นที่นั้นมีจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่าลักษณะอย่างไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายโดยคุณลักษณะของประชากรนั้นเป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรของเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model และ Group Location Model เป็นต้น

ตามความคิดของ สไตเนอร์ Steiner (1988) รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง

2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน รูปแบบตามความคิดเห็นของ คีฟ Keeves (1988) จำแนกออกได้เป็น 5 รูปแบบ คือ

2.1 รูปแบบคล้าย (Analogue Models) คือ เป็นรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับระบบกายภาพ มักเป็นรูปแบบที่ใช้ในวิทยาศาสตร์กายภาพ เป็นรูปแบบที่นำไปใช้อุปมากับสิ่งอื่นได้ เช่น รูปแบบ แบบจำลองระบบสุริยะที่เกิดขึ้นจริง ธนาครจำลองกับระบบธนาครที่เป็นจริง แบบจำลองการผลิตกับการผลิตจริง เป็นต้น

2.2 รูปแบบที่อธิบายความหมายหรือให้ความหมาย (Semantic Models) คือ เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายลักษณะของรูปแบบ ชนิดนี้จะใช้วิธีการอุปมาในการพิจารณาด้วยภาษามากกว่าที่จะใช้วิธีอุปมาในการพิจารณาด้วยโครงสร้างกายภาพ

2.3 รูปแบบที่มีลักษณะเป็นแผนภูมิแบบแผน หรือโครงการ (Schematic Models)

2.4 รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Models) คือ เป็นรูปแบบที่กำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปสมการหรือฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์

2.5 รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Models) คือ เป็นรูปแบบที่มีโครงสร้างเป็นสมการเชิงเส้นที่ประกอบด้วยตัวแปรสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผล มีการทดสอบสมมุติฐานผลของรูปแบบจากลักษณะการแบ่งประเภทของรูปแบบของนักวิชาการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดที่หนึ่งนั้นบอกให้ทราบถึงลักษณะการเขียนรูปแบบที่มีลักษณะ ส่วนการแบ่งประเภทของรูปแบบในแบบที่สองและสามนั้น เป็นการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบในการบรรยาย อธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นหลัก

จากที่กล่าวมาแสดงว่า รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกันเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นของแต่ละสาขาก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาสื่อในการขยายหรืออภิปรายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปว่า ประเภทของรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบายรูปแบบนั้น

คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

Keeves (1988) กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

1. แบบจำลอง ควรประกอบด้วย ความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship)
2. แบบจำลอง ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. แบบจำลอง ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. แบบจำลอง ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

พูลสุข หิงคานนท์ (2540) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของรูปแบบ ดังนี้

1. แบบจำลอง ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงโครงสร้าง
2. แบบจำลอง ควรมึลักษณะที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำนายผล และสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์
3. แบบจำลอง ควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษาได้อย่างชัดเจน
4. แบบจำลอง ควรนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่ หรือความสัมพันธ์ใหม่ของเรื่องที่จะศึกษาได้
5. แบบจำลอง ในเรื่องใดจะมีความสอดคล้องกับทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

กล่าวโดยสรุปว่า คุณลักษณะของรูปแบบที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ต้องการศึกษาว่ามีความเหมาะสม และมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะรูปแบบที่ดีต้องมีทฤษฎีเกี่ยวข้องมารับรอง และสามารถทำนาย และอธิบายปรากฏการณ์หรือความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเชิงเหตุผลได้ มีการต่อยอดความรู้อันจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความชัดเจนตรวจสอบได้ และมีกระบวนการในการสร้าง หรือพัฒนารูปแบบได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

การพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบของ Joyce และ Weil (1985) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบนั้นมีสาระสำคัญ คือ รูปแบบควรต้องมีทฤษฎีรองรับ เมื่อพัฒนารูปแบบแล้ว ก่อนนำไปใช้ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบ การพัฒนารูปแบบจะมีจุดมุ่งหมาย การพัฒนารูปแบบมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบควรต้องมีทฤษฎีรองรับ

2. เมื่อพัฒนารูปแบบแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายควรมีการวิจัยเพื่อทดสอบ ทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข อยู่เรื่อย ๆ

3. การพัฒนารูปแบบ อาจจะออกแบบให้ใช้ได้กว้างขวางหรือเพื่อจุดประสงค์เจาะจง อย่างไม่อย่างหนึ่งก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบจะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือว่าเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลักก็จะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นได้ ถ้าพิจารณาเห็นว่าเหมาะสมแต่ก็จะทำให้ได้ผลสำเร็จลดน้อยลงไป

Willer (1967) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนารูปแบบมีขั้นตอนการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปอาจแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การสร้างรูปแบบและการหาความเที่ยงตรงของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้นนั้น

สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ (2547) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของคณบดี” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
3. การศึกษาและประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
4. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี
5. การตรวจสอบและการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ
6. การปรับปรุงรูปแบบและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี

อัมพร พงษ์กังสนานนท์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต โดยดำเนินการวิจัย เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิค เดลฟาย แบบปรับปรุง (Modified Delphi Techniques)

2. การประเมินรูปแบบ ประกอบด้วย การประเมินรูปแบบ เพื่อศึกษา

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติในสถานศึกษา และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนารูปแบบ

รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548) พัฒนารูปแบบหรือพัฒนาแบบจำลอง (Model Development) หมายถึง กระบวนการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลอง ตลอดจนการทดสอบรูปแบบที่ดีให้มีคุณภาพ การจะนำไปสู่สถานการณ์ที่ดีในการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า การพัฒนารูปแบบนี้ อาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็น 2 ตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนี้ ๆ ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ การพัฒนารูปแบบ ซึ่งเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ของ

บุญชม ศรีสะอาด (2535) ได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนารูปแบบและการทดสอบ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ ในส่วนการพัฒนารูปแบบนี้ ดำเนินการโดยวิเคราะห์ลำดับในการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานการวิจัย จุดบกพร่องที่มักพบในการทำวิทยานิพนธ์ ฯลฯ แล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสร้างรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามลำดับ ขั้นตอนในการทำวิทยานิพนธ์หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนที่ 2 นำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2548) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งในการศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นโครงการนำร่อง การวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาสภาพจริงจากการรายงานประเมินตนเองของโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน คุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลอง เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างแบบจำลองระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ แบบเลือกตอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงวุฒิ แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร โดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยการใช้รูปแบบจำลองจากขั้น ตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรและจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยต่อไป

สมุทร ชำนาญ (2546) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมุ่งศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับสภาพสังคม โดยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีวิธีการ บริหารโรงเรียนที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลอง เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เพื่อถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยใช้เทคนิค เดลฟาย จากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2547) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาแบบจำลองโดยทั่วไป อาจแบ่งเป็น 2 ตอน คือ การสร้างแบบจำลองและการหาความตรงของแบบจำลอง และขั้นตอนการดำเนินงานในรายละเอียดที่สำคัญโดยทั่วไปมักจะแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การศึกษาสภาพ ระบบ และสภาพแวดล้อมของระบบปัจจุบัน การวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจระบบปัจจุบันให้ชัดเจน
2. การค้นหาและระบุปัญหาและความต้องการอันจำเป็น (Needs) ของระบบปัจจุบันว่าควรปรับปรุง และแก้ไขหรือพัฒนาอะไร
3. จัดสร้าง จัดทำแบบจำลอง ออกแบบจำลอง หรือเสนอแบบจำลองที่เป็นทางเลือกสำหรับการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนา

4. ทดสอบความเป็นไปได้ ความเหมาะสมในการปฏิบัติ และการยอมรับโดยเฉพาะของคณะผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. ปรับต้นแบบเป็นแบบจำลองฉบับสมบูรณ์ที่เหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติ

ทิตินา แคมมณี (2551) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมปัญหา Problem Formulation เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง
2. ขั้นพัฒนารูปแบบ Model Construction ดำเนินการภายหลังจากที่ได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ แล้ว ในการสร้างรูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง และต้องรู้ถึงลักษณะที่ต้องการของผลผลิต ต้องรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น และควรคำนึงค่าใช้จ่ายในการสร้าง และความสนใจของผู้ใช้ด้วย เพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูง และไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ ข้อมูลที่รวบรวมอาจมีโอกาสบกพร่องได้ ในระหว่างการดำเนินงานขั้นต่าง ๆ จึงควรมีการให้คำจำกัดความสภาพการการสัมพันธ์อย่างและการทำหลักวิชาการอย่างเคร่งครัด

3. การทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้ว ควรทดสอบโดยพิจารณาถึง

3.1 ความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) รูปแบบที่สร้างหากมีความใกล้เคียงกับความจริงจะดีมาก เพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้น ไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้และควรพิจารณาถึงระดับของความสำเร็จจากการแก้ปัญหา

3.2 การนำไปทดลองใช้ เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไร การทดลองใช้มี 2 ลักษณะ คือ ทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีตและการทดลองใช้ปฏิบัติในปัจจุบัน (Pretest)

4. การทำให้สำเร็จ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จ เพราะไม่มีรูปแบบใดที่เรียกว่าสำเร็จอย่างสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับการยอมรับได้รับความสนใจ และมีการนำไปใช้

5. การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) แม้ว่าจะมีการนำรูปแบบไปใช้งานประสบความสำเร็จ แต่ก็ควรมีการปรับปรุง ประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ขององค์การและสถานการณ์ที่มากระทบจากภายนอก และภายในองการด้วย

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้เสนอแนวคิด การพัฒนารูปแบบ โดยจำแนกออกได้เป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่สองเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ โดยสรุปดังนี้

1. การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมุติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษาหรือการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนด

องค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนี้ จะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นหลักฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้ามากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นมาก่อน แล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือทำการศึกษารูปแบบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัว แล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญประกอบกันขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมุติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทำการจำลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ ในขั้นนี้บางครั้งจึงใช้คำว่าทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนา ในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบและอิทธิพลหรือความสำคัญของกลุ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มตัวแปรในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจปรับปรุงแบบใหม่ โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบของตน ซึ่งจะให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการนำมาพัฒนา รวบรวมปัญหา รวบรวมปัญหาต่าง ๆ นำมาพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น แล้วนำมาทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น เพื่อประเมินความเป็นไปได้ก่อนนำไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนการพัฒนาได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การสร้างและพัฒนารูปแบบ
3. การนำรูปแบบไปใช้

ทั้งนี้ได้นำไปเป็นกรอบของขั้นตอนการพัฒนารูปแบบและนิยามปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ความหมาย

Joyce และ Weil (1996) ได้ให้ความหมาย การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบ โดยนำแนวคิดข้อมูลสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ กำหนดหลักการ เป้าหมายและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็น

ทิสนา แคมมณี (2551) ได้ให้ความหมายการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง

กล่าวโดยสรุป การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบ รวบรวมปัญหา เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง นำแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดหลักการเป้าหมาย และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็น

2. การสร้างและการพัฒนารูปแบบ

ความหมาย

Willer (1967) ได้ให้ความหมาย การสร้างรูปแบบ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่างต่างกัน รายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไร ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

ทิสนา แคมมณี (2551) ได้ให้ความหมายการพัฒนารูปแบบ (Model Construction) เป็นการดำเนินการภายหลังจากที่ได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ แล้วในการสร้างรูปแบบ ต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง และต้องรู้ถึงลักษณะที่ต้องการของผลผลิต ต้องรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและควรคำนึงค่าใช้จ่ายในการสร้าง และความสนใจของผู้ใช้ด้วย เพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูง และไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ข้อมูลที่รวบรวมอาจมีโอกาสบกพร่องได้ ในระหว่างการดำเนินงานขั้นต่าง ๆ จึงควรมีการให้คำจำกัดความสภาพการณ์ การสุ่มตัวอย่างและทำตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัด

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้ให้ความหมาย การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ เป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมุติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้ง ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบนี้จะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นหลักฐานสำคัญ และ

การศึกษาค้นคว้ามากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นมาก่อน แล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อสังเกตจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือทำการศึกษางค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัว แล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญ ประกอบกันขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้

กล่าวโดยสรุป การสร้างและการพัฒนารูปแบบ หมายถึง การดำเนินการ ภายหลังจากการที่ได้อบรมปัญหาต่าง ๆ การสร้างรูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น ต้องรู้ถึงลักษณะที่ต้องการของผลผลิต ต้องรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น และควรคำนึงค่าใช้จ่ายในการสร้าง และความสนใจของผู้ใช้

3. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

ความหมาย

Willer (1967) ได้ให้ความหมาย การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงาน รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ว่าความเที่ยงตรงของรูปแบบ รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน มีการดำเนินการอย่างไร ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบนั้น ๆ

Joyce และ Weil (1996) ได้ให้ความหมาย การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หมายถึง ขั้นตอนความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น เพื่อการประเมินความเป็นไปได้เชิงทฤษฎี เป็นการประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบ และด้านการเรียนการสอน ทั้งในทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติ การประเมินความเป็นไปได้เชิงปฏิบัติการ เป็นการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในสถานการณ์จริง นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มที่สอนแบบเดิม และกลุ่มที่สอนโดยใช้รูปแบบมาคำนวณค่าประสิทธิภาพของรูปแบบหรือคำนวณค่า เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดหรือคำนวณความแตกต่างด้านสถิติ

ทิสนา แคมมณี (2551) ได้ให้ความหมาย การทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้วควรทดสอบโดยพิจารณาถึง 1. ความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) รูปแบบที่สร้างหากมีความใกล้เคียงกับความจริงจะดีมาก เพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้น ไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้ และควรพิจารณาถึงระดับของความสำเร็จจากการแก้ปัญหา 2. การนำไปทดลองใช้ เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการนำไปใช้ ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไร การทดลองใช้ มี 2 ลักษณะ คือ ทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีต และการทดลองใช้ปฏิบัติในปัจจุบัน (Pretest)

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้ให้ความหมาย การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ โดยสรุปดังนี้ การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นแรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมุติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ ในขั้นนี้บางครั้งจึงใช้คำว่า การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาในสถานการณ์จริง จะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบและอิทธิพลหรือความสำคัญของกลุ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มตัวแปรในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจปรับปรุงแบบใหม่โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่า มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบของตน ซึ่งจะทำได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิด การประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งต่างจากการดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณ โดยเฉพาะในบางเรื่องต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าตัวเลขที่นำมาพิจารณา ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้จะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตาม วิจารณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2. รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ในวงการอุดมศึกษา ซึ่งนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสูง

3. รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือว่า ผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี มาตรฐานและเกณฑ์มาจากประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒินั้น ๆ

4. รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการการทำงานของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน

กล่าวโดยสรุป การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หมายถึง การทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านรูปแบบ

4. การนำรูปแบบไปใช้

Joyce และ Weil (1996) ได้ให้ความหมาย การนำรูปแบบไปใช้ หมายถึง การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีอื่น ๆ ในการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีการปรับปรุงรูปแบบ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนการนำรูปแบบไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบ ระยะนี้ใช้ข้อมูลจากการประเมินความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากขึ้น ระยะที่สอง เป็นการปรับปรุงรูปแบบการสอน และนำไปทดลองซ้ำอาจทำได้หลายครั้งจนกว่าจะได้ผลเป็นที่พอใจ

ทิตินา แคมมณี (2551) ได้ให้ความหมาย การนำรูปแบบไปใช้ หมายถึง การทำให้สำเร็จ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จ เพราะไม่มีรูปแบบใดที่เรียกว่าสำเร็จอย่างสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับการยอมรับ ได้รับความสนใจและมีการนำไปใช้ โดยพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) แม้ว่าจะมีการนำรูปแบบไปใช้จนประสบความสำเร็จ แต่ก็ควรมีการปรับปรุง ประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ขององค์กรและสถานการณ์ที่มักกระทบจากภายนอก และภายในองค์กรด้วย

กล่าวโดยสรุปว่า การนำรูปแบบไปใช้ หมายถึง การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการอื่น ๆ ในการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีการปรับปรุงรูปแบบ เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จ เพราะไม่มีรูปแบบใดที่เรียกว่าสำเร็จอย่างสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับการยอมรับ ได้รับความสนใจ และมีการนำไปใช้ โดยการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด กล่าวคือ ภายหลังจากที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และสภาการศึกษา

มหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับ

ได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงได้จัดแผนกมัธยมขึ้นมาเรียกว่า โรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้การเรียนบาลี นกธรรม และความรู้ชั้นมัธยม โดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัศึกษานี้ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสามันตศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดคณะสังฆมนตรี และกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงให้โรงเรียนบาลีวิสามันตศึกษาสำนักเรียนวัดนี้เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา และเมื่อสอบได้แล้วจะได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วยด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมาก โรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารวม และบาลีจะเสื่อมลง เพราะพระภิกษุและสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษารวมและบาลีเสีย แต่ทางการคณะสงฆ์ก็พิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่ ดังนั้นแม่กองบาลีสนามหลวง พระธรรมปัญญาบดี (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ฟั้น ชุตินโรมหาเถระ) จึงได้ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่มีวิชา บาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่าบาลีศึกษามัธยมศึกษา และปริทัศน์ศึกษา ได้ประกาศเมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกับได้ยกเลิกระเบียบของคณะสังฆมนตรี ว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามันตศึกษาสำนักเรียนวัดเสีย และกำหนดให้พระภิกษุสามเณรเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะสงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่ แต่การณ์ปรากฏต่อมาว่า การตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันน้อย เพราะพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียนโดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้น นักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวจึงได้พากันเข้าชื่อกันเป็นนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ของวัด ซึ่งตั้งขึ้นโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการบ้าง สมัครสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ในช่วงนี้ระยะนั้นเกิดความสับสนมาก

ในขณะเดียวกันได้มีผู้แทนราษฎรได้ยื่นเรื่องราวขอให้กระทรวงศึกษาธิการเปิดการสอบสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร แต่กรมการศาสนาร่วมกับกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาลงความเห็นร่วมกันว่า ควรจะตั้งโรงเรียนขึ้นประเภทหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรม และวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป โดยไม่มีการสอบสมทบ แต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบเอง และโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรมก็จำเป็นต้องอนุวัตไปตาม

ความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีก
 แผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตน
 ให้เป็นประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไปในที่สุด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้
 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อวันที่
 20 กรกฎาคม 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
 ศึกษา พ. ศ. 2535 (ปัจจุบันใช้ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติ
 ธรรม แผนกสามัญศึกษา พ. ศ. 2546) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษานี้ในโรงเรียนดังกล่าว
 เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักร และฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรจะได้ศาสนทายาทที่ดี
 มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ
 ดำรงอยู่ในสมณะธรรม สมควรแก่ภาวะสามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป
 และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาบทไปแล้ว สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้
 หรือเข้าราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน
 ในระยะเริ่มแรกมีเจ้าอาวาส 51 แห่ง รายงานเสนอจัดตั้งต่อกรมการศาสนา

เดิมนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดกรมการศาสนา
 กระทรวงศึกษาธิการปัจจุบัน สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 และจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และศึกษาหลักสูตร
 พระปริยัติธรรม (บาลี, ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัด
 การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 ลงนามโดย นายอดิศักดิ์ โพธารามิก
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2548 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
 พ.ศ. 2535 โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียน
 พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 25
 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้
 ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียน
 พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม
 แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2514 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้ว
 ในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้ “โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” หมายถึง โรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายถึง วัดที่ขอจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“วัด” หมายถึง วัดในพระพุทธศาสนา

“ผู้จัดการ” หมายถึง เจ้าอาวาสวัดที่ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือพระภิกษุที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

“ครูใหญ่” หมายถึง พระภิกษุทำหน้าที่หัวหน้าสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ไม่ถึง 200 รูป

“อาจารย์ใหญ่” หมายถึง พระภิกษุทำหน้าที่หัวหน้าสถานศึกษาที่มีจำนวน นักเรียน ตั้งแต่ 200 รูป แต่ไม่ถึง 500 รูป

“ผู้อำนวยการ” หมายถึง พระภิกษุทำหน้าที่หัวหน้าสถานศึกษาที่มีจำนวน นักเรียน ตั้งแต่ 500 รูป ขึ้นไป

“ครู, อาจารย์” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนประจำอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“นักเรียน” หมายถึง พระภิกษุหรือสามเณรที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“เจ้าหน้าที่” หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“กลุ่มโรงเรียน” หมายถึง กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ข้อ 5 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะจัดตั้งได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาต จากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยให้ปฏิบัติ ดังนี้

5.1 วัดที่อยู่ในส่วนกลางและมีการศึกษาพระปริยัติธรรม เสนอรายงานขอจัดตั้ง ตามแบบที่กรมการศาสนากำหนดไปยังกรมการศาสนา สำหรับวัดที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคต้องได้รับ ความเห็นชอบจากเจ้าคณะจังหวัดด้วย และเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเสนอกรมการศาสนา

5.2 ให้กรมการศาสนาพิจารณาเสนอความเห็นชอบจากประธานสภาการศึกษา ของสงฆ์ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วเสนอกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุญาตต่อไป

5.3 เมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้กรมการศาสนาเป็นผู้ออกใบอนุญาต การเปิดสอนระดับการศึกษาเพิ่มเติมต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 6 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ก่อนที่จะขออนุญาตจัดตั้งได้

6.1 มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

6.2 มีพระภิกษุหรือสามเณรที่พร้อมจะเข้าเรียน ไม่ต่ำกว่า 20 รูป

6.3 ครูที่สอนวิชาสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องมีจำนวนเป็นอัตรา 3.2 ของจำนวนห้องเรียน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องมีจำนวนเป็นอัตรา 2.1 ของจำนวนห้องเรียน

ข้อ 7 คุณสมบัติของผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครู นักเรียนและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีดังนี้

7.1 ผู้จัดการมีพรรษาพ้น อายุไม่เกิน 65 ปี

7.2 ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ เป็นเปรียญ หรือพุทธศาสตรบัณฑิตหรือศาสนศาสตรบัณฑิต มีพรรษาพ้น 5 อายุไม่เกิน 65 ปี

7.3 ครูจะเป็นพระภิกษุ สามเณร หรือคฤหัสถ์ก็ได้สำหรับคฤหัสถ์ต้องเป็นเพศชาย อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

ครูสอนวิชาพระปริยัติธรรม หมวดภาษาบาลีสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องมี วุฒิเปรียญตรีขึ้นไปและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

ครูสอนวิชาพระปริยัติธรรม หมวดพระธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องมีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีวุฒิปริญญาโทขึ้นไป

ครูสอนวิชาสามัญศึกษา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไปและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

7.4 นักเรียน ต้องเป็นภิกษุหรือสามเณร สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต้องจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า และต้องได้รับใบอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าอาวาสวัดที่พำนัก หรือพระภิกษุที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาสวัดดังกล่าว

7.5 เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน อนุมัติตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช

ข้อ 8 ให้มีกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภายในระยะเวลา 80 วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้ระเบียบนี้

ข้อ 9 ให้มีคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วยอธิบดีกรมการศาสนาเป็นประธาน ผู้แทนกรมสามัญศึกษา ผู้แทนกรมวิชาการ ผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้แทนกลุ่ม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวนไม่เกิน 4 ท่าน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการที่เป็นผู้แทนกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นกรรมการได้คราวละไม่เกินปีและเป็นกรรมการได้ไม่เกิน 2 วาระ ติดต่อกัน

ข้อ 10 คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 10.1 กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุน
- 10.2 กำหนดนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียน
- 10.3 พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ของผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครูและเจ้าหน้าที่
- 10.4 ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก และป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงพระธรรมวินัยให้ผิดไปจากพระบาลีในพระไตรปิฎก
- 10.5 ให้คำแนะนำส่งเสริมการจัดการศึกษา
- 10.6 ตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตลอดจนหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ ทุกประเภท ถ้าปรากฏมีความบกพร่องให้พิจารณาเสนอ กรมการศาสนา เพื่อขอความเห็นชอบจากประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วกรรมการ ศาสนามีอำนาจสั่งปิดโรงเรียนได้
- 10.7 วินิจฉัย ชี้ขาด ปัญหาขัดข้องในการปฏิบัติตามระเบียบนี้
- 10.8 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มอบหมาย

ข้อ 11 โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การเปิดปิดภาคเรียนให้เป็นไปตามกำหนดวันปิดภาคเรียนของการศึกษาของคณะสงฆ์

ข้อ 12 การรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาประจำปีของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เสนอตามแบบที่กรมการศาสนากำหนดและจัดส่งไปยังกรมการศาสนาภายในเดือนมิถุนายน ทั้งนี้ในส่วนกลางให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดส่ง สำหรับส่วนภูมิภาคให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้จัดส่ง

ข้อ 13 การแต่งตั้งผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครู และเจ้าหน้าที่
ในส่วนกลาง ให้ผู้รับใบอนุญาตพิจารณาเสนอกรรมการศาสนาแต่งตั้งเฉพาะผู้จัดการใหญ่ อาจารย์ใหญ่
ผู้อำนวยการและครูส่วนเจ้าหน้าที่ให้ผู้จัดการแต่งตั้ง โดยให้ความเห็นของกรรมการศาสนา
ในส่วนภูมิภาค ให้ผู้รับใบอนุญาตพิจารณาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง แล้วรายงานให้
กรรมการศาสนาทราบ

ข้อ 14 การให้การอุดหนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
กรรมการศาสนาจะให้เงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ
ศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กำหนด

ข้อ 15 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีเจ้าอาวาสหรือ
สถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ เป็นผู้รับใบอนุญาตที่ดำเนินการอยู่ก่อนระเบียบนี้ประกาศใช้
ให้ถือว่าเป็นของวัดที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ตามระเบียบนี้ส่วนผู้จัดการให้วัดพิจารณาดำเนินการแต่งตั้ง
ถอดถอนผู้จัดการโดย ไม่ให้นำความในข้อ 7 ของระเบียบนี้มาบังคับใช้

ข้อ 16 ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ประสงค์จะดำเนินการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาต่อไป ในส่วนกลางให้เสนอกรรมการศาสนาโดยตรง ในส่วนภูมิภาคให้เสนอผ่าน
ผู้ว่าราชการจังหวัดถึงกรรมการศาสนา เพื่อขอความเห็นชอบต่อประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์
เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว กรรมการศาสนาอนุญาตให้หยุดดำเนินการได้

ข้อ 17 ส่วนราชการใดที่มีพระภิกษุสามเณรเรียนอยู่ในสังกัดก่อนแล้ว ให้ใช้หลักสูตร
ของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้กับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น และหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และให้เป็นไปตามระเบียบ กฎข้อบังคับและวิธีการที่
ส่วนราชการนั้นกำหนด

ข้อ 18 ให้อธิบดีกรมการศึกษารักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ เดิมนี้โรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการปัจจุบัน สังกัดกอง
พุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและจัดการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม (บาลี, ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ)
ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา
พ.ศ. 2548 ลงนามโดย นายอดิศักดิ์ โพธารามิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่
20 มิถุนายน พ.ศ. 2548

หลักสูตร

ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมี 8 กลุ่มสาระ ได้แก่
ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา

ศิลปะการงานพื้นฐานอาชีพ และเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ และมีวิชาพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย วิชาภาษาบาลีและวิชาธรรมวินัย เป็นวิชาเฉพาะในส่วนของวิชาสามัญใดที่ขัดแย้งต่อพระธรรมวินัยหรือไม่เหมาะสมต่อสมณะได้มีการปรับปรุงแก้ไข และทำความเข้าใจกับกระทรวงศึกษาธิการ

กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดำเนินการตามกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข (เพิ่มเติม) พ.ศ. 2545 มาตรา 12 กำหนดว่า นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรชุมชน องค์กรมหาชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เป็นไปตามกฎกระทรวง มาตรา 14 บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้

2. การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

3. เงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายที่กำหนด

4. การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

5. กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาโดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ.2548

6. ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 ในปีการศึกษา 2552

มีกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั่วประเทศ จำนวน 14 กลุ่ม โดยแยกได้ดังนี้

1. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย จังหวัดกรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี มีโรงเรียน จำนวน 15 โรงเรียน

2. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช ปัตตานี ยะลา ระนอง สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี มีโรงเรียน จำนวน 22 โรงเรียน

3. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง อุทัยธานี มีโรงเรียน จำนวน 23 โรงเรียน
 4. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 ประกอบด้วย จังหวัดกำแพงเพชร ตาก นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ มีโรงเรียน จำนวน 25 โรงเรียน
 5. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน มีโรงเรียน จำนวน 40 โรงเรียน
 6. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 6 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย น่าน พะเยาแพร่ ลำปาง มีโรงเรียน จำนวน 55 โรงเรียน
 7. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น เลย หนองบัวลำภู มีโรงเรียน จำนวน 44 โรงเรียน
 8. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร หนองคาย อุดรธานี มีโรงเรียน จำนวน 38 โรงเรียน
 9. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 ประกอบด้วย จังหวัดมุกดาหาร ยโสธร อุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีโรงเรียน จำนวน 34 โรงเรียน
 10. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 10 ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มหาสารคาม ร้อยเอ็ด มีโรงเรียน จำนวน 41 โรงเรียน
 11. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11 ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ มีโรงเรียน จำนวน 43 โรงเรียน
 12. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 12 ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ตราด ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว มีโรงเรียน จำนวน 12 โรงเรียน
 13. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 13 (เงินนิกาย) ประกอบด้วย จังหวัดกรุงเทพมหานคร ชลบุรี เชียงราย มีโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน
 14. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 14 (อนัมนิกาย) ประกอบด้วย จังหวัดกรุงเทพมหานคร สงขลา อุดรธานี มีโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน
- โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 406 โรงเรียน
1. โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 รูป) จำนวน 328 โรงเรียน
 2. โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 รูป) จำนวน 72 โรงเรียน
 3. โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 รูปขึ้นไป) จำนวน 6 โรงเรียน

บุคลากร จำนวน 5,608 รูป/คน ได้แก่ครูประจำ จำนวน 2,753 รูป/คน พระภิกษุ จำนวน 985 รูป คฤหัสถ์ จำนวน 1,768 คน (ชาย จำนวน 1072 คน หญิงจำนวน 696 คน) ครูพิเศษ จำนวน 1,860 รูป/คน คือ พระภิกษุ จำนวน 672 รูป คฤหัสถ์ จำนวน 1,188 คน (ชาย จำนวน 710 คน หญิง จำนวน 478 คน) เจ้าหน้าที่ จำนวน 995 รูป/คน

ห้องเรียน จำนวน 2,393 ห้อง

1. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,514 ห้อง
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 869 ห้อง

นักเรียน จำนวน 53,030 รูป

1. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 39561 รูปคือ มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14,300 รูป มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14,249 รูป มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11,012 รูป
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 13,469 รูป คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5,766 รูป มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4,554 รูป มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3,149 รูป

การดำเนินด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาปัจจุบันยังมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน อีกทั้งการสร้างพันธสัญญา การดำเนินงาน และการจัดการศึกษา เพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และได้ดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในขณะเดียวกัน กลุ่มโรงเรียนมัญญะศาสน์การพัฒนาด้านที่เด่นชัดพอที่จะเป็นแนวทางการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่ นั้น ๆ แก่โรงเรียนในสังกัดให้สามารถสร้างศาสนทายาทและดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ การมีแผนยุทธศาสตร์และผู้บริหารที่ดีจำเป็นต่อโรงเรียนในสังกัด เพื่อการปฏิรูประบบการบริหารจัดการ การจัดการศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับสภาพการณ์ของท้องถิ่น

ปัจจุบัน สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และจัดการ ศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม (บาลี, ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 สภาพการณ์ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประเด็นที่ต้องพัฒนาหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐาน ในการจัดการศึกษาในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีความชัดเจนใน อัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของ ระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา ที่ยังไม่มีทิศทางการพัฒนา และ ขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียนและสำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่า การสร้างพันธสัญญาการดำเนินงาน และการจัด

การศึกษาเพื่อสร้างศาสนทายาทไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้เป็นรูปธรรม จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามียุทธศาสตร์การพัฒนาคัดพื่อที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ออกประกาศคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เรื่อง กำหนดกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 โดยเป็นการสมควรปรับปรุงประกาศคณะกรรมการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีความเหมาะสมในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยรวมกลุ่มที่มีขนาดเล็กและแยกกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ จำนวน 14 กลุ่มโรงเรียน ให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินงานและเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้มีความคล่องตัวและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงแยกกลุ่มที่ 9 ประกอบด้วยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น เลย หนองบัวลำภู อุดรธานี หนองคาย และสกลนคร ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 7 และกลุ่มที่ 8 ซึ่งโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดขอนแก่น เลย และหนองบัวลำภู จำนวน 45 โรงเรียน เป็นกลุ่มที่ 7 และโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดอุดรธานี หนองคาย และสกลนคร จำนวน 40 โรงเรียน เป็นกลุ่มที่ 8 และในปี 2560 เพิ่มเป็น จำนวน 43 โรงเรียน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 ได้มีประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2555 ให้กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ประกอบด้วย จังหวัดอุดรธานี หนองคาย สกลนคร และบึงกาฬ ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดหนองคาย ทำหน้าที่ดังนี้

1. ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม
2. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้สอดคล้องตามแผนการพัฒนาโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน
3. นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการจัดการศึกษาโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน
4. รวบรวมข้อมูลและพัฒนาสารสนเทศโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ปัจจุบัน ได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 ประกอบกับข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัด

การศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2563 ข้อ 12 ข. การบริหารงานส่วนภูมิภาค ให้มีสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 14 เขต โดยแต่ละเขตแบ่งส่วนงาน ดังต่อไปนี้

1. กองอำนวยการ
2. กองเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
4. กองประเมินผลการจัดการศึกษา
5. กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษา

และประกาศประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เรื่อง หน้าที่และอำนาจของสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ข้อ 3 หมวด ค. เขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (เขต 1-14) ข้อ 8 เขต 7,8 ประกอบด้วย จังหวัดหนองบัวลำภู เลย ขอนแก่น หนองคาย อุดรธานี สกลนคร และบึงกาฬ

การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม

โรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้น เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้พระภิกษุ สามเณร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ ความชำนาญตามศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนนั้นจะเป็นรูปแบบของการศึกษาควบคู่กันระหว่างแผนกโลกคือ วิชาสายสามัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ และการจัดการเรียนการสอน แผนกธรรมและแผนกบาลี โดยการกำกับดูแลของแม่กองธรรมและแม่กองบาลี การศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ ในระยะเริ่มแรกมีเจ้าอาวาสวัด จำนวน 51 แห่ง รายงานเสนอขอจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมต่อกรมการศาสนา ในปี พ.ศ. 2551 มีการตั้งโรงเรียนทั่วประเทศ เป็น 399 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 216 โรงเรียน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยมีแนวปฏิบัติในการขอจัดตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2546 ดังนี้ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2546)

1. วัดใดที่มีความประสงค์จะจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม ให้เสนอรายงานการขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนตามแบบที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กำหนด (แบบปส.1, แบบปส.5, แบบปส.7, แบบปส.9 และแบบปส.11) พร้อมคำบรรยายประเภทสถานที่และแผนผังแสดงห้องเรียนแบบตรวจสอบความพร้อม โดยเสนอผ่านเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด จนถึงผู้ว่าราชการจังหวัด
2. เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นสมควรให้การสนับสนุนแล้วให้จังหวัดส่งเรื่องที่วัดเสนอไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ระหว่างเดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม

3. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จะรวบรวมข้อมูลเอกสารเพื่อนำเข้าคณะกรรมการกลั่นกรองการขออนุญาตจัดตั้งและขยายชั้นเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เมื่อคณะกรรมการเห็นควรแล้วจะนำกราบทูลประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ (สมเด็จพระสังฆราช) เพื่อทรงให้ความเห็นชอบ แล้วนำเสนอผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อพิจารณาอนุญาต

4. เมื่อสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนแล้ว จะออกใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน และมีหนังสือแจ้งพร้อมทั้งใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน พร้อมทั้งสำเนาใบอนุญาตให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและแจ้งประธานกลุ่มโรงเรียนนั้น ๆ ทราบ

5. เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับแจ้งการอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแล้ว ให้ดำเนินการแต่งตั้งผู้จัดการ ครูใหญ่/ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการแล้วแต่กรณี ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแบบที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนด

6. เมื่อจังหวัดได้ดำเนินการแต่งตั้งผู้จัดการ ครูใหญ่/ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่/ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการแล้วแต่กรณี ครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้ว ให้จังหวัดส่งใบแต่งตั้งฉบับจริงให้แก่โรงเรียน และแจ้งให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาใบแต่งตั้งด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรมและการศึกษาที่คณะสงฆ์จัดอยู่ในปัจจุบัน ก็สืบเนื่องมาจากวิวัฒนาการทางการศึกษาในอดีตการศึกษาของคณะสงฆ์ในส่วนที่เรียกว่า ฝ่ายปริยัตินั้น ได้แยกออกเป็นการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม บาลีและการศึกษาพระปริยัติธรรม ดังนี้

1. การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม แบ่งออกเป็น 3 ชั้นคือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก สำหรับพระภิกษุสามเณรและธรรมศึกษาตรี ธรรมศึกษาโท ธรรมศึกษาเอก สำหรับฆราวาส

2. การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี การศึกษาแผนกนี้ แบ่งออกเป็น 8 ชั้นคือ เปรียญประโยค 1-2 เปรียญ ประโยค 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

3. การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปัจจุบันการจัดตั้งและการดำเนินการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติที่กำหนดไว้

การตั้งโรงเรียนต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2535

1. หลักสูตรและประเมินผล

1.1 ใช้หลักสูตรพระปริยัติธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2534 ตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 307/2534 สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2535

1.2 ประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2534

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 ใช้หลักสูตรพระปริยัติธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2534 ตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 308/2534 สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2534

2.2 ประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2534 สรุปได้ว่า การศึกษาทุกอย่างที่คณะสงฆ์จัดขึ้นโดยอาศัยสถานที่บริเวณวัดเป็นที่เรียนนั้น เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้โอกาสกับผู้ที่เข้ามาศึกษาในทุก ๆ ด้าน โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมศาสนา ก็เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณรผู้ด้อยโอกาสโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมศาสนานั้นได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการน้อย แต่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วย การอุปถัมภ์จากแรงศรัทธาของประชาชนทั่วไป ในด้านการบริหารและการจัดการก็เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์โดยตรง คือ พระเป็นผู้บริหารเอง ด้วยการดำรงตำแหน่งผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ

การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม

การดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นเรื่องของวัดเอง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ภายใต้การกำกับดูแลของสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ทำหน้าที่เพียงอนุมัติการจัดตั้งและให้การส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเหล่านี้ได้เป็นโรงเรียนเป็นของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยตรงเหมือนกับโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่มีลักษณะคล้ายกับโรงเรียนเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม คือ มหาเถรสมาคม สภาการศึกษาคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการ คือ สำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาโดยมีโครงสร้างการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานศาสนารับผิดชอบทำนุบำรุง ส่งเสริมและเผยแผ่ศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ และให้อุปถัมภ์ศาสนาอื่นที่ประชาชนภายในประเทศนับถือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเกี่ยวข้องกับการศึกษาพระปริยัติธรรมในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่เป็นที่ตั้งของสำนักงาน

สภาการศึกษาของคณะสงฆ์ มีผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นทั้งเลขาธิการและเลขานุการของสำนักงานฯ สำนักงานพระพุทธศาสนา จึงเป็นเสมือนหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือดำเนินการให้กับสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ ดังนั้นเมื่อ พ.ศ. 2545 ในวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ได้มีการแบ่งส่วนราชการกรมศาสนาเดิมออกเป็น 2 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี ดังปรากฏอยู่ในทุกวันนี้ มหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมศาสนาเป็นกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานศาสนา รับผิดชอบทำนุบำรุง ส่งเสริม และเผยแผ่พุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติและให้อุปถัมภ์ศาสนาที่ประชาชนภายในประเทศนับถือ กรมการศาสนาเกี่ยวข้องกับการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในฐานะเป็นหน่วยงานที่เป็นที่ตั้งของสำนักงานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ ตามพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ 2532 กรมการศาสนาแบ่งส่วนราชการเป็น 4 กอง 4 สำนัก คือ สำนักเลขานุการ กองแผนงาน กองศาสนศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา กองศาสนูปถัมภ์ สำนักงานเลขาธิการเถรสมาคม สำนักพุทธมณฑล หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยตรงได้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาของคณะสงฆ์ ทั้งปวง รวมทั้งการศึกษาพระปริยัติธรรม กองศาสนศึกษามีหน้าที่ดำเนินการคือ นายกรัฐมนตรี สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มงานที่รายงานตรง ผู้อำนวยการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กลุ่มตรวจสอบภายในระดับสำนักกองกลาง สำนักพุทธมณฑล กองพุทธศาสนศึกษา กองพุทธศาสนสถาน สำนักศาสนสมบัติ สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองพุทธศาสนเทศ สถาบันพัฒนา พระสังฆาธิการ 1. ให้การอุดหนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2. ติดตามประเมินผลโรงเรียน 3. ตรวจสอบโรงเรียนที่ขอจัดตั้งและขอขยายชั้นเรียนเพื่อให้เสนอสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ 4. พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อการจัดการศึกษา สภาการศึกษาคณะสงฆ์ สภาการศึกษาคณะสงฆ์ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาคำสั่งของ มหาเถรสมาคม เมื่อ พ.ศ.2512 ประกอบด้วย สมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธาน แม่กองบาลีและ แม่กองธรรมสนามหลวงเป็นรองประธาน 2 รูป นายกสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อธิการบดี สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัยเลขาธิการ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขาธิการสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 9 ท่าน ที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งตามคำกราบทูลของนายกสภาฯ เป็นกรรมการผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นทั้งเลขาธิการและเลขานุการของสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ หน้าที่สำคัญของสภาการศึกษาของคณะสงฆ์คือ ควบคุมและส่งเสริมการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยมีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบนโยบาย แผนงานโครงการต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่

พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร และแบบเรียนตามโครงสร้างการศึกษาทุกระดับ พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา ตลอดจนพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาทุกระดับ ตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมายรวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้ง กรรมการทำหน้าที่ได้อย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการศึกษาด้วย สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด ในฐานะตัวแทนจากสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ ในส่วนภูมิภาค ทำหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมทุก ๆ แผนก รวมทั้งภายในจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งให้กับสำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดูแลโรงเรียน เว้นแต่ในกรณีเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จะทำหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียน โดยตรง นอกจากนี้สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดทำหน้าที่จัดแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดอีกด้วย ขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียน ขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2553 และ กิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา แบ่งกลุ่มงาน ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มงานบริหารวิชาการ มีภารกิจดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
- 1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 1.5 การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี
- 1.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบการประกัน
- 1.10 คุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.11 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.12 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.13 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร

หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ มีภารกิจ ดังนี้

- 2.1 การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและ

ผลการดำเนินงาน

- 2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.5 การบริหารการเงิน
- 2.6 การบริหารบัญชี
- 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
3. กลุ่มงานบริหารบุคคล มีภารกิจดังนี้
 - 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือน
 - 3.4 การลาทุกประเภทของครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 3.6 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.7 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
 - 3.8 การออกจากราชการ
 - 3.9 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
 - 3.10 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
 - 3.11 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
 - 3.12 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
 - 3.13 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายที่ว่าด้วยการนั้น
4. กลุ่มงานบริหารทั่วไป มีภารกิจดังนี้
 - 4.1 การดำเนินงานธุรการ
 - 4.2 งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 4.3 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 - 4.4 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
 - 4.5 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 4.6 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ
 - 4.7 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 4.8 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
 - 4.9 การรับนักเรียน

อัตลักษณ์ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

นอกจากจะจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังได้สนองงานคณะสงฆ์ด้านการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรมและบาลีอีกด้วย โดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรนักธรรมและบาลีให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ทั้งนี้ ในการประชุมมหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2555 ที่ประชุมมหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงโครงสร้าง เวลาเรียน และเกณฑ์การจบการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามคำสั่งประธานคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ 1/2555 ลงวันที่ 19 เมษายน 2555 เรื่องการปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนและเกณฑ์การจบการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสอบผ่านธรรมสนามหลวงและบาลีสนามหลวงได้ โดยเพิ่มหน่วยกิตวิชาภาษาบาลี และวิชาพระพุทธศาสนา (พุทธประวัติ ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) ทั้งนี้ผู้ที่จบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นได้ต้องสอบได้นักธรรมชั้นตรีเป็นอย่างต่ำและจะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ต้องสอบได้นักธรรมชั้นโท เป็นอย่างต่ำ (มติมหาเถรสมาคมที่ 388/2555) นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ยังได้ปรับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554- 558) ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามเป้าหมายเฉพาะของสถานศึกษา (หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมคือ วิชาพุทธประวัติและธรรมวินัย วิชาศาสนปฏิบัติ และวิชาภาษาบาลี) นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกด้วย ในการนี้เพื่อดำเนินการดังกล่าว สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงได้ร่วมกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. จัดให้มีการสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติ ด้านพระพุทธศาสนา หรือ เรียกว่า B-NET (Buddhism National Educational Test)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สมุทฺธ ชำนาญ (2546) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ผลการศึกษาวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ซึ่งผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ปฏิบัติ ในระดับโรงเรียนปรากฏว่า ด้านโครงสร้างองค์การ ประกอบด้วย ภารกิจจำนวน 9 ข้อ โดยข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน

และการกำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ด้านการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยภารกิจ จำนวน 19 ข้อ โดยข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การอนุมัติการเลื่อนชั้น การพัฒนาการจัดการเรียน การสอนและการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วย ภารกิจ จำนวน 9 ข้อ โดยข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนาบุคคล การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคล ในโรงเรียน ด้านการกริหารงบประมาณประกอบด้วยภารกิจ จำนวน 8 ข้อ โดยข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การกำหนดแผนงาน/โครงการของโรงเรียน การรายงานผลการ ดำเนินงานของ โรงเรียนและการอนุมัติการสั่งซื้อ/สั่งจ้างในโรงเรียน ส่วนด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย ภารกิจ จำนวน 25 ข้อ โดยข้อที่มีความสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนการกำหนดนโยบายของโรงเรียน และการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน

พระจันทน์ กิ่งแก้ว (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียน ปรียัตถธรรม กลุ่มที่ 5 สู่วิถีความเป็นเลิศ” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลมากด้านการบริหารวิชาการ คือ สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 3.38$, S.D. 0.96) ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคลที่ส่งผลมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการของโครงการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.99) ปัจจัยด้านการบริหารงบประมาณที่ส่งผลมาก คือ ความโปร่งใสในทางการเงิน การกำหนดรายการ และโครงสร้างทางการบัญชีเอกสาร หลักฐาน มีระบบควบคุมการเบิกจ่ายและบริหารจัดการ งบประมาณที่มี ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 1.00) และปัจจัยที่ส่งผลมากด้านบริหารงานทั่วไป คือ มีการวัด และประเมินผลการดำเนินงาน โดยประเมินตามตัวชี้วัด (KPI) และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และ มีการประเมินสภาพองค์กร หรือการวิเคราะห์ห้วงองค์กร (SWOT) ศึกษาและประเมินโรงเรียน โดยวิเคราะห์จากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียน และพัฒนาคู่มือการพัฒนา รูปแบบ การบริหารโรงเรียนพระปรียัตถธรรม แผนกสามัญศึกษา สู่วิถีความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.02)

โกศล เพ็ญสา (2555) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พระปรียัตถธรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ด้านกระบวนการ มีความจำเป็นต้องพัฒนาเร่งด่วน โดยวิเคราะห์ผลจากค่าลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามแนวทาง การศึกษาสูงสุดในลำดับแรก ได้แก่ มาตรฐานที่ 12 โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) พัฒนาโรงเรียนให้มีการจัด สภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ โดยมีการปรับ ภูมิทัศน์เพื่อให้สถานที่พร้อมรองรับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม มีการไปศึกษานอกสถานที่ 2) พัฒนาโรงเรียนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เริ่มจากการจัดส่งครูไปศึกษา

ดูงานร่วมกับโรงเรียนภายนอก มีการทำวิจัยในชั้นเรียน และใช้กิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ และ 3) พัฒนาโรงเรียนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยมีการจัดกิจกรรม มีการเชิญบุคลากรมาให้ความรู้ และมีการออกไปทัศนศึกษา

พระมหาสุพจน์ สุเมโธ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษา ตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 พบว่า การบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงาน งบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งด้านที่มีระดับการบริหารการศึกษาตามหลักพุทธวิธีบริหารมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ส่วนด้านที่มีระดับการบริหารการศึกษาตามหลักพุทธวิธีบริหารน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ
2. การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 สามารถพัฒนาได้ด้วยการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารศึกษา 4 ด้าน 1) นำหลักไตรสิกขา มาพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการ 2) นำหลักสุจริต 3 มาพัฒนาการบริหารงานด้านงบประมาณ 3) นำหลักพรหมวิหาร 4 มาพัฒนาการบริหารงานด้านบุคคล และ 4) นำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาพัฒนาการบริหารงานด้านทั่วไป และเพื่อให้การบริหารงานการศึกษาเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ต้องมีการบูรณาการการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ด้วยหลักปรีชาปฏิบัติ และปฏิเวธ ตลอดจนการนำหลักอิทธิบาท 4 เข้ามาเป็นหลักในการส่งเสริมให้การพัฒนาการบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ให้ประสบผลสำเร็จ
3. ผลการศึกษา พบว่า ได้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิผลตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 คือ โปสส์ อีเอ็มบีดี โมเดล (POSCD EMBD MODEL) เป็นการนำหลักพุทธวิธีบริหารมาสร้างรูปแบบของการบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาด้วยหลักไตรสิกขา ด้านการบริหารงานงบประมาณ พัฒนาด้วยหลักสุจริต 3 ด้านการบริหารงานบุคลากร พัฒนาด้วยหลักพรหมวิหาร 4 และด้านการบริหารงานทั่วไป พัฒนาด้วยหลักสัปปุริสธรรม 7 นอกจากนี้ยังนำหลัก ปรีชาปฏิบัติ ปฏิเวธ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของการบริหารการศึกษา และนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน

กฤษฎี ยืนสุข (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะความเป็นครูที่ดีของท้องถิ่น ด้วยกระบวนการ Six Sigma ให้นิยามครูที่ดีของท้องถิ่นไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้

ด้านความสามารถ และด้านคุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ความหมายของการเป็นครูที่ดีจากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช สรุปว่า ครูที่ดีจะต้องมีความรักและความรู้ กล่าวคือ จิตใจที่มีความหวังดี ปราศจากอคติต่อนักเรียนและส่วนรวม มีความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร อดทนอดกลั้น เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม ศีลธรรม ความรับผิดชอบ วางตัวเหมาะสม มีความรู้แตกฉานในเนื้อเรื่องที่สอน มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ให้นักเรียนเข้าใจ

พนมปรีชากร แก้วบุตตา (2563) อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2559-2573 ที่สร้างขึ้นมี 5 ภาพ ที่สอดคล้องกัน ภาพอนาคตที่ 1. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ที่มีทั้งความรู้ด้านปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ ภาพอนาคตที่ 2. การพัฒนาครูปริยัติธรรมยุคใหม่ให้มีคุณภาพ เป็นมืออาชีพ สามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านประสบการณ์และเทคโนโลยี ภาพอนาคตที่ 3. การพัฒนาโรงเรียนปริยัติธรรมยุคใหม่ให้มีคุณภาพ มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ภาพอนาคตที่ 4. การพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีกระบวนการที่เป็นระบบ มีกลยุทธ์ และภาพอนาคตที่ 5. การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งด้านการร่วมมือ ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน ระดมความคิด และประเมินผลที่หลากหลาย

งานวิจัยต่างประเทศ

โธมัส และเพนนี่ (Thomas and Penney, 1987) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพของครู โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่สำคัญของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักเรียนพบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีการปฏิบัติงานในเกณฑ์ระดับสูง ในหลาย ๆ ด้าน คือ มีทักษะในการสื่อความหมาย อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความรู้ทางวิชาการดี จัดลำดับขั้นตอนการถ่ายทอดวิชาการดี ใฝ่ใจทางวิชาการ มีความชัดเจนในเรื่องการประเมินผลและยึดหยุ่น ในการสอน ส่งเสริมให้เด็กได้คิดค้นด้วยตนเอง มีบุคลิกลักษณะดี เอาใจใส่ในการสอน โดยคำนึงถึงคุณค่า ความเป็นมนุษย์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เป็นนักวิเคราะห์ที่ดี มีความสนใจกว้างขวาง รอบรู้ มอบหมายงานกะทัดรัดชัดเจน ใช้การประเมินผลและปรับปรุงนักเรียนให้ก้าวหน้า กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนและชื่นชมผลสำเร็จของนักเรียน จัดบรรยากาศการเรียนอย่างเป็นกันเอง มีการใช้สื่อการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น

Patricia (1991) ได้ศึกษาการประเมินการก้าวไปสู่การประกัน คุณภาพการศึกษาและการควบคุมการปฏิบัติในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น กลไกทางสังคม

จะช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากจังหวัดหนึ่ง ไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมการประเมินถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของครูที่ต้องรับผิดชอบต่ออาชีพของตน ซึ่งต้องดำเนินการไปอย่างมีเหตุมีผลและมีกระบวนการที่ชัดเจน ในประเทศสวีเดนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในการประกันคุณภาพการศึกษา จนถึงการประเมินครูในสถานศึกษา ซึ่งต้องเกิดการพัฒนาอย่างชัดเจน ในประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญและเชื่อถือกับการใช้ข้อสอบภายนอกในโรงเรียนมีการควบคุมจากส่วนกลาง ในประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา นำเอาระบบการสอบมาตรฐานกลางซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน และในประเทศออสเตรเลียมีการนำเอาระบบการประเมินผลโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานมีการเตรียมการอย่างมีแบบแผนสู่การควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และการศึกษาขั้นสูงต่อไป

Bugg (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา และการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐอิลลินอยซ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของคณะกรรมการการศึกษาของรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาแผนที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า 1) ก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพ และแผนพัฒนามาใช้ในโรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบ โครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน 2) โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพเพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ 3) การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง 4) ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง แต่ยังเป็นที่ยกเถียงกันว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้ 5) โครงสร้างของการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรม การปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะ ผู้นำทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

Wyatt (2004) กล่าวถึงประสิทธิผลของการประกันคุณภาพจะเน้นในด้านระบบการประกันคุณภาพ เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์และผลผลิตของนักเรียน และการดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นไปตามความต้องการ และความจำเป็นของผู้ปกครองและชุมชน และที่สำคัญปัจจัยด้านข้อมูลนั้นมีความสำคัญต่อการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความเชื่อว่า ข้อมูลที่มีประสิทธิผลจะช่วยยกระดับศักยภาพของการควบคุมคุณภาพ การประเมินผลอย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมและสนับสนุน ให้การประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ และต่างประเทศ พบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยการดำเนินการของ 3 ระบบ กล่าวคือ ระบบการบริหารจัดการศึกษา ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการนิเทศการศึกษา ซึ่งต้องมีการดำเนินการประสานสอดคล้องกันของบุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องนับตั้งแต่ผู้บริหารทุกระดับ ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ โดยจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษามาใช้ในการวางแผนดำเนินการ เพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่ององค์รคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีขีดความสามารถในการปรับตัวที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รับมือกับแรงกดดันต่าง ๆ ได้จากภายในและภายนอกองค์กรได้ดี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ ดึงศักยภาพในตัวของบุคลากรเพื่อนำไปสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาของสงฆ์ โดยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ผู้เรียนคุณภาพ ครูมืออาชีพ โรงเรียนสมรรถนะสูง การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

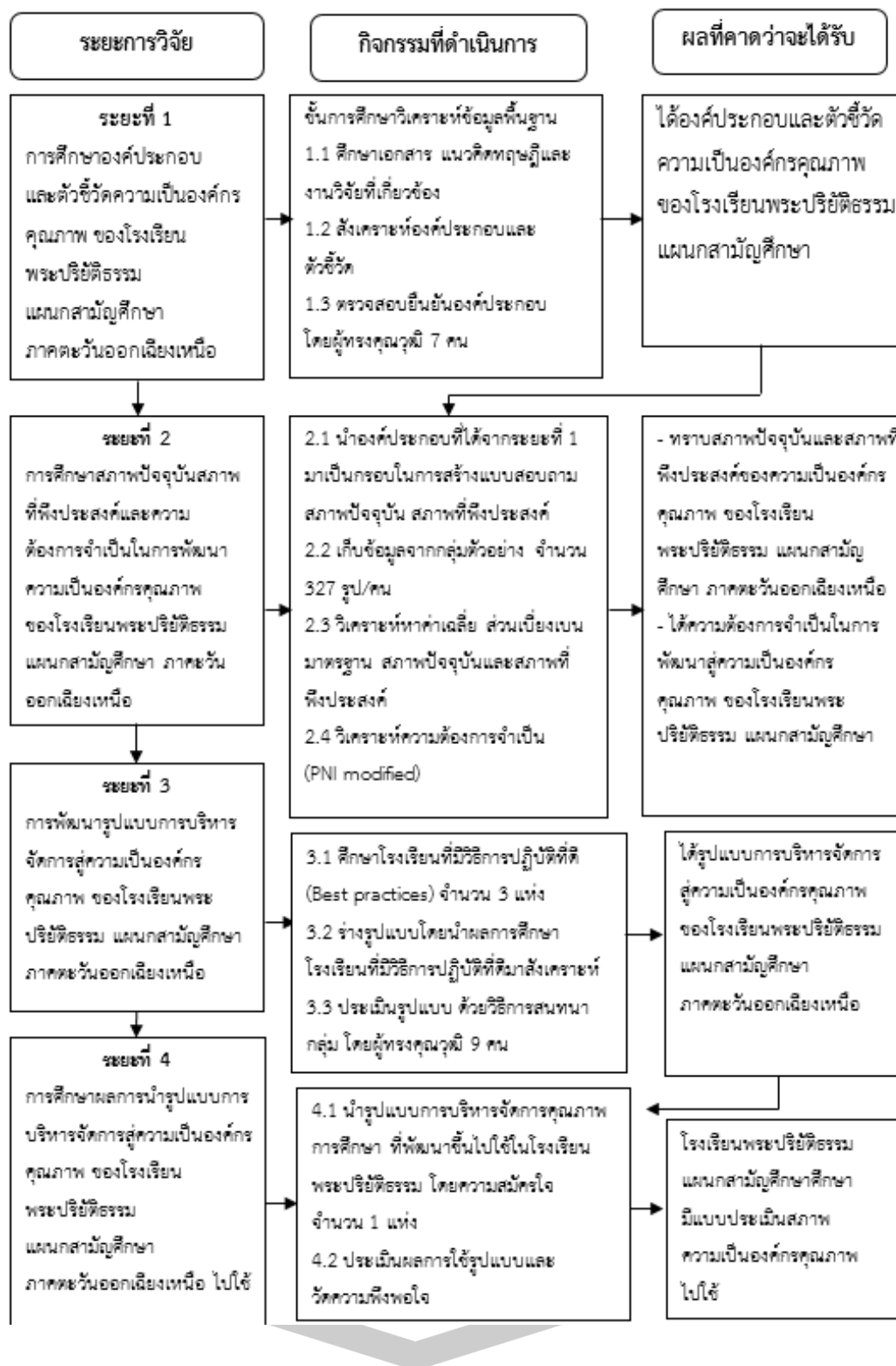
ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้

ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงโดยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา
 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ
ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
2. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ
แล้วประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน โดยประกอบด้วย
ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีความรู้
ความเชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาในสถานศึกษา
2. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
3. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม หรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาทางพระพุทธศาสนา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติอย่างน้อย 2 ใน 3 ข้อตามเกณฑ์การ
พิจารณาที่กำหนด ได้แก่

1. ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. พระครูสุธีคัมภีร์ญาณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
3. พระศรีญาณวงศ์,ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตหนองคาย
4. พระศรีวัชรโมลี ป.ธ.9, รจจ.นค. ผู้อำนวยการโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา
5. ดร.สุนทร สายคำ อาจารย์ภาควิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
6. พระครูภาวนาวชิรคุณ, ดร. อาจารย์ภาควิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

7. พระมหาพิสิฐน์ วิสิษฐพลโยธ ,ป.ธ.9,ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

3.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.2 วิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้เพื่อเป็นกรอบในการสร้างแบบประเมิน

3.2.3 ดำเนินการสร้างแบบประเมินเกี่ยวกับองค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.2.4 นำร่างแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2.5 ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ประเด็นข้อคำถามในแบบประเมิน

เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีวุฒิทางการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาเอก
2. มีวุฒิทางการศึกษาทางด้านการวัดผลประเมินผลทางการศึกษาปริญญาเอก
3. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
4. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษานในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจะต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 2 ใน 4 ข้อตามเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนด ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจำนวน 5 รูป/คน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ภาควิชาวิจัยและพัฒนา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ อาจารย์ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. พระครูสิริธรรมนิเทศน์ ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7

4. พระโสภณพุทธิธาดา ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

5. พระศรีวิชิโรดมลี ป.ธ.9, ผู้อำนวยการโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา
จังหวัดหนองคาย

3.2.6 ปรับปรุงแบบประเมินตามความคิดเห็นและข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ
แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2.7 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสร้างแบบประเมินผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

4.1 ติดต่อจัดทำหนังสือราชการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.2 ส่งเอกสารขอความอนุเคราะห์ พร้อมติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ
และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนัดวันเข้าพบผู้ทรงคุณวุฒิ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.1 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

5.1.2 เกณฑ์แปลความหมายของ ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย	4.51–5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51–4.50	หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51–3.50	หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51–2.50	หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00–1.50	หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
	\sum	แทน ผลรวมของค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

6.2 สูตรหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
	\sum	แทน ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนน
	N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

พหุ ประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสาร หลักการแนวทาง ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำองค์ประกอบที่สำคัญ
ในการวิจัยในครั้งนี้ มาจัดทำเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง
ประสงค์ โดยร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอนโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,261 รูป/คน
(ปีการศึกษา 2563 ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 รูป/คน
ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 รูป/คน หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน จำนวน 4 รูป/คน
ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 5 กลุ่ม จำนวน 210 แห่ง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยวิธีการสุ่ม ดังนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง พิจารณาจากจำนวนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จำนวน 210 แห่ง จำนวน 2,261 รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง
Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 รูป/คน เมื่อพิจารณาเป็นโรงเรียน ได้
จำนวน 96 แห่ง แบ่งกลุ่มโรงเรียนเป็น 5 กลุ่ม ตามสัดส่วนประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 จำนวน 20 แห่ง
กลุ่มที่ 2 จำนวน 20 แห่ง กลุ่มที่ 3 จำนวน 18 แห่ง กลุ่มที่ 4 จำนวน 18 แห่ง กลุ่มที่ 5
จำนวน 20 แห่ง มีรายละเอียด ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน แบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จำนวน 96 แห่ง ได้ผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มที่ 1 จำนวน 20 รูป/คน กลุ่มที่ 2
จำนวน 20 รูป/คน กลุ่มที่ 3 จำนวน 18 รูป/คน กลุ่มที่ 4 จำนวน 18 รูป/คน กลุ่มที่ 5 จำนวน
20 รูป/คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 96 รูป/คน สำหรับการสุ่มตัวอย่างรายชื่อโรงเรียน จะเลือกโดยการ
จับฉลาก จากโรงเรียนทั้ง 5 กลุ่ม

หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน แบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จำนวน 96 แห่ง ได้รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือหัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน
กลุ่มที่ 1 จำนวน 48 รูป/คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 47 รูป/คน กลุ่มที่ 3 จำนวน 45 รูป/คน กลุ่มที่ 4

จำนวน 46 รูป/คน กลุ่มที่ 5 จำนวน 45 รูป/คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 231 รูป/คน สำหรับการสุ่มตัวอย่างรายชื่อโรงเรียน จะเลือกโดยการจับฉลาก จากโรงเรียนทั้ง 5 กลุ่ม

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างมีการกำหนดสัดส่วนโดยใช้กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปรากฏดังรูปตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารโรงเรียน	หัวหน้าฝ่ายและครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารโรงเรียน	หัวหน้าฝ่ายและครูผู้สอน	รวม
กลุ่มที่ 1	47	408	455	20	48	68
กลุ่มที่ 2	42	313	355	20	47	67
กลุ่มที่ 3	36	475	511	18	45	63
กลุ่มที่ 4	43	557	600	18	46	64
กลุ่มที่ 5	42	298	340	20	45	65
รวม	210	2,051	2,261	96	231	327

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับมีค่าคะแนน และความหมายดังนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ น้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการจำเป็น

2.2 การสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความเป็นองค์กร

คุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert 5 ระดับ

2.2.2 ร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของภาษาและข้อความเกี่ยวกับกรอบการสร้างแบบสอบถาม

2.2.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจเครื่องมือ ระยะเวลาที่ 1

2.2.5 การหาความตรงของเนื้อหาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการประเมินค่า IOC มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00

2.2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า มีอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .62 - .85 และความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) พบว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

2.2.7 ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

2.2.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการติดต่อกับสถานศึกษา จำนวน 96 แห่ง โดยมีหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้บริหารโรงเรียน

พร้อมทั้งประสานงานทางโทรศัพท์ เพื่อส่งแบบสอบถามให้โรงเรียน ทั้ง 96 แห่ง ได้รับคืนจำนวน 86 ฉบับ (ร้อยละ 85.58)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลที่มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ และข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

4.2 เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์

ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51– 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51– 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์

ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51– 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00– 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์

ระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้จากการคำนวณดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index = PNI) ซึ่งการแปลผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีความหมาย ดังนี้ สุวิมล ว่องวานิช (2550)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

5.3 ดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity index)

5.4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

5.5 สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient)

5.6 ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI/modified)

ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

ตอนที่ 2 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการ
สู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 การศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน
โดยการเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่
โรงเรียนวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม จังหวัดลำปาง โรงเรียนพระปริยัติธรรมสิริโพธิวงศวิทยา
จังหวัดสกลนคร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาวัดศิริมงคล จังหวัดอุดรธานี ซึ่งได้
คัดเลือกตามเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. ผ่านการประเมินรอบสามจาก สมศ. ในระดับดีเยี่ยม

2. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง

3. มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

4. ได้รับรางวัลในด้านต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่าระดับภาค

การดำเนินการ มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายและครูผู้สอน

ในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์

แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมองค์ประกอบการบริหาร

จัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจแนะนำ

2.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความชัดเจนของภาษา และความครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจเครื่องมือ ระยะเวลาที่ 1

2.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล และประสานงานทางโทรศัพท์ กำหนดนัดหมายวัน เวลาขอสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อสรุปจากเนื้อหาการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดดังนี้

1. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ และการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนระเบียบข้อกำหนด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษาศึกษา ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี มาพิจารณาใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการหลอมรวมและจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พร้อมทั้งจัดทำเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดดังนี้

1. นำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผ่านการปรับแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะแล้ว ตรวจสอบยืนยันด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

2. ผู้ทรงคุณวุฒิคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการการศึกษา ในสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 3 คน ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไม่น้อยกว่า 3 คน หรือผู้มีความชำนาญด้านพระพุทธศาสนา ไม่น้อยกว่า 3 คน

เกณฑ์คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก
2. มีตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

ขึ้นไป

3. มีประสบการณ์สอนในสาขาพุทธบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
อย่างน้อย 5 ปี

4. เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออดีตผู้อำนวยการโรงเรียนและ
มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหรือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างน้อย 10 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กร
คุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 9 คน
มีคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ข้อใน 4 ข้อ ตามเกณฑ์ข้างต้น ได้แก่

1. พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาสาขาพุทธ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ดร.สุนทร สายคำ อาจารย์ประจำภาควิชาสาขาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. พระมหาพิสิฐ วิสิฐรูปญโญ ดร. ,อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
5. พระโสภณพุทธิธาดา ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8
6. พระครูโสภณธรรมประยุต ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
วัดมณีมุนีบุรี
7. พระครูสิริธรรมนิเทศน์ ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7
8. พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
9. พระครูสุธีศัมภีร์ญาณ,ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ,อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีหนังสือ
ราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งประสานงานทาง
โทรศัพท์ ทั้ง 9 คน นัดหมายการจัดการสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่ได้เก็บไว้เป็นความลับ และใช้ในการวิจัย
เท่านั้น การนำเสนอในภาพรวม

ตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่
ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่
ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบยืนยัน และปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็น
และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความเหมาะสม และ
ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบ
การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด

3. การสร้างเครื่องมือ มีลำดับการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 สร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการ
สู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด

โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการสู่
ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert

3.1.3 เขียนข้อคำถามแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
เพื่อพิจารณาความถูกต้องของภาษา และข้อคำถามเกี่ยวกับกรอบการสร้างแบบสอบถาม

3.1.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และความชัดเจนของข้อความแล้วนำมาหาค่า IOC โดยกำหนดค่า IOC ของเครื่องมือที่จะนำไปใช้จริง มีค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกับการดำเนินการในระยะที่ 1

3.3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งประสานงานทางโทรศัพท์ ทั้ง 9 คน ข้อมูลที่ได้เก็บไว้เป็นความลับ และใช้ในการวิจัยเท่านั้น การนำเสนอในภาพรวม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลที่มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ และข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 ตรวจสอบให้คะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้มากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้มาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้ปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้น้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

5.2 เกณฑ์แปลความหมาย ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

5.3 ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยการสังเคราะห์ข้อความโดยการสร้างข้อสรุปจากเนื้อหา

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ค่าเฉลี่ย สูตรหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	\sum	แทน	ผลรวมของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
	X	แทน	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ
	N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

6.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ
	X	แทน	ค่าคะแนนความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ
	\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ
	N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้

การนำผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้ มีรายละเอียดดังนี้

1. การนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้กับสถานศึกษาที่สมัครใจ
โดยดำเนินการกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ได้รับการยอมรับ มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1.1 การวางแผน เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้าง
ความเข้าใจ และสร้างความตระหนัก เห็นความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากใช้

รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1.1.1 จัดประชุมผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระ และครู เพื่อสร้างความตระหนักร่วมกัน ให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาใช้

1.1.2 จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การขอความร่วมมือ การเข้ามามีส่วนร่วมในภายใต้การใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

1.1.3 ตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

1.1.4 จัดประชุมระดมความคิดเห็นในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

1.2 การใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และศึกษาเอกสารประกอบการใช้รูปแบบเพื่อให้สามารถดำเนินการตามที่ได้ออกแบบไว้

1.3 การประเมินผล ผู้วิจัยติดตามการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นำผลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ โดยประเมินผลการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยดำเนินการ ดังนี้

1.3.1 ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบประเมินรูปแบบ

1.3.2 ประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ

1.3.3 ประเมินผลตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์ประกอบของการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังจากการนำรูปแบบที่พัฒนาแล้วไปใช้ โดยการประชุมปฏิบัติการ (Work shop)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ แบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 สร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert

2.1.3 สร้างข้อคำถามแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้องของภาษา และข้อคำถามเกี่ยวกับกรอบการสร้างแบบสอบถาม

2.1.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ

2.1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อคำถามแล้วนำมาหาค่า IOC โดยกำหนดค่า IOC ของเครื่องมือที่จะนำไปใช้จริง มีค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกับการดำเนินการในระยะที่ 1

2.3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยไปรับข้อมูลด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้เก็บไว้เป็นความลับ และใช้ในการวิจัยเท่านั้น การนำเสนอในภาพรวม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การประเมินการใช้รูปแบบ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินก่อนการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ

3.2 การประเมินความพึงพอใจ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบแล้ว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลที่มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ และข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1 ตรวจสอบให้คะแนนการปฏิบัติตามการใช้รูปแบบตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

4.2 เกณฑ์แปลความหมาย ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4.3 ตรวจสอบให้คะแนนความพึงพอใจการใช้รูปแบบตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4.4 เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ค่าเฉลี่ย

สูตรหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบ
 N แทน จำนวนผู้ใช้รูปแบบ

5.2 สูตรหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนความคิดเห็น
 N แทน จำนวนผู้ใช้รูปแบบ

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยนำเสนอผลวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 4 ผลการศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กร คุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์เพื่อการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น
ในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 เป็นการศึกษารายละเอียดองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กร
คุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษา
แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาขององค์ประกอบ
องค์ประกอบคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ผลการสังเคราะห์แล้วประเมิน
ความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน รายละเอียดดังตาราง 4

1.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัด แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ
ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก
การศึกษาขององค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งผลการศึกษาได้
องค์ประกอบและตัวชี้วัดจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
สามารถผลสรุปสาระสำคัญ รายละเอียดปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 องค์กรประกอบและตัวชี้วัดจากการสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้ององค์กรประกอบ

องค์กรประกอบ	ตัวชี้วัด
1. ผู้เรียนคุณภาพ	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม
	2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ
	3. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเอง
	4. มีศักยภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง
	5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี
	6. มีความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม
	7. รักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
	8. พัฒนาตนเองให้เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์อยู่เสมอ
	9. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
	10. มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ
2. ครูมืออาชีพ	1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์
	2. ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา
	3. สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ
	4. มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม
	5. มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ
	6. มีความรู้ในวิชาชีพครู
	7. มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
	8. รู้จักสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
	9. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคน
	10. มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในการทำ
	11. ส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
3. โรงเรียนสมรรถนะสูง	1. มีการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
	2. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
	3. มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้
	4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล
	5. มีความสามารถตอบสนองต่อคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก
	6. เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ปกครอง ชุมชน
	7. การประกันคุณภาพการศึกษา มีประสิทธิภาพ
	8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์	1. การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
	2. มีบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
	3. ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้
	4. มีการนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน
	5. มีการบริหารโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ
	6. มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทของตนเอง
	7. มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์
	8. มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากร
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน	1. การร่วมลงมือทำ
	2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
	3. การระดมความคิด
	4. การร่วมติดตามประเมินผล
	5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน

จากตาราง 4 พบว่า สาธารณภาพสำคัญของความคิดเห็นที่นำไปใช้ได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. คุณภาพผู้เรียน 2. ครูคุณภาพ 3. โรงเรียน สมรรถนะสูง 4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชน และตัวชี้วัด 68 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2) มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเอง 4) มีศักยภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5) สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6) มีความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม 7) รักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ 8) พัฒนาตนเองให้เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์อยู่เสมอ 9) มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 10) มีความในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ

2. ครูคุณภาพ ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ 2) ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา 3) สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ 4) มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 5) มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ 6) มีความรู้ในวิชาชีพครู 7) มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) รู้จักสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 9) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคน 10) มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในการทำ 11) ส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย

3. โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 1) มีการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวัง เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4) มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล 5) มีความสามารถตอบสนองต่อคณะสงฆ์ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก 6) เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ปกครอง ชุมชน 7) การประกันคุณภาพการศึกษา มีประสิทธิภาพ 8) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 2) มีบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) มีการนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5) มีการบริหารโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ 6) มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทของตนเอง 7) มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ 8) มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากร

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 1) การร่วมลงมือทำ 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การระดมความคิด 4) การร่วมติดตามประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมสนับสนุน

1.2 ผลการตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบ และตัวชี้วัด จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการสังเคราะห์ไปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิและได้ผลการตรวจสอบยืนยันของผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดพอสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ

คนที่ 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ตัวชี้วัดที่ 3 ให้ตัดข้อความ แล้วนำมาพัฒนาตนเอง เพาะการรู้เท่าทันก็เหมือนการพัฒนาตนเองอยู่แล้ว...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 9 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรมีตัวชี้วัดที่เป็น วัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกและทัศนคติของตน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 13 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 3 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันรวมเป็นตัวชี้วัดเดียวแล้วให้เรียงตัวชี้วัดให้เหมาะสม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 20 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 4 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรรวมตัวชี้วัด จัดกลุ่มปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันรวมเป็นตัวชี้วัดเดียว เป็นจิตสาธารณะ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 25 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 5 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันรวมเป็นตัวเดียวกัน ให้เพิ่มตัวชี้วัด รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, วันที่ 30 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 6 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ตัวชีวิตที่ 7, 9 ให้รวมกับตัวชีวิตที่ 10 แล้วปรับปรุงข้อความให้เป็น มีทักษะในการแสวงหาความรู้ รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 7 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...เหมาะสมเพียงพอแล้ว...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวชีวิตที่ได้จากการศึกษาเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาสังเคราะห์ห้องค์ประกอบและตัวชีวิต ได้องค์ประกอบ ผู้เรียนคุณภาพ และตัวชีวิต ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบผู้เรียนคุณภาพ และตัวชีวิต

ศึกษาเอกสาร	สัมภาษณ์เชิงลึก	ผลการสังเคราะห์
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเอง 4. มีศักยภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรง 5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี	1. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย 2. สามารถวิเคราะห์หาเหตุผล 3. มีความรู้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย 4. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา 4. บาลี ถ่ายทอดความรู้สึกและทัศนะของตน	1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3. สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4. มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรง 5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี

ตาราง 5 (ต่อ)

ศึกษาเอกสาร	สัมภาษณ์เชิงลึก	ผลการสังเคราะห์
6. มีความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม 7. รักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ 8. พัฒนาตนเองให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ 9. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 10. มีความในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ		6. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 7. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกลงและทักษะของตน 8. มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 9. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย

2. ครูมืออาชีพ

คนที่ 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงข้อความ วิชาชีพครู และวิชาชีพเฉพาะ ตัวชี้วัดที่ 5,6 ปรับปรุงข้อความ เป็น มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของความเป็นครู...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 9 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ตัวชี้วัดที่ 1 ให้รวมกับตัวชี้วัดที่ 2 แล้วปรับปรุงข้อความให้เป็นมีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา ตัวชี้วัดที่ 3 ให้รวมกับตัวชี้วัดที่ 4 แล้วปรับปรุงข้อความให้เป็น มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 13 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 3 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันรวมเป็นตัวชี้วัดเดียวแล้วให้เรียงตัวชี้วัดให้เหมาะสม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 20 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 4 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรรวมตัวชี้วัด จัดกลุ่มปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันรวมเป็นตัวชี้วัดเดียว สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 25 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 5 และ 6 ได้ให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกันว่า

“...ควรปรับปรุงตัวชี้วัดที่ 8 ให้เพิ่มตัวชี้วัด ด้านเทคโนโลยี ปรับปรุงข้อความให้เป็น มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, วันที่ 30 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 7 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ตัวชี้วัดที่ 9 ให้ตัดข้อความ ของเด็กแต่ละคน เนื่องจากคำที่ใช้กับพระ เณรต้องเป็น “รูป” ปรับปรุงข้อความเป็น พระเณรแต่ละรูป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้องค์ประกอบครุมี้ออาชีพ และตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 6

พจนานุกรมศัพท์โต ชีเว

ตาราง 6 การสังเคราะห์องค์ประกอบคู่มืออาชีพ และตัวชี้วัด

ศึกษาเอกสาร	สัมภาษณ์เชิงลึก	ผลการสังเคราะห์
1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ 2. ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา 3. สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ 4. มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 5. มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ 6. มีความรู้ในวิชาชีพครู 7. มีการวิจัยและการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน 8. รู้จักสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 9. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความ ยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคน 10. มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในการทำ 11. ส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย	1. สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ 2. มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยี สามารถพัฒนาองค์ความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 3. มีจิตวิญญาณความเป็นครู	1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา 2. มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 3. มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู 4. มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 5. มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ 6. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป 7. มีการวิจัยและการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน 8. มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่างๆ

3. โรงเรียนสมรรถนะสูง

คนที่ 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงข้อความ และเพิ่มตัวชี้วัดให้มีสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 9 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันแล้วให้เรียงข้อความตัวชี้วัดให้เหมาะสม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 13 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 3 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรเพิ่มตัวชี้วัด เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร
พรมแดน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 20 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 4,5,6 และ 7 ได้ให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกันว่า

“...เหมาะสมเพียงพอแล้ว...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 25 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, วันที่ 30 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาสังเคราะห์ห้องค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้องค์ประกอบโรงเรียนสมรรถนะสูง และตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การสังเคราะห์องค์ประกอบโรงเรียนสมรรถนะสูง และตัวชี้วัด

ศึกษาเอกสาร	สัมภาษณ์เชิงลึก	ผลการสังเคราะห์
<p>1. มีการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p> <p>2. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>3. มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้ง่ายต่อการเรียนรู้อันเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้</p> <p>4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากร วัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล</p> <p>5. มีความสามารถตอบสนองต่อคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก</p> <p>6. เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ปกครอง ชุมชน</p> <p>7. การประกันคุณภาพการศึกษา มีประสิทธิภาพ</p> <p>8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้เพิ่มตัวชี้วัด แต่ให้ปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียง ปรับข้อความให้กระชับ</p> <p>1. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม</p> <p>2. สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน</p> <p>3. มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้ง่ายต่อการเรียนรู้อันเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้</p>	<p>1. มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p> <p>2. มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>3. มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้ง่ายต่อการเรียนรู้อันเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้</p> <p>4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากร วัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล</p> <p>5. มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์</p> <p>6. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม</p> <p>7. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน</p> <p>9. สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน</p>

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์

คนที่ 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงข้อความตัวชี้วัด เป็น มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน, สามารถบริหารโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 9 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 2,3 และ 6 ได้ให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกันว่า

“...เหมาะสมเพียงพอแล้ว...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 13 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 20 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 4 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรรวมตัวชี้วัด จัดกลุ่มปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันรวมเป็นตัวชี้วัดเดียว มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 25 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 5 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงข้อความ และบางตัวชี้วัดสามารถรวมกันได้ เช่น มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, วันที่ 30 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 7 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงตัวชี้วัด และควรเพิ่มตัวชี้วัด มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้องค์ประกอบ การจัดการเชิงกลยุทธ์ และตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเชิงกลยุทธ์ และตัวชี้วัด

ศึกษาเอกสาร	สัมภาษณ์เชิงลึก	ผลการสังเคราะห์
1. การพัฒนาบุคลากรอย่าง ต่อเนื่อง 2. มีบรรยากาศและวัฒนธรรม ขององค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3. ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัย และพัฒนาศึกษาการเรียนรู้ 4. มีการนิเทศภายในส่งเสริมให้ ครูจัดกระบวนการจัดการเรียน การสอน 5. มีการบริหารโรงเรียนเพื่อ ตอบสนองความพึงพอใจ 6. มีการพัฒนาหลักสูตรที่มี ความสอดคล้องกับบริบทของ ตนเอง 7. มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ ยุทธศาสตร์ 8. มีการวางแผนการจัดการสรร ทรัพยากร	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้แต่ให้ ปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียง รวมกันเป็นตัวชี้วัดเดียวได้ จัดเรียงลำดับ ปรับปรุงข้อความ ให้กระชับ และเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ 1. มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยง กับหน่วยงานอื่น ๆ	1. มีวิธีการพัฒนาศักยภาพ บุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง 2. มีการวางแผนสร้าง บรรยากาศและวัฒนธรรม องค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3. มีการส่งเสริมสนับสนุนการ ทำวิจัยและพัฒนาศึกษา การเรียนรู้ 4. มีการพัฒนาระบบนิเทศ ภายในส่งเสริมให้ครูจัด กระบวนการจัดการเรียน การสอน 5. มีการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ของผู้ปกครองและชุมชน 6. มีการพัฒนาหลักสูตรที่มี ความสอดคล้องกับบริบท โรงเรียนและชุมชน 7. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่ เกิดจากการมีส่วนร่วม 8. มีการวางแผนการจัดการสรร ทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมี ประสิทธิภาพ 9. มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยง กับหน่วยงานอื่น ๆ

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน

คนที่ 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรปรับปรุงข้อความ เช่น การร่วมลงมือทำ ควรปรับข้อความให้ชัดเจนลงมือทำเกี่ยวกับอะไร ควรระบุว่าจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 9 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ตัวชี้วัดที่ 3 ให้ปรับปรุงข้อความให้เป็น การระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาหาร่วมกัน ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 13 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 3, 6 ได้ให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกันว่า

“...ควรปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงกันรวมเป็นตัวชี้วัดเดียวแล้วให้เรียงตัวชี้วัดให้เหมาะสม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 20 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 4 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรเพิ่มข้อความ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตัวชี้วัดที่ 4 ปรับปรุงข้อความ เป็น การร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และตัวชี้วัดที่ 5 ปรับปรุงข้อความ เป็น มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 25 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 5 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...ควรเพิ่มตัวชี้วัด การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร และมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, วันที่ 30 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

คนที่ 7 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“...เหมาะสมเพียงพอแล้ว...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565 : การสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้องค์ประกอบ การมีส่วนร่วมของชุมชน และตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 การสังเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชน และตัวชี้วัด

ศึกษาเอกสาร	สัมภาษณ์เชิงลึก	ผลการสังเคราะห์
1. การร่วมลงมือทำ 2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3. การระดมความคิด 4. การร่วมติดตามประเมินผล 5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คงไว้แต่ให้ปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงรวมกันเป็นตัวชี้วัดเดียวได้ จัดเรียงลำดับ ปรับปรุงข้อความให้กระชับ และเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ 1. การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2. วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน 3. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 4. การคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 5. มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง	1. มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์การ 3. มีการระดมความคิดวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน 4. มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5. มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ 6. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 7. การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 8. มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ
ได้องค์ประกอบ และตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 การสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. ผู้เรียนคุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3. สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4. มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 7. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกลงและทัศนคติของตน 8. มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 9. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย
2. ครูมืออาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา 2. มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 3. มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู 4. มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 5. มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ 6. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป 7. มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8. มีความคิดสร้างสรรค์ ให้ออกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่างๆ

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
3. โรงเรียนสมรรถนะสูง	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2. มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล 5. มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์ 6. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม 7. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 9. สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง 2. มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3. มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4. มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5. มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน 6. มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน 7. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม 8. มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ 9. มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์การ 3. มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน 4. มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5. มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ 6. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 7. การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 8. มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง

จากตาราง 10 ผลการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า องค์ประกอบที่นำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1. ผู้เรียนคุณภาพ 2. ครูมืออาชีพ 3. โรงเรียนสมรรถนะสูง 4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ และ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากแนวคิด ทฤษฎี และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2) มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3) สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4) มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5) สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6) มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 7) มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกละแวกัศนะของตนเอง 8) มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 9) รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย

2. ครูมืออาชีพ 1) มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา 2) มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 3) มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู 4) มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 5) มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ

- 6) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป
7) มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ

3. โรงเรียนสมรรถนะสูง 1) มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4) มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล 5) มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์ 6) เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม 7) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 8) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 9) สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 1) มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ 4) มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5) มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน 6) มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน 7) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม 8) มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ 9) มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน 1) มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์การ 3) มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน 4) มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ 6) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 7) การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 8) มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง

1.3 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบ และตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบ และตัวชี้วัด โดยดำเนินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบ และตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา

ของข้อคำถาม ซึ่งได้ตรวจสอบความสอดคล้อง ให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงข้อคำถาม แล้วจึงนำมาใช้ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม รายละเอียดตาราง 11

ตาราง 11 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบ และตัวชี้วัดความเป็นองค์รคุณภาพของ
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ผู้เรียนคุณภาพ	4.65	0.17	มากที่สุด
1.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม	4.57	0.53	มากที่สุด
1.2 มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ	4.57	0.53	มากที่สุด
1.3 สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก	4.75	0.53	มากที่สุด
1.4 มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง	4.43	0.53	มาก
1.5 สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี	4.57	0.53	มากที่สุด
1.6 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ	4.86	0.37	มากที่สุด
1.7 มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกละทัศนะของตน	4.71	0.48	มากที่สุด
1.8 มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ	4.71	0.48	มากที่สุด
1.9 รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย	4.86	0.37	มากที่สุด
2. ครูมืออาชีพ	4.67	0.29	มากที่สุด
2.1 มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม	4.86	0.73	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
2.3 มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู	4.43	0.53	มาก
2.4 มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.86	0.37	มากที่สุด
2.5 มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ	4.57	0.53	มากที่สุด
2.6 มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเนตรแต่ละรูป	4.43	0.53	มาก
2.7 มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
2.8 มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ	4.71	0.48	มากที่สุด
3. โรงเรียนสมรรถนะสูง	4.65	0.17	มากที่สุด
3.1 มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่ยมุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.57	0.53	มากที่สุด
3.2 มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.86	0.37	มากที่สุด
3.3 มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้ป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้	4.71	0.48	มากที่สุด
3.4 มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีงบประมาณและทรัพยากรบุคคล	4.86	0.37	มากที่สุด
3.5 มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์	4.43	0.53	มาก
3.6 เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม	4.71	0.48	มากที่สุด
3.7 มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	4.71	0.48	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
3.8 มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	4.57	0.53	มากที่สุด
3.9 สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน	4.43	0.53	มาก
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์	4.58	0.21	มากที่สุด
4.1 มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา อย่าง ต่อเนื่อง	4.57	0.53	มากที่สุด
4.2 มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
4.3 มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
4.4 มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัด กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.71	0.48	มากที่สุด
4.5 มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ของผู้ปกครองและชุมชน	4.57	0.53	มากที่สุด
4.6 มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบท โรงเรียนและชุมชน	4.57	0.53	มากที่สุด
4.7 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม	4.71	0.48	มากที่สุด
4.8 มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากรเป็นขั้นตอน อย่างมีประสิทธิภาพ	4.43	0.53	มาก
4.9 มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ	4.57	0.53	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน	4.51	0.42	มากที่สุด
5.1 มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.43	0.53	มาก
5.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร	4.43	0.53	มาก
5.3 มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
5.4 มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.43	0.53	มาก
5.5 มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ	4.43	0.53	มาก
5.6 การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.71	0.48	มากที่สุด
5.7 การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร	4.71	0.48	มากที่สุด
5.8 มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง	4.43	0.53	มาก
รวม	4.61	0.13	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้เรียนคุณภาพ 2) ครูมืออาชีพ 3) โรงเรียนสมรรถนะสูง 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$) ตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เลือจากตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2) มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3) สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4) มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5) สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6) มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 7) มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกและทัศนะของตน 8) มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 9) รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย

2. ครูมืออาชีพ ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา 2) มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการ

เชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 3) มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตาม มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู 4) มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้าง นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 5) มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ 6) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความ แตกต่างของพระเอณแต่ละรูป 7) มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) มีความคิด สร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่างๆ

3. โรงเรียนสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้ มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ อำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4) มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล 5) มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์ 6) เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม 7) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 8) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 9) สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทาง การศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ 4) มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริม ให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5) มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึง พอใจของผู้ปกครองและชุมชน 6) มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและ ชุมชน 7) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม 8) มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ 9) มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับ หน่วยงานอื่น ๆ

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 1) มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร 3) มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน 4) มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของ สถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ 6) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 7) การมี ส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 8) มีส่วนร่วมและสนับสนุนจาก ผู้ปกครอง

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จากโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 96 โรงเรียน จำแนกเป็นกลุ่ม ดังตาราง 12-18

ตาราง 12 ความถี่และค่าร้อยละ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเบื้องต้น		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	219	60.8
	หญิง	108	30.0
อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	13	3.6
	25 – 35 ปี	122	33.9
	36 – 45 ปี	123	34.2
	46 – 55 ปี	42	11.7
	มากกว่า 55 ปี	27	7.5
ตำแหน่ง	ผู้บริหารโรงเรียน	102	28.3
	หัวหน้าฝ่าย	45	12.5
	ครูผู้สอน	135	37.5
	อื่น ๆ	45	12.5
ประสบการณ์	น้อยกว่า 5 ปี	104	28.9
	5 -10 ปี	75	20.8
	11 – 15 ปี	94	26.1
	ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	54	15.0
ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก	323	89.7
	ขนาดกลาง	3	0.8
	ขนาดใหญ่	1	0.3

จากตาราง 12 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตาม เพศ พบว่า ส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 219 รูป/คน (ร้อยละ 60.8) เพศหญิง จำนวน 108 รูป/คน (ร้อยละ 30.0) จำแนกตาม อายุ พบว่า ส่วนมากอายุ 36–45 ปี จำนวน 123 รูป/คน (ร้อยละ 34.2) รองลงมาอายุ 25–35 ปี จำนวน 122 รูป/คน (ร้อยละ 33.9) จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ส่วนมากเป็นครูผู้สอน จำนวน 135 รูป/คน (ร้อยละ 37.5) รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 102 รูป/คน (ร้อยละ 28.3) จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ส่วนมากมีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 104 รูป/คน (ร้อยละ 28.9) รองลงมา 11–15 ปี จำนวน 94 รูป/คน (ร้อยละ 26.1) และขนาดโรงเรียน พบว่า ส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 323 รูป/คน (ร้อยละ 98.7) ขนาดกลาง จำนวน 3 รูป/คน (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับความสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ		
1. ผู้เรียนคุณภาพ	4.23	0.29	มาก	4.41	0.15	มาก	0.0425	5
2. ครูมืออาชีพ	4.19	0.34	มาก	4.42	0.18	มาก	0.0548	2
3. โรงเรียนสมรรถนะสูง	4.21	0.34	มาก	4.41	0.17	มาก	0.0475	4
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์	4.25	0.40	มาก	4.47	0.21	มาก	0.0517	3
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน	4.15	0.37	มาก	4.40	0.22	มาก	0.0602	1
รวม	4.21	0.27	มาก	4.22	0.10	มาก	-	-

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 1. ผู้เรียนคุณภาพ 3. โรงเรียนสมรรถนะสูง 2. ครูมืออาชีพ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวม

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 4. การจัดการ
เชิงกลยุทธ์ 2. ครูมีอาชีพ 3. โรงเรียนสมรรถนะสูง 1. ผู้เรียนคุณภาพ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชน

จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชน
2. ครูมีอาชีพ 4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 3. โรงเรียนสมรรถนะสูง 1. ผู้เรียนคุณภาพ ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ด้านผู้เรียนคุณภาพ

การบริหารจัดการสู่ความ เป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับ ความ สำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ		
1. มีความคิดริเริ่มสร้าง สรรค์สามารถนำแนวทาง และวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม	4.10	0.79	มาก	4.45	0.54	มาก	0.0853	1
2. มีความรู้ทั้งทางด้าน พระปริยัติธรรมควบคู่ กับวิชาสามัญ	4.24	0.59	มาก	4.35	0.48	มาก	0.0259	7
3 สามารถรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีและสังคมโลก	4.18	0.70	มาก	4.38	0.49	มาก	0.0478	4
4. มีศักยภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่ สมบูรณ์แข็งแรง	4.58	0.61	มากที่สุด	4.69	0.47	มากที่สุด	0.0240	8
5. สามารถปฏิบัติตนเป็น ศาสนทายาทที่ดี	4.26	0.65	มาก	4.47	0.50	มาก	0.0492	3
6. มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตสาธารณะ	4.04	0.42	มาก	4.16	0.36	มาก	0.0297	5

ตาราง 14 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับความสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ		
7. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกลงและทักษะของตน	4.32	0.52	มาก	4.37	0.48	มาก	0.0115	9
8. มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ	4.13	0.73	มาก	4.46	0.52	มาก	0.0799	2
9. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมาย และพระธรรมวินัย	4.27	0.62	มาก	4.39	0.48	มาก	0.0281	6
รวม	4.23	0.29	มาก	4.41	0.48	มาก	-	-

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านผู้เรียนคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านผู้เรียนคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านผู้เรียนคุณภาพ ได้แก่

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม
8. มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ
5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
 จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
 แผนกสามัญศึกษา ด้านครุมีอาชีพ

การบริหารจัดการสู่ความ เป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับ ความ สำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ		
1. มีความสามารถในการ ถ่ายทอดประสบการณ์ ฉลาดและรู้จักคิด วิเคราะห์แก้ไขปัญหา	4.09	0.81	มาก	4.52	0.51	มากที่สุด	0.1051	1
2. มีความสามารถใช้สื่อ เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้ และทักษะในการ เชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ ประสบการณ์เดิม	4.42	0.71	มาก	4.64	0.48	มากที่สุด	0.0497	3
3. มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตาม มาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณของความ เป็นครู	4.20	0.65	มาก	4.40	0.50	มาก	0.0476	4
4. มีความเข้าใจด้าน เทคโนโลยีการสร้าง นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ ทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.20	0.52	มาก	4.28	0.45	มาก	0.0190	8
5. มีการส่งเสริมการศึกษา ที่หลากหลาย สอนให้ ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ	4.18	0.83	มาก	4.58	0.49	มากที่สุด	0.0956	2

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับความสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ		
6. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป	4.20	0.64	มาก	4.40	0.49	มาก	0.0476	5
7. มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.15	0.51	มาก	4.25	0.43	มาก	0.0240	7
8. มีความคิดสร้างสรรค์ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ	4.13	0.61	มาก	4.29	0.45	มาก	0.0387	6
รวม	4.19	0.34	มาก	4.42	0.18	มาก	-	-

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านครูมืออาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติทุกข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านครูมืออาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านครูมืออาชีพ ได้แก่

1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ ผลิตและรู้จักคิด วิเคราะห์แก้ไขปัญหา
5. มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ และ 2. มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ ประสบการณ์เดิม ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
 จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
 แผนกสามัญศึกษา ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง

การบริหารจัดการสู่ความ เป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับ ความ สำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ		
1. มีความสามารถในการ จัดการศึกษาได้ มาตรฐานตามที่มุ่งหวัง เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	4.09	0.73	มาก	4.41	0.49	มาก	0.0782	2
2. มีการสร้างวิชาการองค์ ความรู้ใหม่ ๆ ในการ จัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.19	0.60	มาก	4.36	0.48	มาก	0.0405	6
3. มีสังคมบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก ให้เป็นโรงเรียนแห่งการ เรียนรู้	4.12	0.82	มาก	4.51	0.51	มากที่สุด	0.0946	1
4. มีความพร้อมในด้าน ทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีงบประมาณ และทรัพยากรบุคคล	4.09	0.69	มาก	4.39	0.51	มาก	0.0733	3
5. มีความสามารถตอบสนอง ต่องานคณะสงฆ์ และการเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลก หรือ โลกาภิวัตน์	4.39	0.55	มาก	4.43	0.49	มาก	0.0091	8

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับความสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ		
6. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการวิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม	4.16	0.67	มาก	4.36	0.51	มาก	0.0480	5
7. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	4.31	0.67	มาก	4.54	0.49	มากที่สุด	0.0533	4
8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	4.32	0.67	มาก	4.46	0.50	มาก	0.0324	7
9. สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน	4.25	0.46	มาก	4.28	0.44	มาก	0.0070	9
รวม	4.21	0.34	มาก	4.41	0.17	มาก		

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัจจุบันความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติทุกข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง ได้แก่ ข้อที่ 3. มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ข้อที่ 1. มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และ ข้อที่ 4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีงบประมาณและทรัพยากรบุคคล ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์

การบริหารจัดการสู่ความ เป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับ ความ สำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ		
1. มีวิธีการพัฒนาศักยภาพ บุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	4.24	0.59	มาก	4.38	0.49	มาก	0.0330	7
2. มีการวางแผนสร้าง บรรยากาศและวัฒนธรรม องค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.50	0.64	มาก	4.65	0.48	มากที่สุด	0.0333	6
3. มีการส่งเสริมสนับสนุน การทำวิจัยและ พัฒนาการเรียนรู้	4.26	0.66	มาก	4.46	0.52	มาก	0.0469	4
4. มีการพัฒนาระบบ นิเทศภายในส่งเสริมให้ ครูจัดการกระบวนการ จัดการเรียนการสอน	3.91	0.55	มาก	4.32	0.46	มาก	0.1048	1
5. มีการบริหารจัดการ โรงเรียนเพื่อตอบสนอง ความพึงพอใจของ ผู้ปกครองและชุมชน	4.39	0.70	มาก	4.58	0.51	มากที่สุด	0.0432	5
6. มีการพัฒนาหลักสูตรที่ มีความสอดคล้องกับ บริบทโรงเรียนและชุมชน	4.20	0.71	มาก	4.46	0.52	มาก	0.0619	3
7. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผน ยุทธศาสตร์ ที่เกิดจาก การมีส่วนร่วม	4.25	0.57	มาก	4.39	0.48	มาก	0.0329	8

ตาราง 17 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความ เป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับ ความ สำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ		
8. มีการวางแผนการจัดการ สรรพทรัพยากรเป็นขั้นตอน อย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	0.83	มาก	4.65	0.48	มากที่สุด	0.0915	2
9. มีการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ	4.27	0.60	มาก	4.40	0.49	มาก	0.0304	9
รวม	4.25	0.40	มาก	4.47	0.21	มาก	-	-

จากตาราง 17 พบว่า สภาพปัจจุบันความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจ้ดกาเชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติทุกข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจ้ดกาเชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจ้ดกาเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ ข้อที่ 4. มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน ข้อที่ 8. มีการวางแผนการจัดการสรรพทรัพยากร เป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ และ ข้อที่ 6. มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน ตามลำดับ

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

การบริหารจัดการสู่ความ เป็นองค์กรคุณภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} = (I-D)/D	ลำดับ ความ สำคัญ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ		
1. มีการร่วมจัดทำแผน พัฒนาสถานศึกษา	4.17	0.56	มาก	4.30	0.47	มาก	0.0311	7
2. การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ที่สำคัญของ องค์กร	4.22	0.50	มาก	4.29	0.45	มาก	0.0165	8
3. มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาพร้อมกัน	4.13	0.72	มาก	4.45	0.49	มาก	0.0774	4
4. มีการร่วมติดตาม ประเมินผลการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	4.12	0.67	มาก	4.39	0.51	มาก	0.0655	5
5. มีส่วนร่วมสนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้และ ทรัพยากรต่าง ๆ	4.23	0.73	มาก	4.55	0.49	มากที่สุด	0.0756	3
6. การมีส่วนร่วมรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร	4.14	0.70	มาก	4.47	0.50	มาก	0.0797	2
7. การมีส่วนร่วมในการ คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางการ บริหาร	4.15	0.57	มาก	4.32	0.49	มาก	0.0409	6
8. มีส่วนร่วมและ สนับสนุนจากผู้ปกครอง	4.09	0.70	มาก	4.50	0.50	มาก	0.1002	1
รวม	4.15	0.37	มาก	4.40	0.22	มาก	-	-

จากตาราง 18 พบว่า สภาพปัจจุบันความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติทุกข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ ข้อที่ 8. มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง ข้อที่ 6. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และข้อที่ 5. มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และ ทรัพยากรต่าง ๆ ตามลำดับ

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีแล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำร่างรูปแบบ หลังจากนั้นนำร่างรูปแบบ ตรวจสอบยืนยันด้วยวิธีการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี

ตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี

ในการดำเนินการวิจัยตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จากการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม จังหวัดลำปาง โรงเรียนพระปริยัติธรรมสิริโพธิวงค์วิทยา จังหวัดสกลนคร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาวัดศิริมงคล จังหวัดอุดรธานี ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าฝ่าย ในระหว่างวันที่ 7 ธันวาคม 2565 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2565 ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ

สถานศึกษาแห่งที่ 1 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...การประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการผู้เรียนตามสถานศึกษากำหนด วางแผนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ตามหลักประชาธิปไตย กล้าแสดงออกและแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์ได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและผ่านการประเมิน มีความภูมิใจในท้องถิ่นและมีความเป็นไทย โดยผู้เรียน มีการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย มีการส่งเสริมโภชนาการของนักเรียนมีการตรวจสุขภาพ เพื่อที่นักเรียนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง จัดกิจกรรมร่วมกันไหว้พระสวดมนต์แปลและร่วมกันทำความสะอาดรอบบริเวณโรงเรียน และการเป็นศาสนทายาทที่ดี คือการนุ่งห่มผ้าเป็นปริณทณตามระเบียบของโรงเรียน มีจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อ DLTV การแสวงหาความรู้สร้างคลินิครักการอ่าน ตลอดจนการยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย...”

สถานศึกษาแห่งที่ 2 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...กระบวนการพัฒนาเร่งด่วนโดยวิเคราะห์ผลจากค่าลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาโรงเรียน จัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน มีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ โดยมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อให้สถานที่พร้อมรองรับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม มีการไปศึกษานอกสถานที่ พัฒนาโรงเรียนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปศึกษาดูงานร่วมกับโรงเรียนภายนอก จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ และพัฒนาโรงเรียนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยมีการจัดกิจกรรม มีการเชิญบุคลากรมาให้ความรู้ และมีการออกไปทัศนศึกษา...”

สถานศึกษาแห่งที่ 3 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ทางพระปริยัติธรรมกับวิชาสามัญ มีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักเรียนรู้ และพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการทำงานรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต...”

สรุปผู้เรียนคุณภาพ จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ได้แก่

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. มีความรู้ทางพระปริยัติธรรมกับวิชาสามัญ
3. สามารถใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านสื่อ DLTV และ DLIT
4. มีการส่งเสริมโภชนาการของนักเรียนมีการตรวจสุขภาพเพื่อที่นักเรียนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง
5. การเป็นศาสนทายาทที่ดี
6. ร่วมทำกิจกรรมร่วมกันไหว้พระสวดมนต์แปลทำความสะอาดรอบบริเวณโรงเรียน
7. มีการแสวงหาความรู้ผ่านคลินิกการอ่าน
8. รู้จักระบอบประชาธิปไตยมีการเลือกตั้งสถานนักเรียน

2. ครูมืออาชีพ

สถานศึกษาแห่งที่ 1 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...การประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรความเป็นครู นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ผลการจัดการศึกษา จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ครูมีหน้าที่อบรมนักเรียนในตอนหลังทำวัตรเช้าและก่อนกลับวัด การจัดการเรียนการสอนทางไกล (DLTV) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) พัฒนาความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ ครูผู้สอนมีสื่อและคู่มือพระราชทานการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม กำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนและมอบหมายงานให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมในการเรียนเป็นบางวิชา การวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในชั้นเรียน...”

สถานศึกษาแห่งที่ 2 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนารูปปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล พัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาศักยภาพผู้เรียนสอดคล้องตามหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมนักเรียนศึกษาพระธรรมวินัย และบาลี ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีร่วมกับชุมชน พัฒนาโรงเรียนให้มีการปลูกพืชสวนครัว เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ...”

สถานศึกษาแห่งที่ 3 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...ครูมีความรักและความรู้ คือ จิตใจที่มีความหวังดีปรารถนาดีต่อนักเรียนและส่วนรวม มีความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร อดทนอดกลั้น เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม ศีลธรรมความรับผิดชอบ วางตัวเหมาะสม มีความรู้แตกฉานในเรื่องที่สอน มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ให้นักเรียนเข้าใจที่มีความรู้ในการถ่ายทอดประสบการณ์ รู้จัก คิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา เข้าใจในพฤติกรรม สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ และมีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้เข้ากับประสบการณ์เดิม...”

สรุปครุมืออาชีพ จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ได้แก่

1. ครูมีหน้าที่อบรมถ่ายทอดประสบการณ์ให้นักเรียนในตอนหลังทำวัตรเช้าและก่อนกลับวัด
2. การจัดการเรียนการสอนทางไกล (DLTV) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) 3. ครูมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ 4. ครูผู้สอนมีสื่อและคู่มือพระราชทานการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม 5. กำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนและมอบหมายงานให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมในการเรียนเป็นบางวิชา 6. การวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในชั้นเรียน

3. โรงเรียนสรรณะสูง

สถานศึกษาแห่งที่ 1 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“... มีกระบวนการบริหารและการจัดการโดยโรงเรียนมีการกำหนด

เป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจชัดเจน มีระบบการบริหารและการจัดการคุณภาพของงานที่รับผิดชอบ มีการดำเนินงานพัฒนาวิชาการ เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ มีการใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก โดยจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อ DLTV ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ DLIT ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสนอให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักสูตรวิชาเพิ่มเติม “ช่างสิบหมู่” เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในด้านวิชาชีพ โดยมีกระบวนการพัฒนานักเรียนให้นักเรียนผลิตผลงานเป็นของตนเอง เช่น การวาดภาพระบายสี การแกะสลักดีโฟม การฉลุลายผ้า การเขียนลายไทย การจัดโครงการ “สวนของเธอ” เน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการคิดและกระบวนการใช้ปัญหาหลักและเน้นเรื่องการอ่านออกของนักเรียน มีแผนงาน/โครงการและแนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้น ...”

สถานศึกษาแห่งที่ 2 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนด้านคุณภาพผู้เรียน มีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ด้านการจัดการศึกษา สนับสนุนครูให้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล คณะกรรมการ

สถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชนปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน
 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ
 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ด้านการสร้าง
 สังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษาพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้น
 จุดเด่น ของสถานศึกษา ด้านมาตรการส่งเสริมจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางปฏิรูป
 การศึกษาเพื่อพัฒนา และส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้นศึกษาประชาคมอาเซียน...”

สถานศึกษาแห่งที่ 3 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...ภารกิจและภาวะของผู้นำของผู้บริหารการวางแผนและการจัดองค์การ
 การใช้เครื่องมือและเทคนิคการศึกษาและการฝึกอบรมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การทำงานเป็นทีม
 การวัดผลและการรับข้อมูลย้อนกลับ และการเปลี่ยนวัฒนธรรม มีผู้นำมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์และ
 เป้าหมายร่วมมีสภาพแวดล้อมของการเรียนที่ดี มุ่งเน้นการสอนและการเรียนรู้ทำการสอนอย่างมี
 จุดหมาย มีการตั้งความคาดหวังไว้สูง ใช้การเสริมแรงทางบวก มีการติดตามความก้าวหน้าเป็นองค์กร
 แห่งการเรียนรู้...”

สรุปโรงเรียนสมรรถนะสูง จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ได้แก่

1. เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย
2. มีหลักสูตรวิชาการ
เรียนรู้เพิ่มเติม
3. เป็นแหล่งเรียนรู้เหล่าศาสนทายาททั้งในและนอกโรงเรียน
4. เสริมทักษะในการ
ประกอบอาชีพให้ความรู้ติดตัวหลังจากต้องลาสิกขา
5. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ทั้งภายในและภายนอก
6. มีเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา
7. การจัดการเรียนการสอนทางไกล
โดยใช้ DLTV และ DLIT

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์

สถานศึกษาแห่งที่ 1 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...ประชุมผู้ปกครองสรุปงานแต่ละฝ่าย กลุ่มงาน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้
 ในการวางแผนปฏิบัติสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครอง ครู นักเรียน เรียงลำดับความจำเป็น
 จัดคนให้ตรงกับงาน การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้เชี่ยวชาญผู้ที่ประสบ
 ผลสำเร็จมาให้คำแนะนำเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ หรือตัวอย่าง สนับสนุนให้ครูจัดการ
 เรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา
 ส่งเสริมให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบระดับชาติให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
 ส่งเสริมการพัฒนาศาสนทายาทที่ดีมีคุณภาพ สนับสนุนการดำเนินงานสนองแนวทางการพัฒนา
 โครงการส่วนพระองค์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม

ราชกุมารี ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน พัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่ดี พัฒนาระบบบริหาร สถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ส่งเสริมการดำเนินงานตามโครงการส่วนพระองค์ การส่งเสริมและ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการบริหารและการจัดการการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ดำเนินการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา โดยใช้หลักการบริหารแบบวงจร PDCA ...”

สถานศึกษาแห่งที่ 2 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม นำวิชาการ บริหารจัดการ อย่างระบบ พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ประชุมกลุ่มย่อยอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง สรุปแผน การปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำแผนประจำปี สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น พัฒนาคณิตศาสตร์สู่สังคมศึกษาน้อมนำพระธรรมวินัย ดำเนินตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง...”

สถานศึกษาแห่งที่ 3 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...การวางแผนเชิงกลยุทธ์โรงเรียน การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาที่สร้างความพอใจให้ผู้เรียนและทำท้ายสู่การสร้างกระบวนการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียน การแสวงหา สร้าง พัฒนาและใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม การศึกษา อยู่ในยุค 4.0 ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อการสอนทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล และเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อให้เกิดนวัตกรรมของ หลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและ ผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ สรุปแผนการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำแผน ประจำปี ...”

สรุปการจัดการเชิงกลยุทธ์ จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ได้แก่

1. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. มีบรรยากาศและวัฒนธรรมของ โรงเรียน
3. มีการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
4. การนิเทศการจัดการศึกษาทางไกล โดยใช้รูปแบบการนิเทศ (APICE Model)
5. ส่งเสริมการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ
6. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์
7. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
8. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน

สถานศึกษาแห่งที่ 1 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...การร่วมวางแผนระบบบริหารจัดการตามฐานสถานศึกษาโดยเน้นการบริหารภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและชุมชน มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนและชื่นชมความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนทางไกลโดยใช้ DLTV และDLIT มีการประสานความร่วมมือระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และทีมงานวัดผล มีการใช้ข้อมูลย้อนหลังเพื่อการพัฒนาและยกระดับทางพิธีกรรม เพื่อสร้างพิธีกร การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ...”

สถานศึกษาแห่งที่ 2 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...ชุมชนยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มีศรัทธาอย่างมั่นคงต่อพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ได้ให้การอุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนา พระสงฆ์ สามเณรในการดูแลด้านปัจจัยสี่ โดยเฉพาะด้านอาหารบิณฑบาตของผู้เรียนที่มีจำนวนมากขึ้น ผู้บริหารครูและบุคลากรในโรงเรียนสร้างความสามัคคี มีวิธีการปฏิบัติงานโดยขอความร่วมมือ การสร้างเครือข่าย การให้บริการชุมชนและการมีระบบดูแลนักเรียน มีการวางแผนและจัดทำหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วม มีความเชื่อถือด้านการเงินและผลงานของโรงเรียน ...”

สถานศึกษาแห่งที่ 3 มีวิธีปฏิบัติดังนี้

“...การจัดทำหลักสูตรให้เป็นไปในกรอบหลักสูตรแกนกลางที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของชุมชน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจในส่วนที่มีความสำคัญสูงสุด มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดการศึกษา มีความคล่องตัวควบคู่กับความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ที่ตรวจสอบได้จากผลความสำเร็จของงานและทรัพยากรที่ใช้ มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่ การศึกษาตามนโยบาย กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร...”

สรุปการมีส่วนร่วมของชุมชน จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ได้แก่ 1. การร่วมวางแผน 2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3. ระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน 4. การมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรม 5. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 6. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการสังเคราะห์ในระยะที่ 1 นำตัวชี้วัดนั้นไปสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติ

ที่ดี รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แล้วนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้องค์ประกอบ และตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 19

ตาราง 19 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด จากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

การศึกษาระยะที่ 1	การศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี	การสังเคราะห์
<p>ผู้เรียนคุณภาพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3. สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4. มีศักยภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 	<p>ผู้เรียนคุณภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ - มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมกับวิชาสามัญ - สามารถใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านสื่อ DLTV และ DLIT - มีการส่งเสริมโภชนาการของนักเรียนมีการตรวจสุขภาพเพื่อที่นักเรียนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง - เป็นศาสนทายาทที่ดี - ร่วมทำกิจกรรมร่วมกันไหว้พระสวดมนต์แปลทำความสะอาดรอบบริเวณโรงเรียน 	<p>ผู้เรียนคุณภาพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3. สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4. มีศักยภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ

ตาราง 19 (ต่อ)

การศึกษาระยะที่ 1	การศึกษาศาสนศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี	การสังเคราะห์
<p>7. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกและทัศนะของตน</p> <p>8. มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ</p> <p>9. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย</p>	<p>- มีการแสวงหาความรู้ผ่านคลิสิกการอ่าน</p> <p>- รู้จักระบอบประชาธิปไตยมีการเลือกตั้งสมาชิกเรียน</p>	<p>7. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกและทัศนะของตน</p> <p>8. มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ</p> <p>9. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย</p>
<p>ครูมืออาชีพ</p> <p>1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา</p> <p>2. มีความสามารถที่ใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม</p> <p>3. มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู</p>	<p>ครูมืออาชีพ</p> <p>- ครูมีหน้าที่อบรมถ่ายทอดประสบการณ์ให้นักเรียนในตอนหลังทำวัตรเช้าและก่อนกลับวัด</p> <p>- การจัดการเรียนการสอนทางไกล (DLTV) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT)</p> <p>- ครูมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ</p>	<p>ครูมืออาชีพ</p> <p>1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา</p> <p>2. มีความสามารถที่ใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม</p> <p>3. มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู</p>

ตาราง 19 (ต่อ)

การศึกษาระยะที่ 1	การศึกษาศาสนศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี	การสังเคราะห์
<p>4. มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง</p> <p>5. มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลายสอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ</p> <p>6. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป</p> <p>7. มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>8. มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ</p>	<p>- ครูผู้สอนมีสื่อและคู่มือพระราชทานการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม</p> <p>-</p> <p>- กำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนและมอบหมายงานให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมในการเรียนเป็นบางวิชา</p> <p>- การวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในชั้นเรียน</p> <p>-</p>	<p>4. มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง</p> <p>5. มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลายสอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ</p> <p>6. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป</p> <p>7. มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>8. มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ</p>
<p>โรงเรียนสมรรถนะสูง</p> <p>1. มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p>	<p>โรงเรียนสมรรถนะสูง</p> <p>- เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย</p>	<p>โรงเรียนสมรรถนะสูง</p> <p>1. มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p>

ตาราง 19 (ต่อ)

การศึกษาระยะที่ 1	การศึกษาศาสนศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี	การสังเคราะห์
2. มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	- มีหลักสูตรวิชาการเรียนรู้เพิ่มเติม	2. มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้	- เป็นแหล่งเรียนรู้เหล่าศาสนทายาททั้งในและนอกโรงเรียน	3. มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้
4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุเทคโนโลยีงบประมาณและทรัพยากรบุคคล	-	4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุเทคโนโลยีงบประมาณและทรัพยากรบุคคล
5. มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกหรือโลกาภิวัตน์	-	5. มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกหรือโลกาภิวัตน์
6. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม	- เสริมทักษะในการประกอบอาชีพให้ความรู้ติดตัวหลังจากต้องลาสิกขา	6. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม
7. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	- มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก	7. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	- มีเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ปรัชญา	8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน
9. สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยสืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน	- การจัดการเรียนการสอนทางไกลโดยใช้ DLTV และ DLIT	9. สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยสืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน

ตาราง 19 (ต่อ)

การศึกษาระยะที่ 1	การศึกษาศาสนศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี	การสังเคราะห์
<p>การจัดการเชิงกลยุทธ์</p> <p>1. มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้</p> <p>3. มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้</p> <p>4. มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน</p> <p>5. มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน</p> <p>6. มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน</p> <p>7. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม</p>	<p>การจัดการเชิงกลยุทธ์</p> <p>- การพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>- มีบรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน</p> <p>- มีการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี</p> <p>- การนิเทศการจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้รูปแบบการนิเทศ (APICE Model)</p> <p>- ส่งเสริมการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ</p> <p>-</p> <p>- การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผน ยุทธศาสตร์</p>	<p>การจัดการเชิงกลยุทธ์</p> <p>1. มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้</p> <p>3. มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้</p> <p>4. มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน</p> <p>5. มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน</p> <p>6. มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน</p> <p>7. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม</p>

ตาราง 19 (ต่อ)

การศึกษาระยะที่ 1	การศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี	การสังเคราะห์
8. มีการวางแผนการจัดการ ทรัพยากรเป็นขั้นตอน อย่างมีประสิทธิภาพ 9. มีการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ	- การจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ - การประสานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น	8. มีการวางแผนการจัดการ ทรัพยากรเป็นขั้นตอน อย่างมีประสิทธิภาพ 9. มีการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ
การมีส่วนร่วมของชุมชน 1. มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนา สถานศึกษา 2. การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์การ 3. มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน 4. มีการร่วมติดตาม ประเมินผลการจัด การศึกษาของสถานศึกษา 5. มีส่วนร่วมสนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษาใน การจัดการเรียนรู้และ ทรัพยากรต่าง ๆ 6. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร 7. การมีส่วนร่วมในการ คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางการบริหาร 8. มีส่วนร่วมและสนับสนุน จากผู้ปกครอง	การมีส่วนร่วมของชุมชน - การร่วมวางแผน - การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ - ระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหา ร่วมกัน - - การมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรม - การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร - - การระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา	การมีส่วนร่วมของชุมชน 1. มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนา สถานศึกษา 2. การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์การ 3. มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน 4. มีการร่วมติดตาม ประเมินผลการจัด การศึกษาของสถานศึกษา 5. มีส่วนร่วมสนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษาใน การจัดการเรียนรู้และ ทรัพยากรต่าง ๆ 6. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร 7. การมีส่วนร่วมในการ คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางการบริหาร 8. มีส่วนร่วมและสนับสนุน จากผู้ปกครอง

จากตาราง 19 พบว่า การสังเคราะห์การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี สามารถนำการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในระยะที่ 1 ที่สอดคล้องกันและมีวิธีปฏิบัติแบบเดียวกันมาหลอมรวมได้ 5 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2) มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3) สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4) มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5) สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6) มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 7) มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกละเอียดและทักษะของตน 8) มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 9) รู้จักใช้สิทธิ เสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย

2. ครูมืออาชีพ ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา 2) มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 3) มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู 4) มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 5) มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ 6) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป 7) มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ

3. โรงเรียนสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4) มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล 5) มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์ 6) เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม 7) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 8) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 9) สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ 4) มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5) มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึง

พอใจของผู้ปกครองและชุมชน 6) มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน 7) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม 8) มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ 9) มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 1) มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์การ 3) มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน 4) มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ 6) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 7) การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 8) มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ร่างรูปแบบการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้ศึกษาจากเอกสาร ศึกษาจากสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และจากการศึกษาในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้ร่างรูปแบบ ตามกรอบแนวคิด ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์กรประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล แลส่วนที่ 5 เงื่อนไข โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์

หลักการเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการ 6 ประการ เอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา หลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน

องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 มาตราที่ 5 ระบุไว้ว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษา พระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญาและมีการรักษาพระธรรมวินัย ให้เป็นไปอย่างถูกต้องดีงามโดยเคร่งครัดเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไปให้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมากระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งได้รับผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อ สื่อสาร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ในทุกประเทศทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ จึงเป็นความจำเป็นที่ทุกประเทศจะต้องหาแนวทางและรูปแบบในการปรับตัว เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งให้สามารถรองรับและใช้ประโยชน์จากผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551) การพัฒนามุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาการให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ

ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การศึกษาพระปริยัติธรรม ที่ได้จัดให้แก่สามเณรซึ่งเป็นเด็กตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับและมีพื้นฐานความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า ซึ่งได้ศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด โดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคมเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนกธรรมสนามหลวง นักเรียนชั้นเอก เป็นการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แผนกบาลีสนาภสนามหลวง ประเพณีธรรมสามประโยค เป็นการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณรเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วแต่กรณี (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2562) อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาระหว่าง

พ.ศ. 2559-2573 ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 5 ด้าน คือ ผู้เรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ การบริหาร โรงเรียนที่มีคุณภาพ การบริหารจัดการที่มีกระบวนการ บริหารจัดการที่เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ (พนมปริชากร แก้วบุตตา, 2563) ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า จากจำนวนองค์ประกอบ 8 ด้าน ทุกด้านส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วยองค์ประกอบ ด้านคุณลักษณะของนักเรียน คือ คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมของชุมชน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ทุนและวัสดุอุปกรณ์ คุณภาพของครู ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการประกันคุณภาพภายใน (อภิกรมย์ สีดาคำ, 2559)

การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา ในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา ที่ยังไม่มีทิศทาง การพัฒนา และขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้ชัดเจนขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาอยู่มากทั้งด้าน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษา รวมถึงการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าจะต้องมี องค์ประกอบหลายด้านที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทำให้โรงเรียนได้รับรองมาตรฐานและไม่ได้รับรองมาตรฐาน จากผลการประเมินยังพบอีกว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน คือ ด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 2.55 ด้านครูผู้สอน ที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 2.22 และด้านผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 2.37 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังมีปัญหาอยู่มาก

ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดหาหรือจัดจ้างครูและอุปกรณ์ทางการศึกษาตามที่ต้องการได้อย่างพอเพียง จำนวนคู่มือแต่ละรายวิชา ไม่เพียงพอกับจำนวนครูผู้สอน รวมทั้งไม่สามารถขยายสถานที่เรียนให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับจำนวนของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องจัดการศึกษาให้เต็มคุณภาพที่มีมาตรฐาน และเพิ่มพูนศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อตอบสนองต่อชุมชนและพัฒนาบุคลากรทางพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาของสงฆ์ ดังนั้น รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานี้ จึงเป็นเครื่องมือให้กับผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียนนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการองค์กรคุณภาพตามบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีความพร้อมที่จะรับและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทุก ๆ สถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นคติโลกหรือคติธรรมในการพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้ในการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อให้การดำเนินการของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ

ความหมาย

องค์กรคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีขีดความสามารถในการปรับตัวที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รับมือกับแรงกดดันต่าง ๆ ได้จากภายในและภายนอกองค์กรได้ดี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ ดึงศักยภาพในตัวของบุคลากร เพื่อนำไปสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาของสงฆ์ โดยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. ผู้เรียนคุณภาพ 2. ครูมืออาชีพ 3. โรงเรียนสมรรถนะสูง 4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ พระภิกษุสามเณร เป็นผู้มีความรู้ทั้งทางด้าน

พระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสมรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเอง มีความประพฤติดีเป็นตัวอย่าง ที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีจิตสำนึก ที่จะรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคง เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป ประกอบด้วย 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2) มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3) สามารถรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4) มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่ สมบูรณ์แข็งแรง 5) สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6) มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 7) มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกละและทัศนคติของตนเอง 8) มีทักษะในการแสวงหา ความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 9) รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ บวรรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย

2. ครูมืออาชีพ บุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สามารถ

พัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ยึดถือทฤษฎีที่เป็นระบบ เป็นแนวทางในการ ปฏิบัติงาน มีจรรยาบรรณ และวัฒนธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู มุ่งพัฒนา ศักยภาพของนักเรียนอย่างแท้จริงเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์ที่ แก้ไขปัญหา 2) มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ ไปสู่ประสบการณ์เดิม 3) มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณของความเป็นครู 4) มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลง 5) มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ 6) มีวิสัยทัศน์ที่ กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเถรแต่ละรูป 7) มีการวิจัยและ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ในโอกาสต่าง ๆ

3. โรงเรียนสมรรถนะสูง สถานศึกษาที่มีความชัดเจนและเป้าหมายที่

ต้องการแบ่งปันมีมาตรฐานที่สูง และความคาดหวังสำหรับนักเรียนทุกคน มีความร่วมมือและ การสื่อสารในระดับสูง หลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ มีการติดตามผลการเรียนและการสอนอย่างต่อเนื่อง มีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนในการเรียนรู้ และ สิ่งสำคัญคือมีการมีส่วนร่วมในครอบครัว และชุมชน ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการจัด การศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) มีการสร้างวิชาการ

องค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4) มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล 5) มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์ 6) เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม 7) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 8) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 9) สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ กระบวนการที่ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูลสำคัญของธุรกิจที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน และควบคุมการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่าองค์กรสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมีพัฒนาการและสามารถแข่งขันในอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง 2) มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อ 4) มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5) มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน 6) มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน 7) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม 8) มีการวางแผนการจัดการทรัพยากร เป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ 9) มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน การมอบหมายและการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารและผู้ร่วมงาน ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร กำกับ กำหนดนโยบาย แสดงความคิดเห็นวางแผน ร่วมคิด วินิจฉัย สั่งการ ดำเนินการติดตามวัดผล ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย 1) มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร 3) มีการระดมความคิดวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน 4) มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ 6) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 7) การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 8) มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้

การนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน

พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไปใช้ ต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเพื่อให้การใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการนำไปใช้ 4 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นปรับปรุง มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 การสร้างความตระหนัก โดยการประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และครู เพื่อชี้แจงความเข้าใจ ความสำคัญ ประโยชน์และความจำเป็นที่จะนำเอารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาใช้

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยให้สอดคล้องกับรูปแบบ และพัฒนาคณะกรรมการให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบ

1.3 คณะกรรมการคณะกรรมการการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจัดเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

1.4 สสำรวจสภาพการดำเนินการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมโดยใช้แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพก่อนการดำเนินการ แล้วนำผลการสำรวจที่ได้เป็นข้อมูลในขั้นดำเนินการต่อไป

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ ประโยชน์และความจำเป็นที่จะนำเอารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาใช้

2.2 แบ่งกลุ่มตามฝ่าย 4 ฝ่าย ของสถานศึกษา เพื่ออภิปราย วิถีปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา และสรุปการดำเนินการของทุกฝ่ายตามรูปแบบ โดยใช้แบบบันทึกการประชุมปฏิบัติการวิธีการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุม

2.3 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีวิถีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) หรือให้สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จมาชี้แนะในกระบวนการทำงาน และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้นำเอาศักยภาพมาใช้อย่างสูงสุด

2.4 คณะกรรมการคณะกรรมการการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กำกับ และติดตาม

การปฏิบัติตามวิธีการของการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 ผู้เรียนคุณภาพ มีวิธีปฏิบัติ 1) ประชุมคณะกรรมการ การบริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย ครู บุคลากรและชุมชน 2) ให้บุคลากรที่ประสบสำเร็จพาทำอบรม และถ่ายทอดประสบการณ์ นำไปสู่การปฏิบัติ 3) ศึกษาดูงานเกี่ยวโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ แล้วสรุปเป็นรูปเล่ม 4) จัดกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้จริงเป็นกิจกรรมที่ บูรณาการกับ 8 กลุ่มสาระ 5) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ตามสถานศึกษากำหนด 6) ปรับภูมิทัศน์เพื่อให้สถานที่พร้อมรองรับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม 7) จัดการเรียนรู้อ ผ่านสื่อ DLTV และDLIT 8) สร้างคลินิครักการอ่าน

2.4.2 ครูมืออาชีพ มีวิธีปฏิบัติ 1) จัดอบรมภายในสถานศึกษา ภาคเรียนละ 1 ครั้งก่อนเปิดภาคเรียน จัดอบรมภายนอกสถานศึกษา และส่งครูเข้ารับการอบรม 2) ทบทวนภารกิจก่อนที่จะปฏิบัติงาน มอบภารกิจให้กับบุคลากร 3) บุคลากรทุกคนมีเป้าหมายของ ตนเอง ประมาณ 2-3 ข้อ ต่อปีการศึกษา 4) กระจายงาน ไม่คิดคนเดียว แบ่งฝ่ายทำงานใช้รูปแบบ คณะกรรมการ 5) มีการสรุปการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ผ่านมา ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ก่อนปิดภาคเรียน 6) นิเทศภายใน และติดตาม แบบกลุ่มและรายบุคคล 7) ประชุมฝ่าย นำผลสรุปมาใช้ปรับปรุงงาน 8) ประชุมครูประจำเดือน ให้ความรู้ครูทั้งหมด

2.4.3 โรงเรียนสมรรถนะสูง มีวิธีปฏิบัติ 1) ประชุม คณะกรรมการบริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย ครูผู้สอนและบุคลากรโดยโรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจชัดเจน 2) จัดทำ/จัดหา/พัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนทางไกล 3) ประเมิน ผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน 4) จัดทำสื่อและเครื่องมือนิเทศ ติดตาม 5) ฝึกอบรมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายการทำงาน

2.4.4 การจัดการเชิงกลยุทธ์ มีวิธีปฏิบัติ 1) ประชุมผู้ปกครอง สรุปรงานแต่ละฝ่าย กลุ่มงาน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนปฏิบัติ 2) สสำรวจความพึงพอใจ ของผู้ปกครอง ครู นักเรียน 3) เรียงลำดับความจำเป็น 4) จัดคนให้ตรงกับงาน 5) ประชุมกลุ่มย่อย อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง 6) การกำหนดหน้าที่ให้รับผิดชอบเป็นรายลักษณะอักษร 7) ให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่ประสบผลสำเร็จมาให้คำแนะนำ 8) เปรียบเทียบกับโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ หรือตัวอย่าง 9) สรุปแผนการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำแผนประจำปี

2.4.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน มีวิธีปฏิบัติ 1) แบบสอบถาม ความต้องการและความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ครู บุคลากรและ ชุมชน 2) การร่วมวางแผนระบบบริหารจัดการตามฐานสถานศึกษา โดยเน้นการบริหารภายใต้การมี

ส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและชุมชน 3) มีการประสานความร่วมมือระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน 4) ใช้ข้อมูลย้อนหลังเพื่อการพัฒนาและยกระดับทางพิธีกรรมเพื่อสร้างพิธีกร 5) กำหนดชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร

3. ชั้นตรวจสอบ

3.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน นิเทศ กำกับและติดตามการปฏิบัติงาน

3.2 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตรวจสอบการปฏิบัติงาน

3.3 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษารายงานความก้าวหน้าโดยคณะกรรมการประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ทุกสัปดาห์

4. ชั้นปรับปรุงแก้ไข

4.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานำผลจากการประเมินผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมการปฏิบัติงานและจัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน

4.2 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสรุปผลการดำเนินการให้กับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ส่วนที่ 4 การประเมินผล

1. คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาประเมินความพึงพอใจการนำการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไปใช้ ตามแบบการประเมินความพึงพอใจ

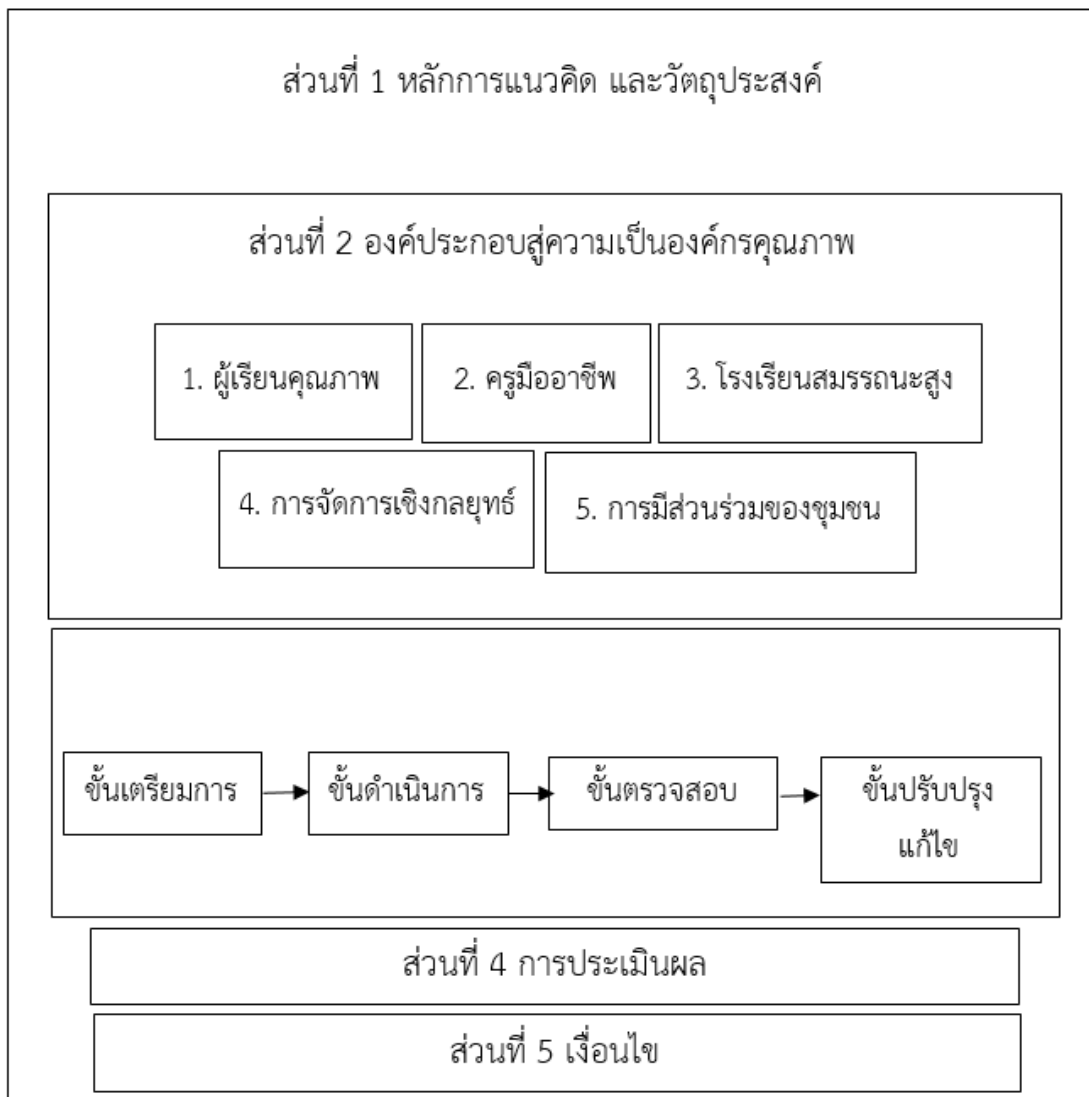
2. คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาแล้วรายงานผลให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ส่วนที่ 5 เงื่อนไข

1. ผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นกลไกหลักในการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปสู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม
2. ครู ต้องเกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด โดยต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็น และทักษะการปฏิบัติงานตามภารกิจที่สอดคล้องกับรูปแบบ
3. โรงเรียนกำหนดค่าเป้าหมาย ในการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และมาตรฐาน ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง
4. ปฏิบัติตามเอกสารประกอบ และปฏิทินปฏิบัติงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
5. นิเทศ กำกับ ติดตามงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามปฏิทินนิเทศ กำกับ ติดตาม
6. คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ
7. ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นแนวทางในการกระทำตามชุดขององค์ประกอบและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เจ็อนไขดังภาพประกอบ 5

พหุ ปรณ ทัต ชิว

ภาพประกอบ 5 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฉบับที่ 1)

ตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฉบับที่ 1) ที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันรูปแบบโดยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน มีรายละเอียดปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 การบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์	ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และ วัตถุประสงค์	ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และ วัตถุประสงค์
	หลักการแนวคิด และ วัตถุประสงค์เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ	หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ
วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์ ข้อ 1 และข้อ 2 เหมาะสมแล้ว คงไว้	วัตถุประสงค์ ข้อ 1 และข้อ 2 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ
ส่วนที่ 2 องค์กรประกอบสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	ส่วนที่ 2 ให้แก้ไข เป็น องค์กรประกอบสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ -องค์กรประกอบ และความหมาย ผู้เรียนคุณภาพ เหมาะสมแล้ว คงไว้ -องค์กรประกอบ และความหมาย ครูมืออาชีพ เหมาะสมแล้ว คงไว้ องค์กรประกอบ และความหมาย โรงเรียนสมรรถนะสูง เหมาะสมแล้ว คงไว้ องค์กรประกอบ และความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ เหมาะสมแล้ว คงไว้ องค์กรประกอบ และความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชน เหมาะสมแล้ว คงไว้	ส่วนที่ 2 องค์กรประกอบสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ -องค์กรประกอบ และความหมาย ผู้เรียนคุณภาพ เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ -องค์กรประกอบ และความหมาย ครูมืออาชีพ เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ องค์กรประกอบ และความหมาย โรงเรียนสมรรถนะสูง เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ องค์กรประกอบ และความหมาย การจัดการเชิงกลยุทธ์ เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ องค์กรประกอบ และความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชน เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
<p>ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้</p> <p>1. ชั้นเตรียมการ</p> <p>เป็นการวางแผน และเตรียมการ ในวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นขั้น Plan เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>2.1 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>1.3 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>1.4 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>2. ชั้นดำเนินการ</p> <p>เป็นขั้นการดำเนินงาน ในวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นขั้น Do</p> <p>2.1 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>2.2 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>2.3 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>เปลี่ยนชื่อคณะกรรมการ ให้สอดคล้องกับชื่อรูปแบบ</p>	<p>ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้</p> <p>1. ชั้นเตรียมการ</p> <p>เป็นขั้นการวางแผนและเตรียมการ เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>1.2 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>1.3 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>1.4 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>2. ชั้นดำเนินการ</p> <p>เป็นขั้นการดำเนินงาน ในวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นขั้น Do</p> <p>2.1 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>2.2 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>2.3 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>2.4 คณะกรรมการคณะกรรมการ การจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ก้ากับ และติดตามการปฏิบัติตามวิธีการของการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีรายละเอียด ดังนี้</p>	<p>ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้</p> <p>1. ชั้นเตรียมการ</p> <p>เป็นขั้นการวางแผนและเตรียมการ เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>1.2 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>1.3 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>1.4 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>2. ชั้นดำเนินการ</p> <p>2.1 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>2.2 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>2.3 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>2.4 คณะกรรมการคณะกรรมการ การจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ก้ากับ และติดตามการปฏิบัติตามวิธีการของการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีรายละเอียด ดังนี้</p>

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
	ให้เรียงลำดับ และปรับข้อความให้สอดคล้องกัน	<p>2.4.1 ผู้เรียนคุณภาพ มีวิธีปฏิบัติ</p> <p>1) ประชุมคณะกรรมการการบริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย ครู บุคลากรและ ชุมชน 2) ให้บุคลากรที่ประสบสำเร็จพาทำอบรมและถ่ายทอดประสบการณ์นำไปสู่การปฏิบัติ 3) ศึกษาดูงานเกี่ยวโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ แล้วสรุปเป็นรูปเล่ม 4) จัดกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้จริงเป็นกิจกรรมที่บูรณาการกับ 8 กลุ่มสาระ 5) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการของผู้เรียน ตามสถานศึกษากำหนด 6) ปรับภูมิทัศน์เพื่อให้สถานที่พร้อมรองรับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม 7) จัดการเรียนรู้อ่านสื่อ DLTV และDLIT 8) สร้างคลีนริคกการอ่าน</p>
	ให้เรียงลำดับ และปรับข้อความให้สอดคล้องกัน	<p>2.4.2 ครูมืออาชีพ มีวิธีปฏิบัติ</p> <p>1) จัดอบรมภายในสถานศึกษา ภาคเรียนละ 1 ครั้งก่อนเปิดภาคเรียน จัดอบรมภายนอกสถานศึกษา และส่งครูเข้ารับการอบรม 2) ทบทวนภารกิจก่อนที่จะปฏิบัติงาน มอบภารกิจให้กับบุคลากร 3) บุคลากรทุกคนมีเป้าหมายของตนเอง ประมาณ</p>

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
	<p>ให้เรียงลำดับ และปรับข้อความให้สอดคล้องกัน</p> <p>ให้เรียงลำดับ และปรับข้อความให้สอดคล้องกัน</p>	<p>2-3 ข้อ ต่อปีการศึกษา</p> <p>4) กระจายงาน ไม่คิดคนเดียว แบ่งฝ่ายทำงานใช้รูปแบบคณะกรรมการ 5) มีการสรุปการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ผ่านมา ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ก่อนปิดภาคเรียน 6) นิเทศภายใน และติดตาม แบบกลุ่มและรายบุคคล 7) ประชุมฝ่าย นำผลสรุปมาใช้ปรับปรุงงาน 8) ประชุมครูประจำเดือน ให้ความรู้ครูทั้งหมด</p> <p>2.4.3 โรงเรียนสมรรถนะสูง มีวิธีปฏิบัติ 1) ประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายครูผู้สอนและบุคลากรโดยโรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจชัดเจน 2) จัดทำ/จัดหา/พัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนทางไกล 3) ประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำมาพัฒนาผู้เรียน 4) จัดทำสื่อและเครื่องมือนิเทศ ติดตาม 5) ฝึกอบรมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายการทำงาน</p> <p>2.4.4 การจัดการเชิงกลยุทธ์ มีวิธีปฏิบัติ 1) ประชุมผู้ปกครองสรุปงานแต่ละฝ่าย กลุ่มงาน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผน</p>

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
	<p>ให้เรียงลำดับ และปรับข้อความให้สอดคล้องกัน</p>	<p>ปฏิบัติ 2) สํารวจความพึงพอใจของ ผู้ปกครอง ครู นักเรียน</p> <p>3) เรียงลำดับความจําเป็น 4) จัดคนให้ตรงกับงาน 5) ประชุมกลุ่มย่อย อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง 6) การกำหนดหน้าที่ให้รับผิดชอบเป็นรายลักษณะอักษร 7) ให้ผู้เชี่ยวชาญผู้ที่ประสบผลสำเร็จมาให้คําแนะนํา 8) เปรียบเทียบกับโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ หรือตัวอย่าง 9) สรุปลงแผนการปฏิบัติงานเพื่อนําข้อมูลมาใช้ในการจัดทําแผนประจำปี</p> <p>2.4.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน</p> <p>มีวิธีปฏิบัติ 1) แบบสอบถามความต้องการและความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ครู บุคลากรและ ชุมชน</p> <p>2) การร่วมวางแผนระบบบริหารจัดการตามฐานสถานศึกษาโดยเน้นการบริหารภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและชุมชน 3) มีการประสานความร่วมมือระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน 4) ใช้ข้อมูลย้อนหลังเพื่อการพัฒนาและยกระดับทางพิธีกรรมเพื่อสร้างพิธีกร 5) กำหนดชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร</p>

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
	<p>3. ชั้นตรวจสอบ ให้ใช้กระบวนการคุณภาพ P D C A ให้เพิ่มชั้นตรวจสอบ C หรือ Check</p> <p>3.1 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>3.2 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>3.3 เหมาะสมแล้ว คงไว้</p> <p>4. ชั้นปรับปรุงแก้ไข ให้ใช้กระบวนการคุณภาพ PDCA ให้เพิ่ม ชั้นปรับปรุงแก้ไข A หรือ Act</p>	<p>3. ชั้นตรวจสอบ</p> <p>3.1 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>3.2 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>3.3 เหมาะสมแล้ว คงไว้ตามร่างรูปแบบ</p> <p>4. ชั้นปรับปรุงแก้ไข</p> <p>4.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม นำผลจากการประเมินผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมการปฏิบัติงานและจัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน</p> <p>4.2 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปผลการดำเนินการให้กับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน</p>

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
ส่วนที่ 4 การประเมินผล	<p>ส่วนที่ 4 การประเมินผล ให้เปลี่ยนเป็น กระบวนการบริหารจัดการ เพิ่มหัวข้อย่อย คือ</p> <p>4.1 ชั้นปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์</p> <p>4.2 ชั้นประเมินผลองค์รวม</p> <p>4.3 ชั้นมุ่งเน้นผลสำเร็จ และให้เขียนรูปแบบใหม่</p>	<p>ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการ</p> <p>จัดการ</p> <p>4.1 ชั้นปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์</p> <p>4.1.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอก ศึกษาจากสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในประเด็นที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์</p> <p>4.2 ชั้นประเมินผลองค์รวม</p> <p>4.2.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเมินผลการดำเนินงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไปใช้</p> <p>4.2.2 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สรุปผลการประเมินแบบ 360 องศา ในการ</p>

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
		<p>บริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แล้วรายงานผลให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียน</p> <p>4.3 ชื่นมุงเน้นผลสำเร็จ</p> <p>4.3.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประเมินรับทราบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง</p>
ส่วนที่ 5 เงื่อนไข	ส่วนที่ 5 เงื่อนไขให้เปลี่ยนเป็นผลลัพธ์ ย้ายหัวข้อย่อยมาไว้ที่ส่วนที่ 6	ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์ ผลลัพธ์ ย้ายหัวข้อย่อยมาไว้ที่ส่วนที่ 6
	เพิ่มเติม ส่วนที่ 6 เป็นเงื่อนไข	ส่วนที่ 6 เงื่อนไข 1. ผู้อำนวยการโรงเรียนถือเป็นกลไกหลักในการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปสู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
		<p>2. ครู ต้องเกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด โดยต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็น และทักษะการปฏิบัติงานตามภารกิจที่สอดคล้องกับรูปแบบ</p> <p>3. โรงเรียนกำหนดค่าเป้าหมาย ในการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมาตรฐาน ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง</p> <p>4. ปฏิบัติตามเอกสารประกอบ และปฏิทินปฏิบัติงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา</p> <p>5. นิเทศ กำกับ ติดตามงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามปฏิทินนิเทศ กำกับ ติดตาม</p> <p>6. คณะกรรมการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วม</p>

ตาราง 20 (ต่อ)

ร่างรูปแบบ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	การปรับปรุงแก้ไข
		<p>ร่วมในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ</p> <p>7. ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการประเมินผล การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา</p>

จากตาราง 20 ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดทำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการ ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์ และส่วนที่ 6 เจ็อนไข โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์

หลักการเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการ 6 ประการ เอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา หลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น พระราชบัญญัติการศึกษา

พระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 มาตราที่ 5 ระบุไว้ว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น เป็นการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏใน พระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พระภิกษุและ สามเณรมีการนำหลักกรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญาและมีการ รักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดีงามโดยเคร่งครัดเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน ทั่วไปให้ได้นำหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมากระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งได้รับผลจากกระแส โลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อ สื่อสาร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ในทุกประเทศทั่วโลกอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ จึงเป็น ความจำเป็นที่ทุกประเทศจะต้องหาแนวทางและรูปแบบในการปรับตัว เพื่อเสริมสร้างขีด ความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งให้สามารถ รองรับและใช้ประโยชน์จากผลของการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวได้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551) การพัฒนาผู้สร้าง คุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของ ประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ในสังคม ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การศึกษาพระปริยัติธรรม ที่ได้จัดให้แก่สามเณรซึ่งเป็นเด็กตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับและมีพื้นฐานความรู้ไม่ต่ำกว่า ระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า ซึ่งได้ศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติกำหนดโดยคำแนะนำของ มหาเถรสมาคมเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนกธรรมสนามหลวง นักเรียนชั้นเอก เป็นการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แผนกบาลีสนามหลวง ประเพณีธรรมสามประโยค เป็นการศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้จัดให้แก่พระภิกษุและ สามเณรเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วแต่กรณี (สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา, 2562) อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2559-2573 ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 5 ด้าน คือ ผู้เรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ การบริหาร โรงเรียนที่มีคุณภาพ การบริหารจัดการที่มีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ (พนมปรีชากร แก้วบุตดา, 2563) ผลการวิเคราะห์ความถดถอย เชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า จากจำนวน

องค์ประกอบ 8 ด้าน ทุกด้านส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วยองค์ประกอบ ด้านคุณลักษณะของนักเรียน คือ คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมของชุมชน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ทุนและวัสดุอุปกรณ์ คุณภาพของครู ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการประกันคุณภาพภายใน (อภิธรรมย์ สีตาคำ, 2559)

การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา ในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา ที่ยังไม่มีทิศทาง การพัฒนา และขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า การสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและ การจัดการศึกษาเพื่อการสร้าง ศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอที่จะเป็น แนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาอยู่มากทั้งด้านประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการศึกษา รวมถึงการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจากผลการประเมิน คุณภาพภายนอก ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าจะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายด้านที่ส่งผลต่อผลการประเมิน คุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทำให้โรงเรียนได้รับรองมาตรฐาน และไม่ได้รับรองมาตรฐาน จากผลการประเมินยังพบอีกว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน คือ ด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 2.55 ด้านครูผู้สอน ที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 2.22 และด้านผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 2.37 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังมีปัญหาอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้าน งบประมาณที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดหาหรือจัดจ้างครู และอุปกรณ์ทางการศึกษาตามที่ต้องการได้อย่างพอเพียง จำนวนคู่มือแต่ละรายวิชา ไม่เพียงพอกับ จำนวนครูผู้สอน รวมทั้งไม่สามารถขยายสถานที่เรียนให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับจำนวนของผู้เรียนที่ เพิ่มขึ้น

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องจัดการศึกษาให้เต็มคุณภาพที่มีมาตรฐาน และเพิ่มพูนศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อตอบสนองต่อชุมชน และพัฒนาบุคลากรทางพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาของสงฆ์ ดังนั้น รูปแบบพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นี้จึงเป็นเครื่องมือให้กับผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียนนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพตามบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ มีความพร้อมที่จะรับและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทุก ๆ สถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นคติโลกหรือคติธรรมในการพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้ในการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
2. เพื่อให้การดำเนินการของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ

ความหมาย

องค์กรคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีขีดความสามารถในการปรับตัวที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รับมือกับแรงกดดันต่าง ๆ ได้จากภายในและภายนอกองค์กรได้ดี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ ดึงศักยภาพในตัวของบุคลากร เพื่อนำไปสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาของสงฆ์ โดยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. ผู้เรียนคุณภาพ 2. ครูมืออาชีพ 3. โรงเรียนสมรรถนะสูง 4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ พระภิกษุสามเณร เป็นผู้มีความรู้ทั้งทางด้าน

พระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสมรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเอง มีความประพฤติดีเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีจิตสำนึกที่จะรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคง

เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป ประกอบด้วย 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2) มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3) สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4) มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5) สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6) มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 7) มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกรักและทัศนคติของตน 8) มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 9) รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย

2. ครูมืออาชีพ บุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สามารถพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ยึดถือทฤษฎีที่เป็นระบบ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีจรรยาบรรณ และวัฒนธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู มุ่งพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างแท้จริงเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา 2) มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 3) มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู 4) มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 5) มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ 6) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป 7) มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) มีความคิดสร้างสรรค์ ให้ออกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ

3. โรงเรียนสมรรถนะสูง สถานศึกษาที่มีความชัดเจนและเป้าหมายที่ต้องการแบ่งปันมีมาตรฐานที่สูง และความคาดหวังสำหรับนักเรียนทุกคน มีความร่วมมือและการสื่อสารในระดับสูง หลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ มีการติดตามผลการเรียนและการสอนอย่างต่อเนื่อง มีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนในการเรียนรู้ และสิ่งสำคัญคือการมีส่วนร่วมในครอบครัว และชุมชน ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4) มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุเทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล 5) มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์ 6) เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม 7) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

8) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 9) สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ กระบวนการที่ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและข้อมูลสำคัญของธุรกิจที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน และควบคุมการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่า องค์กรสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมีพัฒนาการและสามารถแข่งขันในอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง 2) มีการวางแผนสร้าง บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและ พัฒนาการเรียนรู้ 4) มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการจัดการเรียน การสอน 5) มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน 6) มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน 7) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม 8) มีการวางแผนการจัดการทรัพยากรเป็น ขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ 9) มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน การมอบหมายและการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารและผู้ร่วมงาน ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร กำกับ กำหนดนโยบาย แสดงความคิดเห็นวางแผน ร่วมคิด วินิจฉัย สั่งการ ดำเนินการติดตามวัดผล ประเมินผล ปรับปรุงและ พัฒนา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย 1) มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร 3) มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน 4) มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของ สถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ 6) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 7) การมี ส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 8) มีส่วนร่วมและสนับสนุนจาก ผู้ปกครอง

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้

การนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ ต้องเตรียมความพร้อมในการ ดำเนินการเพื่อให้การนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการนำไปใช้ 4 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นปรับปรุง มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ

1.1 การสร้างความตระหนัก โดยการประชุมคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และครู เพื่อชี้แจงความเข้าใจ ความสำคัญ ประโยชน์และความจำเป็นที่จะ นำเอารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาใช้

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยให้สอดคล้องกับรูปแบบ และพัฒนา คณะกรรมการให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบ

1.3 คณะกรรมการคณะกรรมการการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจัดเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ

1.4 สสำรวจสภาพการดำเนินการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ก่อนการดำเนินการ แล้วนำผลการสำรวจที่ได้เป็นข้อมูลในขั้นดำเนินการต่อไป

2. ชั้นดำเนินการ

2.1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ ประโยชน์และ ความจำเป็นที่จะนำเอารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาใช้

2.2 แบ่งกลุ่มตามฝ่าย 4 ฝ่าย ของสถานศึกษา เพื่ออภิปรายวิธีปฏิบัติที่ดี ของสถานศึกษา และสรุปการดำเนินการของทุกฝ่ายตามรูปแบบ โดยใช้แบบบันทึกการประชุม ปฏิบัติการวิธีการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุม

2.3 ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) หรือให้สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จมาชี้แนะในกระบวนการทำงาน และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้นำเอาศักยภาพมาใช้อย่างสูงสุด

2.4 คณะกรรมการคณะกรรมการการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กำกับ และติดตามการปฏิบัติตาม วิธีการของการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 ผู้เรียนคุณภาพ มีวิธีปฏิบัติ 1) ประชุมคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน หัวหน้าฝ่าย ครู บุคลากรและ ชุมชน 2) ให้บุคลากรที่ประสบสำเร็จพาทำอบรมและถ่ายทอด ประสบการณ์ นำไปสู่การปฏิบัติ 3) ศึกษาดูงานเกี่ยวโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ แล้วสรุปเป็น

รูปเล่ม 4) จัดกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจน เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้จริงเป็นกิจกรรมที่บูรณาการกับ 8 กลุ่มสาระ 5) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ตามสถานศึกษากำหนด 6) ปรับภูมิทัศน์ เพื่อให้สถานที่พร้อมรองรับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม 7) จัดการเรียนรู้ผ่านสื่อ DLTV และ DLIT 8) สร้างคลินิครักการอ่าน

2.4.2 ครูมืออาชีพ มีวิธีปฏิบัติ 1) จัดอบรมภายในสถานศึกษา ภาคเรียนละ 1 ครั้งก่อนเปิดภาคเรียน จัดอบรมภายนอกสถานศึกษา และส่งครูเข้ารับการอบรม 2) ทบทวนภารกิจก่อนที่จะปฏิบัติงาน มอบภารกิจให้กับบุคลากร 3) บุคลากรทุกคนมีเป้าหมายของตนเอง ประมาณ 2-3 ข้อ ต่อปีการศึกษา 4) กระจายงาน ไม่คิดคนเดียว แบ่งฝ่ายทำงานใช้รูปแบบ คณะกรรมการ 5) มีการสรุปการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ผ่านมา ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ก่อนปิดภาคเรียน 6) นิเทศภายใน และติดตาม แบบกลุ่มและรายบุคคล 7) ประชุมฝ่าย นำผลสรุปมา ใช้ปรับปรุงงาน 8) ประชุมครูประจำเดือน ให้ความรู้ครูทั้งหมด

2.4.3 โรงเรียนสมรรถนะสูง มีวิธีปฏิบัติ 1) ประชุมคณะกรรมการ บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย ครูผู้สอนและบุคลากรโดยโรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และ พันธกิจชัดเจน 2) จัดทำ/จัดหา/พัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนทางไกล 3) ประเมินผู้เรียน อย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน 4) จัดทำสื่อและเครื่องมือนิเทศ ติดตาม 5) ฝึกอบรม การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายการทำงาน

2.4.4 การจัดการเชิงกลยุทธ์ มีวิธีปฏิบัติ 1) ประชุมผู้ปกครองสรุปงาน แต่ละฝ่าย กลุ่มงาน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนปฏิบัติ 2) สำนวความพึงพอใจของ ผู้ปกครอง ครู นักเรียน 3) เรียงลำดับความจำเป็น 4) จัดคนให้ตรงกับงาน 5) ประชุมกลุ่มย่อยอย่างน้อย สัปดาห์ละครั้ง 6) การกำหนดหน้าที่ให้รับผิดชอบเป็นรายลักษณะอักษร 7) ให้ผู้เชี่ยวชาญผู้ที่ ประสบผลสำเร็จมาให้คำแนะนำ 8) เปรียบเทียบกับโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ หรือตัวอย่าง 9) สรุปแผนการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำแผนประจำปี

2.4.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน มีวิธีปฏิบัติ 1) แบบสอบถาม ความต้องการและความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ครู บุคลากรและ ชุมชน 2) การร่วมวางแผนระบบบริหารจัดการตามฐานสถานศึกษาโดยเน้นการบริหารภายใต้การมี ส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและชุมชน 3) มีการประสานความร่วมมือระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน 4) ใช้ข้อมูลย้อนหลังเพื่อการพัฒนาและยกระดับทางพิธีกรรมเพื่อสร้างพิธีกร 5) กำหนด ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร

3. ขั้นตรวจสอบ

3.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน นิเทศ กำกับและติดตามการปฏิบัติงาน

3.2 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตรวจสอบการปฏิบัติงาน

3.3 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา รายงานความก้าวหน้าโดยคณะกรรมการประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ทุกสัปดาห์

4. ขั้นปรับปรุงแก้ไข

4.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นำผลจากการประเมินผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมการปฏิบัติงานและจัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน

4.2 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปผลการดำเนินการให้กับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการ

4.1 ขั้นปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์

4.1.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอก ศึกษาจากสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในประเด็นที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์

4.2 ขั้นประเมินผลองค์กรรวม

4.2.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเมินผลการดำเนินงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปใช้

4.2.2 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปผลการประเมินแบบ 360 องศา ในการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แล้วรายงานผลให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

4.3 ชื่นมุงเน้นผลสำเร็จ

4.3.1 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเมินรับทราบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการโรงเรียน
2. บุคลากรในโรงเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
3. ดำเนินการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลเป็นระยะ ภายใต้การบริหารแบบวงจร PDCA
4. ความเป็นกัลยาณมิตรในการทำงาน
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการทำงานในแต่ละกิจกรรม
6. โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ด้านการนิเทศและงบประมาณ ต่าง ๆ

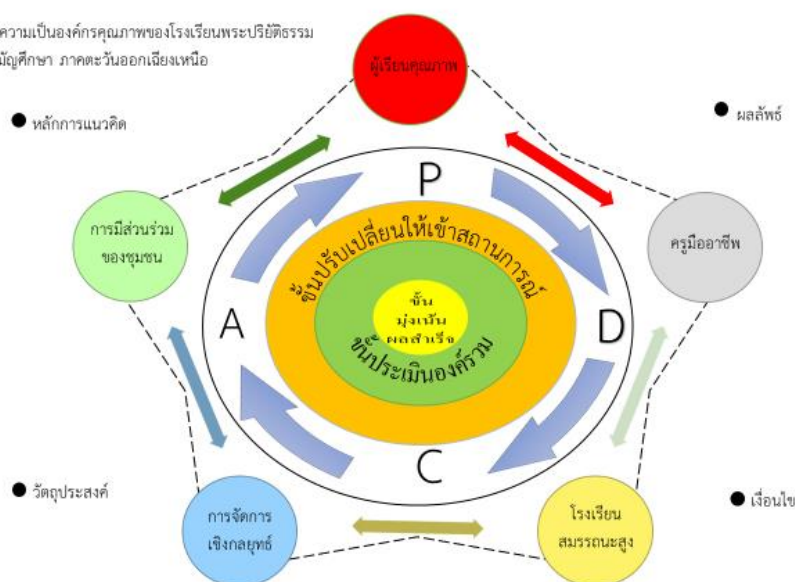
ส่วนที่ 6 เงื่อนไข

1. ผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นกลไกหลักในการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไปสู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม
2. ครู ต้องเกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด โดยต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็น และทักษะการปฏิบัติงานตามภารกิจที่สอดคล้องกับรูปแบบ
3. โรงเรียนกำหนดค่าเป้าหมาย ในการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และมาตรฐาน ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง
4. ปฏิบัติตามเอกสารประกอบ และปฏิทินปฏิบัติงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
5. นิเทศ กำกับ ติดตามงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามปฏิทินนิเทศ กำกับ ติดตาม
6. คณะกรรมการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

7. ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดทำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์กรประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการ ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์ และส่วนที่ 6 เงื่อนไขดังภาพประกอบ 6

รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพประกอบ 6 รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฉบับที่ 2) ที่แก้ไขแล้ว มาประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (ชุดเดิม) มีรายละเอียดดังตาราง 21

ตาราง 21 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของการบริหารจัดการสู่ความเป็น
องค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(n = 9)

รายงานประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักการแนวคิดและ วัตถุประสงค์	5.00	.000	มากที่สุด	4.52	0.29	มากที่สุด
1.1 หลักการแนวคิด	5.00	.000	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์	5.00	.000	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด
2. องค์ประกอบสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ	4.89	0.33	มากที่สุด	4.44	0.52	มาก
2.1 ผู้เรียนคุณภาพ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.1.1 มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์สามารถนำแนวทาง และวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนา สังคม	4.22	0.44	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
2.1.2 มีความรู้ทั้งทางด้าน พระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชา สามัญ	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
2.1.3 สามารถรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและ สังคมโลก	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก
2.1.4 มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพ พลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง	4.78	0.44	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

รายงานประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.1.5 สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี	4.56	0.52	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.1.6 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ	4.44	0.52	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด
2.1.7 มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกละและทักษะของตน	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก
2.1.8 มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ	4.56	0.52	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด
2.1.9 รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย	4.44	0.52	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
2.2 ครูมืออาชีพ	4.33	0.50	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
2.2.1 มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา	4.33	0.50	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
2.2.2 มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม	4.33	0.50	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด
2.2.3 มีความรู้ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู	4.33	0.50	มาก	4.44	0.52	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

รายงานประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.2.4 มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.2.5 มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ	4.56	0.52	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด
2.2.6 มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป	4.44	0.52	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
2.2.7 มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.33	0.50	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด
2.2.8 มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
2.3 โรงเรียนสมรรถนะสูง	4.33	0.50	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด
2.3.1 มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.33	0.50	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด
2.3.2 มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

รายงานประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.3.3 มีสิ่งคบบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก
2.3.4 มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีงบประมาณและทรัพยากรบุคคล	4.56	0.52	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2.3.5 มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกหรือโลกาภิวัตน์	4.33	0.50	มาก	4.44	0.52	มาก
2.3.6 เป็นสถานที่เรียนรู้ทั้งวิชาการ วิชาชีพและดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม	4.56	0.52	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2.3.7 มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก
2.3.8 มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	4.56	0.52	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2.3.9 สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.4 การจัดการเชิงกลยุทธ์	4.44	0.72	มาก	4.44	0.72	มาก
2.4.1 มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.78	0.44	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

รายงานประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.4.2 มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
2.4.3 มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้	4.56	0.52	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด
2.4.4 มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.33	0.50	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
2.4.5 มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน	4.22	0.44	มาก	4.44	0.52	มาก
2.4.6 มีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
2.4.7 มีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.4.8 มีการวางแผนการจัดการทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก
2.4.9 มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ	4.00	0.00	มาก	4.33	0.50	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

รายงานประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน	4.33	0.50	มาก	4.44	0.52	มาก
2.5.1 มีการร่วมจัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษา	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก
2.5.2 การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร	4.33	0.50	มาก	4.44	0.52	มาก
2.5.3 มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาพร้อมกัน	4.33	0.50	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
2.5.4 มีการร่วมติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
2.5.5 มีส่วนร่วมสนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษาในการ จัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
2.5.6 การมีส่วนร่วมรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2.5.7 การมีส่วนร่วมในการ คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางการบริหาร	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก
2.5.8 มีส่วนร่วมและ สนับสนุนจากผู้ปกครอง	4.00	0.00	มาก	4.44	0.52	มาก
3. แนวทางการนำไปใช้	4.33	0.50	มาก	4.44	0.52	มาก
3.1 ชั้นเตรียมการ	4.44	0.52	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
3.2 ชั้นดำเนินการ	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
3.3 ชั้นตรวจสอบ	4.22	0.44	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
3.4 ชั้นปรับปรุงแก้ไข	4.33	0.50	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

รายงานประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. กระบวนการบริหารจัดการ	4.44	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก
4.1 ^{ขั้น} ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับ สถานการณ์	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
4.2 ^{ขั้น} ประเมินผลองค์รวม	4.44	0.52	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
4.3 ^{ขั้น} มุ่งเน้นผลสำเร็จ	4.44	0.52	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
5. ผลลัพธ์	4.56	0.52	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
6. เงื่อนไข	4.44	0.52	มาก	4.56	0.52	มากที่สุด
รวม	4.51	0.13	มากที่สุด	4.55	0.12	มากที่สุด

จากตาราง 21 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรูปแบบพบว่า มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดทุกองค์ประกอบ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ องค์ประกอบสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์ ส่วนความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมมีระดับความเป็นไปได้อันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรูปแบบพบว่า มีระดับความเป็นไปได้อันดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เงื่อนไข ผลลัพธ์ และหลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 4 เป็นการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สมัครใจ จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาวัดศิริมงคล จังหวัดอุดรธานี ในวันที่ 10 มกราคม 2566

ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2566 ดำเนินการโดยการประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ ความสำคัญ ประโยชน์และความจำเป็นที่จะนำเอารูปแบบ การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาใช้ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยให้สอดคล้องกับรูปแบบ และพัฒนาคณะกรรมการให้มีความรู้ความเข้าใจใน การใช้รูปแบบ คณะกรรมการดำเนินการเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ก่อนการอบรมได้สำรวจ สภาพการดำเนินการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยใช้แบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษา แล้วนำผลการสำรวจที่ได้ เป็นข้อมูลในขั้นดำเนินการต่อไป การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ ความสำคัญ ประโยชน์และความจำเป็นที่จะนำเอารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาใช้ โดยแบ่งกลุ่มตามฝ่าย 4 ฝ่าย ของสถานศึกษา เพื่ออภิปรายวิธีปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา และสรุปการดำเนินการของฝ่ายตามรูปแบบ โดยใช้ แบบบันทึกการประชุมปฏิบัติการวิธีพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แล้วนำเสนอต่อที่ประชุม ได้นำวิทยากรจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มาชี้แนะ ในกระบวนการทำงาน นำข้อมูลที่ได้สรุปเป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา และจัดทำรูปเล่ม เป็นเอกสารประกอบการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาวัดศิริมิ่งคล หลังจากนั้นคณะกรรมการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน นิเทศ กำกับ และติดตาม การปฏิบัติงาน ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแบบบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานการพัฒนาสู่ ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา รายงานความก้าวหน้า โดยคณะกรรมการประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ทุกสัปดาห์ นำผลจากการประเมินผล การปฏิบัติงานไปปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมการปฏิบัติงาน สรุปผลการดำเนินการให้กับ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ประเมินการใช้หลังการดำเนินการ และความพึงพอใจการใช้รูปแบบ การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

4.1 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยประเมินรูปแบบโดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีผลการประเมินรูปแบบรายละเอียดดังตาราง 22

ตาราง 22 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ	ก่อนการใช้รูปแบบ			หลังการใช้รูปแบบ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านผู้เรียนคุณภาพ	4.13	0.37	มาก	4.48	0.23	มาก
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถ นำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ พัฒนาสังคม	3.60	0.51	มาก	4.70	0.48	มากที่สุด
2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรม ควบคู่กับวิชาสามัญ	4.30	0.67	มาก	4.40	0.51	มาก
3. สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีและสังคมโลก	4.00	0.81	มาก	4.40	0.51	มาก
4. มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพ พลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง	4.40	0.84	มาก	4.80	0.42	มากที่สุด
5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาท ที่ดี	4.50	0.52	มาก	4.50	0.52	มาก
6. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิต สาธารณะ	4.20	0.63	มาก	4.30	0.48	มาก
7. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกและทักษะของตน	4.30	0.67	มาก	4.40	0.51	มาก
8. มีทักษะในการแสวงหาความรู้รัก การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิด คำนวณ	3.90	0.87	มาก	4.60	0.51	มากที่สุด
9. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิด ประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและ พระธรรมวินัย	4.00	0.81	มาก	4.30	0.48	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ	ก่อนการใช้รูปแบบ			หลังการใช้รูปแบบ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านครูมืออาชีพ	4.01	0.52	มาก	4.37	0.27	มาก
1. มีความสามารถในการถ่ายทอด ประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา	3.60	0.69	มาก	4.10	0.31	มาก
2. มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยี จัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยง ความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม	4.10	0.87	มาก	4.40	0.51	มาก
3. มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติ ปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณของความเป็นครู	4.00	0.94	มาก	4.40	0.51	มาก
4. มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการ เปลี่ยนแปลง	4.10	0.56	มาก	4.30	0.48	มาก
5. มีการส่งเสริมการศึกษาที่ หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ	3.50	0.85	มาก	4.40	0.51	มาก
6. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความ ยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง ของพระเณรแต่ละรูป	4.00	0.66	มาก	4.40	0.51	มาก
7. มีการวิจัยและการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน	4.50	0.70	มาก	4.60	0.51	มากที่สุด
8. มีความคิดสร้างสรรค์ให้โอกาส ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาส ต่าง ๆ	4.30	0.67	มาก	4.40	0.51	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ	ก่อนการใช้รูปแบบ			หลังการใช้รูปแบบ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง	4.12	0.42	มาก	4.36	0.28	มาก
1. มีความสามารถในการจัดการศึกษา ได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.20	0.78	มาก	4.40	0.51	มาก
2. มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.90	0.73	มาก	4.20	0.42	มาก
3. มีสังคมบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก แห่งการเรียนรู้	3.70	0.82	มาก	4.60	0.51	มากที่สุด
4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากร บุคคล	4.00	0.81	มาก	4.30	0.48	มาก
5. มีความสามารถตอบสนองต่องาน คณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก หรือโลกาภิวัตน์	4.10	0.73	มาก	4.30	0.48	มาก
6. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธ ธรรม	4.30	0.67	มาก	4.40	0.51	มาก
7. มีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	4.40	0.69	มาก	4.50	0.52	มาก
8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	4.30	0.48	มาก	4.30	0.48	มาก
9. สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วย สื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้ พรหมแดน	4.20	0.63	มาก	4.30	0.48	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ	ก่อนการใช้รูปแบบ			หลังการใช้รูปแบบ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดกาเชิงกลยุทธ์	4.20	0.59	มาก	4.38	0.37	มาก
1. มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	4.20	0.63	มาก	4.30	0.48	มาก
2. มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและ วัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.10	0.73	มาก	4.30	0.48	มาก
3. มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัย และพัฒนการเรียนรู้	4.30	0.67	มาก	4.40	0.51	มาก
4. มีการพัฒนาระบบนิเทศภายใน ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการ เรียนการสอน	4.10	0.73	มาก	4.30	0.48	มาก
5. มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อ ตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครอง และชุมชน	4.50	0.70	มาก	4.60	0.51	มากที่สุด
6. มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความ สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน	4.20	0.91	มาก	4.40	0.69	มาก
7. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ แผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม	4.20	0.78	มาก	4.40	0.51	มาก
8. มีการวางแผนการจัดการสรร ทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.10	0.99	มาก	4.50	0.52	มาก
9. มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับ หน่วยงานอื่น ๆ	4.10	0.73	มาก	4.30	0.48	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็น องค์กรคุณภาพ	ก่อนการใช้รูปแบบ			หลังการใช้รูปแบบ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.18	0.51	มาก	4.33	0.39	มาก
1. มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนา สถานศึกษา	4.20	0.78	มาก	4.40	0.51	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร	4.20	0.63	มาก	4.30	0.48	มาก
3. มีการระดมความคิด วิเคราะห์ ปัญหาาร่วมกัน	4.30	0.48	มาก	4.30	0.48	มาก
4. มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	4.00	0.66	มาก	4.20	0.42	มาก
5. มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของ สถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และ ทรัพยากรต่าง ๆ	4.10	0.73	มาก	4.30	0.48	มาก
6. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.50	0.52	มาก	4.50	0.52	มาก
7. การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มี ความรู้ความสามารถทางการบริหาร	4.10	0.73	มาก	4.30	0.48	มาก
8. มีส่วนร่วมและสนับสนุนจาก ผู้ปกครอง	4.10	0.87	มาก	4.40	0.51	มาก
รวม	4.13	0.33	มาก	4.39	0.19	มาก

จากตาราง 22 พบว่า ก่อนการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านผู้เรียนคุณภาพ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านครูมืออาชีพ ส่วนหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่

ด้านผู้เรียนคุณภาพ ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ และด้านครุมืออาชีพ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

4.2 ผลประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีผลประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบรายละเอียดดังตาราง 23

ตาราง 23 ความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านผู้เรียนคุณภาพ	4.58	0.22	มากที่สุด
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำเสนอแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม	4.70	0.48	มากที่สุด
2. มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ	4.40	0.51	มาก
3. สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก	4.40	0.51	มาก
4. มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง	4.80	0.42	มากที่สุด
5. สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี	4.50	0.52	
6. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ	4.70	0.48	มากที่สุด
7. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกละทัศนคติของตนเอง	4.70	0.48	มากที่สุด
8. มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ	4.70	0.48	มากที่สุด

ตาราง 23 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9. รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย	4.40	0.51	มาก
ด้านครูมีอาชีพ	4.61	0.24	มากที่สุด
1. มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา	4.70	0.48	มากที่สุด
2. มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม	4.40	0.51	มาก
3. มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู	4.40	0.51	มาก
4. มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	4.60	0.51	มากที่สุด
5. มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ	4.80	0.42	มากที่สุด
6. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป	4.80	0.42	มากที่สุด
7. มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.60	0.51	มากที่สุด
8. มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ	4.60	0.51	มากที่สุด
ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง	4.72	0.15	มากที่สุด
1. มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่ยมุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.50	0.52	มาก
2. มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.80	0.42	มากที่สุด
3. มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้โรงเรียนแห่งการเรียนรู้	4.60	0.51	มากที่สุด

ตาราง 23 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล	4.30	0.48	มาก
5. มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการ เปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์	4.90	0.31	มากที่สุด
6. เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิต ตามหลักพุทธธรรม	4.80	0.42	มากที่สุด
7. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	4.80	0.42	มากที่สุด
8. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	4.30	0.48	มาก
9. สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน	4.80	0.42	มากที่สุด
ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์	4.62	0.30	มากที่สุด
1. มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา อย่าง ต่อเนื่อง	4.80	0.42	มากที่สุด
2. มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่ เอื้อต่อการเรียนรู้	4.50	0.52	มาก
3. มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง	4.60	0.51	มากที่สุด
4. มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัด กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.50	0.52	มาก
5. มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึง พอใจของผู้ปกครองและชุมชน	4.80	0.42	มากที่สุด
6. มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบท โรงเรียนและชุมชน	4.50	0.70	มาก
7. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่ เกิดจากการมีส่วนร่วม	4.70	0.48	มากที่สุด

ตาราง 23 (ต่อ)

การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
8. มีการวางแผนการจัดการทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.70	0.48	มากที่สุด
9. มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ	4.50	0.52	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.61	0.33	มากที่สุด
1. มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.80	0.42	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร	4.50	0.52	มาก
3. มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน	4.50	0.52	มาก
4. มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.50	0.52	มาก
5. มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ	4.70	0.48	มากที่สุด
6. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.70	0.48	มากที่สุด
7. การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร	4.60	0.51	มากที่สุด
8. มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง	4.60	0.51	มากที่สุด
รวม	4.63	0.16	มากที่สุด

จากตาราง 23 พบว่า ความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$)
2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพปัจจุบันความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์

ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน
2. ครูมืออาชีพ
3. การจัดการเชิงกลยุทธ์
4. โรงเรียนสมรรถนะสูง
5. ผู้เรียนคุณภาพ ตามลำดับ

3. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แบ่งเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณภาพ ประกอบด้วย 1) ผู้เรียนคุณภาพ 2) ครูมืออาชีพ 3) โรงเรียนสมรรถนะสูง 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการ ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์ และส่วนที่ 6 เงื่อนไข และการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)

4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ก่อนการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนหลังการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$)

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ 43 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ผู้เรียนคุณภาพ 9 ตัวชี้วัด 2) ครูมืออาชีพ 8 ตัวชี้วัด 3) โรงเรียนสมรรถนะสูง 9 ตัวชี้วัด 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 9 ตัวชี้วัด 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน 8 ตัวชี้วัด ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 นั้น มีผลโดยตรงกับความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สอดคล้องกับ พนมปรีชากร แก้วบุตตา (2563) ได้เสนอแนวคิดคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

มีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ประกอบด้วย 1. ผู้เรียนคุณภาพ 2. ครูคุณภาพ 3. โรงเรียนคุณภาพ 4. การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 5. การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ อีกทั้ง ยลพรรณษย์ ศิริรัตน์ (2562) ได้เสนอแนวคิด ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา การปฏิรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหาแนวทางเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐาน และเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่สำคัญ

4 ประการ คือ 1. คุณภาพการบริหาร 2. คุณภาพผู้เรียน 3. คุณภาพครู และ 4. คุณภาพสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบมีตัวชี้วัด ปรากฏผลดังนี้

1.1 ผู้เรียนคุณภาพ พบว่ามีตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม 2) มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ 3) สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก 4) มีศักยภาพสมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 5) สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 6) มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 7) มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกละเอียดของตน 8) มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 9) รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย ซึ่งสอดคล้องกับ โภคส เพ็ญสา (2555) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า คุณภาพด้านผู้เรียน มี 6 ด้าน ได้แก่ 1. ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ 2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพึงประสงค์ 3. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ 5. ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และ 6. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และวิจารณ์ พานิช (2555) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านผลผลิตของโรงเรียนคุณภาพว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต คือ 3R X 7C 1. 3R ได้แก่ Reading อ่านออก Writing เขียนได้ และ Arithmetic คิดเลขเป็น 2. 7C ได้แก่ 1. Critical Thinking & Problem Solving ทักษะด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา 2. Creativity & Innovation ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม 3. Cross-cultural Understanding ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ 4. Collaboration, Teamwork & Leadership ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ 5. Communications, Information & Media Literacy ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ 6. Computing & ICT Literacy ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 7. Career & Learning Skills ทักษะ อาชีพและทักษะการเรียนรู้ อีกทั้งยัง ภัคพร บุญเคล้า (2555) ได้ศึกษาพุทธวิธีการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในเขตตรวจราชการ

ที่ 13 พบว่า มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ มีทักษะ สุขนิสัย สุขภาพกาย และ สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง และมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

1.2 ครูมือมืออาชีพ พบว่ามีตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา 2) มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม 3) มีความรู้ ความสามารถประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู 4) มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง 5) มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ 6) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป 7) มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อำนวย มีราคา (2563) ได้ศึกษาความสำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูมืออาชีพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านการใช้เทคโนโลยีการสร้างให้ผู้เรียนเป็นนักคิด นักพัฒนา รู้จักสร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง สอนให้ผู้เรียนให้เกิดการพัฒนา ส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในการทำ สอนให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด เพื่อนำไปสู่การพัฒนา เพราะถึงแม้นักเรียนจะเป็นพระภิกษุสามเณรก็ตาม บทบาทครูก็สอนให้ตามความเหมาะสมของความเป็นพระภิกษุสามเณร เพื่อให้เกิดการพัฒนาและพร้อมกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้เหมาะกับที่เป็นความดีงามและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาให้เยาวชนที่เข้ามาบวชเรียนได้ตระหนักในคุณค่าที่ดีงามและพัฒนาตามบทบาทครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เข้ากับบริบทของการพัฒนาประเทศต่อไป โสภิต แสนทวิสุข (2552) ได้ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของครูคุณภาพตามที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนพุทธเจริญวิทยา พบว่า การกระทำของครูเกี่ยวกับความรู้ความสามารถหรือพฤติกรรมปฏิบัติงานของครูที่ครูควรมีหรือจำเป็นต้องมีตามกฎหมาย ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การสอนที่มีประสิทธิภาพ มีการค้นคว้าวิจัย มีการวัดผลและประเมินผล มีการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรม มีอุดมการณ์ของความเป็นครู และมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยัง กฤษฏี ยืนสุข (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาลักษณะความเป็นครูที่ดีของท้องถิ่นด้วยกระบวนการ Six Sigma ให้นิยามครูที่ดีของท้องถิ่น พบว่า ครูที่ดีจะต้องมีความรักและความรู้ กล่าวคือ จิตใจที่มีความหวังดีปรารถนาดีต่อ นักเรียนและส่วนรวม มีความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร อดทนอดกลั้น เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

มีคุณธรรม ศีลธรรม ความรับผิดชอบ วางตัวเหมาะสม มีความรู้แตกฉานในเนื้อเรื่องที่สอน มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ให้นักเรียนเข้าใจ

1.3 โรงเรียนสมรรถนะสูง พบว่า มีตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ 4) มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล 5) มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์ 6) เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม 7) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 8) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 9) สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน ซึ่งสอดคล้องกับ ธนวา วาทีตต์พันธ์ (2564) ได้ศึกษาองค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษาสมรรถนะสูง พบว่า สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ประสบความสำเร็จในการเจริญเติบโตของนักเรียนและเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาขั้นต่อไปและความพร้อมด้านอาชีพ มีความคาดหวังสูงสำหรับความสำเร็จ มีเอกลักษณ์ มีสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและคงความสามารถในระดับที่เป็นเลิศ รวมถึงมีการฝึกที่ชัดเจน มีพื้นฐานที่แข็งแกร่ง สำหรับการปรับปรุงระบบของตนเองมีการกำหนดกลยุทธ์ และแผนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ มีการพัฒนาแบบองค์รวมและการแข่งขันในระดับต่าง ๆ สามารถจัดการองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อการมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน รวมถึงมีการสืบสานผลลัพธ์ความสำเร็จของสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืนและวิถุศาสตร์ เจริญชัย (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า การพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงว่าเป็นความจำเป็นขององค์กร ทุกองค์กรที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับโลกปัจจุบัน เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้รับบริการที่ต้องการ ความรวดเร็ว มีคุณภาพ ราคาถูก และเป็นองค์กรที่มีแผนรองรับกับสภาวะการณ์ต่าง ๆ ชัดเจน มีการวิเคราะห์สถานการณ์ที่สามารถกระทบต่อการทำงานจากรอบด้าน ทุกมุมมอง ทำให้สามารถปฏิบัติภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในปัจจุบันนี้สภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้องค์กรต้องเปลี่ยนเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง Mohd Izham (2017) ได้ศึกษาการจัดการความสามารถพิเศษและความเป็นผู้นำของครู พบว่า เป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใครในทุกด้านของการศึกษา โรงเรียนมีประเพณีของวัฒนธรรมที่สูงและยอดเยี่ยมด้วยทุนมนุษย์ มีการพัฒนาแบบองค์รวมและการแข่งขันที่

ยั่งยืนในเวทีระหว่างประเทศ ยกย่องคุณภาพในการผลิตนักเรียนที่ยอดเยี่ยม มีการตัดสินใจในการประเมินของตนเองตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

1.4 การจัดการเชิงกลยุทธ์ พบว่ามีตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ 4) มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5) มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน 6) มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน 7) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม 8) มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ 9) มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ซึ่งสอดคล้องกับอุทุมพร พ็ชรรัตน์ (2547) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ของโรงเรียน (Environmental analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกโรงเรียน เพื่อกำหนดโอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) การกำหนดทิศทางของโรงเรียน (Set organization direction) ผู้บริหารจะกำหนดทิศทางของโรงเรียนในรูปของวิสัยทัศน์ (Vision) ภารกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ของโรงเรียน (Corporate Objectives) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic formulation) เป็นการนำข้อมูลของสภาพแวดล้อม ทิศทางขององค์กรมากำหนดกลยุทธ์ ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงานและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน กลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategic Implementation) โดยจัดระบบงาน การมอบหมายงาน ในการวางแผนปฏิบัติงาน การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic assessment and control) และธนฐวัฒน์ พระงาม (2555) ได้ศึกษาการจัดการเชิงกลยุทธ์ พบว่าการวางแผนและการจัดสรรทรัพยากร เป็นขั้นตอนของการวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุถึงกลยุทธ์ การปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของการใช้กลยุทธ์และการใช้ทรัพยากร การปรับปรุงระบบภายในองค์กรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อีกทั้งพระครูเกษมปัญญาภิรักษ์ เทียมแก้ว (2564) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารวิชาการสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอ คุณลักษณะและตัวชี้วัดการจัดการเชิงกลยุทธ์ พบว่า เร่งพัฒนาศักยภาพของครูบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและการเทียบโอนผลการเรียน สนับสนุน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้พัฒนาระบบ การนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน และชุมชน

1.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่ามีตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) มีการร่วมจัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร 3) มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน 4) มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ 6) การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 7) การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร 8) มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง ถวิล เกษสุพรรณ (2552) ได้ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนกระทำได้หลายระดับแตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และเจตนากรณีในการเข้ามามีส่วนร่วมอาจเป็นเพียงสมาชิกของกลุ่มแคบๆ ไม่มีบทบาท จนถึงขั้นร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และขั้นสูงสุดเป็นผู้ควบคุม และภวนารถ ศรีทอง (2557) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันเสนอ พบว่า การมีส่วนร่วมนับเป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนาในทุกระดับตั้งแต่องค์กรในชุมชนเล็ก ๆ องค์กรชุมชนในชนบท องค์กรชุมชนในบริษัทเอกชน จนถึงการพัฒนาประเทศที่ต้องใช้มติของภาคประชาชนในการจัดการและแก้ไขปัญหา ร่วมกัน กระบวนการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดพลังของทุกฝ่ายในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบต่อการทำงานร่วมกันนั้น และผลจาก การร่วมกันคิด ร่วมกันทำ นำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยัง นันทวัฒน์ พลเมธ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยา พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วม ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอาจเป็นการเข้าร่วมแบบทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งจะต้องขับเคลื่อน องค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายเป้าประสงค์ โดยมีผลได้ผลเสียร่วมกัน อีกทั้งเป็นวิธีการที่ผู้นำสามารถ นำมาปรับใช้ในการจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น การเข้าไปมีส่วนร่วมยังทำให้บุคลากรเกิดทัศนคติต่อการบริหารงานขององค์กรดีขึ้น ส่งผลให้บุคคลเกิดความพอใจในการทำงานเกิดความผูกพันต่อหน่วยงานและภารกิจที่ตนเอง มีส่วนร่วม มีแรงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพปัจจุบันความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการเชิงกลยุทธ์ ผู้เรียนคุณภาพ โรงเรียนสมรรถนะสูง ครูมืออาชีพ การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับพนมปรีชากร แก้วบุตตา (2563) ได้ศึกษาอนาคตภาพของ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2559–2573 พบว่า สภาพปัจจุบัน การบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้เรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพ การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และการมีส่วนร่วมของ ชุมชนที่มีคุณภาพ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการเชิงกลยุทธ์ ครูมืออาชีพ โรงเรียนสมรรถนะสูง ผู้เรียนคุณภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับพจนมปริชากร แก้วบุตตา (2563) ได้ศึกษา อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2559–2573 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนาให้ครูมีคุณภาพจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ และการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพจะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพ แต่เมื่อชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพอย่างแน่นอน โรงเรียนมีคุณภาพจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพและ การบริหารจัดการมีคุณภาพจะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพ และสอดคล้องกับ ยลพรรษย์ ศิริรัตน์ (2562) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การปฏิรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหาแนวทางเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาสู่มาตรฐาน และเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของชุมชน 2. ครูมืออาชีพ 3. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 4. โรงเรียนสมรรถนะสูง 5. ผู้เรียนคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพจนมปริชากร แก้วบุตตา (2563) ได้ศึกษาอนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2559–2573 พบว่า ความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้เรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพ การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ ยลพรรษย์ ศิริรัตน์ (2562) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การปฏิรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหาแนวทางเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาสู่มาตรฐาน และเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ

3. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รูปแบบรูปแบบการพัฒนา การบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แบ่งเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบความเป็น องค์กรคุณภาพ ประกอบด้วย 1) ผู้เรียนคุณภาพ 2) ครูมืออาชีพ 3) โรงเรียนสมรรถนะสูง

4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการ ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์ และส่วนที่ 6 เงื่อนไข สอดคล้องกับแนวคิดคิดของ Brown และ Mober (1980) : Joyce และ Weil (1985) : Keeves (1988) และเยาวดี วิบูลย์ศรี (2554) องค์ประกอบรูปแบบ ประกอบด้วย 1. หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ 2. การบริหารจัดการ 3. แนวทางการนำไปใช้ 4. การประเมินผล และ 5. เงื่อนไข นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ มนตรา พิกมงคล (2564) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาซึ่งองค์ประกอบ รูปแบบประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) องค์ประกอบการพัฒนา คุณภาพการศึกษา 4) กระบวนการบริหารจัดการ 5 ขั้นตอน 5) ผลลัพธ์ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยรวมรูปแบบมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผลการประเมินตนเองตามมาตรฐาน การศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับดีเลิศ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ปีการศึกษา 2562 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ นักเรียนได้รับรางวัลระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด ทั้งนี้ จากการสนทนา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำให้เพิ่มเติมร่างรูปแบบจรรยาบรรณ ซึ่งสอดคล้องกับ Keeves (1997) ได้เสนอแนวคิดว่า การตรวจสอบ หรือการประเมินผลรูปแบบ เป็นการหาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ จากผู้ทรงคุณวุฒิ และพนมปริซากร แก้วบุตตา (2563) ได้ศึกษาการบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของ (ร่าง) รูปแบบ จากการประชุมโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำให้เพิ่มเติม ร่างรูปแบบจรรยาบรรณเช่นกัน

4. ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ก่อนการใช้รูปแบบการบริหาร จัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.13$) ส่วนหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) สอดคล้องกับ แนวคิด Joyce และ Weil (1985) ในการนำรูปแบบไปใช้เป็นการกำหนดแนวทางการใช้รูปแบบ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเงื่อนไขต่าง ๆ ในการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีการปรับปรุงรูปแบบ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนการนำรูปแบบไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบ ระยะนี้ใช้ข้อมูล จากการประเมินความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มากขึ้น ระยะที่สอง เป็นการปรับปรุงรูปแบบ และนำไปทดลองซ้ำ อาจทำได้หลายครั้งจนกว่าจะ ได้ผล เป็นที่พอใจ และสอดคล้องกับวาร์โร เฟ็งส์วส์ดี (2553) ได้ศึกษาการประเมินรูปแบบตามมาตรฐาน ที่กำหนด ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง

ครอบคลุม ทำให้ได้รูปแบบที่สามารถนำไปปฏิบัติจริง สอดคล้องต่อความต้องการของผู้ใช้ มีความเหมาะสม น่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ George และคณะ (2018) พบว่า คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของการประกัน คุณภาพการศึกษา คุณภาพและความสามารถของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานตามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการปรับปรุงแก้ไขในทุกขั้นตอน ทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

การนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้ ในระดับนโยบายทางการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผู้จัดการโรงเรียนและผู้บริหาร ควรมีแนวทางการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และให้มีการจัดอบรมสัมมนาด้านหลักสูตรแก่ครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อสร้าง แรงจูงใจให้กับผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ

1.3 ควรจัดนิเทศให้ความรู้วิธีการผลิตสื่อที่หลากหลาย มีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดหาสื่อเทคโนโลยีใหม่มาทดแทนของเก่าที่ชำรุดเสียหาย และสอดคล้องกับความต้องการของครู และผู้เรียน

1.4 ควรมีการอบรมครูสอนก่อนเปิดภาคการศึกษาประจำปี เพื่อปรับปรุงวิธีสอน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีกรณีศึกษาในระหว่างครูด้วยกัน

1.5 ควรออกแบบเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับความรู้ของผู้เรียน มีกฎเกณฑ์ในการทดสอบ การวัดผลในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านความรู้ ความขยัน และความเอาใจใส่ ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลแก่ครูผู้สอนในทุกปีการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

การนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ ในโรงเรียนต้องเตรียมความพร้อมในการ ดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 โรงเรียนที่นำรูปแบบไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องถือเป็นกลไกหลักในการนำรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สร้างความตระหนักให้กับครู เพื่อให้เห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด โดยต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็น และทักษะการปฏิบัติงานตามภารกิจ ที่สอดคล้องกับรูปแบบ

2.2 โรงเรียนกำหนดค่าเป้าหมาย ในการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ และมีมาตรฐาน ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง

2.3 ปฏิบัติตามเอกสารประกอบ และปฏิทินปฏิบัติงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ

2.4 นิเทศ กำกับ ติดตามงานการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ตามปฏิทินการนิเทศ กำกับ ติดตาม

2.5 คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

2.6 ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ

2.7 ควรนำไปใช้ในสถานการณ์จริงของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือนำไปทดลองใช้กับสถานศึกษาสังกัดอื่น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.1 ควรศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาและการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในอนาคต

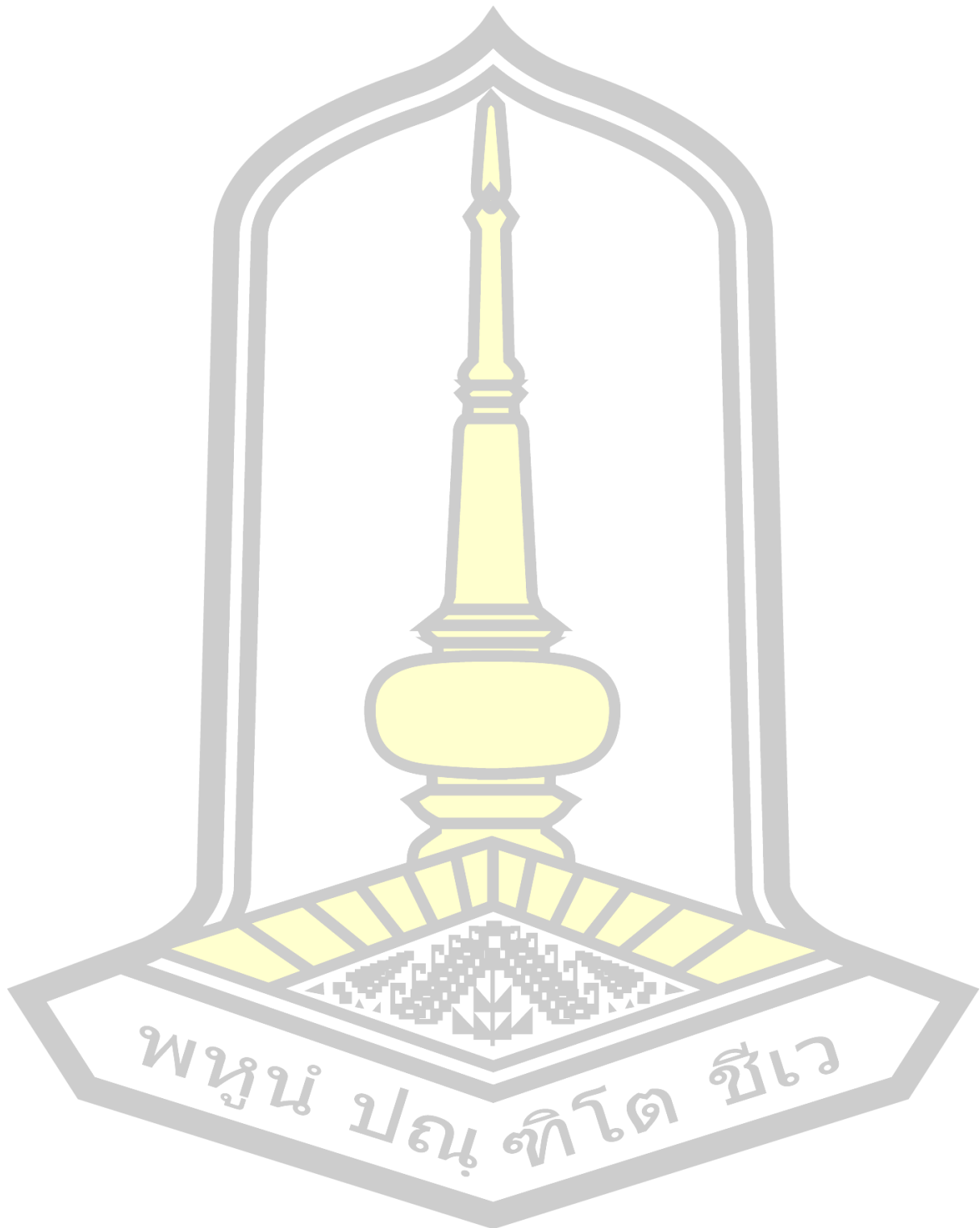
3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้เรียนคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

3.3 ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีประสิทธิผล

3.4 ควรมีการวิจัยกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

พระมหา ปณฺ ทิโต ชิว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2542). *ข้อมูลการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2538). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- กฤษฎี ยืนสุข. (2560). *แนวทางการพัฒนาลักษณะความเป็นครูที่ดีของท้องถิ่นด้วย กระบวนการ Six Sigma*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กองพุทธศาสนศึกษา. (2551). *การบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2560). *หลักสูตรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้มีและเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ โดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐาน ด้วยระบบ TEPE Online*. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย.
- โกศล เพ็ญสา. (2555). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก.*

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

จรัส อติวิทยากรณ์. (2548). *หลักการทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

จินดา ขลิบทอง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2558). เอกสารประกอบกรณีศึกษา “การศึกษาศักยภาพ และแนวทางทางส่งเสริมและพัฒนากาเรขตร” *การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์ มหาวิทยาลัยสงเสริมและพัฒนากาเรขตร,* วันที่ 7-10 สิงหาคม 2558. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันทน. (2549). *การจัดการเชิงกลยุทธ์.* กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์. (2553). โมเดลเชิงสาเหตุของการใช้รูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิตที่มีผลต่อ คุณภาพนักเรียน. *วารสารวิจัย มช. (ฉบับบัณฑิตศึกษา),* 10(1), 104-116.

เจียมจิต กลั่นหอม. (2549). *ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนา ชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน).* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ช่วงโชติ พันธุ์เวช. (2547). *การตรวจสอบคุณภาพ.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ชิตพร คำวัน. (2555). *บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*

ฐิติวรรณ ลีหวนิช. (2550). *การศึกษาภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค ตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.*

ณัฐวัฒน์ พระงาม. (2555). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management).* พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.

ณัฐพันธ์ เขจรนันทน. (2545). *TQM กลยุทธ์การสร้างองค์การคุณภาพ.* กรุงเทพฯ : อีทเพอร์เน็ท.

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล. (2552). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เน้นการ กระจ่ายอำนาจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.*

- ดารณี บุญครอง. (2560). *วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://tcithaijo.org/index.php/cjwu/article/view/109180/85971>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 ตุลาคม 2564].
- ดิเรก พรสีมา. (2562). *การผลิตครูคุณภาพเป็นเลิศ หลักสูตร 4 ปี*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.matichon.co.th/columnists/newz190763>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 ตุลาคม 2564].
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). *การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุรฉานธานีเขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2540). *หลักการพัฒนาชุมชน*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองพุด บุญอึ้ง. (2544). *สู่ความเป็นครูมืออาชีพ. วารสารข้าราชการครู*, 3, 44-48.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2546). *องค์การคุณภาพ : แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพแบบยั่งยืน. พัฒนบริหารศาสตร์*, 43, 73.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2559). *ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : บริษัทแซท โพรพรินต์ติ้ง จำกัด
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้ เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ พรหมอารักษ์. (2541). *การจัดการคุณภาพในงานสาธารณสุข*. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- ธัญญธร ศรีวิเชียร. (2556). *การบัญชีต้นทุน*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธันวา วาพิตต์พันธ์. (2564). *องค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษาสมรรถนะสูง. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). *ความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ : พลพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). *รายงานวิจัยสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เรื่อง การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา: บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 8-9 กุมภาพันธ์ 2545*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

- นครินทร์ ชาวผ่อง. (2547). *กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาลจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2525). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ แจ่มจำรัส. (2549). *การพัฒนาองค์กร*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาทุนมนุษย์.
- นริگانต์ พุทเมฆ. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา*. พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นัทธวัฒน์ พลเมฆ. (2558). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยา*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *วิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ เย็นคงคา และคณะ. (2549). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : วี.เจ.พรินต์ติ้ง 19.
- บันดดา ม่วงทอง. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการบริหาร สมดุลรอบด้านของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ประจวบ ลังกา. (2554). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ปัญญา ทองนิล. (2553). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบสอดแทรกสำหรับนักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2563). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(11), 170-184.

- พนมปรีชากร แก้วบุตดา. (2563). *อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2559–2573*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหาร และพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระครูเกษมปัญญาภริรักษ์ เทียมแก้ว. (2564). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการสู่คุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6, 347.*
- พระจินฉัตร กิ่งแก้ว. (2555). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนปริยัติธรรมกลุ่มที่ 5 สู่ความเป็นเลิศ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- พระจินฉัตร ปะโคทั้ง. (2550). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนกัณฑ์ธรรมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหาโกวิทย์ สิริวัฒน์. (2551). *แผนพัฒนาโรงเรียนโรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสหัส คำคุ้ม. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัยที่มีประสิทธิผล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พระมหาสุพจน์ สุ่มเฒ. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.
- พระอุดรคณารักษ์. (2552). *60 ปี โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- พิบูล พิณปะปาล. (2551). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- พลสุข หิงคานนท์. (2540). *การพัฒนาแบบจำลององค์การของวิทยาลัยพยาบาล กระทรวง สาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2554). *ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาของโลกในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ภัคพร บุญเกล้า. (2555). *ยุทธวิธีพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อ คุณภาพผู้เรียนในเขตตรวจราชการที่ 13*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ภูริพัฒน์ บุญมา. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 4(1), 124-133.
- ภูวนารถ ศรีทอง. (2557). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน ในเขตเทศบาลตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย*. เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- มณีนิกา ชุตติบุตร. (2550). *การพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ*. [ออนไลน์]. ได้จาก : http://www.kmresearch.net/datareserch/mon/D_proT.pdf. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 ตุลาคม 2564].
- มนตรา พักมงคล. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(3), 334-350.
- ยลพรรษย์ ศิริรัตน์. (2562). ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10, 488-510.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2554). *การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ร็อบบิ้นส์ และ คูลเทอร์. (2550). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- รัฐจวน อินทรคำแหง. (2559). *ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2549*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.watmolicom.vitaya-1-section5/regulation-5.html>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 23 เมษายน 2564].
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2548). *การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2548). *การพัฒนาแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพจน์ บุษราคัมวดี. (2552). *องค์กรและการจัดการ*. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2542). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- วรางคณา ผลประเสริฐ. (2556). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการบริหารโรงพยาบาล*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วาโร เฟ็งส์วีสต์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 4(2), 11.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *องค์แห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ :
 ตาตาพับบลิคชัน.
- วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). *คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ :
 กรมการศาสนา.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2542). *TQM คู่มือสู่องค์กรคุณภาพยุค 2000*. กรุงเทพฯ : พีทีเจพับลิชชิง.
- วินุลาศ เจริญชัย. (2562). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนา
 คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). *โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้แนวคิดทางการบริหารการศึกษา*.
 พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*.
 กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- ศศิธร ชันติธรากร. (2551). การจัดการชั้นเรียนของครูมืออาชีพ. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏเลย*, 1(2), 1-19.
- ศิริรัตน์ ชุนทคล้าย และปฐมบุตร แก้วสมนึก. (2562). การพัฒนาองค์ประกอบเพื่อการเป็นโรงเรียน
 สมรรถนะสูงในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์
 สังคมศาสตร์*, 36(3), 122-140.
- ศิริลักษณ์ ทิพม่อม และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง. *วารสารราชพฤกษ์*, 14(3), 73.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2543). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- สนธยา พลศรี. (2550). *เครือข่ายของการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 โอเดียนสโตร์.
- สนอง เครือมาก. (2537). *คู่มือปฏิบัติงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*.
 นครสวรรค์ : บริษัท เรียนดี จำกัด.
- สมบูรณ์ ศิริสรหรือ. (2547). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี*.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ นาวิการ. (2536). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร*. กรุงเทพฯ : ดวงกลม.
- สมยศ นาวิการ. (2538). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- สมยศ นาวิการ. (2546). *การบริหารและพฤติกรรมองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2542). *การประกันคุณภาพ : พลังและความหวัง*. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- สมศักดิ์ บุญปู. (2558). *การพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ : ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ สนิธระเวช. (2540). *เอกสารทางวิชาการการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เอกสารลำดับที่ 33*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สมศักดิ์ สนิธระเวช. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 4, 30-36.
- สมาน อัสวภูมิ. (2550). *การใช้การวิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก*. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมุท ขำนาถ. (2546). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2545). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงาน ก.พ.ร. (2552). *คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ.ร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). *แผนยุทธศาสตร์แผนพัฒนาระบบราชการไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). *เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ : วิชั่นพรีนซ์แอนด์มิตีเดีย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2546). *ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546*. [ออนไลน์]. ได้จาก : www.onab.go.th/ 2564. [สืบค้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2563].
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2554). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2554). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554)*. กรุงเทพฯ : สมศ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). *มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมและมัธยมศึกษารอบที่ 3 (พ.ศ. 2554-2558)*. กรุงเทพฯ : สมศ.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2554). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2555-2556*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2558). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2559-2560 TAQ Criteria for Performance Excellence Framework 2559-2560*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2539). *ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักงานกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ : สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) : ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ : สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบาย การศึกษาของรัฐบาลประจำปี 2555*. กรุงเทพฯ : สกศ.
- สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ. (2553). *คู่มือประสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ : เสมารธรรม.

- สิทธิพงษ์ ปานนาค. (2556). *การพัฒนาแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ พลศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการการเรียนรู้พลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชีรา จันทร์พรม. (2553). *การศึกษาอิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ คุณภาพผู้เรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). *คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา*. [ออนไลน์].
ได้จาก : <http://suthep.crru.ac.th/leader27.doc>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2564].
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 7*.
วารสารศึกษาศาสตร์, 28ม 140-153, มกราคม-เมษายน.
- สุมาลี จิระจรัส. (2548). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2543). *การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจุรี.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย*.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10(4), 196-197.
- สุวิมล มธูรส. (2560). *การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษา*. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์ นครลำปาง*, 8(2), 266-278.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภิต แสนทวีสุข. (2552). *องค์ประกอบคุณลักษณะของครูคุณภาพตามทัศนะของ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนพุลเจริญวิทยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนิวัช แก้วจำนง. (2552). *หลักการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.
- อภิรมย์ สีตาคำ. (2559). *องค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน*. *วารสารวิจัยและพัฒนามาตรฐานโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 219(11), 3.
- อัมพร พงษ์กังสนานนท์. (2550). *การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อำนาจ มีราคา. (2563). บทบาทครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในศตวรรษที่ 21. *Academic MCU Buriram Journal*, 5, 221-231.
- อำนาจ บัวศรี. (2544). รายงานเสวนาทางวิชาการเรื่อง การศึกษาของคณะสงฆ์กับการปฏิรูป การศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำพร พันธะไชย. (2556). สภาพการณ์มีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). การศึกษาแนวทางการการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- อุทุมพร พ็ชรรัตน์. (2547). ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- อิตาชิ คูเมะ. (2540). *Management By Quality*. กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรส.
- Ardictionary. (2008). *ARDictionary*. [online]. Available from : <http://ardictionary.com/Model/5908>. [accessed 16 December 2021].
- Arnstein, S.R.A. (1969). Ladder of Citizen Participation. *JAIP*, 35(4), 216-224.
- Bardo, J.W. and Hardman, J.J. (1982). *Urban Sociology :A systematic introduction*. New York : F.E. Peacock Publishers, Inc.
- Bliss, J.R. and others. (1991). *Rethinking Effective Schools : Research and Practice*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Bovee, C.L. (1993). *Management*. New York : McGraw-Hill.
- Brown, W.B. and Mober, D.J. (1980). *Organizational Theory and Management : A Macro Approach*. New York : John Wiley & Sons.
- Bugg, K.A. (2000). *Quality assurance and improvement planning in Illinois high schools*. Ph.D. Thesis, Illinois State University.
- Caron, E.A. and McLaughlin, M.J. (2002). On the Road to More Collaborative Teaching: One School's Experience. *Journal of Education & Psychological Consultation*, 13(4), 285-313.
- Certo, S.C. (2003). *Modern Management*. Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.

- Cheng, L. (1998). *Cell Cycle Regulation of the Saccharomyces cerevisiae*. Washington University : Molecular and Cellular biology.
- Cooper, R.K. (1997). *Emotional intelligence leadership And Organization*. New York : Grosser/Putnam.
- Daft, R.L. (1994). *Management*. Fort Worth : The Dryden.
- Dale, B.G. (1994). *Managing Quality*. 2nd ed. London : Prentice Hall.
- Mehrotra, D. (2007). *Applying Total Quality Management In Academics*. [online] Available from : <http://www.isixsigma.com/library/content/c020626a>. [accessed 16 December 2021].
- Drucker, P.F. (1978). *The Effective Executive*. NY : Harper & Row Publishers Inc.
- Steiner, E. (1988). *Educology*. Sydney : NSW.
- Golluzzo, G.R. (2002). *The Responsibility For Assessing beginning Teachers*. [online] Available from : www.c-b-e.org/iss0206/a2galluzzo.htm. [accessed 16 December 2021].
- Good, C.V. (2005). *Dictionary of Education*. 5th ed.. New York : McGraw-Hill.
- Hansen, S. (2007). Doubts and Learning. *American Economic Review*, 97(2) 1-30.
- Hessong, R.F. and Weeks, T.H. (1987). *Introduction to Education*. Virginia : Macmillan.
- Craig, J. and others. (2005). *a Case Study of Six High-Performing Schools in Tennessee*. Washington, DC : U.S. Department of Education.
- Joyce, B. and Weil, M. (1985). *Models of teaching*. 2 nd ed. New Delhi: Prentice–Hall.
- Joyce, B. and Weil, M. (1996). *Model of teaching*. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Keeves, J.P. (1988). *Education Research and Methodology and Methodology and Measurement: An International Handbook*. Oxford : Pergamon Press.
- Leithwood, K and McCullough, C. (2016). Leading High-Performing School Districts Nine characteristics of effective districts and the leadership practices that achieve them. *Canadian Education Association: CANADA*, 4, 24-29.
- Longman. (2009). Accessed 26 January 2009. [online]. Available from : http://www.trgl.obec.go.th/new-files_30346241849pdf. [accessed 16 December 2021].
- Tucker, M. (2019). *Leading High-Performance School System*. Virginia USA : Alexandria.

- Mohd Izham, M.H. (2017). Talent Management and Teacher Leadership Talent Development in High Performing School in Malaysia. *International Journal of Educational Best Practices*, 1, 19-37.
- Moorman, H. (1997). *Professional Development of School Principals for Leadership of High Performance Learning Communities*. . Washington, DC : e-Lead.
- Kannapel, P.J. and Clements, S.K. (2005). *Inside the Black Box of High-Performing High-Poverty Schools*. Lexington : Kentucky.
- Patricia, M. (1991). Successful school–community partnerships in public high school: A comparative case study. *Dissertation Abstract International*, 62, 2965A.
- Phrakrupladchairat Chayapaso. (2017). High Efficiency Academic Administration of Phrapariyattidhamma Secondary School. *Journal of Yanasangvorn Research Institute*, 8(2), 133.
- Robert, W. and others. (1980). *In search of Excellence*. United State : Industrial management.
- Seake, H.R. (2004). *The Relationship between Total Quality Management and School Improvement*. online]. Available from : www.repository.up.ac.za/bitstream/handle/2263/.../00front.pdf? [accessed 16 December 2021].
- Shannon, G.S. and Bylsma, P. (2003). *Helping Student Finish School: Why Students Drop Out and How to Help Them Graduate*. Olumpai, WA : Office of Superintendent of Public Instruction.
- Shannon, G. Sue and Bylsma, Pete (2003). *Helping Students Finish School: Why Students Drop Out and How to Help Them Graduate*. Office of Superintendent of Public Instruction, Olympia, WA.
- Simon, H.A. (1995). *Administrative Behavior*. New York : Macmillian.
- The National Center for Educational Achievement. (2011). *The 20 Non-Negotiable Characteristics of Higher Performing School Systems*. Texas : Austin.
- ThinkExist. (2008). *The Leadership Challenge: How to Get Extraordinary Things Done in Organizations*. San Francisco : Jossey Bass.
- Thomas, K. and Penney, B. (1987). Teachers: Cognitive Elements of Empowerment: An “Interpretive” Model of Intrinsic Task Motivation. *Academy of Management Review*, 15(15), 666-681.

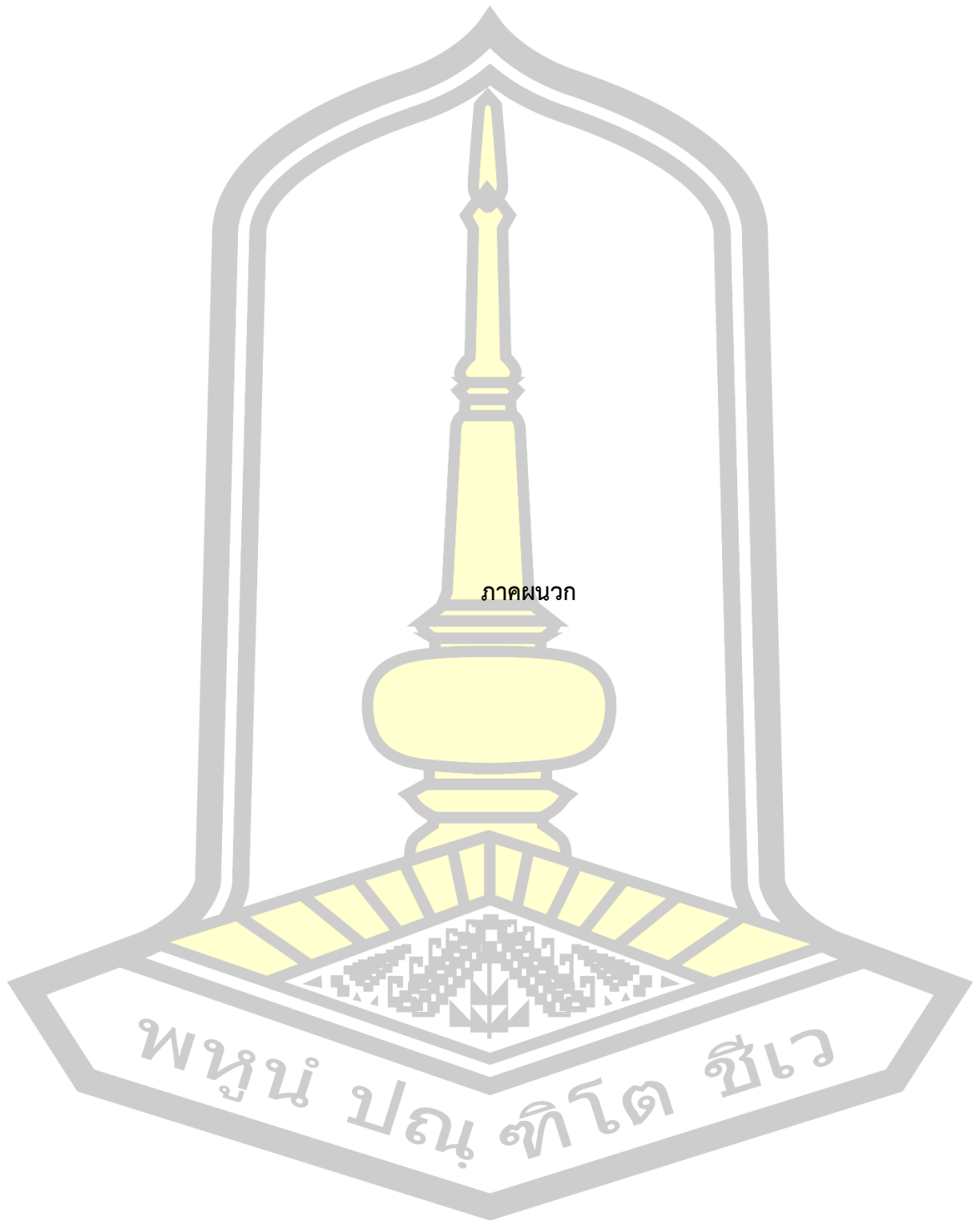
Uma, B.M. (2018). *Identifying Critical Success Factors for Schools Improvement among Excellent Principals in High Performing Schools in Malaysia*. Ph.D. Thesis, University of Malaya Kuala Lumpur.

Willer, R.H. (1967). *Leader and leadership process*. Boston : Irwin/McGraw-Hill.

Williams, R.L. (1994). *Essentials of Total Quality Management*. New York : Amacom.

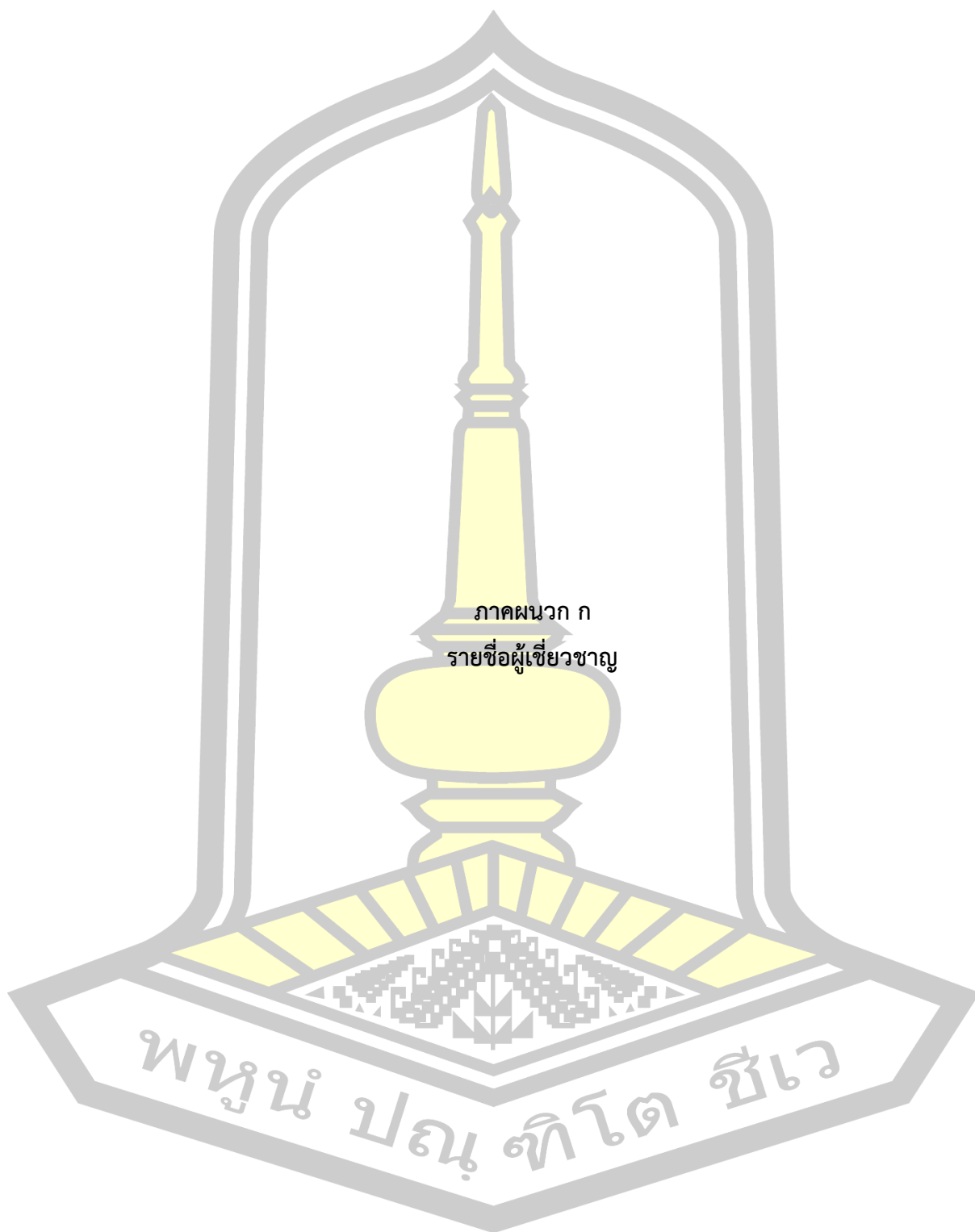
Wyatt, T. (2004). *Outcomes From Quality Assurance School Reviews: Their Use in System Planning and Decision-Making*. [online]. Available from : <http://www.joe.org/joe/2001april/a4.html>. [accessed 16 December 2021].

ภาคผนวก

พหุมนุ ปณ ทิโต ชีเว

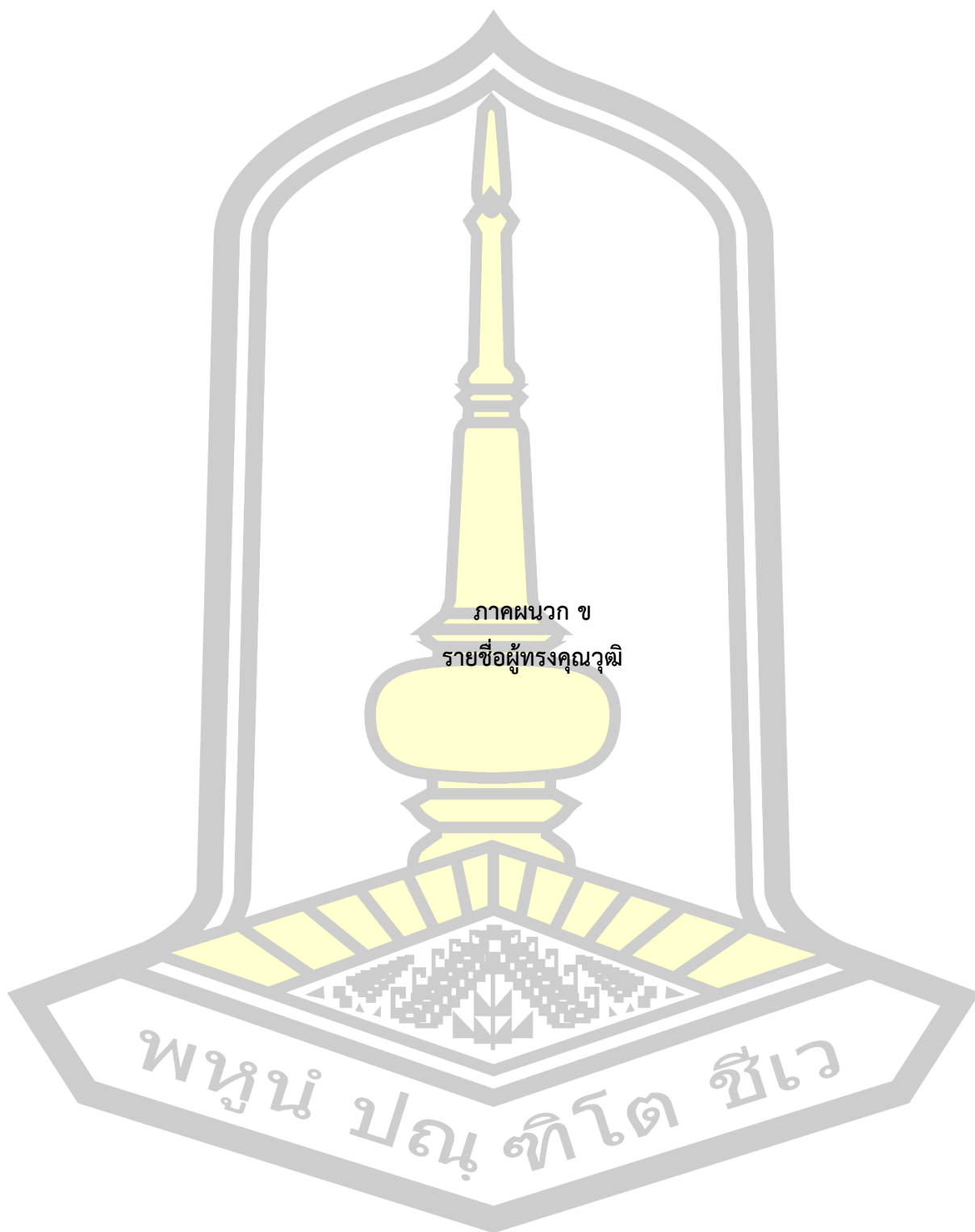
ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

พหุมนั ปณุ ทิโต ชีเว

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูศรีอ่อน ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. พระครูสิริธรรมนิเทศน์ ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7
4. พระโสภณพุทธิธาดา ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8
5. พระศรีวิชฌโมลี ป.ธ.9, รจจ.นค. ผู้อำนวยการโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบ

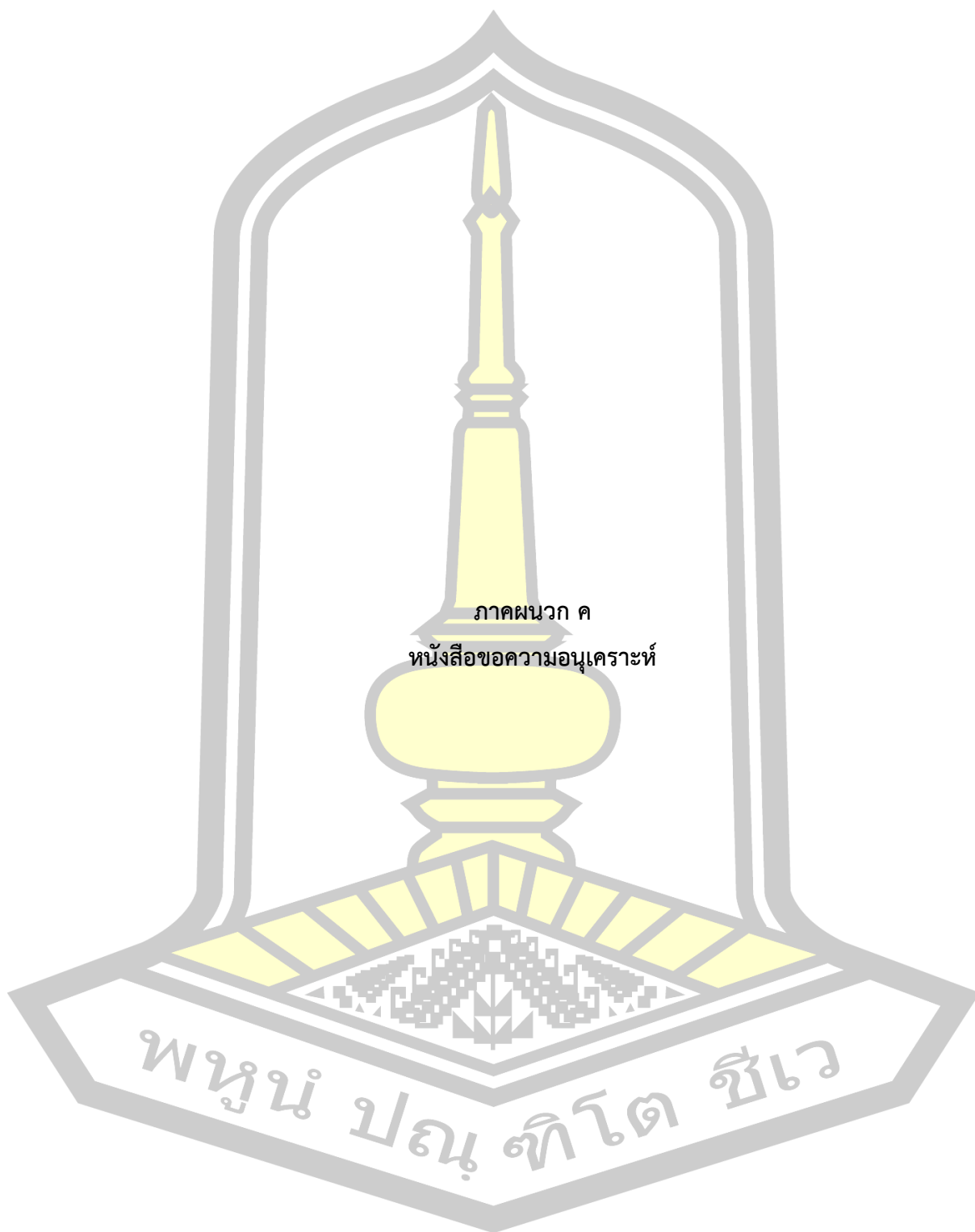
1. ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. พระครูสุธีคัมภีร์ญาณ,ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ,อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
3. พระศรีญาณวงศ์,ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
4. พระศรีวัชรโมลี ป.ธ.9, รจจ.นค. ผู้อำนวยการโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา
5. ดร.สุนทร สายคำ อาจารย์ภาควิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
6. พระครูภาวนาวชิรคุณ, ดร. อาจารย์ภาควิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
7. พระมหาพิสิฐน์ วิสิฐฐปณโณ ,ป.ธ.9,ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบ

1. พระครูปลัดบุญช่วย โชติวีโส ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาสาขาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ บุรชัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ดร.สุนทร สายคำ อาจารย์ประจำภาควิชาสาขาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปณโณ ดร. ,อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
5. พระโสภณพุทธิธาดา ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8
6. พระครูโสภณธรรมประยุต ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดมัชฌิมบุรี
7. พระครูสิริธรรมนิเทศน์ ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7
8. พระมหาสมเด็จ มหาสมุทธิ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตหนองคาย
9. พระครูสุธีคัมภีรญาณ,ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ,อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว2045

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์

ด้วย พระทวิ ณ หนองคาย นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โหมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0623965030

ศูนย์ ปณฺ ทิโต ขบ.

ที่ อว 0605.5(2)/ว2045

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน พระครูสุธีคัมภีร์ญาณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

ด้วย พระทิว ณ หนองคาย นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0623965030

ที่ อว 0605.5(2)/ว2045

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.สุนทร สายคำ

ด้วย พระทวิ ฌ หนองคาย นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาควันออกเมืองเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0623965030

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ที่ อว 0605.5(2)/ว2045

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2564

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน พระศรีวิชิโรโมลี

ด้วย พระทวิ ฌ หนองคาย นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะห้จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0623965030

ที่ อว 0605.5(2)/ว2045

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน พระครูภาวนาวชิรคุณ

ด้วย พระทวิ ณ หนองคาย นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0623965030

ที่ อว 0605.5(2)/ว2045

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน พระมหาพิสิฐน์ วิสิษฐุปญโญ

ด้วย พระทวิ ณ หนองคาย นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0623965030

ที่ อว 0605.5(2)/ว2045

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2564

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน พระศรีญาณวงศ์

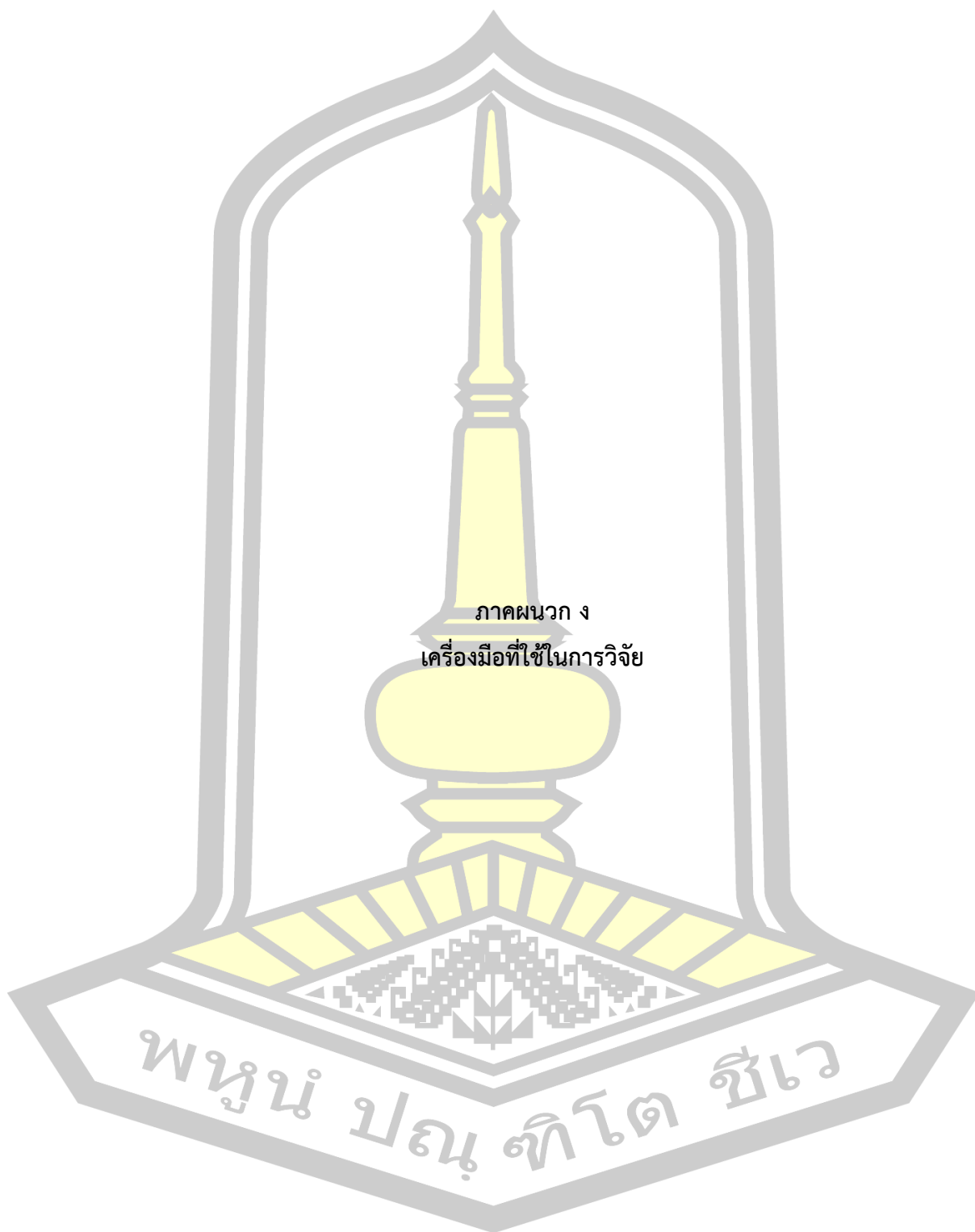
ด้วย พระทิว ณ หนองคาย นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาควันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0623965030

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิต โสวัต ชีวะ

ระยะที่ 1

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

แนวคำถามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

1. เพื่อประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและแนวทางการกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-สกุล.....
2. ตำแหน่ง..... ระดับ/วิทยฐานะ.....
3. สังกัดหน่วยงาน.....
4. วุฒิการศึกษา..... สาขา.....
5. ประสบการณ์ทำงาน.....

.....

.....

.....

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ควรมีองค์ประกอบใดบ้าง

ความคิดเห็น

2. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดนี้

2.1 ผู้เรียนคุณภาพ

ความคิดเห็น และควรมีตัวชี้วัดอะไรบ้าง

2.2 ครูคุณภาพ

ความคิดเห็น และควรมีตัวชี้วัดอะไรบ้าง

2.3 โรงเรียนคุณภาพ

ความคิดเห็น และควรมีตัวชี้วัดอะไรบ้าง

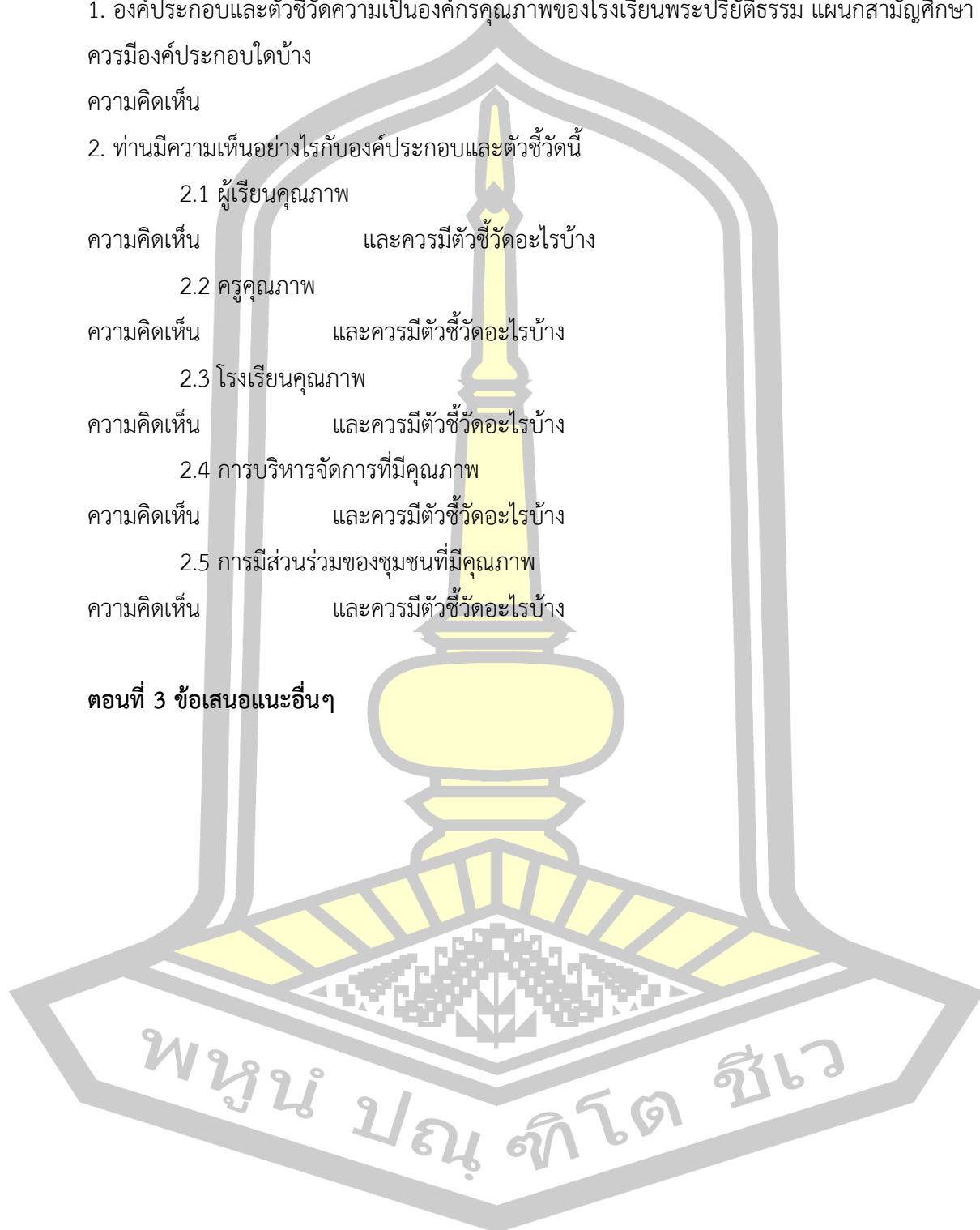
2.4 การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

ความคิดเห็น และควรมีตัวชี้วัดอะไรบ้าง

2.5 การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ

ความคิดเห็น และควรมีตัวชี้วัดอะไรบ้าง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้สำหรับประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ 5 องค์ประกอบดังนี้

1. ผู้เรียนคุณภาพ
2. ครูคุณภาพ
3. โรงเรียนคุณภาพ
4. การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ
5. การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ

โดยแบบสอบถามแบบออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยให้ท่านอ่านข้อความที่กำหนด และพิจารณาว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด แล้วจึงทำเครื่องหมาย ลงในช่องหลังข้อความนั้นเพียงช่องเดียว

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต่อไป และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบประเมินในครั้งนี้

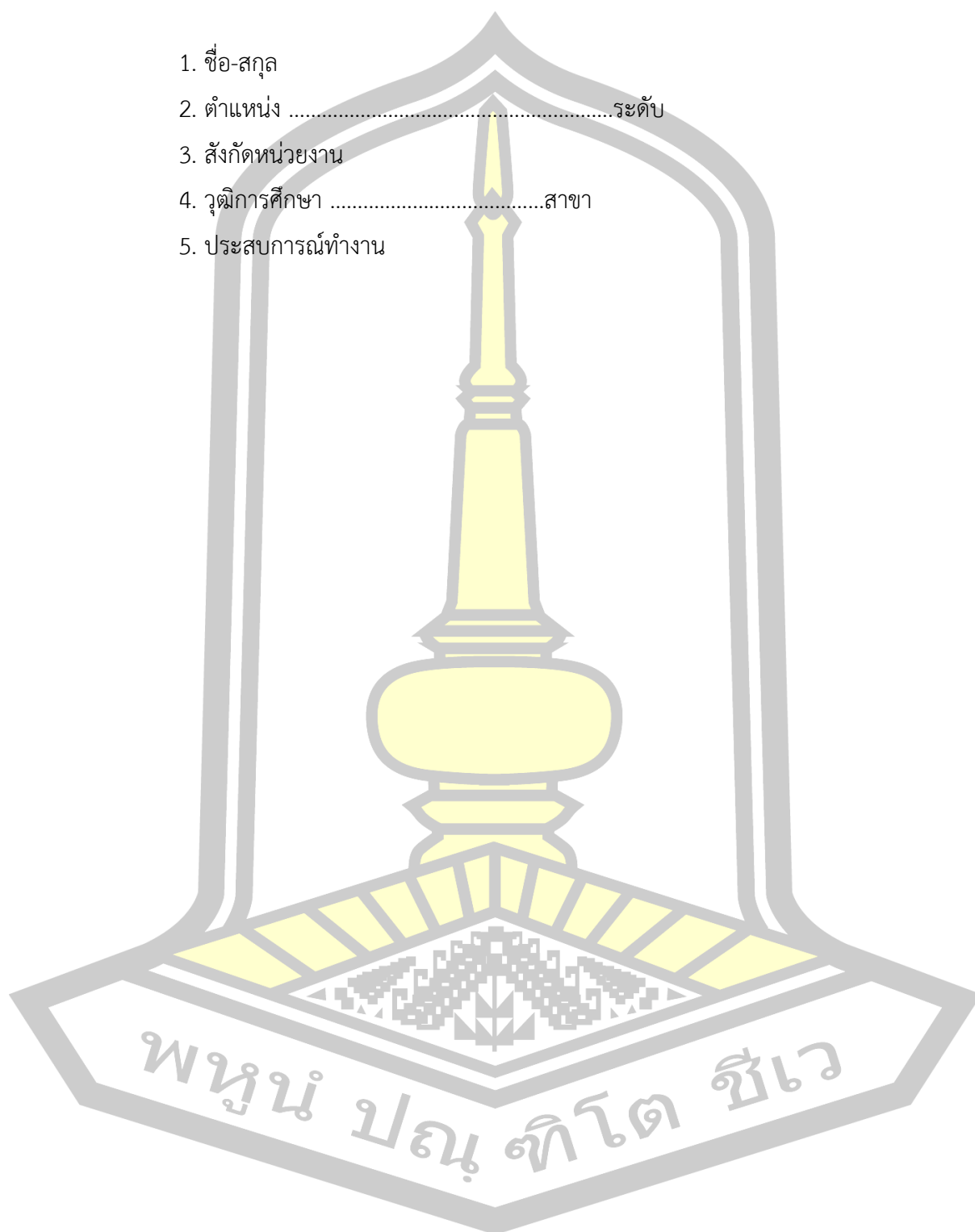
พระทวี ฌ หนองคาย

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ-สกุล
2. ตำแหน่งระดับ
3. สังกัดหน่วยงาน
4. วุฒิการศึกษาสาขา
5. ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โปรดพิจารณาเพื่อประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กร
คุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใด
โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องความคิดเห็นของแต่ละคำถาม มีเกณฑ์ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ความเหมาะสม หมายถึง การที่องค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้สามารถนำไปใช้ได้และมีความ
สอดคล้องกัน

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
1. ผู้เรียนคุณภาพ						
1	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม					
2	รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพในการที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย					
3	มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ					
4	รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก แล้วนำมาพัฒนาตนเอง					
5	มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง					
6	สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี					
7	รักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ					
8	พัฒนาตนเองให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ					
9	มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
10	มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ					

11	มีทักษะในการทำงานรักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต					
12	มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ					
13	มีความรู้ทักษะในศาสนปฏิบัติและกิจของสงฆ์ตามพระธรรมวินัย และระเบียบสงฆ์					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
2. ครูคุณภาพ						
1	มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์					
2	ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา					
3	เข้าใจในพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก					
4	สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ					
5	มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม					
6	มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ					
7	มีความรู้ในวิชาชีพครู					
8	ใฝ่รู้ โลกทัศน์กว้างไกลพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
9	มีความรู้ในวิทยาการจัดการ					
10	มีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอน					
11	มีความรู้ในการวิจัย					
12	มีความรู้ในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน					
13	ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี					
14	มีมนุษยสัมพันธ์					
15	มีความขยัน กระตือรือร้น					
16	มีวินัย					
17	รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น					
18	มีความซื่อสัตย์สุจริต					

19	มีความรับผิดชอบ					
20	มีความเมตตากรุณา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
3. โรงเรียนคุณภาพ						
1	มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวัง เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
2	มีการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งหวังให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางวิชาการ					
3	มีสังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้					
4	มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล					
5	มีความสามารถตอบสนองต่อกระแสสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์					
6	มีครูและผู้บริหารมืออาชีพและ จำนวนเพียงพอ					
7	มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
8	มีการบริหารจัดการที่ดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม					
9	มีผู้นำและบุคลากรมีความเข้มแข็ง					
10	ตั้งความคาดหวังกับครูและ นักเรียนไว้สูง					
11	เป็นที่ยอมรับศรัทธาของนักเรียน ปกครอง ชุมชน					
12	มีการประกันคุณภาพการศึกษา และมีประสิทธิภาพ					
13	มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
4. การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ						
1	มีการปฏิบัติด้านการบริหาร					
2	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ					
3	มีการพัฒนาครูและทีมงาน					
4	มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์					
5	มีสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนสังคม					
6	มีการปฏิบัติด้านการจัดการ					
7	มีเทคโนโลยีการสื่อสารและระบบงาน					
8	มีการปฏิบัติงานของครูและทีมงาน					
9	มีกระบวนการเน้นผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม					
10	มีการจัดระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน					
11	มีความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ					
12	มีเป้าหมายและความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน					
13	มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
5. การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ						
1	การร่วมลงมือทำ					
2	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
3	การระดมความคิด					
4	การร่วมติดตามประเมินผล					
5	การรับผลประโยชน์ร่วมกัน					
6	การร่วมวางแผน					
7	การมีส่วนร่วมเทียม					

8	การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
9	การมีส่วนร่วมที่มีความขัดแย้ง					
10	การมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์					
11	การมีส่วนร่วมสนับสนุน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

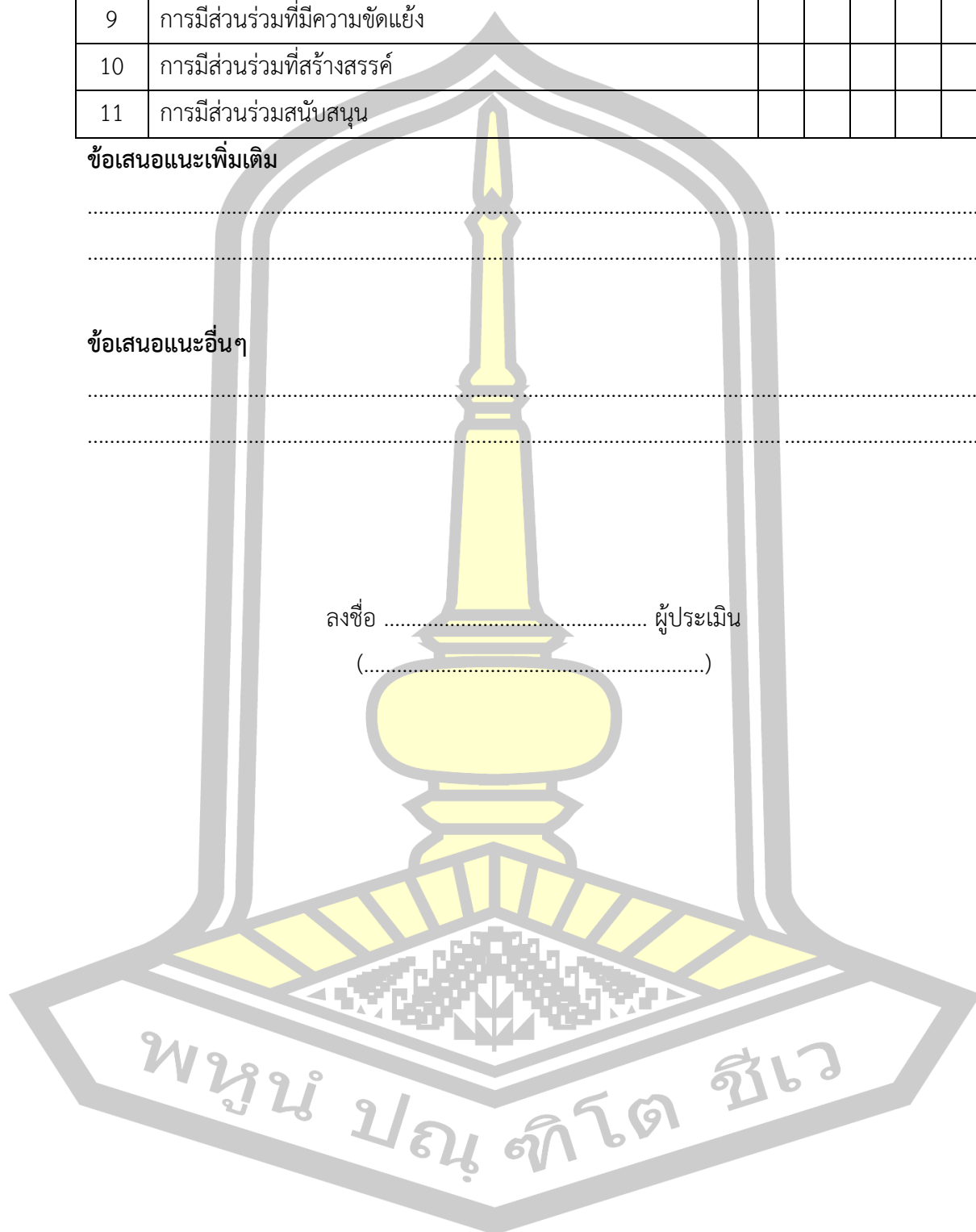
.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

ระยะที่ 2

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.4 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน จำนวน 51 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อไป ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบของท่านจะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น และจะนำเสนอในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบประเมินในครั้งนี้

พระทวี ฌ หนองคาย

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี

25 - 35 ปี

36 - 45 ปี

46 - 55 ปี

มากกว่า 55 ปี

3. ตำแหน่งปัจจุบัน หรือรักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการโรงเรียน

หัวหน้าฝ่าย

ครูผู้สอน

อื่นๆ โปรดระบุ

4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

น้อยกว่า 5 ปี

5 - 10 ปี

11 - 15 ปี

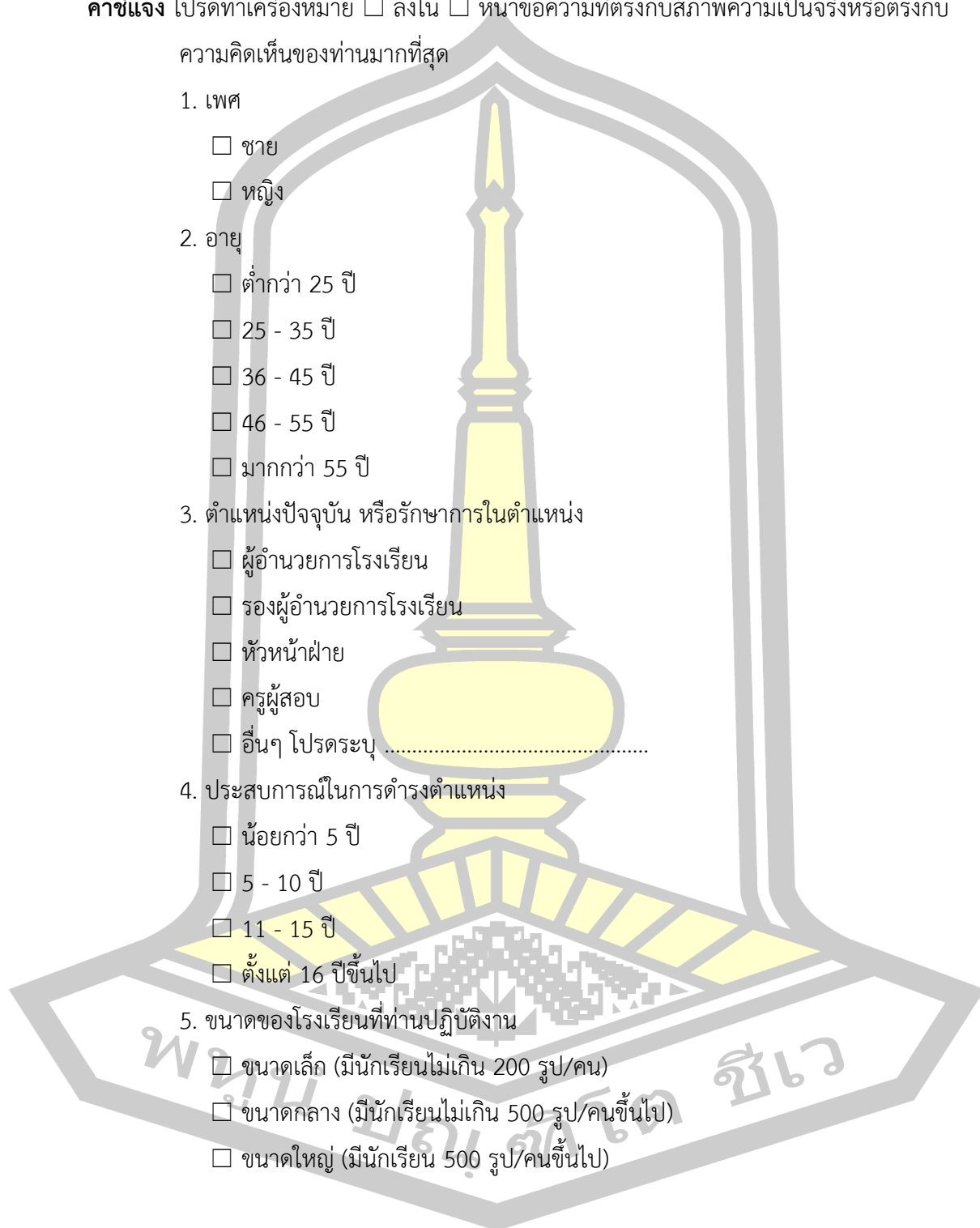
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน

ขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 200 รูป/คน)

ขนาดกลาง (มีนักเรียนไม่เกิน 500 รูป/คนขึ้นไป)

ขนาดใหญ่ (มีนักเรียน 500 รูป/คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ โดยช่องสภาพปัจจุบันเป็นการปฏิบัติตามรายการในแต่ละข้อตามความเป็นจริง ส่วนในช่องสภาพที่พึงประสงค์เป็นความคาดหวังว่ามีการปฏิบัติตามข้อนั้นในระดับใด จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

ข้อ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
		มากที่สุด (5)	มาก (4) ปานกลาง	น้อย (2) น้อยที่สุด	มากที่สุด (5)	มาก (4) ปานกลาง	น้อย (2) น้อยที่สุด	มากที่สุด (5)	
ด้านผู้เรียนที่มีคุณภาพ									
1	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์								
2	มีความรู้ทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ								
3	มีความสนใจใฝ่รู้ รู้จักพัฒนาตนเอง								
4	มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม								
5	มีความเป็นผู้นำและกล้าแสดงออก								
6	รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก								
7	รู้จักวิธีค้นหาวิเคราะห์และใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้								
8	เข้าใจในความแตกต่างทางชาติและวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน								
9	มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมาในการประกอบอาชีพ								
10	มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น								
11	มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ								
12	เห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์								
13	ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา								

ข้อ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
		มากที่สุด	มาก (4) ปานกลาง	น้อย (2) น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก (4) ปานกลาง	น้อย (2) น้อยที่สุด	มากที่สุด	
ด้านครูมืออาชีพ									
14	มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา								
15	มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ ประสบการณ์เดิม สามารถใช้สื่อเทคโนโลยี จัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ								
16	มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะ เข้าใจในพฤติกรรม และพัฒนาการของเด็ก								
17	มีความรู้ในวิชาชีพครู ใฝ่รู้ โลกทัศน์กว้างไกล พัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง								
18	มีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอน ในวิทยาการ จัดการ								
19	มีความรู้ในการวิจัย การประเมินผลการเรียน ของนักเรียน								
20	มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มนุษย์สัมพันธ์ ทำตัวเป็น แบบอย่างที่ดี								
21	มีความรับผิดชอบ ขยัน กระตือรือร้น								
22	มีความเมตตากรุณา รับฟังความคิดเห็นของ คนอื่น								
ด้านภาวะผู้นำ									
23	การจัดการศึกษามีคุณภาพ ลักษณะทาง กายภาพของโรงเรียนมาตรฐาน								
24	มีความเข้มแข็งทางวิชาการ สามารถเป็น ต้นแบบ								
25	มีสื่อและเทคโนโลยีทันสมัย และเพียงพอ								

ข้อ ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
		มากที่สุด	มาก (4) ปานกลาง	น้อย (2) น้อยที่สุด	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก (4) ปานกลาง	น้อย (2) น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
26	ผู้บริหารมีอาชีพและครุ มีจำนวนเพียงพอ								
27	มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน หลากหลายจัด กระบวนการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ								
28	มีการบริหารจัดการดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้น การมีส่วนร่วม								
29	ได้รับการยอมรับศรัทธาจากนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน								
30	มีอาคารสถานที่และบรรยากาศเอื้อต่อการ จัดการเรียน								
31	มีการกำหนดพันธกิจ ยุทธศาสตร์ และการ วางแผนกลยุทธ์								
32	มีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ สร้างภาพลักษณ์ สร้างความเชื่อมั่นของสถาบันต่อผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง								
33	มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทาง การศึกษา								
ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์									
34	มีการปฏิบัติด้านการบริหารการจัดการ เทคโนโลยีการสื่อสารและระบบงาน								
35	มีภาวะผู้นำทางวิชาการ การจัดระบบ หลักสูตรและการเรียนการสอน								
36	มีการพัฒนาครูและทีมงานสร้างเครือข่ายการ มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนสังคม								
37	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ ยุทธศาสตร์								

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1. ผู้เรียนที่มีคุณภาพ

.....

.....

2. ครูมืออาชีพ

.....

.....

3. ภาวะผู้นำ

.....

.....

4. การจัดการเชิงกลยุทธ์

.....

.....

5. การมีส่วนร่วมในการทำงาน

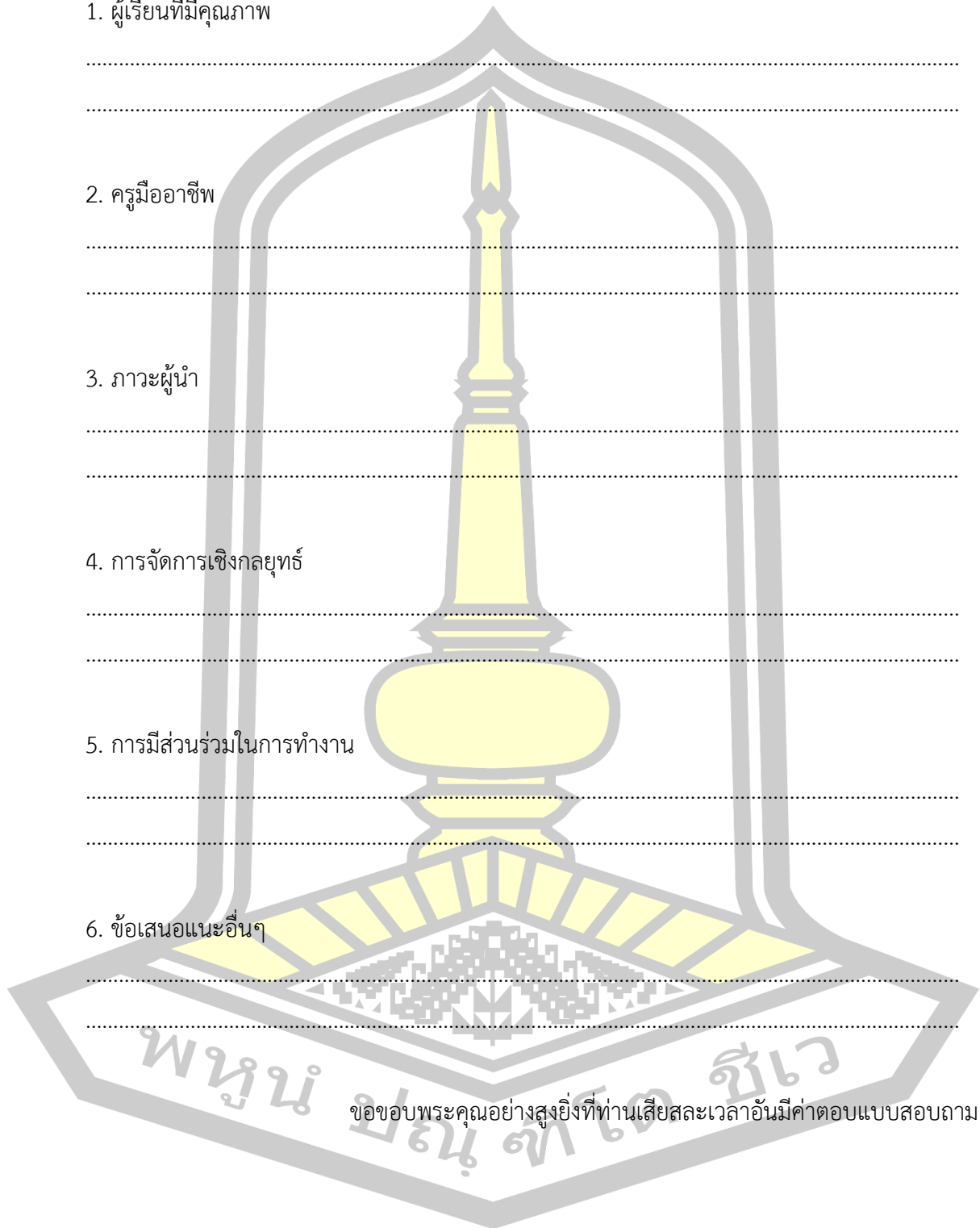
.....

.....

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม

ระยะที่ 3

แบบสัมภาษณ์วิธีปฏิบัติที่ดี เพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัย

พระทีวี ฌ หนองคาย

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พจนานุกรมศัพท์วิจัย ชีวะ

แบบสัมภาษณ์วิธีปฏิบัติที่ดี เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์วิธีปฏิบัติที่ดี นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.4 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แบบสัมภาษณ์วิธีปฏิบัติที่ดี นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 วิธีปฏิบัติที่ดีการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อไป ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ของท่านจะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น และจะนำเสนอในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบประเมินในครั้งนี้

พระทวี ฌ หนองคาย

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือตรงกับ

ความคิดเห็นของท่านผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี

25 - 35 ปี

36 - 45 ปี

46 - 55 ปี

มากกว่า 55 ปี

3. ตำแหน่งปัจจุบัน หรือรักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการโรงเรียน

หัวหน้าฝ่าย

ครูผู้สอน

อื่น ๆ โปรดระบุ

4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

น้อยกว่า 5 ปี

5 - 10 ปี

11 - 15 ปี

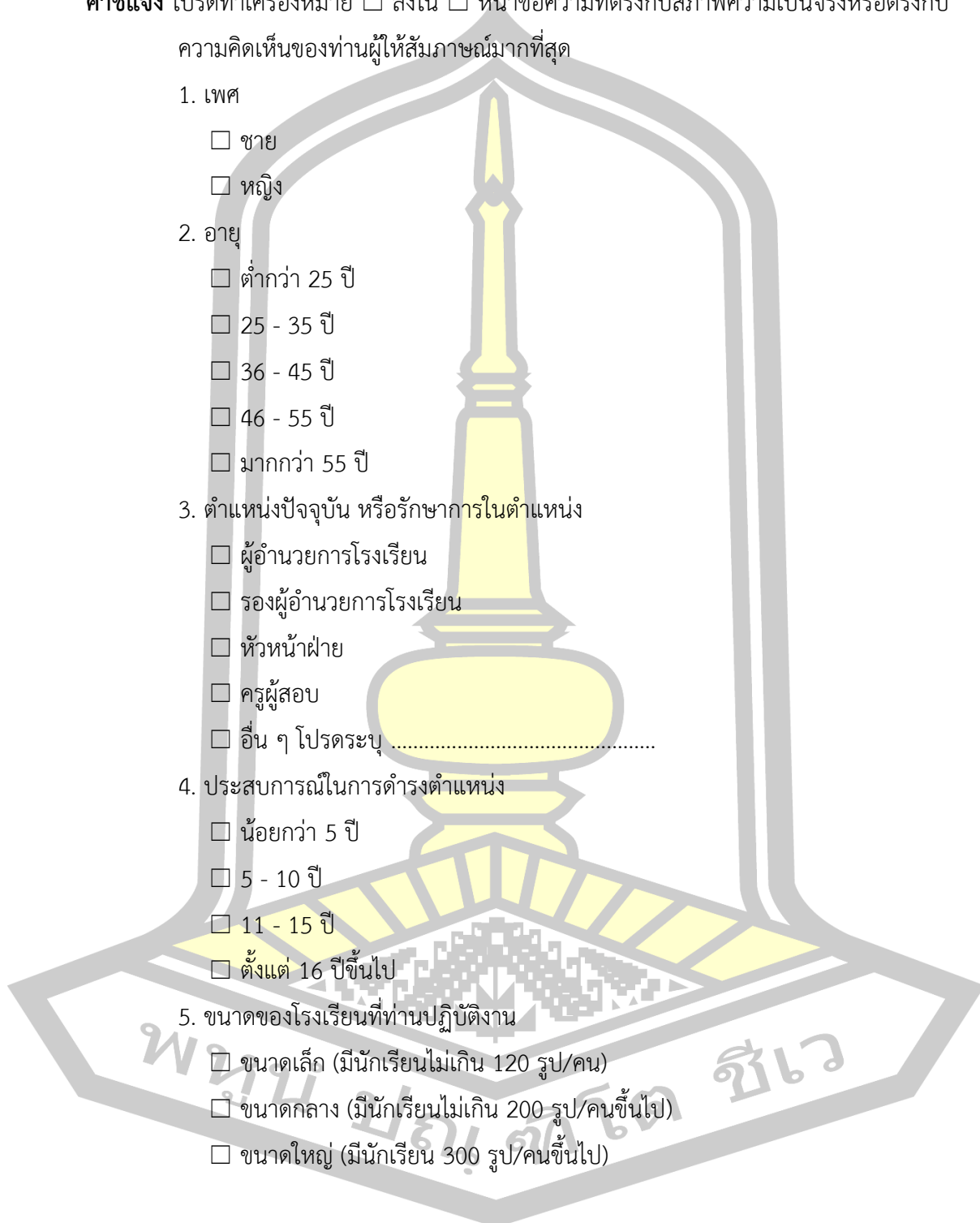
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน

ขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 120 รูป/คน)

ขนาดกลาง (มีนักเรียนไม่เกิน 200 รูป/คนขึ้นไป)

ขนาดใหญ่ (มีนักเรียน 300 รูป/คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 วิธีปฏิบัติที่ดีการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ตอนนี้ เป็นการสัมภาษณ์ วิธีการ และการดำเนินการ ของท่านเกี่ยวกับวิธี
ปฏิบัติที่ดี (Best practices) ในการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ในปัจจุบันมีวิธีการ และ
การดำเนินการอย่างไรจึงจะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีได้

ตัวชี้วัด	วิธีปฏิบัติที่ดี
<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนคุณภาพ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำ แนวทางและวิธีการใหม่ๆ ไปใช้พัฒนา สังคม 1.2 มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่ กับวิชาสามัญ 1.3 สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีและสังคมโลก 1.4 มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพ พลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง 1.5 สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี 1.6 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 1.7 มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอด ความรู้สึกและทัศนคติของตน 1.8 มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ 1.9 รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรม วินัย 2. ครูมืออาชีพ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 มีความสามารถในการถ่ายทอด ประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา 	

ตัวชี้วัด	วิธีปฏิบัติที่ดี
2.2 มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม	
2.3 มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู	
2.4 มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง	
2.5 มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ	
2.6 มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรม ยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเณรแต่ละรูป	
2.7 มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	
2.8 มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ	
3. โรงเรียนสมรรถนะสูง	
3.1 มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	
3.2 มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
3.3 มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้	

ตัวชี้วัด	วิธีปฏิบัติที่ดี
3.4 มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณและทรัพยากรบุคคล	
3.5 มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือ โลกาภิวัตน์	
3.6 เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม	
3.7 มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	
3.8 มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	
3.9 สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัยสืบค้นได้อย่างไร	
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์	
4.1 มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	
4.2 มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
4.3 มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้	
4.4 มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน	
4.5 มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน	
4.6 มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน	

ตัวชี้วัด	วิธีปฏิบัติที่ดี
4.7 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม	
4.8 มีการวางแผนการจัดการสรรทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ	
4.9 มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ	
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน	
5.1 มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	
5.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร	
5.3 มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน	
5.4 มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	
5.5 มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ	
5.6 การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	
5.7 การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร	
5.8 มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง	

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่า
ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา

แบบประเมินรูปแบบสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แบบประเมิน

รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

แบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของพระที ฌ หนองคาย นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมี ผศ.ดร. ธัชชัย จิตรนนท์ เป็นอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับระดับตามความคิดเห็นของท่านและเขียนข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารดังกล่าวต่อไป

พระที ฌ หนองคาย

นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พจนานุกรมศัพท์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับข้อความที่เป็นข้อมูลของผู้ประเมิน 1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี 25 - 35 ปี

36 - 45 ปี 46 - 55 ปี

มากกว่า 55 ปี

3. ตำแหน่งหน้าที่ด้านการบริหารสถานศึกษา หรือประสบการณ์สอนในสาขาการบริหาร

การศึกษา

ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้สอนในสาขาการบริหารการศึกษา

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

อื่น ๆ โปรดระบุ

4. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท

ปริญญาเอก อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ตำแหน่งทางวิชาการ หรือวิทยฐานะ

ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์

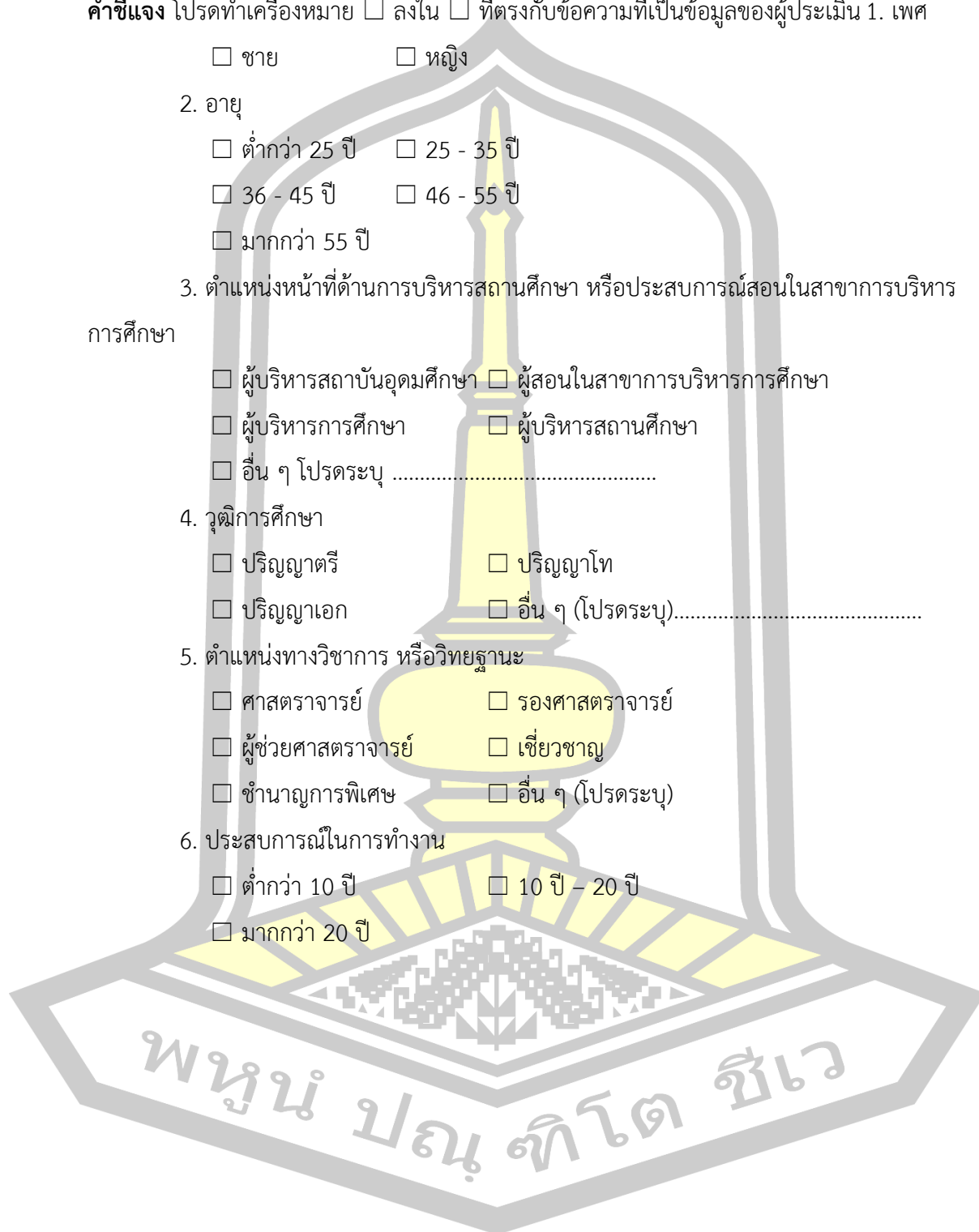
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เชี่ยวชาญ

ชำนาญการพิเศษ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6. ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 10 ปี 10 ปี - 20 ปี

มากกว่า 20 ปี

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.3 ขึ้นมุงเน้นผลสำเร็จ										
5. ผลลัพธ์										
6. เงื่อนไข										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

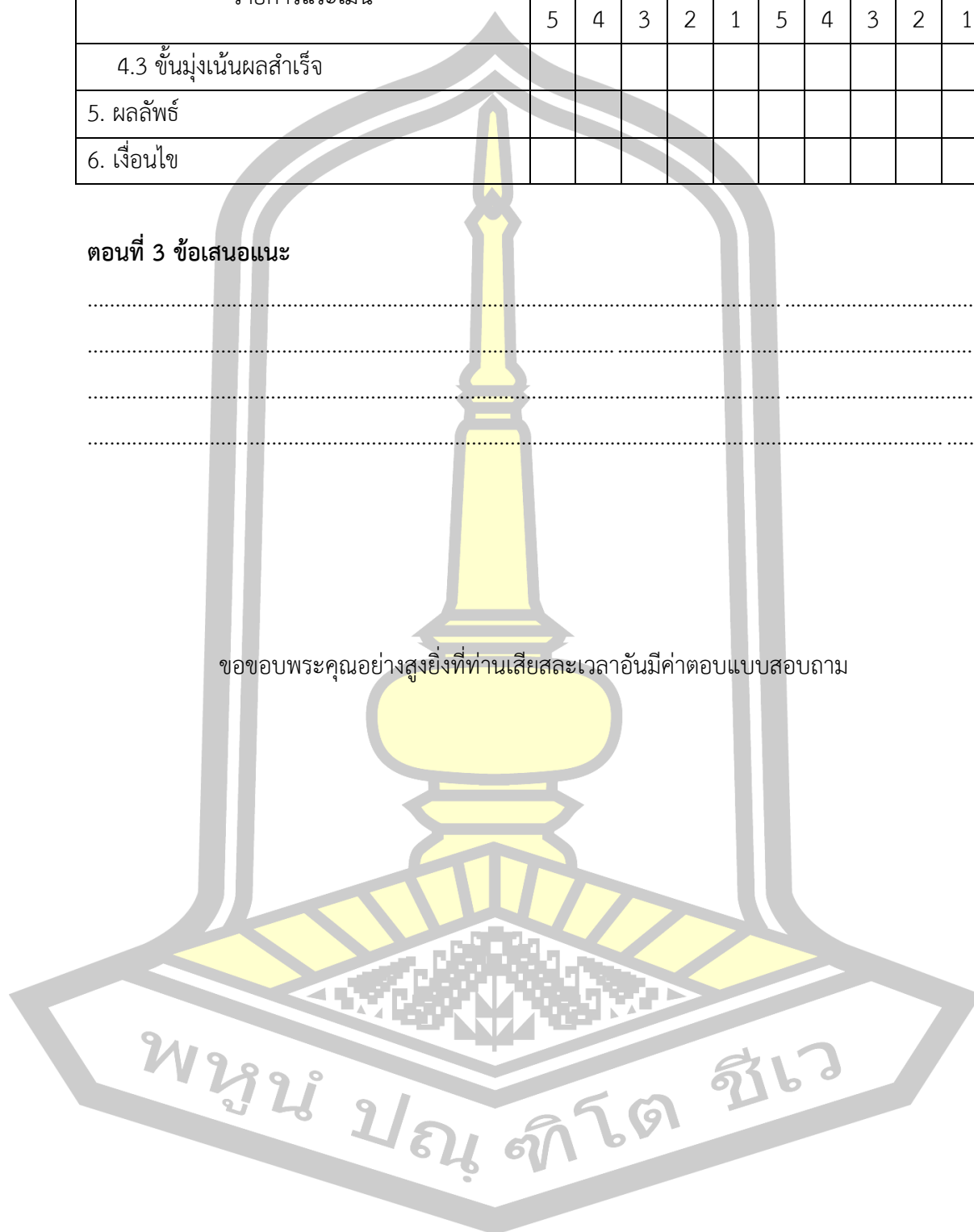
.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม

ระยะที่ 4

แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ ใช้เพื่อศึกษาสภาพ และพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐาน
 - ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียน
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต่อไป ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบของท่านจะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น และจะนำเสนอในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใดและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบประเมินในครั้งนี้

พูน ปรินทิราต ชีเว

พระที ฌ หนองคาย

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือตรงกับ

กับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี

25 - 35 ปี

36 - 45 ปี

46 - 55 ปี

มากกว่า 55 ปี

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการโรงเรียน

หัวหน้าฝ่าย

ครูผู้สอน

อื่น ๆ โปรดระบุ

4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

น้อยกว่า 5 ปี

5 - 10 ปี

11 - 15 ปี

ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามรายการในแต่ละข้อตามความเป็นจริง จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น หรือการปฏิบัติของท่านให้มากที่สุด

ข้อ ที่	รายการ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด(5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านผู้เรียนคุณภาพ						
1	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม					
2	มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ					
3	สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก					
4	มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง					
5	สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี					
6	มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ					
7	มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกลงและทักษะของตน					
8	มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ					
9	รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย					
ด้านครูมืออาชีพ						
10	มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา					
11	มีความสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม					

ข้อ ที่	รายการ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
12	มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู					
13	มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง					
14	มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ					
15	มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระชนมแต่ละรูป					
16	มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน					
17	มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ					
ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง						
18	มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
19	มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
20	มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้โรงเรียนแห่งการเรียนรู้					
21	มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีงบประมาณและทรัพยากรบุคคล					
22	มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์					
23	เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม					
24	มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ					
25	มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน					

ข้อ ที่	รายการ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
26	สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน					
ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์						
27	มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา อย่าง ต่อเนื่อง					
28	มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้					
29	มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้					
30	มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัด กระบวนการจัดการเรียนการสอน					
31	มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ของผู้ปกครองและชุมชน					
32	มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบท โรงเรียนและชุมชน					
33	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม					
34	มีการวางแผนการจัดการทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมี ประสิทธิภาพ					
35	มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ					
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						
36	มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา					
37	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร					
38	มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน					
39	มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา					
40	มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการ					

ข้อ ที่	รายการ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	เรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ					
41	การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
42	การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ทางการบริหาร					
43	มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความพึงพอใจการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความพึงพอใจการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน
3. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความพึงพอใจการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

พูน ปณฺธิต ชเว

พระทวี ฌ หนองคาย

นิสิตปริญญาเอกสาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับข้อความที่เป็นข้อมูลของผู้ตอบ

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 25 ปี
 25 - 35 ปี
 36 - 45 ปี
 46 - 55 ปี
 มากกว่า 55 ปี

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

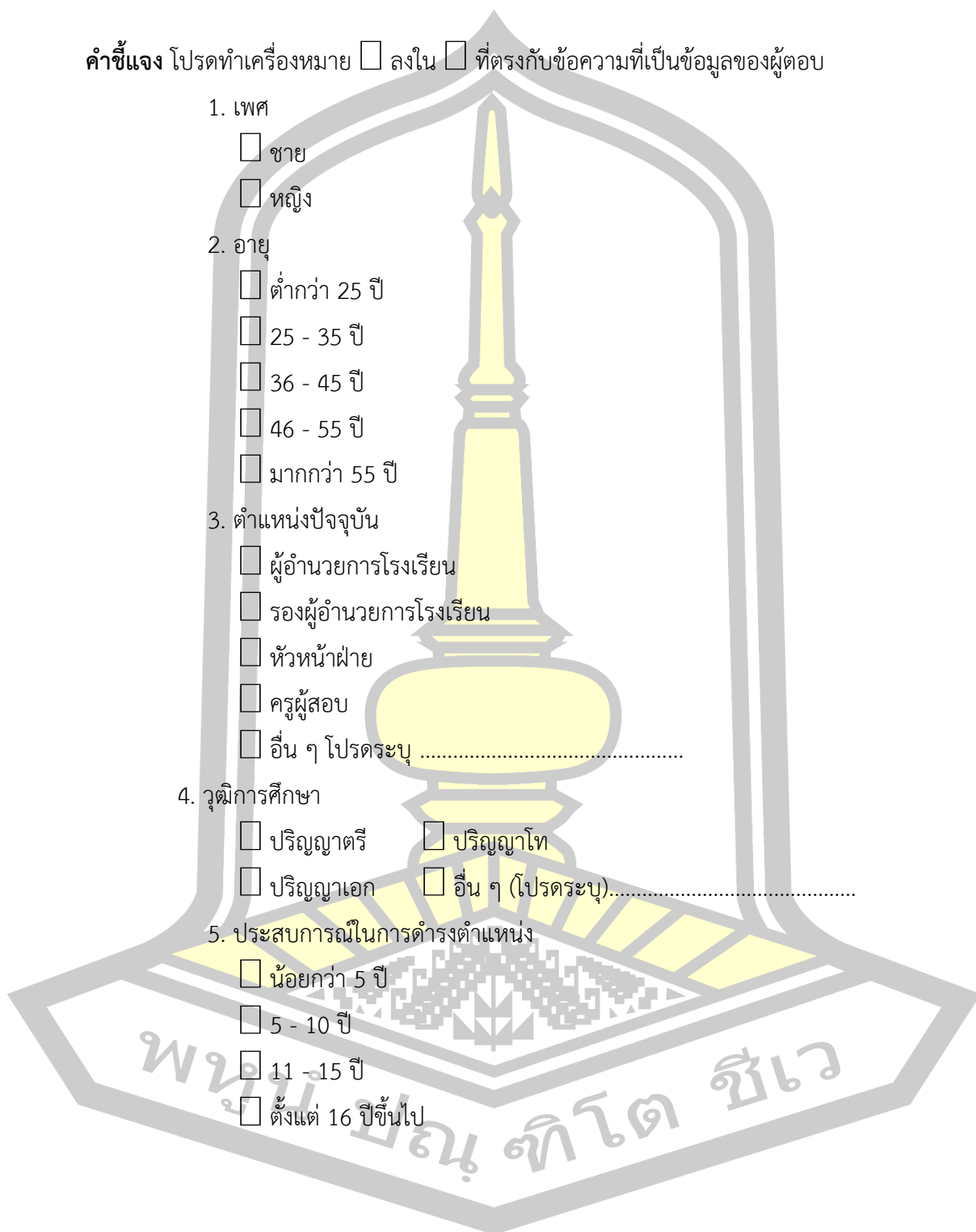
- ผู้อำนวยการโรงเรียน
 รองผู้อำนวยการโรงเรียน
 หัวหน้าฝ่าย
 ครูผู้สอน
 อื่น ๆ โปรดระบุ

4. วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

- น้อยกว่า 5 ปี
 5 - 10 ปี
 11 - 15 ปี
 ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ตรงข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ ที่	รายการ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด(5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านผู้เรียนคุณภาพ						
1	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม					
2	มีความรู้ทั้งทางด้านพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ					
3	สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลก					
4	มีศักยภาพ สมรรถภาพและสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง					
5	สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี					
6	มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ					
7	มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาบาลี ถ่ายทอดความรู้สึกลงและทักษะของตน					
8	มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิดคำนวณ					
9	รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมายและพระธรรมวินัย					
ด้านครูมืออาชีพ						
10	มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ฉลาดและรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา					
11	มีความสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ประสบการณ์เดิม					

ข้อ ที่	รายการ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด(5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
12	มีความรู้ ความสามารถ ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของความเป็นครู					
13	มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง					
14	มีการส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ					
15	มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รักความยุติธรรมยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของพระเนตรแต่ละรูป					
16	มีการวิจัยและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน					
17	มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ					
ด้านโรงเรียนสมรรถนะสูง						
18	มีความสามารถในการจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวังเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
19	มีการสร้างวิชาการองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
20	มีสังคมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้เป็นที่เรียนแห่งการเรียนรู้					
21	มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล					
22	มีความสามารถตอบสนองต่องานคณะสงฆ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์					
23	เป็นสถานที่เรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรม					
24	มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ					
25	มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน					

ข้อ ที่	รายการ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด(5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
26	สามารถจัดการเรียนการสอน ด้วยสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สืบค้นได้อย่างไร้พรมแดน					
ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์						
27	มีวิธีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา อย่าง ต่อเนื่อง					
28	มีการวางแผนสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้					
29	มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้					
30	มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการ จัดการเรียนการสอน					
31	มีการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ของผู้ปกครองและชุมชน					
32	มีการพัฒนาหลักสูตร ที่มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน และชุมชน					
33	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกิด จากการมีส่วนร่วม					
34	มีการวางแผนการจัดการทรัพยากรเป็นขั้นตอนอย่างมี ประสิทธิภาพ					
35	มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ					
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						
36	มีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา					
37	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่สำคัญขององค์กร					
38	มีการระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน					
39	มีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา					

ข้อ ที่	รายการ	การปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
40	มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรต่าง ๆ					
41	การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร					
42	การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร					
43	มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ

ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พูน บุญเกิด ชีวะ
โดย
พระทวี ฦ หนองคาย

นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	พระทวี ฌ หนองคาย
วันเกิด	วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536
สถานที่เกิด	อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 5 ตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	เลขานุการเจ้าคณะตำบลหนองไผ่ อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วัดป่ายาง เลขที่ 117 หมู่ที่ 14 ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41130
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2559 ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2562 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2566 ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พจนัน ปณฺ ทิโต ชีเว